

دوره حقوق کودک – دفتر پانزدهم

چکیده مقالات کنفرانس بین‌المللی حقوق کودک

۱۶ مهرماه ۱۴۰۲ – مشهد مقدس

با اهتمام

انجمن علمی حقوق کودک ایران
اندیشکده بین‌المللی کرامت انسانی

این کتاب با حمایت و همکاری انتشارات عمارت وکیل چاپ و منتشر گردیده است.

دوره حقوق کودک - دفتر پانزدهم

چکیده مقالات

کنفرانس بین المللی حقوق کودک

۱۶ مهرماه ۱۴۰۲ - مشهد مقدس

رئیس کنفرانس:

دکتر محمود عباسی

دبیر علمی کنفرانس:

دکتر عباس شیخ الاسلامی

دبیر اجرایی کنفرانس:

دکتر علی ادبی

دبیر بین الملل کنفرانس:

دکتر محمد مهدی مقدادی

دبیر هماهنگی کنفرانس:

دکتر آرین قاسمی

ویراستار: میثم کلهرنیا گلکار

طراح و گرافیکست: محمدحسن عرفان منش

صفحه آرایی: زینب حاجتمند

ناشر: نشر حقوقی

چاپ: انتشارات عمارت وکیل

تیراژ: ۲۰۰۰ نسخه

شابک جلد: ۵-۳۵-۷۹۳۲-۶۲۲-۹۷۸

شابک دوره: ۱-۲-۹۷۶۱۰-۶۲۲-۹۷۸

مرکز پخش: مشهد- بولوار ملک آباد- ملک آباد ۱۵- نبش هوشیار ۲- بنیاد حقوقی

عمارت وکیل - تلفن: ۰۵۱۳۷۶۸۱۳۰۳ - ۰۵۱۳۷۶۸۳۵۴۷ - ۰۵۱۳۷۶۴۲۸۹۴

چکیده مقالات

کنفرانس بین‌المللی حقوق کودک

برگزارکنندگان

انجمن علمی حقوق کودک ایران
انجمن علمی حقوق پزشکی ایران
اندیشکده بین‌المللی کرامت انسانی
مرکز تحقیقات اخلاق و حقوق پزشکی

با همکاری و مشارکت

مرکز وکلا، کارشناسان دادگستری و مشاوران خانواده
دپارتمان فلسفه حقوق کودک - مجمع فلاسفه ایران
دانشکده حقوق دانشگاه آزاد اسلامی - واحد مشهد
دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه خوارزمی
دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران
کرسی حقوق بشر صلح و دموکراسی یونسکو
اتحادیه انجمن‌های علمی گروه حقوق ایران
پژوهشکده خانواده دانشگاه شهید بهشتی
پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)
انیستیتو اخلاق زیستی و حقوق سلامت
انجمن علمی آیین دادرسی مدنی ایران
انجمن بین‌المللی اخلاق زیستی اسلامی
دانشکده حقوق دانشگاه شهید بهشتی

مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی
پژوهشکده حقوق سلامت پارس
دانشگاه پیام نور خراسان رضوی
انجمن مددکاران اجتماعی ایران
شورای انجمن‌های علمی ایران
کانون وکلای دادگستری خراسان
مرکز اروپایی حقوق سلامت
ستاد حقوق بشر قوه قضائیه
دانشگاه علوم پزشکی مشهد
پژوهشگاه قوه قضائیه
انتشارات عمارت وکیل
دانشگاه ادیان و مذاهب
دانشگاه شاهد
دانشگاه مفید

اعضای شورای سیاست‌گذاری کنفرانس

دکتر محمود عباسی

دکتر عباس شیخ الاسلامی

دکتر عسکر جلالیان

دکتر محمدمهدی مقدادی

دکتر قاسم محمدی

دکتر آرین قاسمی

دکتر عباس کریمی

دکتر غلامرضا کریمی

دکتر محمدرضا فلاح

دکتر مریم‌السادات محقق داماد

دکتر مهدی هادی

اعضای کمیته علمی کنفرانس (به ترتیب حروف الفبا) دبیر علمی کنفرانس: دکتر عباس شیخ الاسلامی

دکتر حمید شهریاری	دکتر زهرا اباذری
دکتر نیره عابدین زاده	پروفسور ابراهیم الجبوری
دکتر عاطفه عباسی	دکتر فروزان اکرمی
دکتر محمدحسین عرفان منش	دکتر علی باغدار دلگشا
دکتر ماهرو غدیری	دکتر فریبا برهانی
دکتر کاظم غریب آبادی	دکتر دلاور بزرگ نیا
دکتر حسن فکور	دکتر محمدحسین پاپلی یزدی
دکتر محمدرضا فلاح	دکتر آرین پتفت
دکتر رمضانعلی قادری	دکتر علی اکبر جعفری ندوشن
دکتر آرین قاسمی	پروفسور فیلیپ جفه
دکتر ملیحه کدیور	دکتر علیرضا جمشیدی
دکتر عباس کریمی	دکتر سهیلا جوادی
دکتر سحر کریمی	دکتر سیدجواد حسینی
دکتر فاطمه کوکی سقی	دکتر محمدرضا حسینی
دکتر محمدعلی کیانی	دکتر محمدطه حسن الحسینی
پروفسور لورانس لارژانته	دکتر محمود حکمت نیا
آیت الله دکتر احمد مبلغی	دکتر خسرو حکیمی
دکتر الهه محسنی	دکتر مهدی خاقانی اصفهانی
آیت الله دکتر سیدمصطفی محقق داماد	پروفسور مائود دیبیر
دکتر مریم السادات محقق داماد	پروفسور کاترین رژی
دکتر قاسم محمدی	دکتر ابراهیم رضاقلی زاده
دکتر محمدمهدی مقدادی	دکتر محمد روشن
دکتر محسن ملک افضلی اردکانی	دکتر سعید رهایی
دکتر سیدعلی میرخان	دکتر نوید رهبر
دکتر حسین میرمحمد صادقی	دکتر مجتبی زاهدیان
دکتر سیدمصطفی میرمحمدی	پروفسور عبدالعزیز ساشادینا
دکتر رضا وطن خواه	پروفسور مارتا ستوس پاییس
پروفسور فرانسوا وبالا	دکتر محمدشریف شاهی

اعضای کمیته اجرایی کنفرانس (به ترتیب حروف الفبا)

دبیر اجرایی کنفرانس: دکتر علی ادبی

فرشته سلجوقی	مرجان آقانه‌سی
یلدا شهریاری	نساء اسماعیل‌پور
فاطمه صابری شیراز آباد	ستوده افتخاری‌زاده
سمانه عراقیان	زهرایزائلو
محمدحسن عرفان‌منش	زهرایزادگان کاشانی
امین‌علیزاده	سیاوش پرویزیان
غزل قاسمی	مهسا جاوید صباغیان
سارا قربانپور	ملیکا جاهدی منصوری
میثم کلهرنیا گلکار	امین جنتی سراب
الهام موسوی رکنی	هانا حاجی‌آبادی
علیرضا مهرآئین	ساناز خاموش
لیلا میرید	مهناز دیهیم
فاطمه هاشمی‌زاده	مهديه سلمانی صفاپیشه

دیباچه

جهان کنونی را باید جهان تلاش برای حمایت از حق‌های آدمیان دانست. این تلاش همه جانبه فراهم‌ساز نهضت فراگیری است که از آن باید به نهضت حقوق بشرگرایی یاد کرد. هدف این نهضت، احترام به جایگاه آدمی، پاسداشت شأن و کرامت انسانی، صیانت از حق‌های او و احقاق آن‌ها است. گرچه نهضت حقوق بشرگرایی از آغاز تا کنون راهی پر فراز و نشیب را پیموده، بیش و کم توانسته است به جایگاهی عالم‌گیر دست یابد؛ به نحوی که در اقصی نقاط کره خاکی، هر کس یا مدعی پیروی از آن را دارد یا در تکاپوی آن است. چنین امری، موضوع حقوق بشر و حق‌های انسانی را افزون بر آن که محل نزاع قرار داده است، به محلی برای توجه و هم‌گرایی انبای بشر نیز تبدیل ساخته است. این هم‌گرایی می‌تواند نقطه اتکای محکمی برای کاستن از رنج آدمی به منظور برساختن جهانی بهتر باشد. با وجود همه چالش‌ها، اختلاف نظرها و تعدد دیدگاه‌ها در رابطه با حقوق بشر، مبانی آن، مصادیق حق‌های آن و مظاهر این‌گونه حق‌ها؛ یکی از سویه‌هایی که بسیار کم‌تر محل اختلاف می‌باشد، موضوع حقوق کودکان است. از این رو بسیاری گمان دارند که آغازگاه حقوق بشر را باید حقوق کودکان انگاشت. چنین امری از جایگاه پر اهمیت کودکان در جوامع بشری و ضرورت حمایت از آنان ناشی می‌گردد. به همین سبب، تقریباً هیچ حقوق‌دان و کنش‌گر اجتماعی یا اندیشمند سیاسی نیست که بر اهمیت حمایت از حقوق کودکان در جوامع بشری و ضرورت صیانت از آنان از خلال تامین حقوق‌شان پای نفشرد و بر آن تاکید نوزد. بدین ترتیب، بر بنیان چنین انگاره پرقوامی، جهان کنونی و پیرابند حقوق آن، شاهد سربرآوردن طیف وسیعی از اقدامات حقوقی در حمایت، صیانت، ترویج و توسعه حقوق کودک بوده و هست. به دیگر سخن، کودکان به عنوان بخش قابل توجهی از جمعیت جهان چنان در حقوق داخلی و بین‌المللی اهمیت یافته‌اند که هنجارها و قوانین مختلفی در قالب اسناد بین‌المللی در خصوص آنان وضع و تکالیف متعددی

برای کشورها در جهت رعایت، حمایت و اجرای حقوق آنان تهیه، تدوین و تصویب گردیده است. از جمله مهم‌ترین این اسناد را باید کنوانسیون حقوق کودک دانست که به عنوان مجموعه نسبتاً کاملی به برشماری حقوق کودکان پرداخته است و طیف گسترده‌ای از تعهدات و تکالیف را برعهده جامعه بین‌المللی، دولت‌ها، خانواده‌ها، سازمان‌های غیردولتی و سایر شهروندان استوار ساخته است که نیل به آن‌ها در گرو تلاش و همت همه سویه ارکان اخیر است. از جمله تعهدات اساسی مندرج در کنوانسیون حقوق کودک توجه به چگونگی رشد و تعالی کودکان و نوجوانان به مثابه تکلیفی اساسی و وظیفه‌ای پر اهمیت است و دولت‌های عضو کنوانسیون متعهد گردیده‌اند تا در قوانین داخلی خود حق‌های گوناگونی از جمله سلامت، حیات، آموزش، تفریح و بازی کودکان را تضمین و تامین کنند. جمهوری اسلامی ایران نیز در این زمینه با انجام اقدامات متعدد همواره خود را متعامل با مکانیسم‌های حقوق کودک معرفی کرده و در جهت رعایت هر چه بهتر حقوق کودکان و مبتنی بر ارزش‌ها و قواعد بنیادینی نظیر تضمین برابری و عدم تبعیض نسبت به کودکان و نوجوانان، رعایت منافع عالی کودکان و نوجوانان، مشارکت‌جویی، خانواده‌محوری، دانش‌بنیان بودن و ... گام‌های مهمی برداشته است. مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک به عنوان نهادی هماهنگ‌کننده و سیاست‌گذار حوزه حقوق کودک در جمهوری اسلامی ایران، تمام تلاش خود را معطوف به تشریک مساعی ارکان گوناگون در نیل به تحقق حقوق کودکان نموده است. در راستای تلاش همه‌سویه برای دستیابی به این غایت مطلوب، در کنار تمامی دیگر فعالیت‌ها در دوره هفت ساله مدیریت اینجانب بر مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک سازمان ملل در ایران و معاونت حقوق بشر و امور بین‌الملل وزیر دادگستری، این مرجع تلاش خود را معطوف به سویه آموزشی - ترویجی حقوق کودک در اقصی نقاط کشور نیز نموده است. به همین سبب برگزاری سی و یک کنفرانس تخصصی حقوق کودک در همه استان‌ها و بیست و دو مدرسه فصلی حقوق کودک تا پایان دولت دوازدهم در اقصی نقاط کشور در دستور کار قرار گرفت. با این وجود، تکاپوی برداشتن گامی بلندتر، همواره مطمح نظر بوده

است. بدین منظور، پس از برگزاری موفق کنفرانس منطقه‌ای حقوق کودک در سال ۱۳۹۸ در تهران، در آستانه سی‌امین سالگرد تصویب کنوانسیون حقوق کودک موضوع برگزاری کنفرانس بین‌المللی حقوق کودک در مشهد مقدس هدف‌گذاری شد. از آنجا که نیل به غایات بزرگ بدون همکاری همگانی و مشارکت همه جانبه اگر ناممکن نباشد لاقلاً دشوار می‌نماید، دست یاری به سوی تمامی مراجع، مراکز و فعالان علمی، آموزشی، اجرایی، قضایی، بین‌المللی و مردم‌نهاد و در واقع کنش‌گران حقوق کودک دراز نمود تا زمینه هرچه باشکوه‌تر برگزار شدن کنفرانس مزبور فراهم آید. بدین‌منظور انجمن علمی حقوق کودک ایران و اندیشکده بین‌المللی کرامت انسانی در همکاری و تعامل با دستگاه‌های اجرایی و قضایی، انجمن‌های علمی، دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی اقدام به اخذ مجوز برگزاری کنفرانس بین‌المللی علمی از کمیسیون انجمن‌های علمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری نمود. همچنین، برنامه برگزاری کنفرانس به نحوی پیش‌بینی شد تا این کنفرانس با مشارکت حداکثری و با حضور نمایندگانی از دستگاه‌های قضایی و اجرایی و مراکز علمی و دانشگاهی برگزار گردد. تا امکان نیل به هدف غایی یعنی، بسط و توسعه گفت‌وگوهای حقوق کودک در بستر اندیشه ایرانی اسلامی و هم‌اندیشی و هم‌گرایی با اندیشمندان و صاحب‌نظران بین‌المللی به‌ویژه دانشمندان جهان اسلام، ارائه دستاوردهای جمهوری اسلامی در زمینه حقوق کودک و جلب افکارعمومی به مشکلات حوزه حقوق کودک و دعوت همگانی به تلاش همه‌جانبه برای تحقق حقوق کودکان فراهم آمده، گامی مهم در راستای ارتقاء حقوق کودکان برداشته شود و شعار تحول در حوزه حقوق کودک جامه عمل بپوشد.

در راستای برگزاری کنفرانس، دبیرخانه کنفرانس بین‌المللی حقوق کودک، اقدام به سفارش و فراخوان مقاله نموده است که طی مدتی نسبتاً کوتاه با استقبال گرم اندیشمندان، اساتید، فعالان و پژوهشگران حقوق کودک مواجه گردید. با وصول بیش از پانصد مقاله به دبیرخانه کنفرانس، مقالات واصله طی چندین جلسه کارشناسی کمیته علمی و داوری از سوی داوران محترم جمع‌بندی و پس از طی سایر فرآیندهای علمی و رعایت استانداردهای مقرر

نسبت به گزینش مقالات برگزیده اقدام گردید. برخی از این مقالات، پس از موافقت نویسندگان محترم در ویژه‌نامه فصلنامه حقوق کودک به عنوان ارگان رسمی انجمن علمی حقوق کودک ایران که محور برگزاری کنفرانس به شمار می‌آید به زیور طبع آراسته گردید. برخی دیگر از مقالات نیز به منظور ارائه به شکل سخنرانی و پوستر در پنل‌های علمی تخصصی کنفرانس انتخاب گردیدند که طی مدت برگزاری کنفرانس ارائه خواهند گردید و برخی دیگر از مقالات برگزیده مرتبط در فصلنامه علمی - پژوهشی حقوق پزشکی منتشر خواهد شد. امید است تمامی این تلاش‌ها به ساختن فردایی بهتر از امروز برای کودکان و ارتقای حقوق آنان در جای‌جای جهان بینجامد.

محمود عباسی

رییس کنفرانس،

رییس اندیشکده بین‌المللی کرامت انسانی

و نایب رییس انجمن علمی حقوق کودک ایران

جایگاه «هنر درمانی» در کنوانسیون حقوق کودک

مریم السادات محقق داماد^۱، فاطمه سادات موسوی رکنی^۲

چکیده: «هنر درمانی» شکلی از درمان بیانی است که از هنر به عنوان وسیله ای برای برقراری ارتباط، کشف و درمان استفاده می کند. به ویژه برای کودکانی که ضربه روحی، بدرفتاری، بی توجهی یا سایر موارد نقض حقوق خود را تجربه کرده اند، هنردرمانی روش درمانی مؤثری است که از طریق هنرآفرینی خلاقانه و فعال، بکارگیری نظریه های روانشناختی و تجربه های انسانی، مهارت های انسانی را با سلامت روان ادغام می کند. کنوانسیون حقوق کودک به عنوان مهمترین سند بین المللی که حیثیت و ارزش ذاتی کودکان را به رسمیت می شناسد و حقوق آنها را برای بقا، توسعه، حمایت و مشارکت تضمین می کند، حق کودک بر هنر را در راستای حق بر تفریح و شرکت در فعالیتهای هنری شناسایی کرده است. مقاله حاضر، با نگاهی منتقدانه جایگاه هنر درمانی را در کنوانسیون حقوق کودک بررسی می کند. سپس با ارائه مطالعات موردی پیرامون تأثیرات هنر درمانی در ارتقای سلامت روانی بازماندگان ترومای کودکی و همچنین بهبود عملکرد در کودکان مبتلا به اختلالات رفتاری، دیدگاه محدود کنوانسیون را نسبت به هنر به عنوان یک فعالیت تفریحی و نه درمانی یا آموزشی نقد می کند. همچنین نوشته پیش رو، اهمیت هنر درمانی در سایر اسناد بین المللی را با کنوانسیون حقوق کودک مقایسه کرده و در انتها راهکارهایی را برای شمول هنردرمانی در مقررات کنوانسیون و در راستای حق کودک بر سلامت ارائه خواهد داد.

کلمات کلیدی: هنردرمانی، حق کودک بر سلامت، کنوانسیون حقوق کودک، حق کودک بر هنر و خلاقیت

۱. استادیار دانشگاه امام صادق-پردیس خاوران. Email: m.mohaghegh@isu.ac.ir

۲. کارشناس ارشد حقوق خصوصی از دانشگاه تهران-پردیس فارابی.

واکاوی تنبیه بدنی کودکان از منظر فقه اسلامی و حقوق موضوعه

محمد تقی طبرسا^۱

حقوق کودکان یکی از مهمترین حقوق انسانی است زیرا در سایه آن، کودکان می‌توانند حضوری مفید و کارساز در اجتماع داشته باشند. ولی متأسفانه نه در سطح قوانین داخلی کشورهای اسلامی و نه در سطح بین‌المللی تا قرن بیستم هیچگونه قانون مدونی در این زمینه نوشته نشده است. کنوانسیون حقوق کودک نیز در مواردی با قوانین اسلامی هماهنگی ندارد چرا که با تنبیه اطفال در مواقع ضرورت می‌توان آنها را از کجروی‌ها بازگرداند و در جهت ساختن شخصیت سالم کودکان و نوجوانان اقدام نمود. همچنین از منظر حقوقی، ماده ۴۹ قانون مجازات اسلامی می‌گوید: اطفال در صورت ارتکاب جرم میرا از مسئولیت کیفری هستند و در تبصره دو این ماده آمده است که هر گاه برای تربیت اطفال بزهکار تنبیه بدنی ضرورت پیدا کند تنبیه باید به میزان مصلحت باشد. با توجه به نصوص فقه امامیه نیز عنوان اولیه در تنبیه کودک حرمت است و با توجه به شرایطی خاص، ممنوعیت آن را برداشته است. تنبیه کودک را به طور کلی ممنوع نکرده است موارد استثنای تنبیه کودک تحت دو عنوان کلی؛ تعزیر و تادیب می‌باشد. هر چند بیشتر قریب به اتفاق فقها در تنبیه بدنی کودک این دو عنوان را تفکیک نکرده اند اما از آنجا که در برخی موارد خاص به آن اشاره نموده اند تفکیک این دو عنوان ضروری به نظر می‌رسد زیرا موارد، حکم، شرایط و بسیاری از لوازم این دو عنوان با هم متفاوت است و ثمرات عملی قابل توجهی در تفکیک این دو عنوان وجود دارد. بسیاری از ضوابط و شرایط تنبیه بدنی کودک از جمله موارد، کیفیت، مرحله، افراد تنبیه کننده و مانند آن در این مقاله مورد بررسی قرار گرفته است.

واژگان کلیدی: حقوق کودک، تنبیه بدنی، فقه امامیه، تادیب، تعزیر کودک.

۱. مدرس دانشگاه و پژوهشگر مرکز تحقیقات فقهی حقوقی قوه قضائیه.

حمایت از کودکان در مخاصمات مسلحانه از منظر اسلام و حقوق بشردوستانه بین‌المللی (بررسی تطبیقی)

دکتر نادر اخگری بناب^۱

علیرغم اینکه کودکان در مخاصمات مسلحانه معمولاً نیروی جنگی دشمن محسوب نمی‌شوند متأسفانه از جمله گروه‌های انسانی هستند که بیشترین آسیب‌ها را از جنگ متحمل گشته و قربانیان اصلی و گسترده مخاصمات مسلحانه را تشکیل می‌دهند. برای جلوگیری از این نوع آسیب‌ها، مخاطرات و تهدیدها علیه کودکان احکام خاصی در مقررات جهادی اسلام و حقوق بشردوستانه بین‌المللی لحاظ گردیده است. بطوری که حمایت از کودکان در مخاصمات مسلحانه امر اجتناب‌ناپذیر و از جمله قواعد آمره دستورات جهادی اسلام محسوب می‌شود. در این زمینه گاه‌ها احکام خاص برای حمایت از کودکان و در برخی موارد احکام عام برای حمایت از غیرنظامیان و ضرورت تفکیک میان نیروهای نظامی و غیرنظامی در اسلام و حقوق بشردوستانه بین‌المللی وجود دارد. طبق احکام جهادی اسلام، رعایت تفکیک بین افراد، یعنی افراد غیرنظامی و نظامی، در منازعات مسلحانه با هر ماهیت و شکلی یک تکلیف است و جنگ فقط بین نیروهای مسلح جایز است. این دستوری است که در قرآن کریم در آیه ۱۹۰ سوره مبارکه بقره صریحاً اعلام شده است. از نظر حقوق بین‌الملل بشردوستانه نیز حمایت از غیرنظامیان و احترام به آنها خصوصاً کودکان بخشی از حقوق بین‌الملل عرفی لازم‌الاجراء را تشکیل می‌دهد. با این حال فضایی که کنوانسیون‌های چهارگانه ژنو و پروتکل‌های الحاقی در رابطه با جنگ و حمایت از اشخاص ترسیم می‌کنند با فضایی که بر احکام و

۱. عضو هیات علمی دانشگاه ادیان و مذاهب قم.

قوانین اسلامی حاکم است تفاوت فاحشی دارد. حمایت‌های خاص اسناد بین‌المللی حقوق بشردوستانه از کودکان مربوط به زمان پس از اشغال سرزمین طرف مخاصمه می‌باشد اما در حین مخاصمات مسلحانه حمایت از این اشخاص بویژه در منطقه جنگی موضوعیت ندارد. بلکه این حمایت در قالب حمایت از غیرنظامیان می‌باشد که کودکان نیز از جمله آنان محسوب می‌شوند. در حالیکه بررسی قوانین اسلامی، نشان می‌دهد حتی در اوج درگیریها و مخاصمات مسلحانه صیانت از حق حیات و کرامت انسانی کودکان الزام‌آور محسوب می‌شود. لذا این نحوه حمایت از کودکان از جمله امتیازات غیرقابل انکار حقوق بشردوستانه در اسلام است که باید در نهادینه کردن این نوع از قواعد بشردوستانه در حقوق بین‌الملل نیز تلاش کافی صورت گیرد.

کلمات کلیدی: کودکان، حقوق بشردوستانه بین‌المللی، احکام اسلامی، غیرنظامیان، اصل تفکیک، مخاصمات مسلحانه، جهاد اسلامی

اختلال یادگیری در نظام آموزش و پرورش ایران؛ تبیین یک بحران پنهان و ترسیم راه حل بوم محور

ساجد یعقوب‌نژاد^۱، سید جواد حسینی^۲

چکیده: با توجه به مشکلات شناسایی دانش آموزان دارای اختلال یادگیری با رویکرد شکاف بین هوشبهر و پیشرفت تحصیلی پس از ورود به مدرسه، میتوان این رویکرد تشخیصی را یکی از چالش‌های پنهان و آسیب‌زا در نظام آموزشی کشور دانست. از این رو در این مقاله، با استناد به یافته‌های نوین پژوهشی و البته رویکردی بوم‌محور، برنامه غربالگر نوآموزان پیش دبستانی در معرض مشکلات یادگیری و ارائه خدمات بهنگام توانبخشی شناختی به آنان به عنوان راه حل مساله معرفی و تبیین شده است.

کلمات کلیدی: اختلال یادگیری، غربالگری، رویکرد شکاف بین هوشبهر، پیشرفت

۱. استادیار گروه روانشناسی و مشاوره دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید بهشتی خراسان

رضوی. Email: s.yaghoobnezgad@yahoo.com

۲. استادیار گروه جامعه‌شناسی دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید بهشتی خراسان رضوی.

حق بر آموزش کودکان با تأکید بر مبانی و اصول قانون اساسی

غیاث‌الدین قیاسی سررکی^۱

چکیده: علم‌آموزی به‌خصوص علم هدایت‌گر و نافع از حقوق اولیه بشری و ارزشی پذیرفته‌شده نزد خردمندان و مورد تأکید منابع دینی است. از این‌رو، دولت‌ها آموزش و تداوم آن‌که موجبات تعالی و رشد جامعه است در مقاطع خاصی اجباری کرده‌اند. قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به وظیفه دولت در بسترسازی مناسب برای آموزش رایگان همه ملت تا پایان دوره متوسطه تصریح کرده است. چنان‌که در اصل سوم آورده است: «دولت جمهوری اسلامی ایران موظف است برای نیل به اهداف مذکور در اصل دوم، همه امکانات خود را برای امور زیر به کار برد: ۳... آموزش و پرورش و تربیت بدنی رایگان برای همه، در تمام سطوح و تسهیل و تعمیم آموزش عالی...» همچنین، در اصل سی‌ام آمده است: «دولت موظف است وسایل آموزش و پرورش رایگان را برای همه ملت تا پایان دوره متوسطه فراهم سازد و وسایل تحصیلات عالی را تا سرحد خودکفایی کشور به‌طور رایگان گسترش دهد». به نظر می‌رسد علی‌رغم این الزامات و تکالیف اما این مهم از ضمانت اجرای کافی برخوردار نیست و بایسته است به شکل اجباری مورد همت و تلاش همگان قرار گیرد. بر این اساس، مقاله حاضر پژوهشی است توصیفی - تحلیلی که به بررسی حق بر آموزش کودکان با تأکید بر مبانی و اصول قانون اساسی پرداخته است.

کلید واژه‌ها: حق، آموزش، حق بر آموزش، حق آموزش کودکان، قانون اساسی

۱. استادیار دانشگاه بین‌المللی المصطفی (ص). Email: sqiasi52@gmail.com

عدالت جهانی محیط‌زیستی به مثابه چارچوبی برای تحقق حق بر سلامت کودکان

فاطمه ایران‌نژاد پاریزی^{۱*}، ژانت بلیک^۲

چکیده: در طول دهه‌های اخیر، تخریب منابع طبیعی و تغییر وضعیت عناصر طبیعی فرامرزی، همانند هوا، آب، اقلیم، انرژی و مواردی نظیر آنها، جامعه‌ی بین‌المللی را با چالش‌هایی فرامرزی مواجه نموده است. چنین چالش‌هایی نه تنها توانایی یک فرد یا یک اجتماع جهت بهره‌مندی آنان از حقوق بنیادین بشر را تحت تأثیر قرار می‌دهند، و از این‌رو می‌تواند نقض حقوق بشر را در پی داشته باشد، بلکه به لحاظ عواملی همچون سن، جنسیت، شرایط اجتماعی - اقتصادی و غیره، تأثیر متفاوتی بر افراد مختلف دارند. در این میان، پارادایم عدالت جهانی محیط‌زیستی بر این امر دلالت دارد که برخی افراد یا جوامع، به لحاظ آسیب‌پذیری بیشتر، به حمایت بیشتری نیاز دارند. در نتیجه، بر طبق پارادایم مذکور، توجه به آثار پیامدهای محیط‌زیستی بر سلامت کودکان، به عنوان بزرگترین گروه آسیب‌پذیر، امری حائز اهمیت قلمداد می‌شود. بدین ترتیب، اگرچه ماده ۲۴ کنوانسیون حقوق کودک به صراحت بیانگر رابطه‌ی میان کیفیت محیط‌زیست و حق بر سلامت کودک است، لیکن به دلیل آسیب‌پذیری اجتماعی و رشدنیافتگی کودکان، حق بر سلامت کودکان، بایستی به گونه‌ای متفاوت تفسیر شود. از این منظر، بر مبنای رویکردی جهانی و بین‌نسلی، حق بر سلامت کودکان می‌تواند تعهدات متفاوتی برای جامعه بین‌المللی دربر داشته باشد.

کلیدواژگان: عدالت محیط‌زیستی، حق بر سلامت کودکان، انصاف، کنوانسیون

۱. دانشجوی دکتری حقوق بین‌الملل عمومی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه علامه

طباطبایی، تهران. (نویسنده مسئول) Email: fatemeh_iran@atu.ac.ir

۲. دانشیار، دانشکده حقوق، دانشگاه شهید بهشتی، تهران.

حق کودکان بر آموزش در حقوق ایران

حسین قزلباش^{۱*}، مائده طراوت^۲

چکیده: آموزش از اساسی‌ترین راه‌های پیشرفت جوامع بشری است، آموزش چگونه زندگی کردن و برخورداری از حق را باید از همان روزهای نخست که کودک در خانواده است را در نهاد کودک جای دهیم تا با رشد فیزیکی و تکامل روان او، آموزش شکل گیرد.

کودک در ایران با توجه به این که به عنوان یک فرد کامل شناخته نمی‌شود، جایگاه بسیار ضعیفی دارد و از همین‌رو ابتدایی‌ترین حقوق آنان نادیده گرفته می‌شود.

حقوق کودک همواره بخشی از موضوعات مهم در سطح بین‌المللی بوده و نیاز به حمایت جدی از سوی جامعه ملی و فراملی از طریق آموزش دارد، در همین چارچوب در این مقاله حقوق کودکان و آموزش‌های لازم در خصوص این حقوق و تکالیف را تحلیل می‌نماییم.

واژگان کلیدی: آموزش، حقوق، والدین، کودک، تکالیف، دولت

۱. کارشناس ارشد جزا و جرم‌شناسی، وکیل دادگستری. (نویسنده مسئول)

Email: Ghezelbash.ah@gmail.com

۲. دانشجوی کارشناسی حقوق (جهاد دانشگاهی بندر انزلی).

حقوق کیفری اطفال در پرتو اسناد بین‌المللی

رستم علی‌اکبری^۱، بهروز حسینی‌نژاد^۲، منصور بیگلری^۳، نادر چمنی^۴

چکیده: مسأله توجه به حقوق کودک یکی از مهم‌ترین مسائل در سطح بین‌المللی محسوب می‌شود. از دو دهه پیش به این‌سو، به موازات تأکید بر حقوق بشری نمودن نظام عدالت کیفری، حقوق کیفری اطفال نیز مورد توجه مراجع بین‌المللی، به‌ویژه سازمان ملل متحد قرار گرفته است. در این چهارچوب اسناد الزام‌آور و ارشادی فراوانی به صورت قطعنامه، کنوانسیون، اعلامیه و... به تصویب رسیده است که از جمله‌ی آنها می‌توان به کنوانسیون حقوق کودک، قواعد بیجینگ، اصول ریاض و قواعد سازمان ملل متحد به منظور حمایت از صغار محروم از آزادی اشاره نمود. هدف همه این اسناد، تأثیرگذاری بر عدالت کیفری اطفال در همه کشورها است، به طوری که حقوق اطفال بزهکار و بزه‌دیده در تمامی مراحل دادرسی بهتر رعایت شود و واکنش‌هایی متناسب با شخصیت صغار پیش‌بینی و اعمال شود.

واژه‌های کلیدی: حقوق کیفری اطفال، کنوانسیون حقوق کودک، قواعد بیجینگ، اصول ریاض

۱. دانشجوی دکتری حقوق کیفری و جرم‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه، ایران.

Email: rostamaliakbari. phd@ gmail.com

۲. کارشناس ارشد حقوق عمومی دانشگاه تهران مرکز، ایران.

۳. کارشناس ارشد حقوق جزا و شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان جرم، ایران.

۴. کارشناس ارشد حقوق خصوصی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه، ایران.

روش‌های حمایت از کودکان بدسرپرست در حقوق ایران و فرانسه

الهه محسنی^۱

چکیده: حمایت از کودکان در معرض آسیب از مهم‌ترین موضوعات حقوق کودک و مورد تاکید پیمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای و قوانین داخلی کشورها است. اصل پذیرفته شده در حقوق خانواده، اولویت والدین برای نگهداری از کودک می‌باشد. با این حال، در صورت اقتضای مصلحت طفل، یکی از راه‌های حمایت از کودکان بدسرپرست، نگهداری ایشان در فضای امن خارج از خانواده توسط اشخاص، نهادها و موسسات دولتی یا خصوصی صلاحیت‌دار است. در این روش، هدف نهایی بازپروری والدین و حمایت از ایشان جهت بازیابی توانایی والدینی، بازسازی روابط خانوادگی و فراهم نمودن زمینه بازگشت کودک به آغوش خانواده است. بی‌شک، بازگشت کودک به خانواده علاوه بر رفع موانع خانوادگی موجود، مستلزم طی روندی منطقی و هدفمند می‌باشد تا انتقال فرزند به خانواده به دور از شتابزدگی و با موفقیت هرچه بیشتر انجام گیرد. این پژوهش ضمن معرفی کوتاه حقوق ایران در موضوع کودکان بدسرپرست و راه‌های حمایت از ایشان، به مطالعه حقوق فرانسه در این زمینه تمرکز دارد. در این راستا، پس از بررسی اجمالی روش‌های حمایت اداری و قضایی از کودکان بدسرپرست در حقوق فرانسه، ترتیب بازگشت کودک به آغوش خانواده پس از بازیابی صلاحیت بیان می‌گردد.

۱. دکترای حقوق خصوصی دانشگاه لیون ۳ فرانسه، پژوهشگر پژوهشگاه قوه قضائیه و مدرس

واژگان کلیدی: حقوق فرانسه، حمایت از کودک، خانواده، سرویس کمک اجتماعی کودکان، طفل بدسرپرست، ولایت ابوینی

آسیب‌شناسی تولدهای تقویمی؛ چالشی پیرامون مصونیت حیات جنین

سارا ساکی^۱

چکیده: ارتباط بین موضوعات پزشکی و حقوق عامل تحول رشد موضوعات حوزه سلامت و حقوق حیاتی انسان است. حیات، موهبتی الهی است و حمایت از آن حقی است که برای هر انسان، از پیش از تولد، تضمین شده است. هیچ‌کس را نمی‌توان خودسرانه از حق حیات محروم کرد. قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران نیز در اصل بیست‌ودوم جان اشخاص را از تعرض مصون دانسته و دولت نیز طبق اصل بیست‌ویکم موظف است از مادران به‌ویژه در دوران بارداری حمایت‌های ویژه به عمل آورد. لذا، حق زندگی از حقوق ذاتی شخص انسان است و باید به موجب قانون حمایت شود. در سال‌های اخیر پدیده سزارین نوزادان در روزهای خاصی از سال که تاریخ آن رند یا خاص است بدون در نظر گرفتن اتمام دوره بارداری و وقت مناسب از نظر پزشک تاریخ خاصی را به‌منظور تولد نوزاد انتخاب می‌کنند که در صورت بروز عوارض زایمان زودرس و ناقص‌الخلقه بودن نوزاد، چنین والدینی عمل کودک‌آزاری را برای فرزندشان که عزیزترین فرد زندگی‌شان است مرتکب می‌شوند.

هدف اصلی این پژوهش، تحلیل و بررسی حق حیات جنین و تغییر سیاست در نظام تحول سلامت وی با بروز تولدهای تقویمی و زایمان زودرس می‌باشد. نگارنده بر آن است تا به شیوه تحلیلی - توصیفی نخست به شناخت، تعریف مفاهیم و معیارهای حق حیات در قوانین حقوقی ایران بپردازد و سپس ضمانت اجرای مناسب و مصونیت حیات جنین در مواجهه با پدیده تولدهای تقویمی را

۱. کارشناس ارشد حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز، تهران، ایران.

فراهم آورد. در حفظ حیات و سلامت جنین از زمان پیش از تولد تا پس از آن این حقیقت که نوع پرورش و نظام آموزشی و میزان مسئولیت‌پذیری والدین تا چه اندازه در روند تولد نوزاد تأثیرگذار است، مسأله‌ای است که باید به تعامل فرهنگ و حقوق و اقدام دولت‌ها نگریست.

واژگان کلیدی: حق حیات جنین، تولد تقویمی، سزارین زود هنگام، کودک آزاری، حقوق پزشکی.

سازوکارهای معاضدت حقوقی در دادرسی کودکان با تأکید بر حق حیات آنان

عاطفه عباسی^۱، رکسانا بوغاز^{۲*}

چکیده: معاضدت حقوقی در معنای گسترده آن شامل آن دسته اقدامات و تمهیداتی می‌شود که در جهت تحقق دادرسی عادلانه و حمایت از افشار آسیب‌پذیر با لحاظ نوع جرم ارتكابی و یا شخصیت مرتکب می‌باشد که از جمله این اشخاص کودکان می‌باشند. بنابراین، بررسی حق برخورداری از معاضدت حقوقی در راستای صیانت از حیات کودک متعاقب دادرسی‌های کیفری کودکان هدف اصلی این پژوهش می‌باشد. در این پژوهش با روش توصیفی - تحلیلی و با استفاده از منابع کتابخانه‌ای مبانی فقهی و حقوقی و سازوکارهای معاضدت در دادرسی کودکان مورد بررسی قرار گرفته است که می‌توان به مواردی از قبیل سیره معصوم (ع)، امورحسبه، وجوب تعلیم و ارشاد جاهل، لزوم احقاق عدالت و جلوگیری از خطای قاضی به عنوان مبانی فقهی معاضدت حقوقی اشاره نمود. افزون‌بر این سازوکارهایی از قبیل میانجی‌گری کیفری، مددکاری اجتماعی، لزوم حضور ولی، سرپرست قانونی یا وکیل در جلسه دادرسی و تشکیل پلیس ویژه اطفال در حمایت از حیات طفل در راستای تحقق معاضدت حقوقی نقش و اهمیت غیرقابل انکاری دارند.

واژگان کلیدی: معاضدت حقوقی، جرایم کودکان، حق برخورداری از وکیل، حق بر حیات، قضا‌دایی، میانجی‌گری کیفری

۱. استادیار، دانشگاه امام صادق (ع) پردیس خاوران، تهران، ایران.

۲. دانش آموخته کارشناسی ارشد حقوق خانواده، دانشگاه امام صادق (ع)، تهران، ایران.

(نویسنده مسئول) Email: r.boazar@isuw.ac.ir

مطالعه مفهوم «کودکان کار اینستاگرامی» در فضای مجازی ایران

عاطفه آقایی^{۱*}، زهرا رضانیا^۲

چکیده: اینستاگرام یکی از بسترهای رسانه‌های نوین است که امکان حضور کاربران، از جمله والدین و کودکان را در فضای مجازی فراهم کرده است. کودکان کار اینستاگرامی به پدیده‌ای نوظهور در فضای مجازی اشاره دارد که کودکان توسط والدینشان به خدمت گرفته می‌شوند تا از طریق به نمایش گذاشتن جنبه‌های مختلف حیات زیستی‌شان، سودآور باشند. در این بین، قدرت ارتباطی رسانه‌ها می‌تواند مفهوم کودکی را بر ساخت کرده و حق بر حیات کودکی را در راستای منافع شرکت‌های تجاری یا اقتصاد خانواده تضعیف کند. هدف این پژوهش شناسایی چپستی مفهوم «کودک کار اینستاگرامی» است و این که این مفهوم با چه مقوله‌هایی بر ساخت می‌شوند؟ به این منظور هشت صفحه اینستاگرامی اینفلوئنسرهای کودک انتخاب شدند و پس از تحلیل محتوای کیفی این صفحات با استفاده از نرم‌افزار MAX QDA دریافتیم که بدن و تعاملات کودک در این صفحات به مثابه «عنصر نمایش»، «عنصر هویت‌دهنده و برندساز مادر»، «عرصه‌ای برای تبلیغات» و همچنین، اطلاعات شخصی کودک به مثابه «عرصه‌ای برای ارضای حس کنجکاوی» مفاهیمی هستند که مفهوم کودک کار اینستاگرامی را بر ساخت می‌کنند تا از طریق جذب فالوورهای بیشتر، خانواده‌های آنان بتوانند سود بیشتری از شرکت‌های تبلیغاتی کسب کنند.

واژگان کلیدی: کودکی، فضای مجازی، اینفلوئنسر کودک، بر ساخت معنا، کار کودک

۱. استادیار و عضو هیأت علمی گروه علوم ارتباطات اجتماعی دانشگاه تهران، تهران، ایران.

(نویسنده مسئول) Email: at.aghaei@ut.ac.ir

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد مطالعات فرهنگی و رسانه دانشگاه تهران، تهران، ایران.

حق آموزش کودکان توان‌خواه در نظام بین‌المللی حقوق بشر (با در نظر گرفتن گزارش جامع ۲۰۱۹ سازمان ملل درباره‌ی معلولیت و توسعه‌ی پایدار)

حبیبه فرج‌زاده^۱

چکیده: دامن‌های موضوعات مربوط به حقوق بشر و حقوق کودک روز به روز گسترش پیدا می‌کند و گروه‌هایی از افراد را که نیازمند حمایت و مراقبت بیشتری هستند دربر می‌گیرد. از آنجا که آموزش و پرورش نقش بسیار مهمی در توانمند شدن، اشتغال و کشف توانایی‌های افراد دارای معلولیت دارد، حق بر آموزش توان‌خواهان بخصوص در سنین کودکی از اهمیت بسیاری برخوردار است. در اسناد بین‌المللی حقوق بشر از جمله اعلامیه جهانی آموزش برای همه، کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت، کنوانسیون حقوق کودک و غیره، بر اهمیت دسترسی برابر به آموزش پایه برای همه، با توجه ویژه به افراد توان‌خواه، تأکید شده است. با وجود این، آمارهای یونیسف و همچنین، گزارش جامع سازمان ملل درباره‌ی معلولیت و توسعه‌ی پایدار (۲۰۱۹) نشان می‌دهد علی‌رغم اقداماتی که در بعضی کشورها انجام گرفته است، هنوز بیشتر کودکان توان‌خواه در کشورهای در حال توسعه به مدرسه نمی‌روند و یا در صورت ورود این کودکان به مدرسه، به دلیل ناسازگاری محیط آموزشی و برنامه‌های درسی با نیازهای آنها و عدم توانایی معلمان و یا نبود زمان کافی برای ارائه‌ی پشتیبانی فردی و کمک به یادگیری آنها، از آموزش باز می‌مانند. بنابراین، تردیدی در ضرورت تلاش برای فراگیر ساختن نظام آموزشی، بهبود دسترسی کودکان توان‌خواه در برخورداری از آموزش و دسترسی ایشان به محیط آموزشی نیست چرا که محرومیت از تحصیل در این افراد منجر به

۱. کارشناس ارشد حقوق بشر، دانشگاه مفید، قم، ایران. Email: hfarajzade87@gmail.com

محرومیت‌های اجتماعی، فقر بیشتر و عدم مشارکت آنها در بازار کار می‌شود و این امر دستیابی به اهداف توسعه‌ی پایدار را با دشواری روبه‌رو می‌کند. به‌منظور دستیابی به این اهداف هم‌سو با کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت، تلاش‌ها و اقدامات بیشتری از سوی دولت‌ها لازم است.

کلیدواژگان: کودکان توان‌خواه، حق آموزش، توسعه‌ی پایدار، آموزش فراگیر، توانمندسازی

بررسی حقوق کودک، منطبق با اسناد بین‌المللی و علت بازتولید کودک کار و ارائه راهکارهای مناسب

یاسمین فیوضی زرگی^۱

چکیده: کودک، عضو آسیب‌پذیر و گاه محروم جوامع در طول تاریخ همواره از جهات گوناگون مورد مطالعه و بحث قرار گرفته است. در این میان کودکان کار، اقلیت‌های کثیری از گروه کودکان آسیب‌دیده را تشکیل می‌دهند که برای احقاق حقوقشان به چیزی بیش از موافقت‌های بین‌المللی نیاز هست.

همه حقوق بنیادین این دسته از کودکان از جمله حق بر بهداشت، شادی، رفاه اجتماعی و آموزش در سایه کار کردن قرار گرفته‌اند و عملاً تبدیل به یک رویا شده‌اند. لذا، لازم است تدابیری کاربردی جایگزین راه‌حل‌های نه چندان موثر فعلی گردند تا گامی باشد در جهت بهبود وضعیت زندگی این کودکان.

کارکردن کودکان بارها در متن قوانین گوناگون ممنوع شده است، اما در قبال این ممنوعیت هیچ راه‌حل جایگزینی ارائه نشده است.

هر ساله میلیون‌ها کودک کار تولید و باز تولید می‌گردند. با این وجود همچنان وضعیتی یکسانی دارند و دیدگاه عرف و جامعه نسبت به کودکان کار همواره تحقیرآمیز و سرکوبگر باقی مانده است.

فقر، اعتیاد، مهاجرت اجباری و از این قبیل مصایب خانواده‌ها را ناگزیر از وارد کردن فرزندان خود به بازار کار می‌سازد.

بازماندن از تحصیل، سرکوب‌های عاطفی، برآورده نشدن نیازهای مقتضی سن، به فراموشی سپرده شدن عوالم کودکی و بلوغ زودرس از نتایج جبران‌ناپذیر

۱. دانشجوی کارشناسی رشته حقوق، دانشکده حقوق، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

Email: yasifouzi@gmail.com

رواج کار کودک است.

هدف از نگاشتن این مقاله یادآوری حضور و وجود کودکان کار در جوامع است که با وجود دستاوردهای فراوان همچنان از حل کردن معضل کودک کار به طوری که به نفع کودک باشد عاجز مانده‌اند.

به نظر می‌رسد آنچه بیش از همه نیاز است بازنگری قوانین ملی و بین‌المللی و تقریب آنها به واقعیت است، باشد که با ارایه راهکارهای درست گامی به لغو کار کودک در دراز مدت نزدیک شویم.

واژگان کلیدی: حقوق کودک، کودک کار، حق آموزش

جایگاه حق بر سلامت کودک در ایران

مجید درودیان^{۱*}، حانیه فکری‌زاده^۲

چکیده: حق بر سلامت به عنوان یک حق ذاتی و بنیادین در نظام‌های حقوقی قلمداد می‌شود که جایگاه این حق برای کودکان به لحاظ سطح آسیب‌پذیریشان، از حساسیت بیشتری برخوردار است و لذا، دقت و وسواس خاص خود را می‌طلبد. جمهوری اسلامی ایران نیز با تصویب قوانین و مقررات مختلف در زمینه سلامت کودک و نیز، پیوستن به کنوانسیون‌های مختلف بین‌المللی از جمله کنوانسیون حقوق کودک، این حق را به رسمیت شناخته است. البته جهت تبیین این حق در نظام حقوقی ایران نیازمند بررسی این مقررات می‌باشیم و در مقاله حاضر درصدد پاسخ به این پرسش اساسی هستیم که حق بر سلامت کودکان در مقررات ایران از چه جایگاهی برخوردار است و جهت نیل به این مهم چه تدابیری لحاظ شده است؟ این مقاله که به روش توصیفی - تحلیلی انجام پذیرفته است، ضمن بررسی این مقررات، به موضوعات دیگری مانند مفهوم کودک از دیدگاه اسلام، اسناد بین‌المللی و حقوق ایران می‌پردازد و سلامت جسمی و معنوی کودک و نیز حقوق کودک در قوانین ایران را مورد واکاوی قرار می‌دهد.

واژگان کلیدی: حق بر سلامت، سلامت معنوی، حقوق کودک، سلامت کودک

۱. استادیار گروه حقوق دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)

Email: majid_doroudian@yahoo.com

۲. کارشناس حقوق دانشگاه پیام‌نور استان تهران، ایران.

حق بر سلامت عمومی کودکان مبتلا بر ایدز

شرمینه گل کرم^۱، سیدپدرام خدانی^۲

چکیده: سلامت در اسناد مختلف حقوقی به عنوان یک حق به رسمیت شناخته شده است. اولین بار در ماده ۵۵ منشور سازمان ملل متحد، دولت‌ها متعهد به ارائه و ترویج راه‌حلهایی برای حل مشکلات مربوط به این حق شدند. انعکاس بعدی آن در اساسنامه سازمان بهداشت جهانی مندرج است که سلامتی را نه صرفاً به معنای فقدان بیماری و ناتوانی بلکه در مفهوم کامل سلامت جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی قلمداد کرده و هدف سازمان را ارتقای سطح سلامتی تمام افراد بشر تا بالاترین حد ممکن تلقی کرده است.

ایدز و ویروس آن به عنوان بزرگ‌ترین مانع بر سر راه رشد و توسعه کودکان پدیدار گشته است. بحران ایدز بسیاری از مسائل مرتبط به هم از جمله فقر، تبعیض، سوء تغذیه، دسترسی اندک به خدمات اجتماعی، مناقشات مسلحانه و بهره‌کشی جنسی از دختران و زنان را تشدید و تعمیق می‌کند. این اپیدمی توانایی‌ها را در همه سطوح کاهش داده و باعث از دست رفتن والدین و پرسنل آموزش دیده شده است. کودکان با تهدیدهای گوناگون ایدز مواجه‌اند. خود آنان آلوده یا مبتلا می‌شوند، از عواقب ابتلای اعضای خانواده و جامعه به ایدز رنج می‌برند و یا یتیم می‌شوند و از آنجا که سلامت از حقوق مسلم کودکان است می‌توانند آنها را در مقابل این بیماری در امان نگه دارند. در این مقاله زمان آن رسیده که در خصوص حمایت از حقوق انسانی کودکان در قبال ایدز به بررسی یک‌سری ابعاد حقوقی و دلایل آن و تاثیر آن بر سلامت کودکان در برابر این

۱. دانشجوی دوره دکتری حقوق خصوصی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج.

Email: sharminehgoolkaram@gmail.com

۲. استادیار دکتری حقوق خصوصی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج.

اپیدمی همه‌گیر بپردازیم. در حیطه بیماری ایدز حمایت از کودکان نه تنها اقدام لازم و ضروری محسوب می‌گردد بلکه سلامت عمومی را نیز به دنبال دارد که بزرگترین حق برای کودکان می‌باشد.

واژگان کلیدی: ایدز، سلامت عمومی، کودکان، حق

کودک و پدیده ترانس‌وستیسم

محمد رضا اعزازی^۱، مریم مهرور^۲،
احسان واحد جویباری^۳، محمد کریمی^۴، محمد نظیف‌کار^۵

چکیده: اختلال هویت جنسی، تناقضی میان نقش جنسیتی فرد با جنس جسمانی او است. تناقضی که در دسته‌ای از افراد مبتلا به این اختلال به دلیل دارا بودن هر دو عامل تشخیصی (بیولوژیکی و روانی - اجتماعی) وضوح بیشتری پیدا کرده و به راحتی قابل تشخیص است، اما دسته دیگر که تنها از عامل روانی - اجتماعی برخوردار است با تشخیص دشواری همراه است و یا غالباً نادیده انگاشته می‌شود.

دسته اول که از لحاظ شناسایی و درمان با هیچ مشکلی مواجه نیستند، افراد ترانس سکشوال (trans sexual) می‌باشند. دسته دوم که متأسفانه هم از لحاظ شناسایی و هم از لحاظ درمانی دارای مشکلات زیادی هستند، افراد ترانس‌وستیسم (transvestism) می‌باشند.

ترانس‌وستیسم که شاخه‌ای از اختلال هویت جنسی است، به دلیل کمبود اطلاعات در زمینه شناخت و شناسایی بعد رفتاری - درمانی مبتلایان، به راحتی با انحرافات جنسی اشتباه گرفته می‌شود. با وجود این که امکان بیشتری برای ورود این دسته از افراد به سمت و سوی انحرافات و جرایم جنسی، نسبت به شاخه دیگر این اختلال وجود دارد، اما با یک نگاه علی- معلولی به این اصل

۱. دانشجو حقوق دانشگاه علوم قضایی و خدمات اداری تهران.

Email: mohammadrezaezazi1379@gmail.com

۲. دانشجو حقوق دانشگاه فردوسی مشهد.

۳. دانشجو حقوق دانشگاه علوم قضایی و خدمات اداری تهران.

۴. دانشجو حقوق دانشگاه علوم قضایی و خدمات اداری تهران.

۵. دانشجو مدیریت دولتی دانشگاه شهید بهشتی تهران.

پی خواهیم برد که در درجه اول، نبود هیچ‌گونه اطلاعات جامع و رسمی درباره افراد ترانس‌وستیسم و در درجه دوم، نبود برنامه‌های درمانی حمایتی برای این افراد، زمینه‌ساز چنین وقایع تلخ اجتماعی خواهد بود.

ما در این پژوهش با اتکا به روش اسنادی سعی داریم با تعمق در دیدگاه‌های شاخص حقوقی، مفهوم ترانس‌وستیسم را در خلال مباحث پیرامون اختلال هویت جنسی و چگونگی ابتلا کودکان به این اختلال را بررسی کنیم. نادیده‌انگاری و فقدان سیاست‌گذاری پیشگیرانه در ابتلا به این اختلال در بدو کودکی، عدم در نظر گرفتن حقوق و آزادی‌های فردی (از قبیل ازدواج و ارث) برای این افراد در نظام حقوقی ایران، از جمله مسائلی است که به آن‌ها اشاره خواهد شد.

واژگان کلیدی: کودک، اختلال هویت جنسی، ترانس‌وستیسم، ترانس سکسوالیسم، حقوق

ظرفیت‌سنجی لایحه قضایی «تأمین امنیت بانوان در برابر خشونت» در تحکیم حق سلامت کودکان

مهدی خاقانی اصفهانی^{۱*}، قاسم محمدی^۲

چکیده: حق بر سلامت، موضوع بسیاری از معاهدات بین‌المللی و قوانین و مقررات داخلی کشورهاست. صیانت از این حق و تدارک بایسته‌های حقوقی به منظور استیفای آن برای کودکان، اهمیت دارد و مورد توجه نظام‌های حقوقی است. علاوه بر سیاست‌گذاری تقنینی مستقیم، راهبردهای قانون‌گذارانه‌ی فرعی از طریق وضع قوانین و مقرراتی که ابعاد جانبی تبلور حق سلامت کودکان را متأثر می‌کنند، قلمرو مطالعاتی مهمی است. اصلی‌ترین متعهد حق سلامت، دولت‌ها هستند و نظام جمهوری اسلامی نیز فراز و فرودهای بسیاری در صیانت از این حق داشته و دارد. نظر به وابستگی همه‌جانبه‌ی سلامت کودکان به سلامت و امنیت مادران، لایحه «صیانت، کرامت و تأمین امنیت بانوان در برابر خشونت» - که در شهریورماه ۱۳۹۸ توسط قوه قضائیه به دولت رفت - دارای نقاط قوت و ضعفی به نظر می‌رسد، که تحلیل آنها از منظر اثرسنجی تصویب و اجرای لایحه (قانون)، بر کاهش بزه‌دیدگی تبعی کودکان از بزه‌دیدگی مادرانشان موضوع این مقاله است. از این‌رو، پژوهش حاضر پس از بازشناسی نقش ارتقاء سلامت کودکان در کاهش نرخ بزه‌دیدگی آنها، نحوه اثرگذاری اصلاحات نظام دادرسی و جرم‌نگاری و پیشگیری در حمایت از زنان - موضوع لایحه مذکور - بر کاهش بسترهای آسیب‌پذیری فرعی کودکان از

۱. استادیار حقوق جزا و جرم‌شناسی، پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی «سمت».

(نویسنده مسؤول) Email: khaghani@samt.ac.ir

۲. عضو هیأت علمی دانشکده حقوق دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

بزه‌دیدگی مادران را می‌کاود و البته پیشنهادهایی جهت اصلاح لایحه مذکور ارائه می‌دهد. گفتمان ایدئولوژیک لایحه مزبور، و کم‌توانی لایحه در ارائه نظم نوینی از تلفیق سه جنبه‌ی هنجارهای حقوق بشری، آموزه‌های اسلامی و ملاحظات خانواده ایرانی، چشم‌انداز موافقی از تقویت حمایت از زنان در برابر خشونت - و بالتبع، کودکان متأثر از بزه‌دیدگی مادرانشان از خشونت - به دست نمی‌دهد. راهکارهایی برای کاهش نارسایی‌های لایحه، در این مقاله ارائه شده است.

واژگان کلیدی: حق سلامت، خشونت علیه مادران، بزه‌دیدگی کودکان، جرم‌شناسی انتقادی، سیاست جنایی قضائی

کودکان مهاجر افغانستانی در تهران و سیاست‌های مدیریت

شهری

پویا علاءالدینی^۱، آمنه میرزایی^۲

چکیده: موج مهاجرت شهروندان افغانستانی به ایران از چهار دهه پیش آغاز شده است. در دو دهه نخست، شرایط نابسامان حاصل از جنگ باعث مهاجرت شمار زیادی از مهاجران افغانستانی به کشورهای همسایه ایران و پاکستان شد. مرزهای باز ایران، تشابهات زبانی و فرهنگی، مهاجران افغانستانی بیشتری را راغب به سکونت در ایران کرد. طی دو دهه اخیر، مسائل اقتصادی و ناامنی در افغانستان در کنار سابقه طولانی مدت سکونت در ایران، آشنایی با فضاهای کاری و فراهم شدن بستر آموزش کودکان همچنان مهاجرت به ایران را برای مهاجران افغانستانی جذاب کرده است. اما تغییر سیاست کشور ایران در مورد مهاجران افغانستانی و محدودیت عبور از مرزها باعث شده تعداد بی‌شماری از مهاجران افغانستانی به صورت غیرقانونی وارد مرزهای ایران شوند. در این میان، کودکان تعداد قابل توجهی از جمعیت مهاجران غیرقانونی در ایران را به خود اختصاص داده‌اند. نزدیک به ۶۰ درصد کودکان کمتر از ۱۸ سال در کشور افغانستان دچار فقر چندبعدی هستند (طبق اطلاعات اداره ملی احصایه و معلومات افغانستان) و مهاجرت آنان به ایران و به‌ویژه تهران ظاهراً رو به افزایش است. از این‌رو، در این مطالعه شرایط کودکان مهاجر افغانستانی زیر ۱۸ سال که در تهران ساکن هستند مورد توجه قرار می‌گیرد. اطلاعات لازم طی پژوهش میدانی از طریق بررسی اسناد، گزارشات منتشر شده، مشاهده،

۱. دانشیار گروه برنامه‌ریزی اجتماعی، دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران.

Email: palaadini@ut.ac.ir

۲. فارغ‌التحصیل دوره کارشناسی ارشد دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران.

مصاحبه‌های نیمه‌ساختارمند با سازمان‌های مردم‌نهاد، مهاجران ساکن تهران و دیگر ذی‌نفعان گردآوری شده است. از یافته‌های اصلی این مطالعه حضور قابل توجه کودکان افغانستانی در تهران است که بنا به سابقه سکونتشان شرایط متفاوتی را تجربه می‌کنند. تعدادی همراه خانواده در ایران ساکن و شاغل هستند؛ برخی هم تنها یا همراه خویشاوندان به تهران آمده و در شرایط نامناسب فضاهای کاری رسمی مانند خدمات شهری و غیررسمی مانند زباله‌گردی، کارگاه‌ها، ساختمان‌سازی در حال فعالیت هستند. مهاجرت‌های کودکان از مرزهای افغانستان به تهران موجب افزایش کودکان کار در تهران و رد مرز شدن تعدادی از آنان است. همچنین، اجرای برخی طرح‌ها برای جمع‌آوری کودکان کار و خیابان‌نتایج مثبت و مستمری در پی نداشته است. حمایت سازمان‌های مردم‌نهاد نیز با محدودیت‌های فراوانی روبروست. در کل، تاکنون چارچوب مورد نیاز و مناسب موقعیت کودکان افغانستانی در تهران جهت حمایت از آنان ایجاد نشده است.

کلیدواژگان: کودکان افغانستانی، تهران، مهاجرت، سیاست، مدیریت شهری

ضرورت ایجاد نماد مشترک: ترویج حمایت از حقوق کودک از خلال استفاده از نماد مشترک

دکتر آرین قاسمی^۱

چکیده: کنوانسیون حقوق کودک، یکی از اهداف مهم خود را ضرورت ترویج حقوق کودک بنا گذارده است. نیل به این هدف متوقف بر تلاش همه سویه نهاد حاکمیت و همراهی جامعه است. غایت نهایی از همراستاسازی و همراه-سازی جامعه با حقوق کودک، تبدیل این منظومه به بخشی از دغدغه، مطالبه، آرمان و فرهنگ عمومی جامعه است. به دیگر سخن، با تبدیل مسئله حقوق کودک به یکی از مسائل مبتلی به جامعه، صیانت از حقوق کودک به یکی از مسائل روزمره آن جامعه تبدیل می‌گردد و جایگاهی همتر از دیگر مسائل حائز اهمیت می‌یابد. نیل به چنین هدفی در گرو فرهنگ‌سازی و فرهنگی‌سازی مسئله حقوق کودک است که خود متضمن سلسله اقداماتی است که بخشی از آن از لوی نمادسازی برای حقوق کودک و کاربرد آن از طریق ترویج همگرایانه مسئله حقوق کودک امکان‌پذیر است. به دیگر سخن، همچنان که موضوعاتی مانند مقابله با اچ. آی، وی/ایدز یا سرطان پستان حائز نوعی نماد است که با نصب آن بر لباس حتی بدون بیان کلمه‌ای همگان از مفهوم آن آگاه می‌گردند و اثر ترویجی-تبلیغی خود را بر جای می‌گذارد، طراحی و استفاده از چنین نمادی در مورد حقوق کودک نیز می‌تواند به ترویج آن در تمامی حالات و فرهنگی‌سازی و فرهنگ‌سازی در تمام اوقات بیانجامد. افزون بر این، کاربرد این نماد می‌تواند به همگرایی کنش‌گران، اندیشمندان، فعالان و صاحب‌نظران این حوزه نیز منتهی گردد که از خلال آن ترویج حقوق کودک، فزونی می‌یابد. نتیجه حاصل ترویج مضاعف حقوق کودک است. به گمان نگارنده، نماد مشهور

۱. پژوهشگر پسداکتری حقوق کودک: a_ghassemi@hotmail.com

و پذیرفته روبان‌های آگاهی‌دهنده می‌تواند در حوزه حقوق کودک نیز مورد استفاده قرار گیرد و با توجه به نقش صندوق کودکان ملل متحد (یونیسف) در حمایت از حقوق کودک که رنگ نشان (لوگوی) آن با رنگ آبی و سفید، شناخته شده است، رنگ نماد حمایت از حقوق کودک می‌تواند به رنگ این نشان درآید.

کلیدواژگان: نماد مشترک، حقوق کودک، ترویج، حمایت، همگرایی

سیاست تقنینی حقوق کیفری ایران با رویکرد تامین امنیت فضای مجازی مختص کودکان

سیدعباس خلیل پور چالکیاسری^۱

چکیده: پیشرفت خیره‌کننده فناوری اطلاعات در سال‌های آغازین سده بیست‌ویکم دگرگونی‌های بی‌شماری را در زمینه‌های فناوری و اطلاعات بوجود آورده و دروازه دیگری را به جهان نوین گشوده، بطوریکه تمام فعالیت‌های اقتصادی اجتماعی سیاسی فرهنگی و علمی بشر را به طور بنیادین دست‌خوش تغییر و تحول قرار داده است. علم حقوق نیز به عنوان شاخه‌ای از علوم انسانی که تنظیم روابط انسان‌ها را در چارچوب حیات جمعی به عهده داشته و از آنجایی که دنیای مجازی و دسترسی آسان و ساده کودکان به اینترنت و وجود خطرات اجتناب‌ناپذیر در این پهنه گسترده پرسش‌هایی را در خصوص اقدامات حقوقی صورت داده که برای جلوگیری از ورود کودکان در دنیای مجازی و اقدامات قانونی لازم جهت حفاظت آن‌ها پدید آورده است. رویکرد کیفری متمایز در حقوق کیفری ماهوی جرایم رایانه‌ای می‌تواند با پیشگیری آسیب‌ها نسبت به کودکان و نوجوانان را به حداقل ممکن کاهش دهد در این میان پرسش‌ها و تردیدهایی در زمینه حدود آزادی استفاده از اینترنت برای کودکان، حدود گردش آزاد اطلاعات در مقابل کاربران کودک، حفاظت از حریم خصوصی کودک در فضای مجازی و نهایتاً نقش مقررات حقوقی برای حفاظت و حمایت از این گروه آسیب‌پذیر که به سهولت می‌توانند در این دنیای بی حد و مرز در معرض سوءاستفاده قرار بگیرند مطرح می‌شود.

کلید واژه گان: فضای مجازی، کودکان، حقوق کیفری، سیاست تقنینی

۱. کارشناس ارشد حقوق جزا و جرم‌شناسی، گروه حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشکده علوم انسانی،

دانشگاه آزاد اسلامی واحد لاهیجان، لاهیجان، ایران. Email: syedabbaskhalilpour@gmail.com

حق بر بهداشت و سلامتی کودک در نظام حقوقی ایران

علی اکبر جعفری ندوشن^۱، آزاده تقی‌پور_جاوی^۲

چکیده: حق بر بهداشت و سلامت به عنوان یک حق مسلم بشر به این معناست که هر کس حق دارد تا به بالاترین استاندارد سلامت فیزیکی و روانی دستیابی داشته باشد و این حق تمام خدمات پزشکی، بهداشت عمومی، غذای کافی، مسکن مناسب، محیط کار سالم و محیط زیست تمیز را در بر می‌گیرد. حق بر بهداشت و سلامت از موضوعات نسل دوم حقوق بشر می‌باشد. تاکنون نهادهای مختلف دولتی و غیردولتی تلاش در پیشبرد بهتر و ارتقای این حق داشتند، لیکن هنوز مشکلات و حوزه‌های ناشناخته در مورد حق سلامت برای کودکان وجود دارد وقتی از حق سلامت کودک صحبت می‌کنیم حوزه‌ی حق سلامتی را محدود به گروهی خاص می‌کنیم که این گروه، به دلیل آسیب‌پذیری و نیاز به حمایت، از گروه‌های حساس و مورد توجه در عرصه حقوق بشر هستند. توجه به حق بهداشت و سلامتی کودک مانند سایر حقوق کودک از اهمیت برخوردار است، لیکن اهمیت ویژه در این است که کودکان، نسل بعدی جامعه جهانی هستند و بیماری جسمی و روحی آنها، تهدیدی برای آینده‌ی جامعه جهانی، به‌ویژه در بعد مالی، خواهد بود. در این مقاله، ضمن بررسی قوانین و مقرراتی که این حق را به رسمیت شناخته‌اند به بیان مفهوم و جایگاه حق بر بهداشت و سلامت در نظام حقوقی ایران پرداخته‌ایم؛ یافته‌های ما نشان می‌دهد که وجود برخی قوانین و مقررات در این زمینه موجب افزایش برخورداری افراد از این حق شده، اما حمایت کیفری از آن مورد

۱. استادیار گروه حقوق و علوم سیاسی دانشگاه یزد، یزد، ایران.

Email: jafarinadoushan@yazd.ac.ir

۲. کارشناس ارشد حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران.

غفلت قرار گرفته است.

کلید واژگان: حق، حقوق کودکان، حق بهداشت و سلامت، حقوق ایران

ارزیابی حق بر سلامت دهان و دندان کودک و تحقق آن در سطح بین‌المللی

عقیل محمدی^{۱*}، مهناز نیک‌نام^۲، عبدالصاحب نیک‌نام^۳

چکیده: حق بر سلامت یکی از حقوق بنیادین انسان‌ها محسوب می‌شود. حق بر سلامت دهان و دندان که یکی از ابعاد این حق و بخش جدایی‌ناپذیر از سلامت عمومی می‌باشد، به وضعیت بدون بیماری و درد مزمن در ناحیه دهان، صورت و گلو اطلاق می‌شود. از میان گروه‌های انسانی، کودکان آسیب‌پذیرترین افراد هستند که عوامل مختلفی سلامت آنها را تهدید می‌کند و از این رو، اسناد بین‌المللی بویژه «کنوانسیون حقوق کودک» (۱۹۸۹) بر حق بر سلامت کودکان تأکید دارند. بیماری‌های دهان و دندان از جمله عواملی هستند که به طور جدی این حق را تحت تأثیر قرار می‌دهند. این بیماری‌ها تنها ایجاد درد نمی‌کنند، بلکه بر نحوه‌ی غذا خوردن، صحبت کردن، کیفیت زندگی، اعتماد به نفس درونی و اجتماعی کودک تأثیرگذار هستند. مقاله حاضر مبتنی بر یک روش توصیفی - تحلیلی و با بررسی رویکرد حقوق بین‌الملل به حق بر سلامت و حق بر سلامت دهان و دندان و تبیین حقوق کودک در این حوزه، به این سؤال پاسخ می‌دهد که در حال حاضر حق بر سلامت دهان و دندان کودکان در چه وضعیتی قرار دارد؟ این مقاله نتیجه می‌گیرد که علی‌رغم درک اهمیت ویژه سلامت دهان و دندان کودکان و حصول دستاوردهای مهم در این حوزه،

۱. استادیار حقوق بین‌الملل، گروه حقوق عمومی و بین‌الملل، دانشکده حقوق و علوم سیاسی،

دانشگاه شیراز، شیراز، ایران. (نویسنده‌ی مسئول) Email: mohammadiaghi10@yahoo.com

۲. فارغ‌التحصیل کارشناسی ارشد حقوق بین‌الملل، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران.

۳. پزشک عمومی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران.

همچنان بیماری‌های دهان و دندان در میان کودکان، به طور گسترده شیوع دارد و تحقق حق مذکور به شکل مطلوب، با موانع و محدودیت‌های فراوانی روبرو است. ضروری است که علاوه بر نهادهای بین‌المللی، کشورها نیز همسو با برنامه‌های جهانی سلامتی برای همه، به صورت هدفمند و سازماندهی شده بویژه در زمینه‌ی پیشگیری از این بیماری‌ها و بهبود دسترسی به مراقبت‌های بهداشتی اولیه اقدام نمایند. همچنین، دسترسی به اطلاعات سلامت در تمام دنیا، بهره‌مندی از فناوری‌های جدید، ارائه‌ی گزارش‌های منظم و سالیانه توسط دولت‌ها در زمینه‌ی سلامتی دهان و دندان کودکان می‌تواند به ارتقاء حق بر سلامت دهان و دندان کودکان کمک فراوانی نماید.

واژگان کلیدی: سلامتی، حق بر سلامت، حق بر سلامت دهان و دندان، کودک، سازمان جهانی بهداشت

بررسی تحلیلی اهم عوامل فرهنگی بازدارنده افشای کودک‌آزاری جنسی

آرین پتفت^۱

چکیده: امروزه یکی از بارزترین نوع خشونت‌ها علیه کودکان در سراسر جهان، کودک‌آزاری جنسی است که نوعاً بازتابی از علل آسیب‌های اجتماعی است. آداب و سنت‌های موجود در جامعه بعضاً موجب پنهان ساختن موارد خشونت جنسی علیه کودکان می‌شود. بسیاری از موارد سوء استفاده جنسی، به سبب پنهان‌کاری و ترس از برملا شدن، گزارش نشده و آثار مخرب آن بر کودکان به طور مستور باقی می‌ماند. از آنجا که یکی از خطرناک‌ترین نوع خشونت علیه کودکان، آزار جنسی آنان است، بررسی عوامل هنجاری فرهنگی آن بسیار حائز اهمیت است و می‌تواند ما را در آسیب‌شناسی و ارائه راهکارهای مقتضی یاری برساند. از این رو، مقاله حاضر در صدد پاسخ به این سوال اصلی است که چه مسائل هنجاری فرهنگی می‌تواند موجب پنهان‌کاری موارد کودک‌آزاری جنسی شده و به تبع آن، خشونت جنسی علیه اطفال و نوجوانان را تسهیل ساخته و موجب افزایش اینگونه بزهکاری‌ها شود. درک ارزش‌هایی که عموماً در بین مردمی با فرهنگی خاص وجود دارد این امکان را به ما می‌دهد که موانع اجتماعی افشاگری آزار جنسی کودکان را از میان برداریم. به طور کلی در مقاله حاضر دریافت شد که اهم عوامل فرهنگی مذکور عبارتند از: آبرو و شرف خانوادگی، عفت و شرم، تبعیضات ناروای جنسیتی، هزینه‌های گزاف افشاگری، تفاوت فرهنگی و نژادپرستی، اعتقادات دینی انحرافی و عدم پایبندی مؤثر به ارزش‌های معقول فرهنگی.

کلید واژگان: حقوق کودک، کودک‌آزاری، خشونت جنسی، هنجارهای فرهنگی، افشاگری

بررسی حقوق اجتماعی و توانبخشی کودکان معلول در اسناد بین‌المللی و قوانین ایران

منوچهر توسلی نائینی^۱، مینو طباطبایی^۲، راحله جاگیری^۳

چکیده: توجه جامعه بین‌الملل به مسأله معلولین و لزوم توانبخشی آنان برای بازیافت حداکثر توانایی ممکن، در اواسط قرن نوزدهم آغاز و این روند با فراز و نشیب‌هایی همچنان ادامه داشت تا اینکه در آغاز هزاره جدید میلادی با تصویب کنوانسیون حقوق معلولین در سال ۲۰۰۶ به اوج خود رسید. در این میان، مسأله حقوق اجتماعی و توانبخشی معلولین از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. یکی از مسائل مهمی که باعث می‌شود به حقوق اجتماعی و توانبخشی معلولین به طور خاص توجه شود موقعیت متفاوتی است که معلولین در آن قرار گرفته‌اند و در طول تاریخ این تفاوت سبب شده است که از حقوق خود محروم گردند. در قرن اخیر با وضع قوانین مختلف از سوی سازمان‌ها و نهادهای بین‌المللی در جهت حقوق معلولین گام‌های موثری برداشته شده است و دولت‌ها نیز با پیوستن به این قوانین که مهمترین آنها کنوانسیون حمایت از معلولین می‌باشد حقوق معلولین را پذیرفته‌اند. اما نکته‌ای که حائز اهمیت است مبنای این قانونگذاری‌ها و نیز چگونگی اجرای آنهاست؛ اینکه قوانین به درستی اجرا می‌شوند یا فقط روی کاغذ پذیرفته شده‌اند. متأسفانه در فاصله تدوین و اجرای قوانین مذکور در کشورهای در حال توسعه از جمله ایران شکاف بزرگی مشهود است و تا رسیدن به آنچه در اسناد بین‌المللی پذیرفته‌ایم فاصله وجود دارد.

واژگان کلیدی: معلولین، حقوق اجتماعی، فرصت برابر، کنوانسیون حقوق معلولین، قواعد استاندارد

۱. دانشیار گروه حقوق، دانشگاه اصفهان. Email: tavassoli@ase.ui.ac.ir

۲. استادیار گروه علوم تربیتی، دانشگاه پیام‌نور، واحد فولاد شهر.

۳. کارشناس ارشد حقوق خصوصی، گروه حقوق، دانشگاه اصفهان.

بررسی کودک همسری در کشور با تأکید بر استان آذربایجان شرقی

کمال کوهی^۱

چکیده: کودک همسری یکی از چالش‌های اساسی در نهاد خانواده و در جامعه است. کودک همسری در طول تاریخ جوامع وجود داشته و بسته به مقتضیات زمانی و مکانی نیز وجود خواهد داشت. اما افزایش آن در جامعه، بویژه به دلایلی مانند فقر و وجود اختلاف فاحش سنی یک تهدیدی بر نهاد خانواده و جامعه تلقی می‌شود. در این نوشتار، آمار کودک همسری در کل کشور بر اساس سالنامه‌های آماری معتبر بررسی شده است. نتایج بررسی آماری نشان می‌دهد که روند کودک همسری از سال ۱۳۹۰ تا سال ۱۳۹۸ روند صعودی را طی کرده و استان‌های خراسان رضوی، آذربایجان شرقی، سیستان و بلوچستان و خوزستان تا سال ۱۳۹۶ در زمره استان‌هایی قرار دارد که بیشترین نرخ کودک همسری در آنها اتفاق افتاده است. در این میان استان‌های یزد و سمنان کمترین آمار را به خود اختصاص داده‌اند.

استان آذربایجان شرقی در ازدواج زود هنگام و کودک همسری و همچنین، در طلاق گروه سنی ۱۰ تا ۱۴ سال در رتبه دوم کشور قرار دارد. در داخل شهرستان‌های استان نیز کودک همسری در شهرستان‌های ملکان، بستان‌آباد، سراب و چاراویماق بیشتر رایج است و بالاترین درصد طلاق نیز در ازدواج‌های زود هنگام در شهرستان ورزقان، ملکان، سراب، خداآفرین، کلیبر و هشترود مشاهده شده است. بنابراین، برای پیشگیری، تعدیل و کنترل کودک همسری‌های غیرمنطقی و ناخواسته در جامعه و مدیریت صحیح خانواده‌های کودک همسر به نظر می‌رسد آموزش و ارتقای مهارت زندگی و ارتباطی

۱. دانشکده حقوق و علوم اجتماعی، مؤسسه تحقیقات اجتماعی دانشگاه تبریز و عضو قطب

خانواده‌های کودک همسر، آموزش و ارتقای آگاهی اقشار مختلف در خصوص پیامدهای کودک همسری، پیشگیری اجتماعی، قانونی و اقتصادی از وقوع کودک همسری با اختلاف فاحش سنی و کودک همسری به دلایل فقر اقتصادی خانواده، ایجاد بانک اطلاعاتی و رصد مسایل و مشکلات فرایند کودک همسری، استفاده از رهبران دینی و ائمه جماعات در تغییر باورهای کلیشه‌ای حاکم، ایجاد تکلیف قانونی برای گذاراننده دوره‌های آموزشی مهارت‌های زندگی و زناشویی، ممنوعیت فواصل سنی غیرطبیعی سن زوج و زوجه در ازدواج‌های زیر ۱۴ سال و تشکیل کمیته‌های پزشکی، روانشناختی و اجتماعی و فرهنگی برای هدایت صحیح خانواده‌ها در مسیر ازدواج موفق از جمله راهکارهایی است که می‌توان نرخ کودک همسری‌های غیرطبیعی را کنترل و تعدیل نمود.

کلید واژه: کودک همسری، ازدواج، ازدواج زودهنگام، طلاق، خانواده، اختلاف سنی

پیشگیری قضایی از خشونت خانگی علیه کودک به کمک سیستم آموزشی

هانا حقیقت‌فرد^۱، بهناز نصیری*^۲، سیده نرگس میرعباسی^۳

چکیده: تغییر نگرش به دوره‌ی کودکی در جوامع باعث افزایش حساسیت مردم و دولت‌ها به کودک‌آزاری شده است. مفهوم کودک‌آزاری به عنوان هرگونه رفتار منجر به آسیب به جسم یا روان یا اختلال در فرآیند رشد کودک، تلقی می‌گردد. کودکان به علت ناآگاهی از حقوق خود، ناتوانی در ابراز و اطلاع به مقامات ذی‌صلاح و نداشتن آموزش‌های لازم آسیب‌پذیرتر هستند. در جهت اتخاذ سیاست جنایی موثر بایستی محیط‌هایی که کودک در آن پرورش می‌یابد را بشناسیم.

کودکان حساس‌ترین سن خود را در محیط‌های خانواده و مدرسه می‌گذرانند. به باور نویسندگان، اگر کودک در محیط خانه تحت خشونت باشد؛ می‌توان از مدرسه به عنوان یک حمایت‌گر استفاده کرد. با توجه به آن که مفهوم مدرسه از دادگاه و مفهوم معلم از دادستان برای کودک آشناتر است، می‌تواند کارآمدتر باشد. بدین منظور، ساختار مدرسه بایستی به نوعی باشد که صلاحیت دخالت مؤثر از جمله اطلاع به مراجع قضایی و توضیح خواستن از والدین را داشته باشد.

واژگان کلیدی: کودک‌آزاری، خشونت خانگی، نظام آموزشی، سیاست جنایی، پیشگیری از جرم

۱. دانش‌آموخته کارشناسی ارشد حقوق‌بشر دانشگاه تهران (دانشجوی دکتری حقوق

بین‌الملل)، مدرس پاره‌وقت دانشگاه آزاد اسلامی واحد قزوین.

۲. دانشجوی کارشناسی حقوق، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قزوین. (نویسنده مسئول)

Email: nbhefnaz76@gmail.com

۳. دانشجوی کارشناسی حقوق، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قزوین.

تأملی بر حق آموزش کودکان با تأکید بر اسناد بین‌المللی حقوق بشر

منوچهر توسلی نائینی^۱، مطهره رفیعی^۲

چکیده: حق آموزش یک حق بنیادین بشر و ابزار ضروری برای تحقق دیگر حقوق بشر است که مهمترین ذی‌نفعان آن، کودکان هستند، حق آموزش کودکان به دلیل آسیب‌پذیر بودن و نیازهای خاص کودکان باید مورد حمایت ویژه قرار گیرد. سازمان ملل متحد با تصویب دهه سوادآموزی و دهه آموزش حقوق بشر کمک شایانی به توسعه این حق بشری نمود. اعلامیه جهانی حقوق بشر، اعلامیه حقوق کودک، کنوانسیون حقوق کودک و سایر اسناد بین‌المللی به حمایت ویژه از این حق پرداخته‌اند. تحقیق اخیر با توجه به اسناد بین‌المللی به بررسی حمایت‌های حقوق بین‌الملل از حق آموزش، حقوق کودکان بر دریافت آموزش، تعهدات دولت‌ها و چالش‌های این حق می‌پردازد. طبق این اسناد، آموزش ابتدایی باید واجد وصف رایگان و اجباری برای همه کودکان باشد، اهداف و محتوای آموزش کودکان باید مروج حقوق بشر و آزادی‌های اساسی صلح و تفاهم و فارغ از هرگونه مبنای تبعیض‌آمیز باشد و کودکان در شرایط دشوار نیز نباید از این حق محروم شوند. دولت‌ها طبق این اسناد متعهد به احترام، حمایت و ایفا حق آموزش کودکان هستند.

واژگان کلیدی: حق آموزش، اسناد بین‌المللی، کنوانسیون حقوق کودک، کمیته حقوق کودک

۱. دانشیار گروه حقوق، دانشگاه اصفهان. Email: tavassoli@ase.ui.ac.ir

۲. کارشناس ارشد حقوق بین‌الملل، دانشگاه اشرفی اصفهانی.

تأملی بر نسبت آموزش و پرورش و حقوق کودک

آمنه عالی^۱

چکیده: گستردگی مضامین حقوقی مطرح شده در پیمان‌نامه بین‌المللی حقوق کودک موجب ارتباط تنگاتنگ آن با نهادها و فعالیت‌های مختلف اجتماعی مرتبط با کودک شده است. از جمله مهمترین نهاد یا فعالیت اجتماعی که اغلب کودکان تقریباً همه روزه با آن مواجهه متقابل دارند، آموزش و پرورش است که بررسی ارتباط آن با حقوق کودک اهمیت دارد. بر این اساس در مقاله حاضر، با مروری تحلیلی بر متون نظری و گزارش‌های پژوهشی موجود در ادبیات حوزه حقوق کودک، الگویی تفسیری از نسبت چندگانه بین نظام آموزش و پرورش و پیمان‌نامه حقوق کودک ارائه و دلالت‌هایی برای ارزیابی عملکرد مدرسه از چشم‌انداز حقوق کودک استنباط شده است. طبق نتایج این بررسی، بین آموزش و پرورش و حقوق کودک ارتباطی سه وجهی برقرار است: آموزش و پرورش حق کودک است؛ آموزش مدرسه‌ای ابزار تأمین حقوق کودک است؛ و آموزش و پرورش موضوع پایش حقوق کودک است. سومین وجه این ارتباط، تأکیدی است بر لزوم ارزیابی عملکرد مدرسه از چشم‌انداز حقوق کودک. از بین ۴۱ ماده مربوط به حقوق کودک در پیمان‌نامه، حق مشارکت، عدم تبعیض، دفاع و دادرسی، حفاظت از خشونت، رعایت منافع عالی، حریم خصوصی، آزادی بیان و امنیت، از جمله حقوق اساسی هستند که می‌توانند معیار ارزیابی عملکرد آموزش و پرورش و به طور خاص، مدرسه در رعایت حقوق کودک و عمل به پیمان‌نامه بین‌المللی باشند.

واژگان کلیدی: حقوق کودک، آموزش و پرورش، عملکرد مدرسه

۱. استادیار روانشناسی تربیتی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی،

تهران، ایران. Email: amene.aali@gmail.com

تزام اجرای مجازات حدی و قصاص علیه کودکان و نوجوانان با حق حیات ایشان

عاطفه عباسی^{۱*}، فاطمه صالحی نژاد^۲

چکیده: علیرغم اصلاحات قانونی گسترده در قوانین مجازات اسلامی و آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ پیرامون اطفال و نوجوانان، همچنان ایرادهایی در حوزه مسئولیت کیفری، نوع مجازات قابل اجرا و دادرسی جرایم ایشان وجود دارد. این مقاله با روش کتابخانه‌ای و پس از بررسی دقیق منابع فقهی و قانونی موجود به این نتیجه رسید که هر چند قوانین کشور ناظر به پذیرش نسبی سن مسئولیت کیفری اطفال و نوجوانان در حوزه جرایم تعزیری و استفاده حداقلی از کیفر و افزایش وضع اقدامات تأمینی و تربیتی است، لیکن سن مزبور به‌ویژه در مورد اجرای مجازات‌های حدی و قصاص فاقد انطباق با مقتضیات اجتماعی بوده و می‌توان با تفکیک میان سن عبادی و مسئولیت کیفری بر اساس منابع فقهی و علمی موجود، سن مسئولیت را به نحو مناسبی افزایش داد که این امر مشکل مربوط به اجرای کیفرهای مستوجب قصاص و حد را نیز در خصوص اطفال مرتفع خواهد ساخت.

واژگان کلیدی: کودک، نوجوان، قصاص، حدود

۱. دکترای حقوق جزا و جرم‌شناسی از دانشگاه تهران، استادیار گروه حقوق پردیس خاوران

دانشگاه امام صادق (ع)، تهران، ایران. (نویسنده مسئول) Email: atefehabbasi@isu.ac.ir

۲. دانش‌آموخته کارشناسی ارشد معارف اسلامی و حقوق خانواده، پردیس خاوران دانشگاه

امام صادق (ع)، تهران، ایران.

جایگاه حق سلامت کودکان در نظام بین‌المللی حقوق بشر

رشید تقوایی ابریشمی^۱

چکیده: از جمله حقوق بنیادین در تمام ادوار زیست بشری حق بر سلامت است، علیرغم این‌که این حق به لحاظ محتوا، متعلق به نسل دوم حقوق بشر می‌باشد، لکن ضرورت و حساسیت امر مستوجب توجه ویژه در نسل‌های دیگر حقوق بشری بوده است. بهداشت و سلامت گستره وسیعی در وجوه زیستی جوامع بشری دارد، بر این اساس، حق برخورداری از محیط زیست پاک و سلامت، هوای سالم، آب آشامیدنی سالم، غذای سالم و حتی بهداشت و سلامتی کار و ... مورد توجه است، تمامی این موارد در کنار سلامت روان معنا می‌یابد و این خود مبین اهمیت سلامت روان است. کودکان به عنوان مهمترین گروه سنی از جهت ظرفیت و ظرافت‌های وجودی‌شان، آسیب‌پذیرترین افراد جامعه انسانی هستند و به دلیل این آسیب‌پذیری نیازمند حمایت می‌باشند، از طرفی، باید توجه داشت که به تبع سیر مدید رشد و تکامل، می‌توانند تاثیرات بسزایی در سلامت جامعه گذارده و مسیر توسعه آتی جوامع را معین کنند. در پژوهش حاضر، با روش توصیفی-تحلیلی و تطبیقی، به بررسی مبانی حق سلامت کودک و سازوکارهای تامین این حق، با عنایت به نظام حقوقی اسلام و موازین و مقررات حقوق بشردوستانه بین‌المللی، این نتیجه حاصل شده است که بر افراد جامعه انسانی، نهادهای ملی و بین‌المللی و دولت‌ها لازم است که در حد توان و امکانات ضامن سلامت کودکان باشند. از این‌رو کودکان در اکثر ابعاد حقوقی مورد حمایت قانون واقع شده‌اند و در قوانین مدنی، کیفری، آئین‌های دادرسی، آئین‌نامه‌ها و ... جلوه‌های حمایت قانون‌گذاران از آنان هویدا است، چرا

۱. دانش‌آموخته کارشناسی ارشد حقوق جزا و جرم‌شناسی، دادگستری کل استان خراسان رضوی.

که نقش اجتماعی کودکان بسیار موثر است، لذا حق سلامتی کودک که نیاز بنیادین هر انسان است باید به صورت تام و عالی محقق گردد .

کلیدواژه‌ها: حق سلامت، حقوق بشر، کودک، بین‌الملل، کنوانسیون حقوق کودک

حق بر سلامت کودکان؛ مفاهیم، اصول و مولفه‌ها

عاطفه امینی نیا^۱

چکیده: حق بر سلامت یکی از مهم‌ترین مصادیق حقوق بشر است که در اعلامیه جهانی حقوق بشر به عنوان زیر بنای سایر حقوق به آن اشاره شده است. سلامت عمومی صرفاً نداشتن بیماری و ناتوانی نیست، بلکه حالتی از رفاه بوده که با توجه به آن فرد قادر است با استرس‌های معمول زندگی کنار آمده از نظر شغلی و تحصیلی مفید واقع شود و به عنوان بخشی از جامعه با دیگران مشارکت و همکاری کند. دوران کودکی و نوجوانی یکی از حساس‌ترین مقاطع زندگی هر فرد بوده که با تغییر گسترده شناختی و رفتاری همراه است و توجه به سلامت روانی این دسته از افراد اهمیت خاصی دارد سرمایه‌گذاری برای بهداشت و رفاه نوجوانان یک منفعت همه‌جانبه برای ما دارد، برای بزرگسالان آینده، برای نسل آتی کودکان و در مجموع برای جامعه جهانی آینده، جامعه سالم و با نشاط به وجود خواهد آمد این مقاله قصد واکاوی اهمیت ارتقاء حق بر سلامت کودکان و نوجوانان و اهمیت آن در امنیت و سلامت آینده جامعه بشری را دارد.

کلمات کلیدی: کودک، نوجوان، سلامت، سازمان بهداشت جهانی، رفاه، جامعه، حقوق بشر

۱. عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ورامین (پیشوا).

نقش خانواده و محترم شمردن حقوق کودک در پیشگیری از جرایم کودکان و نوجوانان

فهمیه ملک‌زاده^۱، فهمیه ابراهیمی^{۲*}

چکیده: خانواده یک گروه خویشاوندی و نخستین نظام نهادی عمومی و جهانی است که برای رفع نیازمندی‌های حیاتی و عاطفی انسان و بقای جامعه ضرورت دارد و مسئولیت اصلی را در اجتماعی کردن فرزندان و برآوردن برخی نیازهای بنیادی عهده‌دار است. در دنیایی پیچیده با گسترش وسایل ارتباط جمعی و کم رنگ شدن مرزهای فرهنگی، هریک از ملت‌ها به نوعی خود را با فرهنگ مختلف تا حدی همانند ساخته است و تراحم و تعارض منتج از این اختلاط فرهنگی، ابتدا در کوچکترین نهاد یک جامعه، یعنی خانواده، ظهور می‌کند و رفته رفته جامعه را تحت تأثیر رفتار خود قرار می‌دهد. عقده‌های روانی ایجاد شده در طول زندگی، خصوصاً دوران کودکی، بروز مشکلات جنسی و جسمی در دوران نوجوانی، بی‌توجهی به مسائل مادی و معنوی فرزندان، خشونت و بی‌مهری‌های پدر و مادر و مهم‌تر از همه عدم توجه والدین به رفتار و گفتار خود در رابطه با دیگران به جهت الگوپذیری کودکان از آنها، بستر مناسبی از انواع جرائم را در پیش‌روی کودکان و جوانان قرار می‌دهد که جز نابودی خود و خانواده و ایجاد ضررهای مادی و معنوی بر پیکر اجتماع، نتیجه‌ی دیگری نخواهد داشت. با توجه به اهمیت نقش خانواده، و پیشگیری والدین با ایجاد امنیت روانی و محبت و مهرورزی به کودک، نظارت بر رفتار و دوستان، وضعیت تحصیلی فرزندان و تربیت صحیح آن‌ها، تعلیم دستورات

۱. استاد راهنما، عضو هیئت علمی دانشگاه، آزاد اسلامی، واحد تهران شمال، تهران، ایران.

۲. دانشجوی دکتری فقه و مبانی حقوق اسلامی، دانشگاه آزاد، واحد تهران شمال، تهران، ایران.

(نویسنده مسئول) Email: Febrahimi2015@yahoo.com

دینی، به روز کردن دانش و آگاهی خود، بر حذر بودن از هرگونه تعصبات و افراط و تفریط و محترم شناختن حقوق کودکان و جوانان و اعضا خانواده می‌توانند خانواده را به منزل مقصود برسانند.

واژگان کلیدی: خانواده، امنیت روانی، پیشگیری، کودک، جرم

آسیب‌شناسی رسانه‌های تصویری در بروز انحراف در کودکان و نوجوانان

فاطمه افشاری^۱، حمید اسدی^۲، جواد افشاری^۳

چکیده: یکی از مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار در زندگی جوامع امروز رسانه‌های تصویری است که علاوه بر وجود تأثیرات مثبت در کاهش آسیب‌های اجتماعی، نقشی منفی در زمینه‌سازی و ایجاد انحرافات و جرایم دارند و یکی از اقشار آسیب‌پذیر در این زمینه کودکان و نوجوانان هستند. رسانه‌های تصویری با عادت دادن مخاطب به حوادث، حساسیت‌زدایی، بی‌قیدی و...، زمینه یادگیری خشونت از رسانه را فراهم می‌آورند. افراد دارای سن کمتر، به مراتب بیشتر تحت تأثیر رسانه قرار می‌گیرند و این به دلیل واقع‌انگاری، توانایی شناختی ناقص آن‌ها و عدم توانایی ارتباط دادن صحنه‌های برنامه به نتیجه نهایی است. با گسترش رسانه‌های جهانی و خارج از کنترل دولت‌ها مانند ماهواره و اینترنت و ارائه الگوهای نامناسب، آموزش‌های منفی، پخش برنامه‌های بدون هدف، عدم توجه به سن مخاطبان و نشان ندادن نتایج اعمال نقش رسانه‌های مذکور در گسترش جرایم و انحرافات مانند فرار دختران و روابط جنسی آزاد و اعتیاد جنسی به ویژه در جوانان و نوجوانان غیرقابل انکار است. به همین دلیل، لازم است دولت، مردم، خانواده و رسانه با استفاده از فرهنگ‌سازی و آموزش، تلاشی همگانی برای مقابله با این مفاسد و جایگزین‌سازی آن با برنامه‌ها و تفریحات سالم داشته باشند.

۱. عضو هیأت علمی پژوهشکده قوه قضائیه. Email: mehr.solh399@yahoo.com

۲. دانشجوی دکترای حقوق جزا و جرم‌شناسی دانشگاه خوارزمی و مدرس دانشگاه.

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد پیشگیری از جرم دانشگاه علوم انتظامی امین.

کلید واژه‌ها: رسانه‌های تصویری، کودکان و نوجوانان، خشونت، فرار از خانه، روابط جنسی نامشروع، اعتیاد جنسی

حق بر هنر و هویت برای کودکان از منظر متون ادب فارسی

شهریار شادی‌گو^{۱*}، فریبا پروانه^۲، مهری توتونچیان^۳

چکیده: در شرایط امروز جامعه، مسأله هویت در دوران کودکی مسأله‌ای اساسی است، زیرا در صورت عدم توجه به آن نسل فعلی و آینده را دچار عدم تعادل و سردرگمی خواهد کرد. پژوهش حاضر با هدف بررسی حق هنر بر ادبیات و هویت با تأکید بر حقوق کودکان انجام گرفته است. روش پژوهش از نوع تحلیلی به صورت کتابخانه‌ای و با استفاده از تکنیک فیش‌برداری و استفاده از منابع نظری و تئوری درباره هویت‌یابی کودکان می‌باشد. با توجه به نتایج به‌دست آمده می‌توان گفت هویت‌یابی کودکان در بسترهایی چون خانواده، جامعه و نظام تعلیم و تربیت پا به عرصه وجود می‌گذارد، لذا گسترش آن در گرو توسعه این بسترها است. بدین جهت، هنگامی که پژوهشگران موضوع هویت‌یابی کودکان را می‌کاوند، ابتدا زمینه رشد و توسعه افراد و سپس توسعه جامعه را فراهم می‌آورند. توجه به حقوق کودکان در ابعاد مختلف نیز در قانون توجه جوامع و ادیان متفاوت در دنیا قرار دارد، به طوری که همواره قوانین متعدد در این زمینه از سوی سازمان‌ها و نهادهای مختلف به تصویب رسیده است. شناخت حق هنر، ادبیات و هویت کودک، به عنوان حقوق اساسی او نقش مؤثری در فرایند شکل‌گیری هویت او دارد. والدین اولین و نزدیک‌ترین مرجعی هستند که باید حقوق کودکان را در تمامی موارد اعم از آموزش و هویت‌یابی

۱. استادیار، گروه آموزشی زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه فرهنگیان، تهران ایران. (نویسنده

مسئول) Email: kamyar137884@gmail.com

۲. مربی، گروه آموزشی علوم اجتماعی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران.

۳. دکترای فقه و مبانی حقوق اسلامی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، تهران، ایران.

رعایت نموده و مسلماً در این زمینه یک پدر و مادر آگاه بیشترین و مفیدترین کمک را می‌تواند به فرزندش ارائه دهد. همچنین، بررسی هنر در اشعار فارسی بیانگر تأثیر هنر بر پرورش روحی و روانی انسان، تکامل اخلاقی و توجه به بعد جسمانی است.

کلمات کلیدی: هنر، حق، کودک، ادبیات، هویت

حمایت از حقوق کودکان پناهنده در اسناد بین‌الملل

بهرام تقی‌پور^{۱*}، مرتضی عزیزی^۲

چکیده: با پایان یافتن جنگ جهانی دوم، موضوع پناهندگی بعنوان یک مسأله بین‌المللی مورد اهتمام جامعه‌ی جهانی و بخصوص دولت‌ها قرار گرفت، نهادهای بین‌المللی برای حمایت از حقوق پناهندگان کوشیدند تا با تصویب و وضع مقررات بین‌المللی به تامین منافع و حقوق آنان کمک نمایند. کودکان که بعنوان بخشی از پناهجویان در این دسته قرار دارند با آسیب‌پذیری بیشتری مواجه بوده و نیازمند اقدامات خاص برای این قشر خواهد بود. تاسیس کمیساریای عالی ملل متحد در امور پناهندگان، که تنها سازمان بین‌المللی تخصصی پناهندگی است، همچنین، تصویب کنوانسیون ۱۹۵۱ ژنو در مورد وضعیت پناهندگان و پروتکل الحاقی ۱۹۶۷ آن (تنها اسناد بین‌المللی تخصصی پناهندگی) بخش‌های از این اقدامات کلی برای پناهندگان بوده است. متأسفانه در قوانین حمایتی پناهندگی با وجود افزایش روزافزون کودکان و آسیب‌پذیر بودن آنان، به علت عدم ذکر شناسنامه سن و جنسیت، حمایت‌ها کافی نبوده از این‌رو کمیساریا ملل متحد اقدامات خاصی برای حمایت از حقوق کودکان مطابق اسناد حقوق بشر مرتبط با سن کودکان (کنوانسیون حقوق کودک) به عمل آورد، اما این اقدامات و حمایت‌های مقطعی، اگر چه مفید است ولی به دلیل عدم همکاری دولت‌های پذیرنده با کمیساریا و متعاقباً وضعیت بسیار وخیم کودکان پناهنده در جوامع پذیرنده کافی نمی‌باشند. لذا، کمیساریا یکی از راه‌حل‌های پایدار (اسکان محلی، اسکان مجدد و بازگشت داوطلبانه) را برای کمک به این گروه از افراد انسانی برمی‌گزیند.

۱. عضو هیات علمی گروه حقوق دانشگاه خوارزمی. (نویسنده مسئول)

Email: taghipour.bahram@yahoo.fr

۲. محقق و پژوهشگر فقه و حقوق اسلامی.

کلید واژه: کودک، پناهنده، قوانین، حقوق کودک

پیامدهای اجتماعی تبلیغات رسانه‌ای در آموزش کودکان

بهرام تقی‌پور^۱، مرتضی عزیزی^۲

چکیده: تبلیغات در جامعه نقش بسزایی در شکل‌گیری رفتار و شخصیت کودکان دارد و همچون یک بنیاد تربیتی می‌تواند در عرصه آموزش، فرهنگ و اقتصاد ظهور و بروز داشته باشد. کودکان که آینده یک ملت در گروه تربیت صحیح و آموزش دیده آنان است، در نظام آموزش بیشترین تاثیر را از آگهی‌های تبلیغات می‌پذیرند، تبلیغات تجاری، رسانه‌ای، محیطی، زیستی، فرهنگی از برجسته‌ترین اشکال تبلیغاتی در جامعه است که کودکان در معرض نقاط مثبت و منفی آن قرار می‌گیرند. در قوانین داخلی ایران، باب مستقلى در ارتباط با چگونگی تنظیم آگهی تبلیغاتی در رده گروه‌های سنی کودکان و هم چنین متونی که بتواند کودکان را با حقوق تبلیغات آشنا و آموزش دهد وجود ندارد. در مقررات آگهی تجاری در رسانه مخاطبان آگهی تبلیغات بصورت کلی نگریسته شده‌اند و هیچ وجه تمایزی بین مخاطب بزرگسالان و کودکان دیده نمی‌شود. گرچه در کشورهای اروپایی بویژه انگلستان حساسیت‌ها و دقت‌های کافی در چگونگی آراسته شدن شکل و محتوی یک آگهی تبلیغاتی وجود دارد و برای آن مقررات منسجم و بازدارنده وضع و پیوست‌های نظارتی صورت می‌گیرد، لیکن، در ایران تاکنون این امر مهم مغفول مانده و آینده کودکان را در معرض آسیب‌های اجتماعی قرار داده است. در این مقاله پیامدهای اجتماعی تبلیغات رسانه و ارتباط آن با آموزش حقوق کودکان نیز پرداخته شده و مطابق اصول قانون اساسی و سایر منابع مهم قانون‌گذاری، بر توجه و حمایت از نسل

۱. عضو هیات علمی گروه حقوق دانشگاه خوارزمی. (نویسنده مسئول)

Email: taghipour.bahram@yahoo.fr

۲. محقق و پژوهشگر فقه و حقوق اسلامی.

کودکان در آموزش حقوق تبلیغات بویژه در رسانه تاکید گردیده تا حقوق کودکان در ابعاد گوناگون صیانت شود.

کلید واژه: حقوق، تبلیغات، آموزش، تبلیغات، کودکان

جایگاه حق حیات و مجازات اعدام کودکان

نسیم خداخواه^۱

چکیده: حق حیات اولین و بنیادی‌ترین حق هر انسانی هست که عنوان «حق برتر» را از آن خود نموده است. از آنجا که کودکان آسیب‌پذیرترین اقشار جامعه هستند، حمایت از حقوق آنها و در راس آنها حق حیات، دارای اهمیت بسیار بوده و باید در جهت رعایت و تامین آن تلاش لازم مبذول داشت. این حق تعهدی دوگانه را بر دولت‌ها بار می‌کند. بعد منفی آن، خودداری از سلب خودسرانه حیات کودک و بعد مثبت آن، اتخاذ اقدامات مثبت به منظور حفظ و صیانت از حیات کودک را دربر می‌گیرد. مضافاً این‌که با تسری دامنه کودکی به قبل از تولد، حق حیات با عدم سقط‌جنین و در دوران کودکی با منع اعدام کودک ملازمه دارد.

با وجود این، گاهی به نظر می‌رسد که افتراق‌ها و یا سوءبرداشت‌هایی میان نظام حقوقی اسلام و نظام بین‌الملل حقوق بشر در رابطه با اعدام کودک وجود دارد که باید با بررسی و مذاقه در موازین و مقررات مندرج در آنها، در راستای حمایت افزون‌تر از حق حیات کودک گام برداشت. لذا، در این مقاله به بررسی بیشتر این موضوع خواهیم پرداخت.

کلید واژگان: کودک، حق حیات، اعدام، حقوق بشر

۱. پژوهشگر دکتری حقوق جزا و جرم‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی مشهد، وکیل پایه یک

دادگستری. Email: N_khodakhah@yahoo.com

حقوق کودکان در فضای مجازی

بهرام تقی‌پور^{۱*}، مرتضی عزیزی^۲

چکیده: کودکان همچون سایر افراد جامعه از حقوق اجتماعی برای دسترسی فضای مجازی برخوردار می‌باشند، فضای مجازی که در دنیای امروز به رقابتی انکار ناپذیر تبدیل شده و قابلیت‌های فراوانی را برای جوامع انسانی فراهم نموده، هم‌گام با توسعه فناوری‌های الکترونیکی، تسهیلات و ابزار لازم را برای دسترسی آزاد ارتباطات و اطلاعات ایجاد کرده است. استفاده صحیح و سودمند از فضای مجازی مستلزم توسعه گفتمان فرهنگی و خلق آموزش‌های کاربردی در این حوزه می‌باشد. ضرورت توجه به کودکان به عنوان قشر آسیب‌پذیر در نحوه استفاده از فضای مجازی و هم‌چنین وضع مقررات جدید برای نظم و نسق‌دهی این حوزه از جمله وظایف حمایت از حقوق کودکان در فضای مجازی می‌باشد. این مقاله در صدد است تا به این پرسش پاسخ دهد که در نظام قانون‌گذاری، چه قوانینی حوزه فضای مجازی را دربر می‌گیرد و آیا در این قوانین، به نقش کودکان و حقوق آنان در فضای مجازی توجهی شده است و این توجهات تا چه میزان به جرم‌زدایی از آسیب‌های اجتماعی کودکان در فضای مجازی می‌انجامد؟ با وجود نوپا بودن فضای مجازی در کشور، حقوق کودکان در فضای مجازی از سوی قانون‌گذار تامین و تضمین نشده است و برخی سوءاستفاده علیه کودکان رخ می‌دهد که سلامت جسم و روان این قشر را تهدید می‌کند. آسیب‌شناسی فضای مجازی در کودکان و توجه بیشتر خانواده‌ها برای شناخت دقیق‌تر از فضای مجازی و کارکردهای آن در نظام

۱. عضو هیات علمی گروه حقوق دانشگاه خوارزمی. (نویسنده مسئول)

Email: taghipour.bahram@yahoo.fr

۲. محقق و پژوهشگر فقه و حقوق اسلامی.

تربیتی کودک می‌تواند خلاءها و کاستی‌های موجود را ترمیم نماید.

کلید واژه: فضای مجازی، کودک، جرائم سایبری، حقوق مجازی

قلمرو نظارت دولت بر تکلیف والدین کودک بر حق آموزش و تربیت

محمد بهرامی خوشکار^۱، بشری کریمی^۲، غزاله رفاعی^{۳*}

چکیده: خانواده به عنوان مهم‌ترین نهاد اجتماعی، نخستین مدرسه و مهد اصلی تربیت کودک است که به عنوان یک محیط انسان‌ساز، دارای الگوها و ضوابط و قوانین خود می‌باشد و در تامین سعادت اجتماعی کودک، نقشی فوق‌العاده ایفا می‌کند. در واقع، والدین در قبال فرزندان خود مسئولیت خواهند داشت، آن‌ها مسئول حفظ و تامین سلامت روحی و روانی و تربیت صحیح کودکان خویش هستند و می‌بایست موجبات رشد و آموزش و پرورش آنان را فراهم آورند. بنابراین، تکلیف اصلی برنامه‌ریزی در خصوص تامین این حقوق کودکان برعهده‌ی والدین است، اما این مسئله از مسئولیتی که متوجه دولت است، نمی‌کاهد. باید گفت، رعایت حقوق کودکان از سوی والدین‌شان در قوانین و لوایح داخلی و کنوانسیون‌های بین‌المللی مورد توجه قانون‌گذاران و حمایت دولت‌ها قرار گرفته است. در این پژوهش قصد داریم به تبیین حدود و نقش نظارتی، قانون‌گذاری، اجرایی و حمایتی دولت بر حق آموزش و تعلیم و تربیت کودک و این‌که، حدود تنبیه کودک توسط والدین تا چه اندازه است و آیا پدر و مادر در زمینه تربیت کودک خود دارای حق تام و کامل هستند، بپردازیم. از جمله راهکارها و تدابیر نظارتی دولت در این خصوص می‌توان به نقش نهادهای مردمی و بهزیستی و سایر ارگان‌ها در پیشگیری و آموزش والدین اشاره کرد. همچنین، باید گفت در کلیه مسئولیت‌های والدین و اقدامات

۱. دانشیار، گروه فقه و حقوق اسلامی، مدرسه عالی و دانشگاه شهید مطهری، تهران، ایران.

۲. استادیار، گروه حقوق، دانشکده رفاه، تهران، ایران.

۳. کارشناسی ارشد حقوق خانواده از دانشکده رفاه، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)

دولت‌ها اصل رعایت منافع و مصالح کودکان از مهم‌ترین اموری است که باید مدنظر قرار گیرد که در کنوانسیون حقوق کودک نیز مورد تاکید قرار گرفته است.

واژگان کلیدی: تکلیف والدین، حق کودک، نظارت دولت، آموزش و تربیت

حق بر بهداشت و سلامتی کودک در نظام حقوقی ایران

علی اکبر جعفری ندوشن^۱، آزاده تقی‌پور جاوی^{۲*}، بنفشه تقی‌پور جاوی^۳

چکیده: به مجموعه‌ای حقوق بشر ویژه کودکان، حقوق کودک گفته می‌شود که بر پشتیبانی و نگهداری از افراد جوان تمرکز دارد. حق بر بهداشت و سلامت به عنوان یک حق ذاتی به این معناست که هر کس حق دارد تا به بالاترین استاندارد سلامت فیزیکی و روانی دستیابی داشته باشد و این حق تمام خدمات پزشکی، بهداشت عمومی، غذای کافی، مسکن مناسب، محیط کار سالم و محیط زیست تمیز را دربر می‌گیرد. زندگی کودکان در شهرهای معاصر، زمینه پژوهشی پیچیده و تازه‌ای را برای سیاستمداران، حقوقدانان، جامعه‌شناسان، معماران و برنامه‌ریزان شهری فراهم آورده است. تغییرات گسترده در میانه قرن بیستم، جنبش مدرنیسم و تبدیل بسیاری از سکونتگاه‌های روستایی و سنتی به شهر و گسترش شهرنشینی و پدیده زندگی کلان‌شهری، سبب شده است که کودکان امروز در محیط انسان‌ساخت و به دور از محیط طبیعی متولد شوند و رشد کنند. رشد هر فرد تابع عوامل ارثی و شرایط محیطی است. ممکن است عوامل وراثتی پایه و طرح رشد را در وضع معینی قرار دهند، اما محیط، طرح و زمینه آن را دگرگون می‌سازد. وقتی شرایط محیط برای تأمین نیازهای اساسی کودک مساعد نیست امکانات ارثی مجال رشد و پرورش پیدا نمی‌کنند. حق بر بهداشت و سلامت از موضوعات نسل دوم حقوق بشر می‌باشد. تاکنون نهادهای مختلف دولتی و غیردولتی تلاش در پیش‌برد بهتر و ارتقای این حق داشتند،

۱. استادیار دانشگاه دولتی یزد، یزد، ایران.

۲. کارشناس ارشد حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشگاه دولتی فردوسی مشهد، مشهد، ایران.

(نویسنده مسئول) Email: azadeh.taghipurjavi@mail.um.ac.ir

۳. کارشناس ارشد حقوق خصوصی، دانشگاه غیرانتفاعی مفید قم.

لیکن، هنوز مشکلات و حوزه‌های ناشناخته در مورد حق سلامت برای کودکان وجود دارد وقتی از حق سلامت کودک صحبت می‌کنیم حوزه‌ی حق سلامتی را محدود به گروهی خاص می‌کنیم که این گروه، به دلیل آسیب‌پذیری و نیاز به حمایت، از گروه‌های حساس و مورد توجه در عرصه حقوق بشر هستند. توجه به حق بهداشت و سلامتی کودک، مانند سایر حقوق کودک از اهمیت برخوردار است، لیکن، اهمیت ویژه در این است که کودکان، نسل بعدی جامعه جهانی هستند و بیماری جسمی و روحی آنها، تهدیدی برای آینده‌ی جامعه جهانی، به‌ویژه در بعد مالی، خواهد بود. در این مقاله ضمن بررسی قوانین و مقرراتی که این حق را به رسمیت شناخته‌اند به بیان مفهوم و جایگاه حق بر بهداشت و سلامت در نظام حقوقی ایران پرداخته‌ایم؛ یافته‌های ما نشان می‌دهد که وجود برخی قوانین و مقررات در این زمینه موجب افزایش برخورداری افراد از این حق شده اما حمایت کیفری از آن مورد غفلت قرار گرفته است.

کلید واژگان: حق، حقوق کودکان، حق بهداشت و سلامت، حقوق ایران

حقوق کودکان قربانی مین

جبران و ترمیم

جبار طهماسبی^۱

چکیده: بنابر اظهارات مقامات رسمی، ایران با شانزده میلیون مین و مهمات عمل نکرده در چهارمیلیون و دویست هزار هکتار زمین آلوده‌ی (پنج استان آذربایجان غربی، کردستان، کرمانشاه، ایلام و خوزستان) بعد از پایان جنگ تحمیلی، دومین کشور آلوده به مین در دنیاست. کودکان قربانی مین و مهمات عمل نکرده بخش مهمی از تلفات و مصدومین این وضعیت می‌باشند. اهمیت و ضرورت حمایت افتراقی بر مبنای اصل تبعیض مثبت نسبت به کودکان، براساس متغیر فردی سن را نباید از یاد برد، به عنوان مثال طبیعتاً پیامدها، نتایج و اختلال‌های پس از ضربه استرس‌زا در کودکان به مراتب بیشتر از بزرگسالان می‌باشد.

امروزه مفهوم صدمه و آسیب توسعه یافته و شامل خسارت‌های مالی، روانی، تحمل درد و رنج و آلام جسمی و روانی، از دست دادن فرصت انتفاع از زندگی و امید به زندگی می‌باشد که همگی می‌تواند بیانی از آثار گسترده انفجار بر قربانی و خانواده وی باشد. لذا گسترده حمایت‌ها باید در جهت ترمیم و جبران تمامی نیازها و رنج‌ها و مطابق با اصول حقوق بشر و حقوق بشردوستانه و نظرات و نگرانی‌های قربانی شامل مراقبت‌پزشکی، توان‌بخشی و حمایت‌های روانی و در نهایت توانمندسازی اجتماعی و اقتصادی باشد تا جبران و ترمیم صورت گیرد.

چه باید کرد: جبران فوری، جبران نهایی و جبران افتراقی برای مصدومین، در کنار پیوستن ایران به کنوانسیون اوتاوا ۱۹۹۷ (کنوانسیون منع به کارگیری،

تولید، انبار و تجارت مین ضدنفر)، اصلاح قوانین حمایتی داخلی، پاکسازی و مین‌زدایی و آموزش خطرات مین به کودکان و عامه مردم ساکنین مناطق آلوده از روشهای مقابله با مین و مهمات منفجرنده است.

در این مقاله ابتدا به بررسی مسئله مین در ایران (بخش اول) و بررسی قوانین و مقررات داخلی و بین‌المللی حمایتی مرتبط (بخش دوم) و در نهایت چگونگی دستیابی به جبران و ترمیم با نگاه قربانی محور خواهیم پرداخت.

کلید واژه: حقوق کودک، مین، جبران خسارت، ترمیم

کودکان و حق بر آموزش محیط‌زیست با تاکید بر حقوق حیوانات

راحله مسکنی^۱

چکیده: آگاهی نیازمند آموزش است، امروزه با بحران‌های زیست‌محیطی نیاز به آموزش گسترده افراد در ازای مسئولیتی که در برابر محیط‌زیست دارند نیز محسوس‌تر شده است. به علت کمبود اطلاعات در مورد ارزش‌ها و خصوصیات حیوانات و باورهای نادرستی که طی نسل‌ها منتقل شده است، شایعات و ترس بی‌دلیلی در مورد حیوانات وجود دارد. این ناآگاهی و ترس بی‌مورد سبب شده است که اکثراً تمایل چندانی به گذراندن اوقات فراغت خود در طبیعت نداشته از طرفی نسبت به حمایت و حفاظت از حیوانات علاقه‌ای نشان ندهند. با بالا بردن اطلاعات علمی و عملی کودکان در مورد خصوصیات رفتاری جانوران، زیست‌گاه‌ها، نحوه زندگی، تغذیه، تولید مثل و نقشی که جانوران در اکوسیستم و زنجیره غذایی بر عهده دارند، کودکان را باید با اهمیت و ارزش‌های حفظ محیط‌زیست و حفظ حقوق حیوانات آشنا کرد. کودکان آینده‌سازان فردا هستند، نسلی آگاه باید برای حفظ میراث مشترک بشریت جهت دستیابی به توسعه پایدار آموزش داد. اصل ۱۹ اعلامیه استکهلم در این خصوص بیان می‌دارد: با هدف توسعه مبانی لازم برای روشن ساختن افکار عمومی و بیان مسئولیتی که انسان‌ها، موسسات و گروه‌های انسانی، در مورد حفظ محیط‌زیست در تمام ابعاد انسانی آن برعهده دارند، ضروری است نسل جوان و نسل بزرگسال در این زمینه تحت آموزش قرار بگیرند. دغدغه‌ی فوق پژوهشگر را بر آن داشت به واکاوی نحوه آموزش محیط زیست و حقوق حیوانات به کودکان با روشی کتابخانه‌ای - اسنادی، به بررسی توصیفی -

۱. کارشناس ارشد حقوق بین‌الملل، دانشگاه پیام نور، واحد پاکدشت، تهران، ایران.

Email: Maskani.raheleh@yahoo.com

تحلیلی حق بر آموزش محیط‌زیست به کودکان بپردازد. لیکن، سوال اصلی این است که کلید رفع بحران‌های زیست‌محیطی در آموزش و اصلاح رفتار انسان با محیط پیرامونش است؟

واژه‌گان کلیدی: آموزش کودکان، آموزش محیط‌زیست، حقوق حیوانات، توسعه پایدار

حمایت از کودکان در برابر بازی‌های رایانه‌ای نامناسب و زیان‌بار

محمد جواد عربیان^۱، سیده پریسا میرابی^۲، علی زند^۳

چکیده: استفاده از بازی‌های رایانه‌ای در میان کودکان به سرعت در حال گسترش است و به یکی از ابعاد عادی زندگی روزمره تبدیل شده است. این بازی‌ها با برخورداری از پتانسیل‌های نوآورانه می‌تواند انگیزه‌های درمانی، تقویت مهارت‌های کاربردی و تسهیل در تعلیم و مفاهیم درسی را فراهم آورد. علاوه بر ابعاد مثبت این بازی‌ها واجد آثار و عوارض منفی بوده و از سوی دیگر، غرق شدن کورکوانه کودکان و نوجوانان در فضای بازی‌های رایانه‌ای برابر خواهد بود با غوطه‌وری شرکت‌های سازنده این بازی‌ها در سودها و منافع سرشار. این پژوهش با هدف تضمین حق بازی، شادی و سرگرمی با روش توصیفی-تحلیلی به حمایت از حقوق کودکان در برابر بازی‌های زیان‌بار با توسل به نظریه‌های جامعه‌شناختی؛ قوانین داخلی و اسناد بین‌المللی را مورد مذاقه قرار داده است. این تحقیق بر آن است تا با بررسی فواید و مضرات بازی‌های رایانه‌ای به تشریح انواع حمایت و بیان الزامات و بایسته‌های قانونی حمایت و مصون‌سازی استفاده‌کنندگان از عوارض نامناسب زیان‌بار این بازی‌ها بپردازد.

کلیدواژه‌ها: بازی‌های رایانه‌ای؛ حقوق؛ حمایت از کودکان؛ حق بر شادی

۱. دکترای حقوق بین‌الملل و پژوهشگر حقوق بین‌الملل سایبری.

Email: javad.arabian@yahoo.com

۲. دانشجوی دکتری حقوق بین‌الملل، دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد.

۳. دانشجوی کارشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد پردیس، ایران.

تعارض حق حیات کودکان با کار آنان در پرتو قوانین موضوعه ایران و اسناد بین‌المللی

عطیه رنگچی طهرانی^۱

چکیده: رشد جمعیت کودکان کار در جامعه و مسائل و معضلات مرتبط با آنان در سال‌های اخیر چنان چشمگیر است که ضرورت اعمال اقدامات حمایتی و قانونی موثر را دو چندان می‌نماید. کودکانی که با کار اجباری به دلیل شرایط اقتصادی خانوادگی، عوامل اجتماعی، آموزشی و موانع قانونی از حق حیات که از ابتدایی‌ترین حقوق انسانی است، بی‌بهره می‌مانند و با قرار گرفتن در محیط‌های نامناسب در معرض انواع آزارهای جسمی و جنسی و روحی قرار می‌گیرند. لذا، یکی از انواع مصادیق کودک‌آزاری، کودک‌آزاری اقتصادی و کار کودک است که با بهره‌کشی اقتصادی از کودکان مانع رشد و تکامل آن‌ها شده و تبعات مختلفی مثل بهره‌کشی جنسی و اعتیاد کودکان را به همراه دارد. با وجود تدوین قانون کار و سایر مقررات خاص در موضوع حمایت از کودکان، به دلیل نقص در قوانین موجود از جمله عدم وضع ضمانت اجرا برای والدین و سرپرستان قانونی که کودکان را به کار اجبار می‌کنند و عدم تعیین متولی قانونی مربوط به اصلاح و پیگیری امور کودکان کار متأسفانه مساله سوءاستفاده از کودکان همچنان وجود دارد. در این مقاله با استفاده از روش کتابخانه‌ای به صورت توصیفی - تحلیلی، به بررسی تعارض میان حق حیات کودک با اقسام کار و بهره‌کشی اقتصادی آنان پرداخته و ضمن آسیب‌شناسی نظام حقوقی ایران و بررسی اجمالی اسناد بین‌المللی در این رابطه، وضع قوانین با ضمانت اجرای مناسب برای مصادیق مختلف بهره‌کشی از کودکان، اجرای قوانین از

۱. کارشناس ارشد حقوق دانشگاه امام صادق ع، تهران، ایران.

طریق بازرسی و نظارت در به کارگیری کودکان، تدوین و اجرای برنامه‌های فقرزدا توسط نهادهای مرتبط حکومتی، حمایت اجتماعی و آگاه‌سازی و همکاری اذهان عمومی به‌ویژه والدین را به عنوان راهکارهای موثر در مسیر مبارزه با کار کودک معرفی می‌نماید.

واژگان کلیدی: کودک، کودک آزاری اقتصادی، کار کودک، بهره‌کشی، حق حیات

نابرابری آموزشی کودکان در نظام آموزش ایران

سجاد یاهک^۱

طرح مسئله: سازمان ملل متحد در سند ۱۵ ساله در حوزه سیاست‌گذاری آموزشی برای دوره ۲۰۱۵ تا ۲۰۳۰ پنج محور کلیدی را لحاظ کرده است که همگی بر «توسعه توانان عدالت و کیفیت آموزشی کودکان و نوجوانان» متمرکزند. اولین محور این سند، «عدالت آموزشی» به معنای کاهش افراد زیر خط فقر آموزشی است. در اینجا مفهوم فقرزدایی آموزشی، هم به جنبه «سخت‌افزاری» مانند بهبود امکانات کالبدی و کمک‌آموزشی و ورزشی و تفریحی مدارس برای فرزندان گروه‌های آسیب‌پذیر جامعه اشاره دارد و هم به جنبه «نرم‌افزاری» مانند کیفیت توانایی‌های معلمان، کیفیت برنامه آموزشی، میزان تناسب برنامه آموزشی با نیازهای اقتصادی و اجتماعی هر منطقه. دومین محور در سند بین‌المللی مذکور، «حق مسلم آموزش» است. ذیل این محور یونسکو از ۱۹۵ کشور شرکت‌کننده در این اجلاس خواسته است که برخورداری از آموزش باکیفیت را به عنوان یکی از حقوق پایه‌ای مسلم برای تک‌تک انسان‌ها، صرف‌نظر از جنسیت و قومیت، به رسمیت بشناسند. محور سوم هم «آموزش فراگیر» است که به معنای تضمین عملی بهره‌مندی تک‌تک افراد، به‌ویژه فرهنگ‌ها و قومیت‌های مختلف و نیز افراد دارای سطوح مختلف ناتوانی جسمی، از آموزشی با کیفیت و متناسب با نیازهای خود آنهاست.

برابری آموزش و فرصت‌های آموزشی و کمیت و کیفیت آموزش برابر برای تمام افراد جامعه بدون توجه به مقولاتی چون نژاد، قومیت، پایگاه اقتصادی - اجتماعی و معلولیت و جنسیت از ویژگی‌ها و اهداف یک نظام آموزشی بالنده و

پیشرو است. تعامل درست بین نهاد خانواده و آموزش و پرورش به تحقق این امر کمک خواهد کرد و ایجاد رابطه ناسازگار و بی‌اعتمادی بین این دو نهاد و زیرمجموعه‌های آن در نهایت به تضعیف جامعه در ابعاد گوناگون خواهد انجامید. عدم تعامل درست بین این نهادها، منجر به تضعیف کارکردهای نهاد مهمی مانند آموزش و پرورش و چه بسا بروز کژکارکردها و رواج رویه‌های نادرست در مسیر تعلیم و تربیت یک جامعه باشد. وایزمن (۲۰۰۸) معتقد است آموزش و پرورش کنونی بیش از آنکه فرصت باشد تبدیل به یک امری شده است که افراد را به لحاظ جهانی در حاشیه قرار می‌دهد. ریشه‌ها و نهادینه‌شدن آموزش انبوه در ایران، اردن، مراکش و تونس از خط سیرهای مشابهی تبعیت می‌کند. بسیاری از نظام‌های آموزش و پرورش در کشورهای مسلمان خارج از میراث استعماری شکل گرفته است اما در برخی از آنها ردپای استعمار دیده می‌شود.

نابرابری در آموزش و پرورش یکی از مهمترین حوزه‌هایی است که پژوهشگران در حیطه تعلیم و تربیت به آن پرداخته‌اند. اما تعامل بین ابعاد مختلف تقسیم اجتماعی و تاثیر آن بر بروندهای آموزشی (تعلیم و تربیتی) کمتر مفهوم‌پردازی شده است. در سال ۱۹۸۲ کانل و همکارانش در کتاب «ایجاد تفاوت» به مفهوم تقسیم اجتماعی به مثابه ابزار فهم کنش متقابل بین ارتباطات طبقاتی و روابط جنسیتی در شکل‌گیری دوره‌های آموزشی و موفقیت‌های دانش‌آموزان در خانواده‌های طبقه حاکم و طبقه کارگر پرداختند. آنها اعتقاد داشتند که تقسیم اجتماعی نقش مهمی در هدایت و راهبری دانش‌آموزان و تجربیات آنها در مدارس دارد (angus, 2005:5). علی‌رغم سرمایه‌گذاری‌ها و سیاست‌گذاری‌های زیاد، همچنان الگوهای نابرابری پابرجاست. اکثر برنامه‌های اجرا شده در حوزه نابرابری آموزشی معطوف به امکانات مادی و توزیع آن بوده است در حالی که تضادها و تفاوت‌های فرهنگی مغفول مانده است.

یکی از مهمترین شاخص‌های توسعه انسانی، آموزش و سواد است که رتبه‌بندی کشورها را در این شاخص تحت تأثیر قرار می‌دهد. در جدولی که (UNDP) در سال ۲۰۱۴ از نابرابری آموزشی منتشر کرده است ایران در کشورهای منطقه در جایگاه ۱۲ قرار دارد، که این موضوع جای تأمل دارد (گزارش مرکز

چکیده مقالات کنفرانس بین‌المللی حقوق کودک / ۸۷

پژوهش‌های مجلس).

بررسی شاخص نابرابری آموزشی در کشورهای منطقه (رتبه‌ها در مقایسه باهم

در سال ۲۰۱۴)

ردیف	کشورهای منطقه - حوزه سند چشم‌انداز	شاخص نابرابری آموزش (در توسعه انسانی)	رتبه شاخص نابرابری آموزش در منطقه
۱	آذربایجان
۲	امارات متحده عربی
۳	اردن	۵۸۶/۱	۹
۴	ارمنستان	۶۷۹/۱	۵
۵	ازبکستان	۶۷۲/۱	۶
۶	افغانستان	۲۰۲/۱	۱۷
۷	ایران	۴۳۳/۱	۱۲
۸	بحرین
۹	پاکستان	۲۰۸/۱	۱۶
۱۰	تاجیکستان	۶۱۵/۱	۸
۱۱	ترکیه	۵۶۳/۱	۱۰
۱۲	رژیم اشغالگر صهیونیستی	۷۷۶/۱	۱
۱۳	سوریه	۳۷۶/۱	۱۳
۱۴	عراق	۳۴۲/۱	۱۵
۱۵	قرقیزستان	۶۶۵/۱	۷
۱۶	قزاقستان	۷۵۱/۱	۳
۱۷	گرجستان	۷۶۱/۱	۲
۱۸	لبنان	۶۸۸/۱	۴
۱۹	مصر	۳۵۱/۱	۱۴
۲۰	یمن	۱۷۷/۱	۱۸

منبع: برگرفته از گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس درباره نابرابری آموزشی

(خرداد ۱۳۹۵)

در این مطالعه به بررسی عوامل ایجادکننده و تعمیق‌بخش نابرابری آموزشی برای کودکان در ایران می‌پردازیم.

یافته‌ها

یافته‌های پیمایش ملی درباره تعلیم و تربیت در ایرن در سال ۱۳۹۶ نشان داد که از نظر ۸۱/۳ درصد پاسخ‌گویان «امکانات و تجهیزات آموزشی و کمک آموزشی و فضا و امکانات ورزشی در برخی مدارس بهتر از مدارس دیگر است»، ۷۵ درصد معتقدند «بی‌عدالتی زیادی بین مدارس مناطق مختلف شهر وجود دارد»، ۶۸/۹ درصد گفته‌اند «به تفاوت‌های فرهنگی (قومی، زبانی و غیره) در مدارس احترام گذاشته می‌شود». پژوهش‌های اقتصادی مختلف، با مقایسه بازدهی و سطح اثرگذاری برنامه‌های مختلف فقرزدایی، به این نتیجه رسیده‌اند که برنامه‌های محرومیت‌زدایی آموزشی کودکان و نوجوانان، «کم‌فاسدترین» و «پربازده‌ترین» برنامه‌های کاهش‌دهنده احتمال «به ارث رسیدن فقر» در میان خانوارهای محروم هستند. در متمم قانون اساسی مصوب ۱۳۹۰ شمسی تاکید شده است که «همه کودکان صرف‌نظر از اصل و نسب و وضع خانوادگی و اجتماعی در قبال تربیت حق مساوی دارند و باید به‌طور مساوی و تا آن‌جا که شخصیت و استعدادشان مجال می‌دهد، از امکانات رشد کامل شخصیت بهره‌مند شوند و هیچ چیز به جز استعداد و توانایی آنان نباید راه ترقی و کمال را بر فرزندان این آب و خاک مسدود سازد». بانک جهانی (۲۰۱۹) می‌گوید که آموزش و پرورش یک حق انسانی، محرک قدرتمند توسعه و یکی از قوی‌ترین ابزارهای کاهش فقر و بهبود سلامت، برابری جنسیتی، صلح و پایداری است. آموزش و پرورش برای افراد باعث ایجاد شغل، درآمد، سلامتی و کاهش فقر می‌شود.

بازماندگی از تحصیل و بی‌سوادی دو مسئله اجتماعی هستند که پیامدهای زیان‌باری برای فرد و جامعه دارند. به سبب تعاریف مختلف از پدیده بازماندگی از تحصیل و بی‌سوادی، به راحتی نمی‌توان توصیفی از این دو وضعیت ارائه داد.

جمعیت بازماندگان از تحصیل، از یک صدوسی هزار تا بیش از سه میلیون نفر گزارش شده است. این در حالی است که اطلاعات مربوط به تعداد کودکان معلول بازمانده از تحصیل و کودکان فاقد هویت (بی‌شناسنامه) تفکیک نشده و در اختیار نیست. آمار آموزش و پرورش در سال تحصیلی ۱۳۹۶-۱۳۹۵ حاکی از وجود ۷۴۷.۹۱۱ نفر بازمانده در همه مقاطع آموزشی است. داده‌های استانی نیز نشان می‌دهد استان سیستان و بلوچستان رتبه اول بازماندگی از تحصیل کودکان را داراست.

تعداد بازماندگان از تحصیل در مهرماه ۱۳۹۷ از سوی مسئولان آموزش و پرورش برای گروه سنی ۶-۱۱ ساله (مقطع ابتدایی) حدود ۱۳۰ تا ۱۴۰ هزار نفر اعلام شده است. میان دو وضعیت «بازماندگی از تحصیل» و «کودکان بازمانده از تحصیل» باید تمایز قائل شویم. تاکنون تمرکز سیاست‌گذاران عمدتاً بر «کودکان بازمانده از تحصیل» و مهار و کنترل و کاهش تعداد آنها بوده است. در حالی که یک چرخش اساسی در سیاست‌ها باید صورت گیرد و آن اینکه سیاست‌گذاران و قانون‌نویسان باید نگاه خود را به سمت طراحی سیاست‌هایی برگردانند تا اساساً بازماندگی از تحصیل ایجاد نشود و هیچ کودکی را از کلاس و درس باز نماند و درس و مدرسه را برای همه کودکان دسترس‌پذیر شود (مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۷).

آمار بازماندگان از تحصیل در سال تحصیلی ۹۵-۹۴

مقطع تحصیلی	پسر	دختر	جمع کل
پایه ابتدایی (۶ تا ۱۱ ساله)	۷۵۳۹۷	۷۶۸۴۶	۱۵۲۲۲۵
متوسطه اول (۱۲ تا ۱۴ ساله)	۸۰۲۱۵	۱۳۵۶۳۹	۲۱۵۸۵۴
متوسطه دوم (۱۶ و ۱۵ ساله)	۱۸۴۲۳۲	۲۲۵۵۵۱	۴۰۹۷۸۳

بحث و نتیجه‌گیری

بوردیو و پاسرون در کتاب «بازآفرینی در آموزش و پرورش، جامعه و فرهنگ» (۱۹۹۰) اشاره می‌کنند که تعلیم و تربیت کنونی دچار خشونت نمادین است و استقلال و خودکارآمدی در این نوع تعلیم و تربیت شکل نمی‌گیرد. از نظر

بوردیو همه دانش‌آموزان با توان و قابلیت‌های یکسانی وارد نظام مدرسه نمی‌شوند. برخی از آن‌ها از قبل دارای خانواده فرهیخته‌ای هستند و روشن است که اگر در مدرسه چنین چیزهایی به دانش‌آموزان یاد داده شود توانایی‌ها آنان صرفاً تکمیل خواهد شد چون از زمینه‌های لازم برخوردارند. ولی عده‌ای از دانش‌آموزان هم هستند که در خانواده اصلاً چنین چیزهایی را نیاموخته‌اند و به تعبیری خانواده فقیری داشته‌اند. وظیفه نظام آموزش و پرورش آن است که روی این دانش‌آموزان بیشتر کار کند. به آنان بیشتر آموزش بدهد تا هم‌پای دانش‌آموزان دسته اول شوند. امری که برخی آن را تبعیض مثبت می‌دانند. نظام آموزش و پرورش باید وضعیت را عادلانه پیش ببرد تا درنهایت دانش‌آموزان با توانایی‌های مشابهی دوره تحصیل را به اتمام برسانند.

نظام آموزش در ایران دچار مسائل جدی در حوزه عدالت آموزشی است که درصد قابل توجهی از این مسئله (با توجه به یافته‌های مطالعات) متوجه نظام سیاست‌گذاری و نظام آموزشی است و در این بین، خانواده و نهادهای دیگر نیز به نوعی دخیل هستند.

کلیدواژه‌ها: کودک، حق آموزش، نابرابری، نظام آموزش ایران

حق بر آموزش کودکان محروم از آزادی و چالش‌های فراروی آن در ایران

جمال بیگی^{۱*}، مهرداد تیموری^۲

چکیده: هر کودکی در هر مکان و زمان فارغ از تفاوت‌های مذهبی، جنسیتی، ملیتی و ... به صورت برابر مستحق بهره‌مندی از حقوق بشری خود به مثابه حقوق ذاتی و انفکاک‌ناپذیر برخوردار می‌باشد. حقوق بشر انسان را تنها به علت خصیصه انسان بودن دارای حقوق و آزادی می‌شناسد. خواه آن کودک مجرم بوده یا غیرمجرم، با توجه به این‌که امروزه آموزش رکن اساسی ترقی و پیشرفت جوامع بشری قلمداد می‌گردد و حق آموزش کودکان محروم از آزادی نیز به عنوان یکی از حقوق بشری و شهروندی آن‌ها می‌باشد که باید مورد توجه قرار گیرد. واقعیت‌ها نشان از نیاز جوامع به مکان‌هایی دارد که بتوانند برای مدتی افراد ناسازگار و ناهنجار را جدا از جامعه نگاه دارند و تمهیداتی بیاندیشند که آنان اصلاح شده و در جهت رفاه اجتماعی به جامعه باز گردند. حق آموزش کودکان محروم از آزادی جزء حق اساسی آنان می‌باشد و بر دوش دولت‌ها است که تدابیری در این خصوص به کار گیرند، همچنین، اقدامات بسیاری در کانون‌های اصلاح و تربیت و زندان‌های ایران درخصوص رعایت حق آموزش کودکان محروم از آزادی و رفع چالش‌های موجود باید انجام گیرد. تا آن‌ها نیز همانند سایر افراد جامعه بتوانند به حق آموزش به مثابه حقوق بشری خود دست یابند. در مقاله حاضر که به بررسی چالش‌های فراروی حق آموزش کودکان محروم از آزادی و آرایه راهکارها به صورت تحلیلی - توصیفی

۱. استادیار گروه حقوق جزا و جرم‌شناسی، واحد مراغه، دانشگاه آزاد اسلامی، مراغه، ایران.

Email: Jamalbeigi@iau-maragheh.ac.ir

(نویسنده مسئول)

۲. دانشجوی دکتری تخصصی حقوق جزا و جرم‌شناسی، واحد مراغه، دانشگاه آزاد اسلامی،

مراغه، ایران.

می‌پردازد همچنین، یافته‌ها و نتایج این پژوهش حاکی از این است که اجرای حق آموزش کودکان محروم از آزادی در ایران با چالش‌های متعدد فرهنگی، مالی، قضایی، قانونی، اجرایی و امنیتی مواجه می‌باشد که باید در راستای رفع چالش‌های موجود با استفاده از راهکارهای ارایه شده در جهت هر چه بهتر اجرا شدن اجرای این حق، گام برداشته شود.

واژگان کلیدی: حق، آموزش، مقررات ایران، کنون اصلاح و تربیت

ضرورت وضع قوانین در برابر نقض حریم خصوصی کودکان توسط والدین در فضای مجازی و اصول حاکم بر ضمانت اجرای آن

فاطمه پورمسجدیان^۱، سید نصرالله ابراهیمی^{۲*}

چکیده: امروزه کودکان در معرض تعرضات متعددی فضای مجازی می‌باشند به نحوی که حتی والدین آنها خواسته یا ناخواسته با بازگذاری اطلاعات، داده، مشخصات، تصاویر و ویدئوها در فضای اینترنتی آنها را در دسترسی افکار عموم در فضای مجازی اینترنتی قرار می‌هند، که این عمل ممکن است در حال و آینده آسیب‌های جدی جسمی و روانی بر آنها وارد گردد. افشای چنین مواردی در فضای مجازی بدون آنکه کودکان توانمندی درک موضوع و اعطای رضایت بدین امر را داشته باشند می‌تواند آسیب‌ها و ضررهای مادی و معنوی زیادی را برای کودکان ایجاد کند. بنابراین، جلوگیری از نقض حقوق کودکان توسط والدین آنها در فضای مجازی از ضرورت‌های امروزه وضع قوانین توسط قانون‌گذاران کشور می‌باشد.

نویسندگان این مقاله تلاش دارند تا آن دسته از قوانین و مقرراتی را که از حقوق کودکان در فضای اینترنت و مجازی حمایت می‌نمایند از قبیل کنوانسیون‌های بین‌المللی و پروتکل‌های آن در این خصوص را مطالعه و بررسی نمایند.

این مقاله همچنین از قانون‌گذاران ایران و تنظیم‌کنندگان مقررات و ضوابط آن می‌خواهد که قوانین و مقررات شفاف و دقیقی را در حمایت از حقوق کودکان در برابر فعالیت‌های فضای مجازی که والدین آنها مبادرت می‌کنند وضع نموده،

۱. عضو هیات علمی دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی دانشگاه الزهراء، تهران، ایران.

۲. عضو هیات علمی گروه حقوق خصوصی و اسلامی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه

Email: snebrahimi@ut.ac.ir

تهران، ایران. (نویسنده مسئول)

و مسئولیت‌های مدنی و کیفری و ضمانت اجرایی را وضع نمایند در برابر آن دسته از والدینی که حقوق کودکان و حریم خصوصی آنان را در فضای مجازی نقض می‌کنند. چنین مسئولیت‌ها و ضمانت‌های حقوقی بایستی در برابر آن دسته از والدینی که از روی بی‌مبالاتی، سهل‌انگاری یا عمدی داده‌ها، اطلاعات، تصاویر، و ویدئو کلیپ را در فضای مجازی منتشر می‌کنند، به صورت شدیدتری وضع و اعمال گردد.

کلمات کلیدی: حقوق کودک، حمایت از کودکان، مسئولیت والدین، حقوق کودکان در فضای مجازی، کنوانسیون‌های بین‌المللی در حقوق کودکان، نقض حریم خصوصی کودکان در اینترنت و فضای مجازی، قانون‌گذاری فضای مجازی برای کودکان

شهر دوست‌دار کودک؛ مهد تحقق حقوق کودکان در شهر

زهره شیرزاد نظریلو^{۱*}، علی‌اکبر گرجی^۲، حسین مظلومی^۳

چکیده: کودکان و نوجوانان به مانند افراد بزرگسال واجد همان حقوق بشری هستند که به اقتضای نیازهای خاص آنان مورد شناسایی قرار می‌گیرد. امروزه کودکان معیار جهانی سنجش توسعه انسانی و سطح رفاه در یک جامعه قلمداد می‌گردند. در نظر گرفتن کودکان در طراحی شهری و مشارکت آنان در فرآیندهای مدیریتی و برنامه‌ریزی شهر، می‌تواند ضمن تأثیر بر مراحل رشد و تعالی کودکان و تربیت و شکوفایی شخصیتی آنها، زمینه‌ساز طراحی متناسب شهرها براساس نیازهای فیزیکی و روانشناختی کودکان فرض شود. کودکان، بخش قابل توجهی از جامعه هستند که حضورشان اغلب مورد بی‌توجهی قرار گرفته و به صورت جدی یک شهروند قلمداد نمی‌گردند. بنابراین، باید روشن نمود که آیا کودکان در فضاهای شهری به مثابه بخشی از جامعه دیده شده و این فضاها می‌توانند جواب‌گوی نیازهای آنان باشند؟ پروژه‌های شهر دوست‌دار کودک به طور عمده برای ایجاد فرصت برای کودکان در راستای شکل دادن و یا تغییر محیط پیرامونشان است. از این منظر طرح‌های دوست‌دار کودک به دنبال اعطای حق شهروندی به بچه‌ها، توسعه آگاهی، بالابردن مشارکت جمعی، کم کردن میزان خشونت علیه کودکان، توجه به موضوعات زیست - محیطی و .. است. کودکان و نوجوانان به عنوان اعضای جامعه با مجموعه‌ای از خواسته‌ها و نیازهای خاص، استفاده‌کنندگان محیط ساختگی هستند. هدف

۱. دانشجوی دکتری حقوق عمومی دانشگاه شهید بهشتی و وکیل پایه یک دادگستری.

Email: z.shirzad.n@gmail.com

(نویسنده مسئول)

۲. عضو هیئت علمی دانشکده حقوق دانشگاه شهید بهشتی.

۳. کارشناس ارشد حقوق بشر دانشگاه شهید بهشتی و وکیل پایه یک دادگستری.

مقاله حاضر، مشارکت کودکان در ایجاد محیط ساخته شده اطرافشان و در نتیجه تحلیل نظراتشان است.

کلیدواژگان: شهر دوست‌دار کودک، مشارکت، شادی، خوانایی، امنیت

حق بر سلامت در پرتو حمایت از کودکان در برابر بازی‌های ویدیویی زیان‌بار با تاکید بر اصل احتیاط

صادق صیادی^۱

چکیده: حقوق کودک به عنوان شاخه‌ای از حقوق بشر بر حمایت و پشتیبانی اختصاصی نسبت به کودکان با توجه به وضعیت خاص آنها می‌پردازد. حق بازی و سلامت کودک همانند سایر حقوق از جمله حق حیات، کسب هویت، زیستن با والدین، آموزش و تحصیل و دیگر موارد همزمان با رشد و تکامل کودک مطرح می‌شود. بازی‌های ویدیویی به عنوان یکی از فعالیت‌های پرطرفدار تفریحی و حتی کسب‌وکار با بیش از دو و نیم میلیارد کاربر، سومین صنعت پول‌ساز در سراسر جهان می‌باشد. این سبک از بازی‌ها به عنوان پدیده‌ای اجتماعی به دلیل پیشرفت و توسعه فناوری‌ها به یکی از پرچالش‌ترین رسانه‌ها مبدل گشته‌اند. این امر سبب شده است که توجه والدین، کاربران، سیاست‌گذاران و پژوهشگران به تأثیرات منفی بالقوه این رسانه که می‌تواند منجر به خطر و ضرر گردد جلب شود. از جمله اثرات منفی بالقوه ناشی از بازی‌های ویدیویی، خشونت و اعتیاد می‌باشد که تحقیقات علمی متعددی در تأیید یا رد آنها انجام شده است. احتیاط یک اصل جامع و فراگیر حقوق بین‌الملل بوده و صرفاً یک اصل زیست‌محیطی نمی‌باشد، بلکه به همان اندازه برای حفاظت از سلامت انسان نیز کاربرد داشته و استفاده می‌شود. توسعه فناوری‌ها در اغلب موقعیت‌ها از دانش علمی مرتبط با عوامل تعیین کننده سلامتی پیشی گرفته است. مفاهیم احتیاط و پیشگیری همواره در مرکز اقدامات نسبت به سلامت عمومی می‌باشد. در گذشته، مداخلات درمانی در

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد حقوق خصوصی، دانشکده حقوق، دانشگاه شهید بهشتی (ره)،

Email: Sadegh.Sayyadi@gmail.com

تهران، ایران.

حوزه سلامت جهت رفع خطرات شناسایی شده و قطعی متمرکز شده بود ولی از آنجا که امروزه عوامل خطرناک پیچیده‌تر و گسترده‌تر هستند، اصل احتیاط خطرات نامشخص را مورد بررسی قرار می‌دهد و به دنبال تغییر روش‌هایی است که در آن سیاست را از استراتژی «واکنش» به استراتژی «احتیاط» تغییر دهد.

واژگان کلیدی: حق بر سلامت، حق بر بازی، حقوق کودک، بازی‌های ویدیویی، اصل احتیاط

حق بر شادکامی و جستجوی سعادت به عنوان حقی بنیادین برای کودک

محمدشریف شاهی^۱

چکیده: حق بر شادکامی و جستجوی سعادت برای انسان، حقی طبیعی و هم‌تراز حق بر کرامت است که نظام ارزشی حقوق بشر، حق‌های تصریح شده و بایدها و نبایدهای در آن از این حق بنیادین نشأت گرفته یا بر محور آن شناسایی شده‌اند. کانت، حق آزادی را بر اساس امکان خود ترسیمی شادکامی و جستجوی سعادت برای هر فرد تبیین می‌کند. افزون بر دیدگاه‌های فلسفی، اسناد هنجاری و پایه‌گذار نظام‌های حقوقی مدرن از جمله اعلامیه استقلال آمریکا نیز جستجوی شادکامی و سعادت را حقی خدادادی، غیرقابل انکار، توجیه‌کننده ضرورت دولت و تکلیف آن بر شمرده‌اند.

از آنجا که بر اساس اسناد بین‌المللی و مشخصاً اعلامیه جهانی حقوق بشر بطور عام و کنوانسیون حقوق کودک بطور خاص، تمام اعضای خانواده بشری و از جمله کودکان از تمامی حقوق برخوردارند، در این مقاله کوشش می‌شود به روشی تحلیلی و با رویکرد تفسیر سیستمی مصادیق مختلف حقوق کودک بر محور حق بر شادکامی و جستجوی سعادت ارزیابی گردد.

واژگان کلیدی: حقوق بشر، حق بر شادی، حقوق بنیادین، حقوق کودک

۱. استادیار حقوق عمومی، دانشکده علوم انسانی و حقوق، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان

Email: rasashahi@gmail.com

(خوراسگان).

حق بر شادی کودکان، جلوه‌ای از حقوق بشر در عصر مدرن

مهری توتونچیان^{۱*}، افشین جعفری^۲

چکیده: حقوق بشر به‌عنوان یک رویکرد جهانی دارای ابعاد مختلفی است که به‌طور مشخص، حقوق کودکان و از جمله حق بر شادی یکی از ابعاد آن به شمار می‌رود. این رویکرد، به‌ویژه با ظهور اعلامیه‌ها و کنوانسیون‌های مختلف جهانی در زمینه دفاع از حقوق کودکان رواج بیشتری به خود گرفته است. هدف اصلی پژوهش حاضر، نگاهی به حق بر شادی کودکان به عنوان یکی از جلوه‌های مهم حقوق بشر در دوران معاصر است. بر این اساس، سؤال اصلی پژوهش این‌گونه طرح می‌شود: مهم‌ترین راهکارها برای تحقق حق بر شادی کودکان کدام هستند؟ در همین راستا به نظر می‌رسد توجه به خصوصیات و رفتارهای طبیعت دوستانه کودکان، فراهم کردن شرایط مشارکت اجتماعی کودکان، ایجاد شرایطی برای شکل‌گیری شهر «دوست‌دار کودک» از جمله راهکارهایی است که می‌تواند راه را برای دستیابی کودکان به حق بر شادی فراهم سازد. ضمن این‌که، کاستن از نقش مردان در ساختن فضای شهری و توجه به خصوصیات عاطفی و احساسی کودکان در طراحی محیط‌های اجتماعی، آموزشی و شهری نیز می‌تواند نوعی حمایت از حق بر شادی کودکان بر مبنای رویکردهای حقوق بشر جهانی در این زمینه تلقی شود. با توجه به هدف پژوهش حاضر، رویکرد توصیفی - تحلیلی به عنوان روش پژوهش حاضر انتخاب شده است که به شیوه اسنادی و کتابخانه‌ای، اطلاعات مربوطه را جمع‌آوری نموده است.

واژگان کلیدی: حق بر شادی؛ حقوق کودکان؛ دوست‌دار کودک؛ حقوق بشر

۱. دکتری فقه و مبانی حقوق اسلامی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

Email: mehri.toutouchian@gmail.com

(نویسنده مسئول)

۲. دکتری حقوق بین‌الملل، استادیار دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

حق تغذیه از دیدگاه اسناد حقوق بین‌الملل با تأکید بر حق تغذیه کودکان

منوچهر توسلی نائینی^۱، غزاله بهزادفر^۲

چکیده: حق تغذیه یکی از حقوق اساسی و بنیادین هر شخص است. انسان برای این‌که بتواند از سایر حقوق خود بهره‌مند شود و آن‌ها را محقق کند ابتدا بایستی از لحاظ غذایی تأمین شود. زیرا بدون تأمین و رسیدگی به این حق و نیاز غریزی انسان زنده نخواهد ماند که بتواند از سایر حقوق بشری خود بهره‌مند شود. حق تغذیه در میان حقوق بشری عنوان مجزا و جداگانه‌ای ندارد و یکی از حقوق زیر مجموعه‌ی حقوق اقتصادی و اجتماعی است که تحت عنوان حق بر استانداردهای مناسب زندگی از جمله حق بر غذا شناخته می‌شود. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که علاوه بر اهمیت همگانی حق تغذیه، کودکان به دلیل وضعیت سنی و جسمانی که دارند، تغذیه‌ی آن‌ها از اهمیت بیشتر برخوردار است. تغذیه‌ی کودک با سایر حقوق او به‌ویژه حق آموزش ارتباط نزدیکی دارد. این‌ها از جمله مواردی هستند که تغذیه را به یکی از مهم‌ترین حقوق انسانی تبدیل می‌کند که بایستی به آن توجه شود و نقض آن مورد پیگیری و رسیدگی قرار گیرد.

واژگان کلیدی: حق تغذیه - کودک - حقوق اقتصادی - حقوق اجتماعی - گرسنگی - استاندارد مناسب زندگی

Email: tavassoli@ase.ui.ac.ir

۱. دانشیار گروه حقوق، دانشگاه اصفهان.

۲. کارشناس ارشد حقوق بین‌الملل، دانشگاه شهید اشرفی اصفهانی.

حمایت از اطفال و نوجوانان بزهکار در قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲ در تطبیق با اسناد بین‌المللی

منوچهر توسلی نائینی^۱، الهام توکلی^۲

چکیده: اطفال و نوجوانان به دلیل حساسیت‌های روحی و جسمی نیازمند گونه‌ای از حمایت‌های کیفری هستند که علاوه بر تنبیه، باعث جلوگیری از ارتکاب مجدد جرائم و اصلاح آنان شود. در این راستا، قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲ یک فصل را به اطفال و نوجوانان بزهکار، اختصاص داده است. در این قانون نسبت به مسئولیت کیفری اطفال و نوجوانان رویکردی دوگانه پذیرفته شده است. در جرایم حدی، سن بلوغ مبنای مسئولیت است اما در جرائم تعزیری، اطفال و نوجوانان مسئولیت کیفری تدریجی داشته و همانند قانون سابق یک‌شبه دارای مسئولیت کیفری تام نمی‌شوند، بلکه پس از گذاردن سه مرحله دارای مسئولیتی تام می‌شوند. بر طبق این قانون، کیفردهی با شیوهی نوینی صورت می‌گیرد که رویکرد حمایت‌گرانه داشته و به اطفال و نوجوانان به‌عنوان افرادی نیازمند اصلاح و حمایت و نه سرکوب‌گری می‌نگرد. این رویکرد جدید با رهیافت‌های بین‌المللی خصوصاً مفاد کنوانسیون الزام‌آور حقوق کودک هم‌خوانی بیشتری دارد.

واژگان کلیدی: اطفال و نوجوانان، مجازات، مسئولیت کیفری، اسناد بین‌المللی، جرائم تعزیری

Email: tavassoli@ase.ui.ac.ir

۱. دانشیار گروه حقوق، دانشگاه اصفهان.

۲. کارشناس ارشد حقوق جزا، گروه حقوق، دانشگاه اصفهان.

حمایت از حق حیات کودک در مخاصمات مسلحانه از دیدگاه اسلام و اسناد بین‌المللی با نگاهی به کودکان یمن

مهدی رحمانی^۱، فاطمه پیری امیر حاجیلو^۲

چکیده: حق حیات مهم‌ترین حق طبیعی هر انسانی به‌ویژه کودک است. این حق پایه و اساس تمام حقوق بشری به شمار می‌رود و هرگونه تعرض به آن نقض صریح و آشکار حقوق بنیادین بشر محسوب می‌گردد. بر اساس آموزه‌های اسلام و تصریح بسیاری از اسناد بین‌المللی، کودک به عنوان یک انسان حق دارد که حیات و زندگانی او تحت هر شرایطی به نحو شایسته‌ای تأمین گردد. امروزه با درگیری‌های مسلحانه‌ای که استکبار جهانی برای دستیابی به منافع اقتصادی و سیاسی خود در برخی کشورها از جمله یمن به راه انداخته‌اند، حقوق مسلم کودکان از جمله حق حیات، حق بهداشت، حق تحصیل آنان، به طور آشکاری تهدید و نقض شده است و هر ساله هزاران کودک یمنی در اثر این درگیری‌ها جان خود را از دست می‌دهند. در پژوهش حاضر که با روش توصیفی - تحلیلی و تطبیقی صورت گرفته، ضمن بررسی مبانی حق حیات کودک در اسلام و اسناد بین‌المللی و آثار مخاصمات مسلحانه بر حیات کودکان، حق حیات کودکان یمن مورد بحث و بررسی قرار گرفته و بیان گردیده است که بر همه افراد جامعه انسانی، نهادهای ملی و بین‌المللی و دولت‌ها لازم است که در حد توان، سازوکارهای تأمین این حق را فراهم کنند و از بروز خشونت علیه کودکان در مخاصمات مسلحانه جلوگیری کنند. علاوه بر

۱. استادیار، گروه حقوق خصوصی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه خوارزمی، تهران،

Email: Mahdirahmani56@gmail.com

ایران.

۲. دانشجوی دکتری تخصصی فقه و حقوق جزا، گروه حقوق جزا، دانشکده حقوق و علوم سیاسی،

دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.

این ضرورت دارد افرادی که حیات کودکان را در مخاصمات مسلحانه به خطر می‌اندازند به اتهام جرائم جنگی، تعقیب، محاکمه و مجازات شوند.

واژگان کلیدی: حق حیات، کودک، مخاصمات مسلحانه، اسلام، اسناد بین‌المللی، یمن

حمایت از حیات کودکان در وضعیت‌های اضطراری

الهام لامعی رامندی^۱

چکیده: حق بر حیات از جمله حق‌های بنیادین است که در تمام نظام‌های حقوقی به عنوان یک ارزش اساسی لحاظ می‌گردد. به همین سبب، تمام نظام‌های حقوقی داخلی و همچنین، نظام بین‌المللی حقوق بشر برای آن ارزشی والا و اساسی قائل هستند. این میان در وضعیت‌های اضطراری که ناشی از بروز حوادث غیرمترقبه و پیش‌بینی نشده‌ای است که ممکن است امنیت و اساس یک جامعه را با خلل جدی مواجه سازد. حمایت از حق‌های بنیادین از جمله حق بر حیات، نشان‌گر و مقید عدم تعلیق‌پذیری آن در چنین وضعیت‌هایی است از این‌رو حمایت از حق حیات به مثابه یک حق تعلیق‌ناپذیر در وضعیت‌های اضطراری در بسیاری از نظام‌های حقوقی داخلی و نظام بین‌المللی حقوق بشر متمدن نظر قرار گرفته است. میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی از جمله حق‌هایی که به عنوان یک حق بنیادین و تعلیق‌ناپذیر مورد اشاره است، حق بر حیات است. حمایت از حیات کودکان در وضعیت‌های اضطراری همچون بزرگسالان واجد اهمیت است اما به واسطه‌ی وضعیت خاص کودکی واجد وصف مضاعف ضرورت پیگیری است. مقاله‌ی حاضر به ضرورت‌سنجی اهمیت حق بر حیات به عنوان حق تعلیق‌ناپذیر در وضعیت‌های اضطراری و الزامات ضروری حمایت حق بر حیات کودکان در این گونه وضعیت‌ها می‌پردازد.

کلیدواژگان: حق بر حیات، حیات کودک، وضعیت اضطراری، تعلیق‌ناپذیری حق

تحلیل کودک‌آزاری جنسی از دیدگاه جامعه‌شناسی جنایی

هانا حقیقت‌فرد^۱، سیده نرگس میرعباسی*^۲، بهناز نصیری^۳

چکیده: کودک‌آزاری جنسی، عبارت است از هرگونه رفتار دارای بار جنسی که باعث آزار روحی و جسمی کودک شود. کنوانسیون بین‌المللی حقوق کودک، کودک را هر فرد کمتر از هجده سال تعریف می‌کند. نظریه‌پردازان جامعه‌شناسی جنایی پدیده‌های جنایی را در قالب مفاهیم جامعه‌شناسی بررسی می‌کنند. در این دیدگاه، جرائم از جمله کودک‌آزاری جنسی تنها زاده‌ی اراده‌ی شخص نیست بلکه نتیجه‌ی مولفه‌های محیط اطراف بزه‌کار و بزه‌دیده نیز می‌باشد.

عدم آموزش صحیح به کودک، شرم‌پنداری موضوعات جنسی، کمبود حمایت قانونی از کودک، مقصر دانستن بزه‌دیده و نگرش‌های غلط جامعه از عوامل مؤثر در وقوع کودک‌آزاری جنسی هستند. طبعاً این عوامل در طبقات مختلف اجتماع به گونه‌ای متفاوت بروز می‌یابند که منجر به تفاوت در میزان وقوع و پیامدهای این جرم می‌شود. مقاله حاضر، عوامل مؤثر بر کودک‌آزاری جنسی را از زاویه تحلیل اقتصادی - طبقاتی بررسی کرده و سعی در ارائه راهکارهای قانونی و اجتماعی برای برخورد با این پدیده دارد.

واژگان کلیدی: کودک‌آزاری، جامعه‌شناسی جنایی، کودک، تحلیل طبقاتی، پیشگیری از جرم

۱. دانشگاه تهران، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، گروه حقوق عمومی و بین‌الملل.

۲. دانشگاه آزاد اسلامی واحد قزوین، دانشکده مدیریت و حسابداری، گروه حقوق. (نویسنده

Email: narges.mirabbasi76@gmail.com

مسئول)

۳. دانشگاه آزاد اسلامی واحد قزوین، دانشکده مدیریت و حسابداری، گروه حقوق.

یادگیری در مورد آسیب‌های جنسی آنلاین

ریحانه آب‌پیکر^۱

چکیده: با پیشرفت تکنولوژی و سهولت دسترسی به آن برای قشر عظیمی از جامعه، نوع جرایم ارتكابی نیز گستره‌ی وسیعی پیدا کرده است. یکی از نمونه‌های پیشرفت در این زمینه فضای سایبر و ابزار دسترسی به آن همچون انواع گوشی‌های هوشمند و رایانه می‌باشد. جرایم جنسی نیز در ورود به عرصه‌ی تکنولوژی و آسیب‌زایی از دیگر جرایم عقب نمانده است. آسیب‌هایی که از جرایم جنسی مرتبط با فضای مجازی به وجود می‌آیند، بیشتر کودکان و نوجوانان را تحت تأثیر قرار می‌دهد، چراکه بنا بر بررسی‌های انجام شده، این گروه از جامعه بیشتر در معرض سوءاستفاده قرار می‌گیرد. پژوهش پیش‌رو با استفاده از روش میدانی و مصاحبه با افراد، سعی در دستیابی به دلایل این تأثیر و نقش آموزش در کاهش این نوع از جرایم دارد. با تکمیل فرآیند آموزش و تنوع روش‌های آن، خصوصاً در مدارس، می‌توان تا حدی از میزان کودکان مورد سوءاستفاده قرار گرفته، کاست.

کلید واژه‌ها: جرایم جنسی، جرایم جنسی آن لاین، سوءاستفاده‌ی جنسی از اطفال

۱. کارشناسی ارشد پیوسته حقوق و معارف اسلامی، گرایش جزا و جرم‌شناسی.

Email: reihaneh.abpeikar@yahoo.com

دانشگاه شهید باهنر کرمان.

مبانی شرعی حق کودکان بر آموزش

محمدهادی شریفی^۱

چکیده: با آموزش و تربیت صحیح است که کودک پا به عرصه اجتماع گذاشته و زمینه‌های اعتلای جامعه را رقم می‌زند و به همین دلیل، حق کودک بر آموزش نه تنها به عنوان یک تکلیف بر عهده والدین است، بلکه جامعه (قدرت عمومی) نیز باید با توسعه سیستم‌های حمایتی و نظارتی نسبت به احقاق این نوع از حقوق کودکان تلاش نماید. از طرفی، دین اسلام به عنوان کامل‌ترین دین الهی و قرآن بعنوان جامع‌ترین منبع هدایت بشریت، آموزش و تعلیم درست کودکان را مهمترین وظیفه اولیا و مربیان دانسته است و با این روش، نظام حقوقی با مبانی منحصر به فردی را معرفی می‌کند. اسلام آموزش کودکان را حق آنها و پدران و مادران را مکلف به تعلیم و تعلّم فرزندان خویش و از وظایف اساسی در قبال فرزندان برمی‌شمارد. در این زمینه علاوه بر آیات روح‌بخش قرآن کریم که از طریق وحی بر پیامبر گرامی اسلام (صلی الله علیه و آله و سلم) ابلاغ گردیده، سخنان اهل بیت و معصومین (علیهم السلام) نیز روشنی بخش راه دست‌اندرکاران آموزش و پرورش است. احترام به کودک و تلاش و جدیت در آموزش و تعلیم او به قدری در دین اسلام حائز اهمیت است که به معلمان توصیه می‌کند در برخورد با کودکان، خود را تا سر حد طفولیت تنزل دهند. روش اسلام در آموزش و تربیت کودکان، محبت، پند و نصیحت توأم با مدارا و احتیاط یعنی جذبه است که باید در عین حال دلنشین و موثر باشد و تنبیه نخستین عامل تربیتی در اسلام نیست، بلکه ابزاری است که در صورت سودمند نبودن محبت در ایجاد عادات خوب به کار می‌آید. تاکید دین

۱. مقطع دکتری حقوق خصوصی دانشگاه آزاد اسلامی

مبین اسلام بر این است که محتوای آموزشی و تعلیم باید با مسائل روز و موردنیاز کودکان و نیز شرایط محیطی و اجتماعی آنها مرتبط باشد. مبانی شریعت اسلام در حق آموزش کودکان، شهادی بر این است که پیشوایان دین پیش‌تر از بسیاری از متفکران و اندیشمندان با نگاهی ظریف، دقیق و عمیق، کودک و حقوق آموزشی او را مورد توجه خویش قرار داده‌اند.

واژگان کلیدی: کودک، حق آموزش، اسلام، آیات، روایات

ضرورت شناسایی و حمایت از حق شادی کودکان در نظام حقوق داخلی و بین‌الملل

رضا فنزاد^۱، رامین پورسعید^{۲*}

چکیده: افزایش تجربه‌ها و پیشرفت‌های بشر، تاثیر مستقیم در تحولات اجتماعی و حقوقی داشته است. به عنوان نمونه، دیگر امروزه حق‌های سنتی مانند حق حیات و حق بر امنیت تن، در شمار بدیهیات شمرده می‌شوند و حق‌های کمتر شناخته شده‌ای وارد گفتمان حقوق داخلی و بین‌المللی شده‌اند. حق شادی با تاکید بر «حق شادی کودکان» به عنوان یکی از این حق‌های نسبتاً نوظهور وارد ادبیات حقوق بین‌الملل و حقوق داخلی برخی کشورها شده است تا جایی که بعضاً به عنوان یکی از شاخص‌های توسعه‌یافتگی کشورها قلمداد می‌شود. نویسندگان مقاله، با شیوه گردآوری اطلاعات به طریق کتابخانه‌ای و بررسی داده‌ها به شیوه توصیفی - تحلیلی و تطبیقی با تبیین مفهوم شادی در فلسفه، عرفان، اخلاق، ادبیات و فقه در تلاش هستند تا «هست‌ها» و «بایدها» در حوزه حق شادی کودکان را بررسی نمایند. آنچه محصل شده است این‌که نهادهای مردم‌نهاد (جامعه مدنی) و سازمان‌های دولتی مانند وزارت آموزش و پرورش و کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، هنوز با وجود ارج‌گزاری به برخی دستاوردهای مثبت آنها، به دلایلی از جمله کمتر شناخته بودن این حق، عدم اولویت این حق نزد سیاست‌مداران، فقدان هماهنگی میان سیاست‌ها و مدیران و در نهایت، برخی مشکلات در ساختار فرهنگی و اقتصادی، از رسالت حقیقی خود فاصله دارند که ضمن شناسایی و

۱. استادیار گروه حقوق، دانشکده الهیات، دانشگاه پیام‌نور، مرکز شهریار، ایران.

۲. استادیار گروه فقه و مبانی حقوق، دانشکده الهیات، دانشگاه پیام‌نور، مرکز کرج، ایران.

Email: r.poursaeid@yahoo.com

(نویسنده مسئول)

معرفی برخی از مهمترین کاستی‌ها و چالش‌ها، به ارائه‌ی پیشنهادات متناسب با آنها مبادرت شده است.

کلید واژگان: حق شادی، کودک، نوجوان، توسعه‌یافتگی، نهادهای مردم‌نهاد

راهکارهای کاهش خشونت علیه کودکان با تکیه بر قانون منع آزار و اذیت اطفال در افغانستان

مرتضی محقی^{*}، نگینه اسلمی^۲

چکیده: امروزه توجه به وضعیت کودکان در ابعاد مختلف در قانون توجهات جامعه بین‌الملل و ارگانهای حقوق بشری سازمان ملل قرار دارد، تا جایی که همواره قوانین جهان‌شمول متعددی در زمینه حمایت از کودکان از سوی سازمان‌های مربوطه به تصویب رسیده است. اما به رغم این حمایت‌ها، کودکان در بسیاری از نقاط جهان از جمله افغانستان، در معرض آسیب‌های جدی قرار دارند که می‌توان به تأثیر جنگ‌های داخلی بر معیشت و حقوق کودکان اشاره کرد. افغانستان از لحاظ وضعیت حقوق کودکان وضعیت ناگواری دارد. براساس آمارهای وزارت کار و امور اجتماعی، حدود شش و نیم میلیون کودک در معرض خطر قرار دارند و به آموزش و تعلیم دسترسی ندارند و نیازمند محافظت، آموزش و پرورش و حمایت هستند. عمده‌ترین خطراتی که کودکان را تهدید می‌کند ناامنی و تلفات در جریان جنگ، محرومیت از حق تعلیم و آموزش، کار شاقه و اجباری، استخدام در گروه‌های مسلح، اختطاف، قاچاق، اعتیاد به مواد مخدر، تجاوز جنسی و ده‌ها مورد دیگر می‌باشد. از راهکارهای کاهش خشونت علیه کودکان می‌توان به عملی شدن کنوانسیون حقوق کودک و سایر تعهدات بین‌المللی در رابطه به حقوق کودکان از سوی دولت افغانستان، ایجاد و توسعه تسهیلات تعلیمی و تربیتی برای کودکانی که به تعلیم و تربیت دسترسی ندارند

۱. عضو هیئت علمی دانشگاه غرستان افغانستان، دانشجوی دکتری حقوق خصوصی دانشگاه

Email: murtaza.mohiqi@gmail.com

فردوسی مشهد. (نویسنده مسئول)

۲. فعال حقوق بشر، دادستان تعقیبی خشونت علیه زنان دادستانی ولایت فراه افغانستان.

و این‌که مبارزه با آزار و اذیت جنسی باید بخشی از استراتژی دولت در مجموع و نهادهای آموزشی به صورت خاص باشد را اشاره کرد. می‌توان گفت با وجود پیشرفت‌های قابل توجه در تصویب قوانین جدید و ایجاد مؤسسات حمایتی، ازجمله تصویب قانون منع آزار و اذیت زنان و کودکان در افغانستان و تأسیس مراکزی برای ارجاع قربانیان خشونت، نارسایی مزمن در تمام سطوح برای پیشبرد حفاظت از حقوق کودکان در افغانستان وجود داشته است.

واژگان کلیدی: کودکان، خشونت، قانون منع آزار و اذیت کودکان، افغانستان

ضرورت رویکرد فلسفی به حقوق کودک و راهکارهای آن

روح‌الله مدامی^۱

چکیده: اگر شخصیت و شکوفایی استعدادهای کودک برای آینده او و جامعه یک اصل باشد، آنگاه می‌توان دریافت که با فقدان رویکرد فلسفی به حقوق کودک، قوانین و قواعد حقوقی به‌تنهایی نمی‌توانند حافظ حقوق کودک باشند. اگرچه علم حقوق تلاش دارد تا با وضع قوانین مختلف مانع از هرگونه تعارض و تجاوز به حقوق کودک شود، اما این‌که آیا این قوانین و قواعد حقوقی به چه دلایلی صحیح هستند و باید مورد تبعیت قرار گیرند، به فلسفه حقوق مرتبط است. از سوی دیگر، پاسخ به سؤالاتی از این دست که آیا اجرای قوانین حقوقی منجر به ارتقای شخصیت فکری و سعادت فردی و اجتماعی کودک خواهد شد یا خیر؟ اهمیت و ضرورت رویکرد فلسفی به حقوق کودک را روشن می‌سازد.

دستیابی به تحول عقلانی، تحول عاطفی، تحول اجتماعی و فرهنگی، حق حیات، حق کمال، حق ابدیت و... از جمله اهداف رویکرد فلسفی به کودک به حساب می‌آید. رویکرد فلسفی به کودک یعنی تلاش برای ارتقای قدرت فهم، توانایی استدلال و داوری، خلاقیت، ایجاد تفکر انتقادی در کودکان و جسارت پرسش‌گری تا از این رهگذر بتوان کودکان را از حافظه محوری به تأمل محوری سوق داد و به‌عبارت دیگر، کودکان به انسان‌های متفکر، منطقی و خلاق تبدیل شوند؛ چرا که آینده کودک و اجتماع به ارتقای فکری و معنوی کودکان وابسته است و دستیابی به این مرتبه حق هر کودک تلقی می‌شود.

نوشتار حاضر در پی پاسخ‌گویی به این پرسش است که بدون رویکرد فلسفی به حقوق کودک، چه آسیبی متوجه آینده او خواهد شد؟ و رویکرد فلسفی

۱. استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم پزشکی تهران. Email: r.modami@yahoo.com

چه راهکارهایی را برای حقوق کودک و پیاده‌سازی مطلوب آن می‌تواند ارائه دهد؟

کلید واژگان: فلسفه، حقوق، فلسفه برای کودک، حقوق کودک

مسئولیت دولت‌ها و سازوکارهای صیانت از حقوق کودک در فضای مجازی

محمد رضا حسینی^۱

چکیده: توسعه روزافزون فضای سایبر و استفاده از فناوری‌های ارتباطات و اطلاعات، نقش موثری در تولید، انتشار و انتقال اطلاعات داشته و سطح دسترسی به محتوای برخط را برای آحاد جامعه فراهم ساخته است. از این‌رو، فضای مجازی به عنوان یک ابزار توانمندساز قابلیت ترویج آزادی‌های اساسی همچون آزادی بیان، آزادی دسترسی به اطلاعات را و وسیله‌ی موثر برای ارتقاء حقوق بشر محسوب می‌گردد، اما در عین حال، شرایطی را فراهم می‌سازد تا در آن حقوق افراد نقض یا محدود گردد. در این میان، حقوق کودکان به عنوان آسیب‌پذیرترین قشر جامعه معمولاً مورد تعرض و سوءاستفاده قرار می‌گیرد. در دنیای معاصر کودکان زمان زیادی را برای فعالیت‌های آموزشی، تفریحی و سرگرمی در اینترنت و فضای مجازی سپری می‌کنند. در این فضا با توجه به گستردگی دامنه آن، مخفی بودن هویت کاربران، سرعت بالا، فرامرزی بودن، فقدان مکانیزم اعمال صلاحیت دولت‌ها می‌تواند بر حوزه شناخت و ادراک کاربران تاثیر عمیقی گذاشته و افراد به خصوص کودکان و نوجوانان را با خطرات خاص مواجه نماید. از این‌رو، حقوق کودک باید از سوی دولت‌ها و سایر نهادهای دولتی و مدنی و سایر متولیان امور کودکان مورد حمایت و صیانت ویژه قرار گیرد. سوال اصلی تحقیق این است که دولت‌ها به موجب حقوق بین‌الملل عرفی و اسناد معتبر بین‌المللی نسبت به حمایت از کودکان در فضای سایبر چه تعهدات سلبی و ایجابی دارند؟ چه سازوکارهای فنی، قانونی و ساختاری را برای حمایت از کودکان را در برابر آسیب‌های این فضا در دسترس است؟ رویه دولت‌ها و نهادهای بین‌المللی و جامعه مدنی در

۱. دانشیار و عضو هیات علمی دانشگاه عالی دفاع ملی، تهران، ایران. Email: rezahsn88@gmail.com

صیانت از حقوق کودک از یک‌سو و حفظ جریان آزاد اطلاعات و آزادی‌بیان چگونه بوده است؟ برای پاسخ به این سوالات، محقق با استفاده از روش توصیفی به‌دنبال ارائه چارچوب منسجمی برای حمایت از کودکان در فضای مجازی می‌باشد.

واژگان کلیدی: کودک، فضای مجازی، تهدیدات و آسیب‌های سایبری، بزهکاری، اسناد بین‌المللی

حق کودک بر نام

فاطمه نوروزی^۱

چکیده: نام اولین هدیه‌ای است که والدین به فرزندانشان می‌دهند. این هدیه غالباً تا آخر عمر همراه فرد است، همه‌جا با این نام خوانده و شناخته می‌شود. برای همین، نه تنها از لحاظ حقوقی که از لحاظ جامعه‌شناسی نیز مهم است که فرد نام مناسب داشته باشد. چنان‌که، نداشتن نام مناسب از لحاظ روانی به شخص آسیب می‌رساند و جایگاه فرد را در جامعه تنزل می‌دهد. پس لازم است برای کودک نام مناسبی انتخاب شود. انتخاب صحیح آن می‌تواند تاثیر تربیتی و روانی زیادی بر او داشته باشد و هر بار با صدا کردن او، به این نام باعث شود که خود را با مفهوم و حقیقت آن بیشتر مطابقت داده و خود را مصداق واقعی آن نام بداند. والدین، کودکان و دولت را می‌توان سه عنصر اصلی و حقوقی دانست که در شکل‌گیری به نظام حقوقی نام‌گذاری نقش دارند. به عبارت دیگر، توجه و اولویت دادن به هر یک از این سه عنصر، در قانونی کردن فرآیند نام‌گذاری، نتایج حقوقی متفاوتی را به دنبال دارد. با این حال، دخالت والدین در مرحله تعیین نام و مصالح جامعه که از سوی حکومت در قوانین نمود می‌یابد، عمده‌تأ مانع از این می‌شود که حق کودک بر نام دلخواهش به طور مستقل شناخته شود. بنابراین، مهم است که والدین در انتخاب نام دقت لازم را داشته باشند و مصلحت کودک را رعایت کنند. با این حال، می‌توانیم والدین را صاحبان اصلی حق نام‌گذاری کودک بدانیم. از طرفی، دولت نیز محدودیت‌هایی را برای تعیین نام اشخاص در نظام ثبت احوال در نظر گرفته است، به همین دلیل، نقش دولت را در فرآیند نام‌گذاری

۱. دانشجوی حقوق خصوصی دانشکده حقوق دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، تهران،

Email: maniya.norouzi@gmail.com

ایران.

نمی‌توان نادیده گرفت.

واژگان کلیدی: حق نام، انتخاب نام، هویت، قانون، خانواده، کودک

حق کودکان و نوجوانان توان خواه در حیطه گردشگری

راحله وافری^۱

چکیده: از سویی نیاز شدید روحی کودکان معلول به کاهش مشکلات و گذران اوقات فراغت به نحو مطلوب، و از سویی دیگر نگاهی اجمالی به وضعیت موجود فضاهای گردشگری در شهرهای ایران به طور اعم و شهر تهران به طور اخص نشان‌دهنده این واقعیت است که این فضاها پاسخ‌گوی نیازها و محدودیت‌های کودکان دارای معلولیت نبوده و رفع این تنگناها به صورت هدفمند باید مدنظر قرار گیرد.

هدف از این مطالعه را می‌توان در موارد ذیل خلاصه کرد:

- شناسایی و بررسی مشکلات کودکان معلول، مناسب‌سازی محیط‌های شهری همچون پارک‌ها، شهربازی‌ها و...؛
- تلاش برای نهادینه کردن صنعت گردشگری معلولان به‌ویژه کودکان دارای معلولیت در جامعه با هدف توانمندسازی و ارتقای سطح روحیه مثبت در افراد معلول و فرهنگ‌سازی و تغییر نگرش عمومی نسبت به گردشگری این قشر از افراد جامعه؛
- ایجاد نشاط و بالا بردن اعتماد به نفس در افراد معلول، توانمندسازی معلولان و تشویق و ترغیب آنها به داشتن حضور فعال و مستمر در عرصه‌های مختلف اجتماعی و دوری از انزوا؛
- کمک به افراد دارای معلولیت برای شناسایی توانایی‌های فردی و اجتماعی خود و تقویت آنها؛
- گسترش شبکه دوستی و استفاده از دانش و تجربیات یکدیگر در راستای

۱. کارشناسی ارشد باستان شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.
Email: rahelevaferi@gmail.com

۲. کارشناسی مددکاری اجتماعی خانواده، دانشگاه جامع علمی کاربردی، تهران، ایران.

بهبود شرایط زندگی فردی و اجتماعی.

این پژوهش به صورت کتابخانه‌ای و میدانی (مشاهده) صورت گرفته است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که فضاهای مناسب‌سازی شده برای کودکان و نوجوانان دارای معلولیت باعث توانمندسازی فرهنگی و اجتماعی کودکان معلول در حیطه گردشگری می‌گردد.

واژگان کلیدی: معلولین، کودکان و نوجوانان معلول، گردشگری کودکان معلول، مناسب‌سازی فضاهای گردشگری تفریح

بررسی حق کودکان بر آموزش جنسی و چالش‌های آن در ایران

مهدی فیروزآبادیان^۱، ملیکا خسروانی^۲

چکیده: حق اساسی هر کودک برای آموزش در قسمت نخست ماده ۲۸ کنوانسیون حقوق کودک مورد تاکید قرار گرفته است. بندهای الف تا ث این ماده شامل تعهدات کشورها در راستای دستیابی به این حق هستند. این ماده تاکید می‌کند که کشورهای عضو کنوانسیون باید به صورت تدریجی و بر پایه فرصت‌های برابر، شرایط دستیابی حق آموزش را فراهم سازند. در سطح آموزش ابتدایی کشورهای عضو نه تنها موظف به فراهم آوردن آموزش ابتدایی رایگان هستند بلکه باید آن را اجباری سازند. در کشور ما، بر اساس سند تحول بنیادین مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی، یکی از ویژگی‌های عام تربیت رسمی و عمومی قانون‌مندی است. بر اساس این ویژگی، دولت‌ها به موجب قوانین اساسی کشورها و میثاق‌های جهانی، متعهدند که تربیت رسمی و عمومی را با کیفیت مطلوب و کامل برای آحاد جامعه محقق کنند. در این پژوهش به بررسی حق کودکان بر آموزش جنسی می‌پردازیم و برخی از چالش‌های آن در ایران را برمی‌شماریم.

کلیدواژه‌ها: حق آموزش، کودک، چالش، ایران

۱. گروه حقوق، واحد تربت حیدریه، دانشگاه آزاد اسلامی، تربت حیدریه، ایران.

۲. کارشناسی ارشد حقوق خصوصی، واحد تربت حیدریه، دانشگاه آزاد اسلامی، تربت حیدریه، ایران.

شرط لازم و شرط کافی: ضرورت تلازم اجبار آموزشی و آزادی آموزشی

آرین قاسمی^۱

چکیده: حق بر آموزش از جمله حق‌های بشری و اساسی آدمیان است که بیش و کم در یکایک اسناد بین‌المللی و منطقه‌ای عام حقوق بشر و پاره اسناد بین‌المللی موضوعی مطمح نظر قرار گرفته است. مذاقه در برون‌داد تکاپوی قانون‌گذاران اساسی نیز مبین آن است که این حق تقریباً در قوانین اساسی تمامی کشورها مورد تاکید و تضمین قرار گرفته است. راهیابی به حق بر آموزش، ضرورت عدم ممانعت و اجباری‌سازی آن تا سر تحصیلات مقدماتی یعنی پایان دوره متوسطه به منظور برون‌رفت از بی‌سوادی مطلق را اقتضا می‌نماید. چنین امری به مثابه تکلیف دو جنبه‌ای سلبی و ایجابی برای تمامی دولت‌ها در دستور برنامه‌های آموزشی لحاظ می‌گردد. با این وجود، تکالیف ایجابی دولت‌ها به بر سازش آموزش اجباری فارغ از سویه وسیله‌گونگی یا نتیجه‌گرایانه آن، تنها شرط لازم برای رعایت حق بر آموزش است. چه آن که در نظام‌های آموزشی بسیط، مرجع تعیین محتوای آموزشی، یکدستی این محتوا برای همگان را در دستور کار قرار می‌دهد. بدون آن که تفاوت‌های آموزندگان از حیث علایق، سلیق، باورها، خلاقیت‌ها، استعدادها، روحیات فردی و خاستگاه خانوادگی و اجتماعی مورد توجه قرار گیرد. خوانش حقوق بشری از حق بر آموزش و انگار کودک‌گرا و تحقق‌خواه حقوق او، اقتضا می‌کند که افزون بر سویه فوق، جنبه پر اهمیت دیگری از حق بر آموزش یعنی آزادی آن نیز موردتوجه

قرار دهد. برونداد چنین رویکردی تکلیف دولت‌ها به فراهم‌سازی نظام آموزشی مرکب به منظور ایجاد امکان انتخاب‌گری آزادانه برای کودکان از میان آموزش‌های موجود است.

کلیدواژگان: حق بر آموزش، آموزش اجباری، آزادی آموزشی

حلقه گم‌شده تامین حق بر سلامت برای کودکان بیمار مناطق محروم ایران

مهسا خوشان‌تاش^۱، محمود عباسی^۲

چکیده: موضوع سلامت کودکان و تضمین دسترسی به درمان‌های پزشکی و بهداشتی یکی از اصول مهم در سلامت کودکان است که از جمله موازین مهم کنوانسیون حقوق کودک نیز به شمار می‌رود و به تفصیل در ماده ۲۴ این کنوانسیون به آن پرداخته شده است. کمیته حقوق کودک نیز در همین زمینه، نظریه تفسیری شماره ۱۵ مصوب ۱۷ آوریل ۲۰۱۳ را منتشر نموده که در آن حق بر سلامت کودک را به طور کلی مورد توجه قرار داده است. این نظریه تفسیری بر حق کودک در زمینه برخورداری از بالاترین استاندارد سلامت، بهداشت و تسهیلات لازم برای درمان بیماری و توان‌بخشی تاکید می‌کند. باید در نظر داشت امکان رسیدن کودکان به مکانی که بتوانند درمان مناسب را دریافت نمایند نیز خود جزئی از مراحل این دسترسی است که در بسیاری از موارد، توجه لازم صورت نگرفته است. این مساله در مورد کودکان بیمار مناطق محروم اهمیت بیشتری دارد، زیرا در صورت عدم تامین هزینه سفر، والدین این کودکان به دلیل نیاز مالی به طور کلی از درمان صرف‌نظر می‌نمایند یا آن را به تاخیر می‌اندازند که در هر دو صورت ممکن است خطرات جبران‌ناپذیری متوجه کودک بشود. در این مقاله با بهره‌گیری از روش کتابخانه‌ای ظرفیت‌های

۱. کارشناس ارشد جزا و جرم‌شناسی، دانشگاه علم و فرهنگ.

۲. دانشیار دانشگاه شهید بهشتی.

قانونی موجود شناسایی شد و در کنار آن با کمک گرفتن از دانش ضمنی و آشکار سازمان‌های مردم‌نهاد فعال در حوزه سلامت کودکان، پتانسیل‌های موجود در این زمینه مورد بررسی قرار گرفت. بررسی اسناد و قوانین نشان داد که علی‌رغم موجود بودن ظرفیت‌ها، هماهنگی بین دستگاه‌ها در این زمینه وجود ندارد و در کنار آن زیرساخت‌های اجرایی مناسبی نیز باید ساخته شوند، اما با تکیه بر تجربه‌های موفق برخی از سازمان‌های مردم‌نهاد فعال در این حوزه، می‌توان افق‌های جدیدی برای تحول تامین حق بر سلامت کودکان به‌ویژه در مناطق محروم، در آینده‌ای نزدیک متصور شد.

کلیدواژگان: حق بر سلامت، سلامت کودکان، کودکان بیمار، کودکان محروم، کنوانسیون حقوق کودک

حق بر آموزش کودکان در اسناد بین‌المللی حقوق بشر

مرضیه حججی نجف‌آبادی^{۱*}، مسیمو پاپا^۲

چکیده: حقوق کودک، به عنوان بخشی از مباحث حقوق بشر، بر حمایت و پشتیبانی از کودکان و دستیابی آنان به حقوق اساسی خویش اهتمام دارد. حقوق بشر، حقوق ذاتی همه انسان‌ها می‌باشد. کودکان نیز بطور یکسان و بدون تبعیض صاحب این حقوق هستند. هدف اصلی این پژوهش، بررسی حق بر آموزش کودکان و بررسی آن در اسناد بین‌المللی است. برای دستیابی به این هدف از روش تحلیلی بهره گرفته شده است. مبنای اصلی این تحلیل، کنوانسیون حقوق کودک به عنوان مهم‌ترین سند خاص در حوزه حقوق کودک، بندهای مرتبط این کنوانسیون در ارتباط با حق آموزش کودک، دیگر اسناد بین‌المللی حقوق بشر، جایگاه آموزش در نظام حقوق بشر بین‌الملل، اعلامیه حقوق بشر و اعلامیه حقوق بشر اسلامی می‌باشد. لذا، به رسمیت شناختن حق بر آموزش کودکان در نظام حقوق بشر، لزوم حمایت و تعهد دولت‌ها در دسترسی کودکان به امکانات آموزشی مناسب را در پی خواهد داشت. اعلامیه حقوق کودک دربردارنده مفهوم گسترده‌ای از کودک به عنوان صاحبان حق می‌باشد. چهار اصل اساسی کنوانسیون حقوق کودک را می‌توان:

- ۱- اصل عدم تبعیض و تضمین حقوق مندرج در کنوانسیون برای همه کودکان، بدون هر نوع تبعیض؛
- ۲- در اولویت قرار گرفتن منافع و علائق کودک در هر قانون و مقرراتی که بر کودک تاثیر می‌گذارد؛

۱. دانشجوی دکترای حقوق و حمایت، تجربه معاصر و سیستم حقوقی رومن، دانشکده حقوق،

Email: mhojaji2000@gmail.com

دانشگاه توروگاتا، رم، ایتالیا. (نویسنده مسئول)

۲. استاد تمام حقوق اسلامی و کشورهای اسلامی، دانشکده حقوق، دانشگاه توروگاتا، رم، ایتالیا.

۳- حق زندگی، بقا و رشد کودکان و نوجوانان؛

۴- حق ارائه نظر و عقیده کودکان در کلیه مراحل تصمیم‌گیری که به آنها مربوط می‌شود.

این سند بین‌المللی، ضمن مواد ۲۸ و ۲۹ حق آموزش را در کودکان به رسمیت می‌شناسد و این حق براساس فرصت‌های برابر تبیین شده است. از دیگر اسناد بین‌المللی حقوق بشر، اعلامیه حقوق بشر ۱۹۴۸ م. می‌باشد. ماده ۲۶ آن، حق بر آموزش کودکان را به رسمیت می‌شناسد. همچنین، آموزش را هدایت شخصیت انسانی با حسن تفاهم، گذشت و احترام به عقاید مختلف می‌داند. این تحلیل، از یک‌سو، معرف اعتقاد به کرامت ذاتی کودکان و قائل شدن «شخصیت انسانی»، بدون هرگونه تبعیض بر محوریت موضوعات: جنسیت، رنگ، عقیده، قومیت و مذهب و سایر ویژگی‌ها می‌باشد؛ از سوی دیگر، تاکید بر اصل حمایت از کودکان و شناسایی حقوق بنیادین آن‌ها می‌باشد. حق بر آموزش به عنوان یک اصل حقوق بشر، در حوزه کودکان شامل حقوقی از جمله: حق دسترسی به امکانات آموزشی، حق برخورداری از آموزش با کیفیت و استاندارد، احترام به شأن و منزلت انسانی کودک، آموزش بدون تبعیض در تمام مراحل دوران کودکی، در دسترس بودن امکانات آموزشی و برابری فرصت‌ها در آموزش می‌باشد.

واژگان کلیدی: حقوق بشر، حقوق کودک، کنوانسیون حقوق کودک، حق بر آموزش

ارزیابی محیط قانونی و ارائه یک چارچوب حقوقی برای باشگاه‌های سلامت نوجوانان

فروزان اکرمی^۱، محمود عباسی^۲، مصطفی محقق داماد^۳، علیرضا زالی^{۴*}

چکیده: زمینه و هدف: توجه به سلامت نوجوانان برای پیشگیری از عوارض، بیماری و مرگ ناشی از عوامل قابل پیشگیری مانند سوانح و بیماری‌های واگیر و غیرواگیر که ایجاد آنها وابسته به عادات رفتاری و جنسی است نظیر ای‌وی، و تضمین سلامتی بزرگسالانی که می‌توانند از خود و فرزندان‌شان حفاظت و مراقبت کنند، یک الزام اخلاقی است. این مطالعه باهدف ارزیابی محیط قانونی و ارائه یک چارچوب سیاستی و حقوقی برای اقدام بهتر باشگاه‌های سلامت نوجوانان انجام شده است.

روش: در این مطالعه کیفی، پس از جست‌جوی هدفمند سیاست‌ها، قوانین و دستورالعمل‌های حوزه کودک‌ونوجوان، و مرور و تحلیل آن‌ها، جلسه بحث گروهی متمرکز به منظور شناخت دیدگاه‌ها و تجربیات خبرگان با مشارکت ۳ نفر متخصص حقوق و اخلاق، ۲ نفر کارشناس برنامه و ۳ نفر از مدیران باشگاه‌های سلامت دختران و پسران برگزار شد. سپس براساس نتایج تحلیل قوانین و دستورالعمل‌های اجرایی و جلسه بحث گروهی، پیش‌نویس چارچوب

۱. پژوهشگر پسا دکتري، مرکز تحقيقات اخلاق و حقوق پزشكي، دانشگاه علوم پزشكي شهيد بهشتي، تهران، ايران.

۲. دانشيار، مرکز تحقيقات اخلاق و حقوق پزشكي، دانشگاه علوم پزشكي شهيد بهشتي، تهران، ايران.

۳. استاد، دانشگاه شهيد بهشتي، تهران، ايران.

۴. استاد، مرکز تحقيقات جراحی مغز و اعصاب عملکردی، دانشگاه علوم پزشكي شهيد بهشتي، تهران، ايران. (نویسنده مسوول)

سیاستی و حقوقی زیر نظر خبرگان توسعه یافت.

نتایج: سیاست‌ها، قوانین، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها به سه دسته کیفری، مدنی و اجرایی شامل دستورالعمل‌های سلامت دسته‌بندی شدند. این قوانین و مقررات برای گروه سنی زیر ۱۸ سال تمام وضع گردیده و این گروه شامل دو دسته‌بندی کودکی است که به سن بلوغ شرعی نرسیده و نوجوانی است که به محدوده سنی بلوغ شرعی تا سن ۱۸ سال تمام اطلاق می‌گردد. رویکرد این مقررات حمایتی بوده و مبتنی بر مسوولیت مشترک از طریق فراهم نمودن زمینه مناسب و لازم جهت حل‌وفصل اختلافات ناشی از جرایم اطفال و نوجوانان، بهره‌مندی آنان از مزایای مصالحه و میانجی‌گری مبتنی بر عطفوت اسلامی و پرهیز از اعمال کیفر حبس برای کودکان و نوجوانان است. از منظر اخلاق و حقوق سلامت، مبانی و هنجارهای اخلاقی و حقوقی این چارچوب عبارت از ارتقای سلامت نوجوانان از طریق کاهش خطرپذیری، آسیب، خشونت و تبعیض، بهبود شرایط محیطی آنان شامل خانواده، مدرسه و جامعه، احترام به استقلال فردی و حریم خصوصی آنان، حمایت و توانمندسازی، با رویکرد عدالت جنسیتی است. اصل اخلاقی، فقهی و حقوقی غالب در این مطالعه اصل لاضرر یا کاهش آسیب می‌باشد. باتوجه به کفایت قوانین کیفری و مدنی، و رویکرد کاهش آسیب باشگاه‌های سلامت نوجوانان در مواجهه با نوجوانان دارای رفتارهای پرخطر، جانمایی جایگاه باشگاه‌های سلامت نوجوانان، به لحاظ حقوقی، در چارچوب دستورالعمل تاسیس و مدیریت مراکز کاهش آسیب، ما را قادر به اتخاذ راهبردهای اخلاقی و حقوقی برای دسترسی نوجوانان به خدمات کلیدی سلامت، باتوجه به رفتار اسلامی - ایرانی می‌سازد. در چارچوب حقوقی پیشنهادی، بهره‌گیری از ظرفیت کلینیک‌های حقوق کودک و ادغام خدمات مشاوره و معاضدت حقوقی، و همچنین، حضور حقوقدان در باشگاه‌های سلامت نوجوانان پیش‌بینی شده است.

نتیجه‌گیری: باتوجه به نتایج مطالعه، جانمایی جایگاه باشگاه‌های سلامت نوجوانان در چارچوب دستورالعمل تاسیس و مدیریت مراکز کاهش آسیب، به

منظور اتخاذ راهبردهای اخلاقی و حقوقی برای دسترسی نوجوانان به خدمات کلیدی سلامت و دستیابی به هدف عدالت در سلامت توصیه می‌گردد.

✽ حمایت مالی این طرح توسط دفتر برنامه مشترک سازمان ملل متحد در زمینه ایدز در ایران صورت گرفته است.

واژگان کلیدی: سیاست سلامت، اخلاق، حقوق، نوجوانی، باشگاه سلامت، کاهش آسیب

نقض قانون اساسی در مورد حق بر آموزش رایگان کودکان

منصور خاکپور^۱

چکیده: یکی از حقوق بنیادین کودکان حق بر آموزش رایگان است. این حق هم در ماده ۲۸ کنوانسیون حقوق کودک و هم در بند دوم اصل سوم و اصل سی‌ام قانون اساسی ایران و برخی قوانین عادی مورد تأکید قرار گرفته است. آموزش ابتدائی اجباری است، آموزش حرفه‌ای باید عمومیت پیدا کند و آموزش عالی باید با شرایط مساوی در اختیار همگان قرار گیرد. لیکن، سیاست پولی‌سازی آموزش و پرورش و تصویب قانون تأسیس و اداره مدارس، مراکز آموزشی و مراکز پرورش غیردولتی مصوب ۱۳۶۷ (اصلاحی ۱۳۸۱) ناقض حقوق شهروندی، کرامت انسانی و حقوق کودکان در برخورداری از آموزش رایگان و عاری از تبعیض می‌باشد. گوناگونی مدارس و موسسات آموزش غیردولتی که معمولاً هم استیجاری و فاقد فضای کافی و مناسب آموزشی و ورزشی هستند، باعث رنگ باختن بزرگ‌ترین دغدغه خانواده‌ها در خصوص آموزش فرزندان‌شان شده است. متولیان آموزش و پرورش به بهانه مشارکت دادن مردم در آموزش و پرورش، حق بر آموزش رایگان کودکان را به فراموشی سپرده‌اند، در حالی که آموزش و پرورش به دلیل ماهیت حاکمیتی نباید در هیچ سطحی به سمت مشارکت‌های غیردولتی برود. در کشورهای متمدن، نگرش کلان آموزشی از رویکرد رفاه محور به سمت رویکرد حقوق محور برای کودکان تغییر یافته است. نقض حق بر آموزش رایگان کودکان منجر به هزینه‌ها و آسیب‌های اجتماعی فراوانی در جامعه خواهد شد. سن شروع آموزش در ایران

۱. دکتری حقوق خصوصی، پژوهشگر مرکز تحقیقات اخلاق و حقوق پزشکی، تهران، ایران.

محل تأمل و چالش است. این تحقیق می‌کوشد تا با بررسی قوانین مختلف، اهمال و مسامحه مقنن و دولت را در نقض قانون اساسی به چالش بکشد و با رویکردی تطبیقی به بررسی آسیب‌ها و تبعات نقض حقوق کودکان بپردازد.

واژگان کلیدی: حق بر آموزش رایگان، آموزش و پرورش غیردولتی، حقوق کودک، حقوق شهروندی

حقوق کودک در مقیاس اوتیسم

محمود عباسی^{۱*}، زهرا پورسینا^۲، میثم کلهرنیگلکار^۳

چکیده: اختلال طیف اوتیسم یا درخودماندگی، ناهنجاری روانشناختی شاخص معاصر است. مبتلایان در وجوه ارتباط، تعامل اجتماعی و رفتار، بسته به شدت بیماری، دچار نقصان عملکرد هستند و عموماً بیشینه‌ها و کمینه‌های رفتاری، روند عادی و متعادل زیست خانوادگی - اجتماعی را برای آنان با مشکلات جدی مواجه می‌نماید. سیر صعودی و رشد محسوس آمار کودکان مبتلا در چند سال اخیر، زنگ هشدار لزوم اقدامات هدفمند در حوزه مدیریت سلامت جامعه اوتیسم در عرصه نظام حقوق سلامت را به صدا درآورده است. از اهم وجوه نیازمند اهتمام، حمایت خاص از کودکان مبتلا به اوتیسم بر مبنای اصول کلی حقوق کودک و منطبق با وضعیت ویژه این کودکان است. در حال حاضر از حیث فقدان پوشش بیمه‌های درمانی، امکانات ناکافی تشخیص و توان‌بخشی، عدم توجه به حق آموزش و برخورداری از شرایط متناسب با وضعیت، لزوم استقرار سیستم هدایت و مشاوره والدین و حمایت از استانداردهای زیستی کودکان مبتلا در بستر خانواده و اجتماع، چالش‌های جدی فراروی مبتلایان به اوتیسم و خانواده‌های آنان، قرار داده است. بر این مبنای، تنقیح نظری اصول حقوق کودک با گزاره‌ی کودکان مبتلا به اوتیسم، جهت تمهید زیرساختها و ملزومات تأمین حقوق بنیادین این کودکان، امری ضروری به نظر می‌رسد.

واژگان کلیدی: اوتیسم، حقوق کودک، حقوق بنیادین، حق بر سلامت، حق آموزش

۱. دانشیار، رییس مرکز تحقیقات اخلاق و حقوق پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی،

تهران، ایران. Email: dr.abbasi@sbmu.ac.ir

(نویسنده مسئول)

۲. مدیرگروه روانشناسی و عضو هیأت مدیره شرکت سنجش‌گران نسل جوان، تهران، ایران.

۳. پژوهشگر مرکز تحقیقات اخلاق و حقوق پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی،

تهران، ایران.

ابعاد مسئولیت حقوقی در سزارین نابهنگام در پر تو حقوق بنیادین جنین

محمود عباسی^{۱*}، میثم کلهر نیا گلکار^۲

چکیده: زمینه و هدف: سزارین نابهنگام، دستبرد در روند زایمان با هدف تولد تقویمی در تاریخ دلخواه بدون معاذیر پزشکی است. این ناهنجاری رفتاری در سال‌های اخیر بیش از هر زمان، گریبان اجتماع را گرفته و روند رو به رشدی می‌پیماید به نحوی که اگر برای علاج آن فکری نشود، تبدیل به عرف جاری شده و مواجهه حقوقی با آن دشوارتر خواهد شد.

روش: مطالعه حاضر به روش توصیفی - تحلیلی، مبانی و ابعاد مسئولیت حقوقی ناشی از سزارین نابهنگام را مورد بررسی قرار می‌دهد.

یافته‌ها: سزارین نابهنگام به لحاظ اختلال در روند طبیعی تولد کودک و قرار دادن او در معرض عوارض و مخاطرات، نقض حقوق اساسی و بنیادین کودک از جمله حق بر حیات و حق بر سلامت و به طور خاص حق برخورداری از دوران کامل جنینی، محسوب می‌شود. متناظراً، ملاحظات فقهی، اخلاقی و حقوقی این پدیده حاکی از امکان طرح مسئولیت حرفه‌ای، مدنی و کیفری حسب مورد برای پزشکان خاطی است، ضمن این‌که باید در نظر داشت والدین نیز در انجام این امر شریک تخلف پزشک خواهند بود.

بحث و نتیجه‌گیری: به علت فقدان قدرت بزه‌دیده بر طرح دعوا، و اتفاق والدین و پزشک نسبت به دست‌کاری در تاریخ زایمان، پیگیری حقوقی عمل

۱. دانشیار، رییس مرکز تحقیقات اخلاق و حقوق پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی،

Email: dr.abbasi@smbu.ac.ir

تهران، ایران. (نویسنده مسئول)

۲. پژوهشگر مرکز تحقیقات اخلاق و حقوق پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی،

تهران، ایران.

سزارین نابهنگام با مانع مواجه است. بر این اساس، بایسته است در چارچوب سازواره نظام حقوق سلامت، با تأکید بر جنبه عمومی تخلف سزارین نابهنگام، ضمن استمداد از قوانین جاری و همچنین، تدوین مقررات و آیین‌نامه‌های اجرایی، در کنار برخورد با متخلفین، نسبت به ممانعت مراکز درمانی از این امر، اقدامات لازم صورت پذیرد.

واژگان کلیدی: تولد تقویمی، سزارین نابهنگام، حقوق بنیادین، کودک، جنین

تأديب يا تعذيب در نظام حقوقی ايران

مهرنوش ابوذری^۱، شاهرخ صحرائی^۲

چکیده: در گذشته ذهنیت والدین و اولیاء قانونی نسبت به تأديب و تنبيه کودک در آزار جسمانی و کتک زدن متجلی می‌گردید که البته توجیه قانونی نیز برای آن متصور بود، زیرا تدوین مواد ۱۱۷۸ قانون مدنی و بند ت ماده ۱۵۸ قانون مجازات اسلامی، حق برای والدین ایجاد نمود و با تقریر صرف «حدود متعارف تنبيه» در پایان مواد، به نوعی اقناع وجدانی را در تصور خویش فراهم کرد.

فارغ از تعارض این مواد با قانون حمایت از کودکان و نوجوانان مصوب ۱۳۸۱، موضوعی که قابل تأمل می‌باشد، همان «حدود متعارف» تجویز شده در تنبيه و تأديب کودکان است که با توجه به تنوع فرهنگی، اجتماعی، تربیتی و حتی طبقه‌های اجتماعی و قوت این آزارها در مناطق فقیرنشین و سطوح پایین اجتماعی و ...، مرز میان تنبيه و آزار کودکان بسیار ظریف می‌باشد. از سوی دیگر، شیوه‌های نوین تربیتی، توسل به تنبيه بدنی را در تأديب کودک مردود و حتی مضر و خطرناک می‌داند و فراتر از آن حتی موضوع حبس کودک، محروم نمودن از بازی یا سرگرمی مورد توجه کودک، بی‌توجهی و صحبت نکردن والدین با کودک و ... را به عنوان عوامل خطرناک برای رشد و تربیت کودک می‌شناسد.

با این تفاسیل و با توجه به رویکردهای علمی و فرهنگی نوین در تربیت کودک، ابهامات فراوانی ایجاد می‌گردد: آیا امروزه، تنبيه بدنی کودک از موارد

۱. استادیار و عضو هیأت علمی دانشگاه تهران، گروه حقوق جزا و جرم‌شناسی.

Email: mhrnshabouzari@ut.ac.ir

۲. دانشجوی دکتری حقوق عمومی دانشگاه تهران.

کودک‌آزاری است؟ برخوردهای تأثیرگذار بر روح و روان کودک به قصد تأدیب، مصداق کودک‌آزاری است؟ در شرایط بدیع تکلیف تربیت با تنبیه کودک طبق ماده ۱۵۸ قانون مجازات اسلامی، تعارض آن با قانون حمایت از کودکان و سایر قوانین حمایتی داخلی و بین‌المللی در حوزه کودکان چگونه است؟ آیا مشمول مواد ۲ و ۴ قانون حمایت از کودکان و نوجوانان می‌باشد؟ در این پژوهش، سعی شده است به خلأهای موجود در نظام حقوقی و اجرایی با بررسی قوانین موجود و پرونده‌ها و رویه قضائی موجود پرداخته شده تا پیشنهادهایی جهت رفع موارد قانونی موجهه کودک‌آزاری ارائه و پیشنهاد گردد.

کلید واژگان: کودک‌آزاری، تنبیه، تأدیب، تعذیب، متعارف

ممنوعیت تنبیه بدنی کودکان

محمد مهدی مقدادی^۱

چکیده: به‌رغم تلاش‌ها و اقداماتی که در حمایت از کودکان صورت گرفته، هنوز خشونت و آزار علیه آنان به ویژه در قالب تنبیه بدنی، به طور فزاینده ادامه دارد. بسیاری بر این باورند که به موجب سرپرستی والدین یا مسئولیت مربیان در تربیت کودکان و جلوگیری از کج‌روی آنان، به‌کارگیری تنبیه بدنی کودک روا و حتی موثر است. عده‌ای نیز با استناد به آموزه‌های دینی حتی ولایت بر تنبیه بدنی را برای معلم قائل شده‌اند.

جای تأسف دارد که این باور، موجب سوءبرداشت و تضییع حقوق کودکان معصوم گردیده، در حالی که هم به موجب آموزه‌های دینی و هم بر پایه اسناد بین‌المللی، هرگونه بدرفتاری و خشونت علیه کودکان منع شده و جز در مورد بسیار استثنایی که با شرایط حساس و قلمرو محدود در شرع برای ولیّ کودکان ممیز و ناسازگار مقرر گردیده، به‌کارگیری انواع تنبیه بدنی کودکان نامشروع است.

مقاله حاضر با مطالعه دیدگاه‌های ارائه شده و بررسی نتایج تنبیه بدنی و با تکیه بر آموزه‌های دینی و فقه اهل بیت (ع)، به این مهم پرداخته و ثابت نموده که تنبیه بدنی کودک یک شیوه تربیتی و راهکار اصلاحی محسوب نمی‌گردد، مربیان و معلمان مطلقاً حق به‌کارگیری آن را ندارند و برای ولیّ کودکان هم به مثابه تدبیری خاص و استثنایی است که به سختی شرایط آن فراهم می‌شود.

واژگان کلیدی: کودک، تنبیه بدنی، خشونت، تربیت

حق آموزش فراگیر کودکان دارای معلولیت برای ارائه در کنفرانس بین‌المللی حقوق کودک

محمد حبیبی مجنده^۱

چکیده حق آموزش از حق‌های بنیادی هر انسان است. آموزش علاوه بر ارزش ذاتی، ابزار دستیابی به بسیاری از حق‌های دیگر و وسیله رشد و شکوفایی فردی و توسعه اجتماعی و اقتصادی است. اما این حق در مورد کودکان و افراد دارای معلولیت اهمیتی دوچندان دارد چرا که یک حق توانمندساز است و می‌تواند زمینه ورود این افراد به جامعه و رهاشدن آنها از انزوا، رانده‌شدگی و نیازمندی را فراهم سازد. بیش از یک میلیارد نفر از جمعیت جهان با شکلی از معلولیت زندگی می‌کنند و تعداد افراد دارای معلولیت به شدت در حال افزایش است. همچنین حدود ۱۰ درصد کودکان و جوانان دنیا یعنی حدود ۲۰۰ میلیون نفر، دارای آسیب حسی، ذهنی یا روانی هستند. حدود ۸۰ درصد این تعداد در کشورهای درحال توسعه زندگی می‌کنند. از همین رو، جمعیت معلولان، بزرگترین اقلیت جامعه محسوب می‌شوند. افراد معلول به ویژه کودکان، بطور تاریخی گرفتار نادیده شدن، تبعیض و تفکیک و در معرض انواع محرومیت‌ها و آزارها بوده‌اند. از طرف دیگر، جامعه و ساختارهای آن به گونه‌ای طراحی و سامان یافته است که نیازهای این افراد را نادیده گرفته و در پیوند با آسیب جسمی یا ذهنی، آنها را وادار به انزوا کرده است. افزون بر این، ذهنیت و فرهنگ غالب در جامعه و خانواده‌ها، این افراد را نه به مثابه شخص انسانی دارای شخصیت و کرامت انسانی و دارنده حق بلکه اشخاص نیازمند ترحم و صدقه دیده و والدین به داشتن آنها مفتخر نبوده‌اند. اما، جای خوشبختی است

۱. دانشیار دپارتمان حقوق دانشگاه مفید، ایمیل: mhabibim@mofidu.ac.ir

mhabibiim@gmail.com

که این نگرش‌ها در چند دهه اخیر در حال تغییر است. اوج این تحول، بی‌گمان تصویب کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت در سال ۲۰۰۶ میلادی است. یکی از حق‌های بنیادی شناخته شده در این کنوانسیون حق آموزش است. این حق هر چند در اسناد پیش از کنوانسیون، به ویژه در کنوانسیون ۱۹۸۹ حقوق کودک برای اشخاص دارای معلولیت هم به رسمیت شناخته شده بود، اما نوآوری کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت در این است که بطور اختصاصی و با تفصیل در ماده ۲۴ به حق آموزش پرداخته و برای اولین بار در یک سند حقوقی بین‌المللی از آموزش «فراگیر» سخن گفته است. ماده ۲۴ بی‌آن که این مفهوم را تعریف کند آن را مولفه اصلی حق آموزش اشخاص دارای معلولیت ذکر کرده است. نگارش و عبارت‌پردازی این ماده که تلاش کرده است میان دیدگاه‌ها و رویه‌های متفاوت کشورها جمع و آشتی برقرار کند آکنده از ابهام است. در این مقاله تلاش نگارنده پرداختن به برخی از این ابهام‌ها در خصوص مفهوم آموزش فراگیر و تعهدات دولت‌ها در تحقق آن است. به این منظور، نخست پیشینه‌ای از شناسایی حق آموزش کودکان دارای معلولیت در اسناد حقوقی پیش از کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت ارائه می‌شود و سپس مفهوم آموزش فراگیر، محتوای ماده ۲۴ و دامنه تعهدات دولت‌ها مطابق کنوانسیون مورد بررسی قرار می‌گیرد.

واژگان کلیدی: حق آموزش، معلولان، کنوانسیون حقوق معلولان، آموزش فراگیر

مطالعه تطبیقی مسئولیت کیفری نوجوانان در حقوق ایران و عراق

مهدی خاقانی اصفهانی^{۱*}، آباذر صالح أمیال^۲

چکیده: موضوع مسئولیت کیفری اطفال و نوجوانان، از دیرباز حائز اهمیت به‌سزایی در منظومه مسائل و مباحث نظام عدالت کیفری بوده و از شاخص‌های ارزیابی میزان پیشرفتگی یا عقب‌ماندگی حقوق کیفری هر کشور محسوب می‌شود. سیاست جنایی تقنینی ایران، از سال ۱۳۹۲ با تصویب قانون مجازات اسلامی اخیر، تحول شگرفی در این زمینه یافت؛ از آن جهت که «نظام مسئولیت کیفری تدریجی» صراحتاً برای اطفال و نوجوانان بزهکار بر مدار ترکیب معیار سن و جنسیت مرتکب و ماهیت جرم ارتكابی، مقرر شد و چالش‌های ناشی از تنش میان قرائت شرعی و قرائت حقوق بشری در مورد مسئولیت کیفری اطفال، تا حد زیادی تقلیل یافت. حقوق کیفری موضوعه ایران، نمونه‌ای از یک سیستم حقوق نوشته‌ی ترجمه‌ای است که توجه مطلوبی به کاربرست واقعی (نه شعاری و صرفاً تحول قانونی) آموزه‌های کیفرشناسی بازپرورانه نسبت به کودکان و نوجوانان بزهکار دارد. در مقابل، نظام هوشمند پاسخ‌دهی کیفری به اطفال و نوجوانان بزهکار در حقوق و واقعیت سیاست جنایی کشور عراق به نحو مطلوبی برقرار نیست. البته چندملیتی بودن و تنوع همه‌جانبه‌ی نوجوانان مورد نگهداری در کانون‌های اصلاح و تربیت کشور عراق، ظرفیت خوبی در بازپروری و بازدارندگی آنان از تکرار جرم ایجاد می‌کند و امکان کاهش تعارض‌های معیار شرعی و عرفی مسئولیت کیفری در حقوق

۱. استادیار حقوق جزا و جرم‌شناسی، پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی «سمت» (نویسنده مسئول).

Email: khaghani@sam.ac.ir

۲. مدرّس حقوق جزا و جرم‌شناسی جامعه المصطفی قم، و رییس موسسه مردم‌نهاد «الیقظه

لتعزیز حقوق الإنسان»، نجف، عراق.

نیمه‌سکولار عراق را میسر می‌نماید.

این مقاله، با روش توصیفی تحلیلی از نوع مطالعه تطبیقی میان دو نظام حقوقی ایران و عراق در مقوله مسئولیت کیفری اطفال و نوجوانان، به توصیف و سپس به تحلیل انتقادی معیارهای کیفرگذاری برای کودکان در سیاست جنایی عراق می‌پردازد و هم البته، از برخی تدابیر جالب این نظام حقوقی، برای پیوند به حقوق ایران پس از بومی‌سازی با منابع شرعی حقوق ایران و اقتضائات سیاست جنایی ایران، بحث می‌کند.

واژگان کلیدی: بزهکاری اطفال و نوجوانان، مسئولیت کیفری تخفیف‌یافته، حقوق کیفری ایران، حقوق کیفری عراق

حفاظت از حقوق کودکان در فضای مجازی از منظر اسناد بین‌المللی و رویه دولت‌ها

دکتر محمدرضا حسینی^۱

چکیده: فراگیر بودن فضای مجازی باعث شده است دسترسی کودکان و نوجوانان به جریان عظیم گردش اطلاعات فراهم گردد؛ اما از سوی دیگر استفاده از این فضا می‌تواند آسیب‌ها و خطراتی درحوزه داده‌ها و اطلاعات (شخصی، ذهنی، مالی، جنسی و ...) را برای کودکان در پی داشته باشد. آمارهای معتبر نشان می‌دهند امروزه حدود ۹۵ درصد از کودکان و نوجوانان از اینترنت استفاده می‌کنند. کودکان معمولاً هنگام بازی و سرگرمی‌های آنلاین، محتواهای نامناسب، خشونت آمیز یا نفرت انگیز را دریافت می‌کنند که این امر می‌تواند بر نگرش و کنش آنها اثرگذار باشد. پرسش اساسی این تحقیق این است که نحوه حفاظت از حقوق کودکان برخط در اسناد بین‌المللی چگونه است و رویه دولت‌ها تا چه اندازه از حقوق آنها حمایت کرده است؟ روش تحقیق پژوهش حاضر توصیفی است که برای گردآوری از شیوه کتابخانه‌ای و نظر خبرگان حوزه حقوق کودک و فضای سایبر استفاده شده است. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد اصول اساسی حقوق کودک ازجمله؛ اصل عدم سوء استفاده ذهنی و شناختی کودک، اصل دسترسی به اطلاعات، اصل رشد و بالندگی کودک، اصل لزوم طبقه‌بندی اینترنت براساس سن و جنسیت، اصل منع استثمار جسمی و پورنوگرافی، حفظ حریم خصوصی کودک در اغلب اسناد بین‌المللی مرتبط و قوانین داخلی کشورها بصورت صریح یا ضمنی مورد حمایت قرار گرفته است.

کلید واژه: حقوق کودک، فضای مجازی، قربانیان سایبری، اسناد بین‌المللی، رویه

۱. دانشیار حقوق بین‌الملل و عضو هیأت‌علمی دانشگاه عالی دفاع ملی، تهران، ایران

رویکرد حمایتی حقوق ایران به بزه‌دیدگی اطفال و نوجوانان در فضای مجازی (با تأکید بر قانون حمایت از اطفال و نوجوانان مصوب ۱۳۹۹/۳/۲۲)

دکتر محمود عباسی^۱، هادی مرسی^۲، سیداسماعیل فخرالساداتی^۳

چکیده: رشد روزافزون و دگرگونی جرائم موجود در فضای مجازی و گستردگی پیامدهای منفی و مضر ناشی از آن‌ها موجب آسیب‌های جسمانی، روانی، اجتماعی، اخلاقی، علمی و اقتصادی بر اطفال و نوجوانان می‌گردد. از این رو، لازم می‌آید علاوه بر قوانین و مقررات شکلی و ماهوی که به طور عام برای حمایت از تمامی بزه‌دیدگان وضع شده است، قوانین و مقررات ویژه‌ای با توجه به شرایط و اوضاع و احوالی خاصی که بزه‌دیدگان اطفال و نوجوانان در آن قرار می‌گیرند، برای حمایت از آنان وضع نمود. گرچه مقنن ایران تحت تأثیر آموزه‌های بزه‌دیدشناسی اطفال و نوجوانان و آگاهی از شرایط خاص آن‌ها با «قانون حمایت از اطفال و نوجوانان»، به حمایت‌هایی از قبیل تبیین وضعیت مخاطره‌آمیز طفل یا نوجوان، تشکیل دفتر حمایت از اطفال و نوجوانان، وضع وظایفی بر نهادها و دستگاه‌هایی هم‌چون سازمان بهزیستی، نیروی انتظامی، سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور، وزارت کشور، وزارت بهداشت، درمان و آموزش در راستای حمایت از اطفال و نوجوانان بهره‌مندی از مددکار اجتماعی بهزیستی پرداخته است، لکن از حمایت ویژه آنها در فضای مجازی غافل شده است. نوشتار حاضر که نوآوری در پرداختن به حمایت از

۱. عضو هیات علمی دانشگاه شهید بهشتی، Dr.abbasi@sbm.ac.ir

۲. دانشجوی دکتری دانشگاه میبد (نویسنده مسئول)، stu.h.mersi@meybod.ac.ir

۳. دانشجوی دکتری دانشگاه میبد، sfakhrosadat@gmail.com

بزه‌دیدگان اطفال و نوجوانان در فضای مجازی در قانون جدید حمایت از اطفال و نوجوانان را دارد، هدف بنیادین آن تحلیل نوآوری‌های مواد قانونی و امکان تسری آن‌ها به بزه‌دیدگی اطفال و نوجوانان در فضای مجازی، استخراج کاستی‌ها در راستای حفظ آنان از آسیب‌های جسمی، روانی، اخلاقی، اجتماعی و امنیت در فضای مجازی و در نهایت ارائه پیشنهاداتی جهت رفع کاستی‌ها است.

کلمات کلیدی: فضای مجازی، اطفال و نوجوانان، بزه‌دیدگی

اهمیت پیشگیری از بزه‌دیدگی محیطی کودکان در طرح‌های ارتقاء حضورپذیری کودکان در فضاهای عمومی شهری

مهدی خاقانی اصفهانی^۱

چکیده: افزایش نقدهای وارد بر برنامه‌های اصلاح و تربیت بزهکاران در نظام‌های عدالت کیفری، سیاست‌گذاران جنایی را به کاهش تمرکز بر اصلاح انگیزش‌های مجرمانه بزهکار و در عوض، سختی‌افزایی فیزیکی و محیطی ارتکاب بزه سوق داد. کنکاش پیرامون ترجیحات محیطی کودکان از طریق بررسی فضاهای بیرونی مختلف شهری بر مبنای الزامات کنوانسیون شهر دوست‌دار کودک به منظور تدوین شرایط و معیارهای طراحی بر اساس شرایط محلی اقتضا دارد در تدوین سیاست‌های ارتقای محیط دوست‌دار کودک، ملاحظات پیشگیری وضعی از بزه‌دیدگی گروه‌های آسیب‌پذیر مانند کودکان نیز لحاظ شوند. موقعیت کودکان در محیط‌های شهری امروز ایران، رو به زوال است. ترس از ناامنی و عدم تناسب فضای باز شهرها با شرایط فیزیکی و روانی کودکان، آنها را مجبور به عقب‌نشینی از فضاهای عمومی به فضاهای خصوصی کرده است. این مسأله به علاوه فشار عصر الکترونیک - با وجود مزایای آن نظیر ارتقاء آگاهی اجتماعی - باعث تهدید معصومیت کودکی و تحدید حضور امن و دفاع شده در برابر فرصت‌های فیزیکی مستعد بزهکاری علیه کودکان است. طراحی و اصلاح مبلمان شهری و محیط‌های عمومی شهری در ایران، فاقد «پیوست حقوقی» به منظور پیشگیری از بزه‌دیدگی محیط‌مدار است.

این مقاله، پس از تبیین تحولات نظریه «طراحی محیط عاری از جرم» و توصیف جلوه‌های نوپدید فرصت‌جویی برای کودک‌ربایی، سرقت، مزاحمت و

۱. استادیار حقوق جزا و جرم‌شناسی، پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی «سمت».

دیگر جرایم محیط‌محور علیه کودکان، نقش آموزه‌ها و برنامه‌های پیشگیری از بزه‌دیدگی محیطی کودکان در بخش‌های مقتضی و بایسته در اجزاء و فرایند طرح‌های ارتقاء حضورپذیری کودکان در فضاهای عمومی شهری را در راستای حق کودکان به امنیت، توضیح می‌دهد.

واژگان کلیدی: پیشگیری وضعی از جرم، بزه‌دیدگی کودکان، حضورپذیری فضاهای عمومی، حق بر امنیت برای کودکان

حق ملاقات و حضانت در سند ملی حقوق کودک و نوجوان

مریم‌السادات محقق‌داماد^۱

چکیده: وابستگی عاطفی بین اعضای خانواده به آنها این حق را می‌دهد که با هم زندگی کنند و از کنار هم بودن لذت ببرند. زمانی که والدین به هر دلیلی از یکدیگر جدا می‌شوند، فرزند امکان زندگی کردن هم‌زمان با هر دوی آنها را از دست می‌دهد و در این حالت به وسیله حق حضانت و ملاقات امکان بهره‌مندی از وجود والدین خود را کماکان حفظ می‌کند. مقاله بنیادی حاضر به روش اسنادی - کتابخانه‌ای در نوع توصیفی - تحلیلی و با مطالعه قوانین و مقررات داخلی انجام یافته است. چالش اصلی این نوشتار عبارت است از اینکه واژه «کودک» و یا «طفل» در قوانین و مقررات مختلف موجود در کشور تعریف دقیقی ندارد و عده‌ای از قضات دختران را پس از سن نه سالگی خارج از عنوان کودک دانسته و در دعوای حضانت یا ملاقات آنها ورود نمی‌کنند. با توجه به روح قوانین، منطقی به نظر نمی‌رسد که یک کودک نه‌ساله از حق داشتن حضانت محروم گردد. به همین دلیل، پس از بررسی این مساله در قوانین و مقررات موجود، به نظر می‌رسد همان‌طور که عرف و انصاف حکم می‌کند و همچنین بر اساس موادی که در سند ملی حقوق کودک و نوجوان نیز ذکر شده است، کودکان و نوجوانان نیازمند به حضانت و سرپرستی است و دادگاه صالح قابلیت رسیدگی و تعیین تکلیف در رابطه با آنان را دارد.

واژگان کلیدی: حق ملاقات؛ حق حضانت؛ حق تربیت؛ مفهوم حقوقی کودک؛ سند ملی کودک.

۱. استادیار گروه حقوق خانواده، دانشگاه امام صادق(ع)، پردیس خاوران، تهران، ایران.

نقش کلینیک حقوق کودک در پیشگیری از بزهکاری کودکان و نوجوانان در فضای مجازی

جمال بیگی^۱، سامان اسماعیل زاده^۲

چکیده:

زمینه و هدف: فضای مجازی به دلیل شرایط خاص، ویژگی‌ها و ظرفیت‌هایی که دارد، مثل فرامرز بودن، جذابیت، تنوع زیاد، گمنامی کاربران و همچنین سهولت ارتکاب جرم؛ افراد به راحتی در آن مرتکب جرم می‌شوند. با توجه به این ویژگی‌ها، شاهد افزایش چشمگیر تعداد جرایم ارتكابی توسط کودکان و نوجوانان در این حوزه هستیم. و به دلیل فرهنگ و آموزش ضعیف استفاده صحیح از فرصت‌های فناوری‌های نوین، در کشورهای کمتر توسعه یافته، این امر به تهدیدی جدی در فرآیند جامعه‌پذیری کودکان مبدل شده است. در این راستا می‌توان با توسعه هر چه بیشتر کلینیک‌های حقوق کودک، از ظرفیت آنها برای ورود به مسائل مختلف مربوط به حقوق کودک؛ از جمله آموزش و ترویج حقوق کودک در حوزه سایبر، مشاوره، معاضدت حقوقی، مشاوره روانشناختی، مددکاری اجتماعی و مدیریت آسیب‌های تهدیدکننده کودکان در فضای مجازی، که در واقع فلسفه تشکیل کلینیک‌های حقوق کودک نیز می‌باشند، استفاده کرد.

۱. دانشیار گروه آموزشی حقوق جزا و جرم‌شناسی، واحد مراغه، دانشگاه آزاد اسلامی، مراغه،

Email: Jamalbeigi@iua-maragheh.ac.ir

ایران. (نویسنده مسؤول)

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد حقوق جزا و جرم‌شناسی، واحد مراغه، دانشگاه آزاد اسلامی،

Email: samanesmailzadeh9@gmail.com

مراغه، ایران.

روش: پژوهش حاضر با روش توصیفی تحلیلی و با استفاده از منابع کتابخانه‌ای نگارش یافته است.

یافته‌ها: یافته‌ها حاکی از آن است، ضمن اینکه نظام قانونگذاری ایران در حمایت کیفری و حقوقی از کودکان و نوجوانان در فضای مجازی، خلاء‌های زیادی دارد، علاوه بر کودکان در بسیاری از موارد بزرگسالان نیز سواد رسانه‌ای چندانی ندارند. که در راستای رفع این مشکلات کلینیک‌های حقوق کودک و ارگان‌های وابسته و مسئول باید نسبت به آموزش آنها اقدامات مؤثری انجام دهند.

نتیجه‌گیری: افزایش محرومیت کودکان از حقوق مدنی و اجتماعی، رابطه مستقیمی دارد با کاهش هنجارهای اجتماعی و میزان رشد و ترقی همه جانبه جامعه و کشور. کلینیک‌های حقوق کودک می‌توانند با آگاهی بخشی در خصوص جرایم سایبری و تبیین ماهیت مجرمانه این رفتارها به کودکان، و آموزش استفاده صحیح از فضای مجازی به آنها، و مدیریت این فضا طبق الگوی کشورهای پیشرو در این زمینه، از حقوق کودکان و نوجوانان در این حوزه دفاع کرده و نرخ بزهکاری در فضای سایبری توسط آنان را تقلیل دهند

واژگان کلیدی: کلینیک حقوق کودک، فضای مجازی، کودکان و نوجوانان، آموزش

جلوه‌های حقوق کودک در برابر خشونت

آرین پتفت^۱

چکیده: سنگ بنای رشد و تعالی آینده‌ی جامعه را پرورش و صیانت از حقوق کودک امروز تشکیل می‌دهد. آثار زیان‌باری که مصادیق مختلف خشونت بر شخصیت و وضعیت روحی - روانی کودک باقی می‌گذارد و آینده وی و جامعه را در معرض آسیب جدی قرار می‌دهد، بر هیچ کس پنهان نیست. کودک به سبب ضعف جسمی و آسیب‌پذیری به مراتب بیشتری که از یک فرد بزرگسال دارد، باید مورد حمایت و توجه ویژه‌ی جامعه قرار گیرد. مهم‌ترین گام در این راستا، شناخت صحیح از حق‌هایی است که کودک را از تجربه مصادیق خشونت‌آمیز رفتاری مصون داشته و تحت حمایت جدی جامعه قرار می‌دهند. بدین‌سان رسالت این مقاله تبیین اهم حق‌های کودکان در برابر هرگونه خشونت و کودک‌آزاری می‌باشد.

واژگان کلیدی: حقوق کودک، خشونت، قانون اساسی، حمایت اجتماعی، حقوق شهروندی.

۱. دانش‌آموخته پسادکتری حقوق عصب شناختی، مرکز تحقیقات اخلاق و حقوق پزشکی،

دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران. <https://orcid.org/0000-0001-7491-9632>

ایمیل: arian_petoft@ut.ac.ir

**بررسی حقوق کودک در اسناد بین‌المللی و حقوق موضوعه با
تاکید بر کارکرد کلینیک‌های حقوق کودک (مورد مطالعه
شهروندان تهران)**

مهناز فرچپور

چکیده: کودکان به واسطه محدودیت‌های طبیعی و اجتماعی خود همواره نیاز به حمایت قانون‌گذار، والدین و جامعه دارند، از این منظر تلاش برای استیفای حقوق آنان امری بدیهی است. در کنوانسیون جهانی حقوق کودک مصوب ۱۹۸۹ میلادی در عرصه بین‌الملل، که ایران نیز آن را مورد تصدیق قرار داده، در قوانین حقوقی ایران نیز شاهد تحول در دیدگاه‌های کیفری و دستاوردهای مهمی در زمینه دادرسی اطفال و نوجوانان در طی سال‌های اخیر بوده‌ایم، همچنین از دیگر دستاوردها در جهت حمایت از حقوق کودک تأسیس کلینیک‌های حقوق کودک به عنوان مرکزی برای آموزش و اقدامات مشاوره‌ای تخصصی کودکان است که گام مهمی در جهت احقاق حقوق کودکان برداشته شده است بنابراین پژوهش حاضر تلاش دارد با استفاده از روش آمیخته (کمی و کیفی) با کمک گرفتن از ابزارهای کتابخانه‌ای و پرسشنامه و همچنین نرم افزار SPSS که با حجم نمونه ۳۸۴ نفر در میان شهروندان متاهل شهر تهران در سال ۱۴۰۱ به انجام رسیده است به دنبال پاسخ به این پرسش اصلی باشد که تأسیس کلینیک حقوق کودک چه تاثیری بر آگاهی حقوق کودکان دارد؟ مهم‌ترین نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌ها در این پژوهش نشان از آن است که کلینیک حقوق کودک تاثیر معناداری بر آگاهی از حقوق کودکان دارد. بنابراین باید عنوان کرد که حقوق کودکان ارزش‌هایی نیستند که از پیش‌زمینه و بسترشان جدا و یا مستقل از آن

باشند؛ آموزش مهارت آگاهی، برای مراقبت کودک از خود در برابر هر گونه سوء استفاده مقتضی است و این که مخاطب شناخت و تعلیم حقوق کودکان تنها خودشان نیستند و این مسئله‌ای است که بر وجوب آشنایی بزرگسالان با این مقوله تاکید می‌کند.

کلمات کلیدی: حقوق کودک، کنوانسیون حقوق کودک، کلینیک‌های تخصصی کودک

معاذت‌های حقوقی وکیل به کودک در فرایند دادرسی کیفری (مطالعه تطبیقی قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ و اسناد بین‌المللی)

ابراهیم رضاقلی‌زاده^۱

چکیده: به موازات توسعه معیارهای رعایت حقوق بشر، حق داشتن وکیل به مثابه یکی از مصادیق دادرسی عادلانه به رسمیت شناخته شده است. در این میان، با توجه به عدم توانایی کامل اطفال و نوجوانان در دفاع از خویش، برخورداری این افراد از معاضدت‌های حقوقی دارای اهمیت بیشتری می‌باشد. مع‌الوصف، در حقوق ایران، وفق مواد ۵ و ۶ قانون آیین دادرسی کیفری، حق داشتن وکیل در فرایند کیفری مورد شناسایی مقنن بوده و در رابطه با اطفال و نوجوانان بزهکار، رویکرد افتراقی نسبی اتخاذ شده است. یافته‌های این پژوهش حکایت از این دارد که قانون‌گذار ایران، ضمن انجام برخی اقدامات نوآورانه هم‌چون شناسایی حق ملاقات وکیل در مرحله تحت‌نظر و توجه به نقش وکیل و معاضدت حقوقی وی برای کودکان در مرحله اعتراض به رأی، در خصوص بهره‌مندی اطفال و نوجوان بزهکار از وکیل در مرحله دادرسی، دو رویکرد متفاوت را مدنظر قرار داده است؛ بدین نحو که پیرامون جرایم تعزیری درجه شش تا هشت و هم‌چنین سایر جرایم تعزیری بدون مجازات قانونی حبس، وجود وکیل در حین دادرسی را غیر اجباری لکن به صورت حقی قابل اعمال لحاظ نموده است. اما در جرایمی که رسیدگی به آن‌ها در صلاحیت دادگاه کیفری یک بوده و در جرایمی که مستلزم پرداخت دیه یا ارش بیش از خمس

۱. دکتری تخصصی حقوق کیفری و جرم‌شناسی، مدرس دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد،

وکیل پایه یک دادگستری: er.gholizade@gmail.com

دیه کامل است هم‌چنین در جرایم تعزیری درجه شش و بالاتر، وفق ماده ۴۱۵ قانون مذکور، وجود وکیل در فرایند دادرسی، اجباری فرض شده است. علاوه بر این، مطالعه اسناد بین‌المللی در رابطه با جلوه‌های معاضدت حقوقی وکیل برای کودکان نشان از آن دارد که تدوین‌کنندگان آن‌ها در سه مرحله پیش‌دادرسی، دادرسی و اعتراض به رأی بر نقش و جایگاه وکیل در حمایت از اشخاص موصوف توجه داشته‌اند.

کلمات کلیدی؛ معاضدت حقوقی، وکیل، اطفال و نوجوانان، دادرسی منصفانه، حق داشتن وکیل

نقد و بررسی ماده ۹ و ۱۰ قانون حمایت از اطفال و نوجوانان

آزاده نژادحسن^۱، هادی طاهری^۲

چکیده: در اسناد بین‌المللی، در حقوق داخلی و همچنین در عرف و شرع دین مقدس اسلام خانواده به عنوان رکن اصلی و مهمی در خصوص تعاملات اجتماعی و دارای جایگاهی ارزشمند جهت رشد و شکوفایی شخصیت کودکان می‌باشد. بر این اساس قوانین موضوعه و رویه‌های قضایی برای خانواده حريم ویژه ای قائل شده‌اند. نکته مهم و مورد بحث در مقاله پیش رو این است که بخش قابل توجهی از کودک‌آزاری‌ها در محیط خانواده توسط والدین، سرپرستان قانونی و نزدیکان و افراد مورد اعتماد کودکان و نوجوانان انجام می‌شود. جرایم خانوادگی در حوزه ی حقوق کودک که با توجه به اپارتمانی بودن جرائم، بزه دیده گان خاص، اهمیت آبرو و... که رقم سیاه آن در جامعه ی امروزی بسیار بالا می‌باشد، سیاست گذاران جنایی را وا داشته به این پدیده به عنوان یک بحران نگریسته و در برخورد با مرتکب و حمایت از بزه دیده آن، رویکرد های ویژه ای اتخاذ کنند. در نظام قضایی پیش رو حمایت از حقوق بزه دیده و اصلاح و تنبیه مجرمان این گونه مجازات ها خواستار بازنگری در قوانین موضوعه است که در این مقاله به شرح مختصری از آن خواهیم پرداخت.

واژگان کلیدی: کودک‌آزاری، حقوق کودک، والدین، تجاوز

۱. دانشجوی کارشناسی حقوق پردیس دانشگاه آزاد مشهد (azadeh1616@gmail.com)

۲. قاضی دادگستری، پژوهشگر مقطع دکتری حقوق خصوصی و مدرس دانشگاه
(ht.1365@yahoo.com)

قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت و تاثیر منفی آن بر حق سلامت

حسن فکور^۱، فاطمه کوبی سقی^۲

چکیده: در دهه های اخیر، ایران یکی از موفق ترین کشورها در کنترل سریع جمعیت بوده است که بنا به نظر جمعیت شناسان از مرحله مطلوب گذشته و وارد مراحل بحرانی شده است. برای جلوگیری از عوارض مختلف اجتماعی و اقتصادی پیری جمعیت، سیاستمداران مصمم شده اند فرزندآوری را افزایش دهند. در این راستا، قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت در سال ۱۴۰۰ تدوین شده است. در این قانون، وظایف متنوعی برای دستگاههای مختلف تعیین شده است. بخش قابل توجهی از استراتژی های تعریف شده در این قانون همچون محدودیت دسترسی به لوازم تنظیم خانواده، ممنوعیت عقیم سازی داوطلبانه، ممنوعیت آموزش، مشاوره و توصیه به غربالگری و دشوار نمودن شرایط سقط درمانی مربوط به وزارت بهداشت بوده و بر سلامت اقشار مختلف و حق سلامت آنان موثرند. در این مقاله جنبه های مزبور مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته اند.

واژگان کلیدی: حمایت از خانواده و جوانی جمعیت، حق سلامت، حق بهداشت باروری و جنسی، سقط درمانی

۱. دکتری حقوق کیفری و جرم شناسی و عضو انجمن علمی حقوق کودک ایران

Email: H_fakour@hotmail.com

۲. استادیار دانشگاه علوم پزشکی مشهد و عضو انجمن علمی حقوق کودک ایران

Email: kokabisaghi.f@gmail.com

حق کودکان بر محیط زیست سالم در اسناد بین الملل

عسکر جلالیان^۱

چکیده: اگرچه کنوانسیون حقوق کودک صراحتاً حق کودک را برای داشتن محیطی پاک تضمین نمی‌کند، اما حاوی مقررات متعددی است که به موضوع حفاظت از محیط زیست مرتبط است، این موارد عبارتند از حق کودکان برای زندگی، بقا و رشد، حق برخورداری از بالاترین استانداردهای سلامتی و حق داشتن استانداردهای زندگی مناسب. محیط زیست پاک و سالم پیش شرط لازم برای تحقق حقوق مذکور و نیز عامل کلیدی در اجرای مؤثر کل کنوانسیون است. این کنوانسیون حدوداً سه دهه است که در حال اجرا می‌باشد و بانک جهانی به صراحت اعلام کرده است که سرمایه گذاری در سلامت کودکان برای تضمین توسعه انسانی و اقتصادی ضروری است. با این وجود، علیرغم آگاهی جهانی از تأثیر مخرب تخریب محیط زیست بر زندگی کودکان و به طور پیش فرض، بر آینده بشریت، ما سالانه با ۱.۷ میلیون کودک زیر پنج سال مواجه هستیم که به دلیل خطرات زیست محیطی جان خود را از دست می‌دهند. به نظر می‌رسد بازنگری در خواسته‌ها و چالش‌های مربوط به حق کودک برای داشتن محیطی پاک که در کنوانسیون حقوق کودک یافت می‌شود و نیز پیامدهای آن‌ها برای دولت‌ها مناسب است. از این جهت به رسمیت شناختن صریح حق کودک برای داشتن محیط زیست سالم باید در سطح جهانی صورت بگیرد.

سؤال اصلی پژوهش این است که در اسناد بین الملل چه تضمین‌هایی برای حمایت از کودکان در برخورداری از محیط زیست سالم پیش‌بینی شده است؟ این پژوهش از نوع توصیفی - تحلیلی می‌باشد و داده‌های آن با روش اسنادی - کتابخانه‌ای گردآوری شده است. نتیجه اجمالی پژوهش حاکی از این است که در اسناد متعدد بین المللی گرچه تصریحاً و مستقلاً شاهد ورود به حق کودکان بر محیط زیست سالم نیستیم اما در مواد متعددی شناسایی این حق قابل استنباط می‌باشد.

کلمات کلیدی: حقوق کودک، حق بر محیط زیست سالم، اسناد بین الملل

نقش رسانه در بزهکاری نوجوانان و تبیین راهکارهای پیشگیری در پرتو نظریه جرم‌شناسی رشدمدار

محسن آقایی^۱

چکیده: امروزه رسانه‌های جمعی در قالب‌های متفاوتی زندگی افراد خصوصاً کودکان را تحت سیطره خود داشته و با درشت‌نمایی نقاط جذاب، میل کودکان را به سوی خود جلب می‌نماید. رسانه می‌تواند به مثابه یک شمشیر دو لب نقش مثبت یا منفی و همچنین در مواردی نقش منفعلانه و تباه‌سازی اوقات فراغت را در کالبد روانی افراد ایجاد نماید و افراد با ایجاد همزاد پنداری خصوصاً در سنین پایین در ایجاد کانون بزه چه سوق طفل به پذیرش نقش‌های بزهکارانه و چه بزه‌دیدگی تأثیر فراوانی داشته باشد و چه بسا تداعی برخی از نقاطی که در سابق، فردی را از دایره عصمت به سمت بزه کاری رانده و باز نمایش آن به واسطه رسانه و ایجاد زمینه بزهکاری، او را در طلب نخستین خود در ابعاد دیگری با توجه به حس کنجکاوی خصوصاً در کودکان و نوجوانان مصمم سازد و این بار وی را در دامن تبه‌کاری قرار دهد. با بررسی میدانی و بکارگیری ابزار جرم‌شناسی رشد‌مدار و بررسی دوره‌های مختلف زندگی در کودکان و نوجوانان و فحص در میزان غلبه‌پذیری و میزان مقاومت بر خواست نفسانی در دوره‌های مختلف سنی می‌توان به منابعی غنی جهت تصمیم‌سازی صحیح در شناخت بزنه‌گاه‌هایی که فرد را به دامن بزه می‌کشاند و به دنبال آن، جهت‌گیری مناسب در قبال این بسترها دست یافت و در پیشگیری و از بین

۱. سطح ۳ حوزه - ارشد کیفری اطفال و نوجوانان.

بردن دامنه‌های بزه و نهایتاً تجویز کیفری مناسب با ضمانت اجرای کارآمد بر ایجاد فضای امن برای کودکان فائق آمد.

واژگان کلیدی: جرم‌شناسی رشد‌مدار، رسانه، بزهکاری، اطفال و نوجوانان.

بازنمایی و برساخت حقوق کودکان در ادبیات داستانی ایران

۱۳۲۰-۱۳۸۵

علی باغدار دلگشا

چکیده

زمینه و هدف: آشنایی ایرانیان با ساختارهای سیاسی و اجتماعی غرب زمینه‌ساز شکل‌گیری اندیشه‌های متجددانه در ایران گردید؛ نخستین نمونه بارز آن را در مشروطه ایرانی می‌توان مشاهده کرد. شکل‌گیری نظام مشروطه باعث شد تا در زمینه‌های فرهنگی - اجتماعی نیز همانند حوزه سیاسی، تغییراتی به وجود آید؛ توجه به مسائلی چون حقوق شهروندی، حقوق زنان و حقوق کودکان از جمله آن هستند.

روش: پژوهش حاضر به روش کیفی با استفاده از تکنیک تحلیل محتوا گردآوری شده است.

یافته‌ها: بررسی منابع داستانی در دوگانه بازنمایی و برساخت حقوق کودکان در ادبیات داستانی از دوره مشروطه (۱۲۸۵ش) تا پایان دوره پهلوی اول (۱۳۲۰ش) نشان می‌دهد که پس از مشروطه و هم‌زمان با شکل‌گیری دولت مدرن در ایران، برخی سیاست‌گذاری‌های اجتماعی محدود در رابطه با حقوق کودکان نیز صورت پذیرفته است. در ادبیات داستانی این دوره در رابطه با حقوق کودکان، سه موضوع بازماندن از تحصیل، کودک همسری و کودکان طلاق بیشترین ضریب توجه را داشته‌اند؛ همچنین در برساخت کودکی نیز کودکی برخوردار از حقوق اجتماعی معرفی شده است که ضمن برخورداری از آموزش مدرن، در دوران کودکی، کودکی را تجربه نماید.

نتیجه‌گیری: بازنمایی تبعیض‌ها در خصوص حقوق کودکان در این متون داستانی و طرح بحث بر ساخت حقوق کودکان پس از آن، باعث ایجاد فهم اجتماعی در رابطه با حقوق کودکان در جامعه ایران شده است. گسترش این فهم اجتماعی نقشی مهم در سیاست‌گذاری‌های اجتماعی در خصوص حقوق کودکان در ایران سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰ داشته است

واژگان کلیدی: حقوق کودکان، کودک همسری، کودکان طلاق، ساختار اجتماعی، ایران مدرن.

بررسی نقش حمایتگری خانواده در تربیت کودک از منظر حقوق بین‌الملل

مهديه محمدتقی زاده^۱، نرگس السادات حسین پور^۲

چکیده: در این پژوهش حمایت خانواده بعنوان یکی از حقوق اساسی کودک مدنظر است. رابطه بین رفاه کودک به عنوان مفهوم اصلی سیستم های حقوقی و رفاهی و خانواده را به عنوان یک نهاد حیاتی در جامعه برای حمایت، توسعه و تضمین رفاه کلی کودک را بررسی می‌کند. با توجه به این واقعیت که استانداردهای حقوقی بین‌المللی به رسمیت شناخته شده است که حقوق کودکان به بهترین شکل در خانواده رعایت می‌شود.

این پژوهش تحلیل می‌کند که جوامع مدرن در احقاق حقوق کودکان چه نوع حمایتی از خانواده‌ها ارائه می‌کنند و به بررسی اهمیت و تاثیر خانواده در خصوص فرزندپروری و می‌پردازد و حمایت خانواده نیز به عنوان یک رویکرد عملی خاص، مبتنی بر آزمایش تجربی و بررسی نظری برای حمایت از حقوق کودک در نظر گرفته می‌شود. در نهایت، استانداردهای حقوقی بین‌المللی در چارچوب نظریه در خانواده رعایت می‌شود.

کلمات کلیدی: حقوق کودک و حمایت خانواده؛ سیاست خانواده؛ اهمیت و تاثیر خانواده

۱. استادیار گروه مطالعات زنان دانشگاه علامه طباطبائی، ایمیل: m.mtaghizade@yahoo.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد حقوق بین الملل دانشگاه ارشد.

نقش معاضدت قضایی و کلینیک‌های تخصصی در بهبود عملکرد قضات، محاکم ویژه اطفال

جواد میری^۱

چکیده: در اینکه قضاوت کار خاص و پیچیده‌ای است شکی نیست، مخصوصاً اگر قضاوت در خصوص قشر خاص یا گروه یا جمعیتی ویژه‌ای از جمله اطفال و کودکان بزه‌کار باشد که این امر به مراتب پیچیده‌تر می‌شود. برای قضاوت عادی استفاده از وکیل و معاضدت قضات و بهره‌گیری از تخصص کارشناسان مربوط همیشه توصیه می‌شود. در مورد قضاوت و حقوق کودکان استفاده از معاضدت قضات و گروه‌های مشاوره و کلینیک‌های تخصصی الزامی می‌شود و بعنوان ابزار کمکی قضاوت که نقش تعیین کننده برای قاضی دارد باید به آن نگرسته شود. دولت و سیستم قضائی در تشویق و استفاده از آن و رفع مشکلات و موانع از جمله تامین بودجه برای استفاده رایگان از آن‌ها باید اقدام نماید.

۱. قاضی دادگاه تجدیدنظر استان تهران.

نادیده گرفتن کودک برای تامین مالی کودک

بهاره داوری دولت آبادی^۱

چکیده: در حال حاضر بسیاری از زنان در جامعه شاغل هستند و شغل خود را به دلایل مختلف از قبیل کسب درآمد، ارتباط با تخصص و رشته تحصیلی و یا صرفا لذت بردن از کار و به روز بودن در محیط‌های اجتماعی انتخاب کرده‌اند. از طرفی نظر به اینکه کودکان از سرمایه‌های اصلی و بنیادی جوامع بشری می‌باشند و صرفا تحت لوای پرورش استعدادهای خلاقانه آنان در سالهای ابتدایی عمرشان منجر به وقوع بزرگترین اتفاقات و تحولات جوامع محیطی در شکل‌گیری و پایه‌گذاری شخصیت کودکان بسیار موثر می‌باشد و مادران شاغل مسئولیت بسیار سنگین‌تری نسبت به مادران خانه‌دار دارند زیرا باید هم در داخل و هم خارج از منزل وظایف خود را به بهترین نحو انجام دهند. از طرفی مادر قهرمان جهان کوچک کودک است و از نظر کودک، مادر همچون کسی است که از تمام نقاط جهان کودک اطلاع دارد و مادر نه تنها مسئول کمال خویش است بلکه مسئولیت سعادت و شقاوت نسل آینده را نیز به عهده دارد. اشتغال مادر موجب اختلال در آینده می‌گردد. لذا شرایط تکامل و شکل‌گیری شخصیت کودک و پرورش استعدادهای خلاقانه در سالهای اولیه زندگی میشود. واضح و مبرهن است که مادران شاغل نمی‌توانند به طور مطلوب به کودکان خود رسیدگی کرده و حس امنیت و حمایت را در تمام اوقات شبانه روز به آنان القا نمایند زیرا مادر چندین ساعت از روز را بالاجبار به دور از کودک سپری می‌نمایند و در نهایت زمانی که پس از سپری شدن ساعات اداری به کودک خود با دنیایی از هیجانات و شیظنت‌های کودکانه می‌رسند، خستگی ذهنی و

1. davarybahar@gmail.com بهاره داوری دولت آبادی

جسمی به مادر اجازه نمی‌دهد که در ساعات باقی مانده روز به کودک توجه نماید. چون از طرف دیگر مسئولیت خانه‌داری و حقوق متصوره فرزندان بالغ و همسر نیز به دوش وی می‌باشد. از طرفی مادران شاغل برای ایجاد حس امنیت در کودک اقدام به اخذ پرستاران متخصص و یا ثبت‌نام در مجهزترین مهد کودک‌ها و یا نگهداری از سوی مادر بزرگ و بستگان سببی و نسبی می‌نمایند که تمام اقدامات مزبور حتی در صورتی که اختلاف سلیقه اساسی در زمینه تربیت کودک با مادر وجود نداشته باشد نیز باعث ورود آسیب به روان کودک میشود و باعث بروز مشکلات عدیده در بلوغ می‌شود که نمونه‌هایی از این مشکلات از قبیل نامناسب بودن شرایط تغذیه‌ای، بهداشتی و احیاناً عدم کارآزمودگی مربیان در مهد کودک و عدم رعایت نکات تربیتی از سوی بستگان، برای کودکان کمبودهایی را ایجاد می‌نماید. شاید بتوان گفت که والدین شاغل از لحاظ رفاه اقتصادی بتوانند موقعیت مناسب‌تری را نسبت به دیگر والدین محیا نمایند اما همین موضوع اشتغال موجب این امر می‌گردد که وقت کمتری را با تعامل کودکشان سپری نمایند و این خلل باعث ایجاد حس ناامنی و عدم اعتماد بر زندگی کودک سایه می‌افکند.

واژگان کلیدی: مادر شاغل - تامین مالی کودک - فروش استعداد - آسیب روانی کودک - عدم تعامل والدین

پیشگیری از خشونت علیه کودکان در مدارس از طریق کلینیک‌های حقوق کودک

غزل قاسمی^۱ فاطمه رفیعی^۲

چکیده: حفاظت و پیشگیری از خشونت در مدارس با سلامت کودک ارتباط دارد و در صورت بی توجهی سلامت روانی کودکان را به خطر می‌اندازد. پیشانی جبهه خشونت ستیزی از نهاد خانواده و در گام بعد به علت حضور طولانی در مدارس قرار دارد. از همین رو، کاربست سازوکارهای خشونت ستیزی علیه کودک، از سیاست گذاری مقابله با خشونت علیه کودک تا آموزش مقابله خشونت ستیزی در مدرسه، امری ضروریست. تحقیق حاضر، از نوع کاربردی و روش آن توصیفی - تحلیلی می‌باشد، روش گردآوری اطلاعات کتابخانه ای است. هدف کلی از این تحقیق باز یابی اصول پیشگیری خشونت مدرسه بنیان علیه کودک، بالارائه راهکار های مناسب در جهت رفع عواملی که باعث تهدید سلامت کودکان و تعیین نقش نهاد کلینک حقوق کودک در نظارت بر میزان رعایت مقررات موجود در زمینه پیشگیری از خشونت علیه کودکان می‌شوند. ایجاد کلینک حقوق کودک در جهت پیشگیری از خشونت در مدارس علیه کودک می‌تواند نقش مهمی داشته و همچنین عوامل پیشگیرانه از خشونت از یک سو و نظارت دقیق بر رعایت این استاندارد ها بسیار حائز اهمیت است. از این ظرفیت می‌توان برای ورود به مسائل مختلف مربوط به حقوق کودک بهره برد که تاکنون به نظر می‌رسد این ظرفیت کمتر به کار

۱. پژوهشگر مقطع دکتری حقوق عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، دامغان، ایران
qasemi.lawyer@gmail.com

۲. پژوهشگر کارشناسی ارشد الهیات، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

گرفته شده است. کلینیک های حقوق کودک می‌توانند روی پیمان‌نامه حقوق کودک نیز اقدامات موثر مطالعاتی و تحقیقاتی را با کمک دانشگاهیان و فعالان حقوق کودک انجام دهند. البته به نظر می‌رسد در مورد کارکردهای کلینیک‌ها باید شفاف‌سازی شود.

کلیدواژگان: کودک، خشونت، مدارس، کلینک حقوقی

تأثیر سیاست‌های اجرایی در مدارس کودکان کار بر جامعه‌پذیری آنها

سمانه السادات سرکشیکیان^۱

چکیده: چند دهه‌ای است که مسئله کار کودک و کودکان کار به یکی از مسائل اصلی جامعه ایرانی بدل شده است. پژوهشگران بسیاری از جنبه‌های مختلف اجتماعی، سیاسی، فرهنگی، جغرافیایی و غیره به موضوع کودکان کار پرداخته‌اند اما یکی از مسائلی که در خلال این پژوهشهای کثیر به آن توجه اندکی شده است، مسئله آموزش و تحصیل کودکان کار است؛ از این‌رو مطالعات بیشتری نیاز است که فهم ما را از این مهم افزایش داده و به متخصصین کمک کند تا مولفه‌های تأثیرگذار موجود را با توجه به نیازهای کودکان کار گسترش و انطباق دهند.

نتایج: نتایج مطالعه حاضر بیانگر چهار خوشه اصلی می‌باشد که عبارتند از: (۱) پیامدهای فردی، (۲) پیامدهای اجتماعی، (۳) پیامدهای اقتصادی و (۴) راهبردهای مقابله. براساس نتایج مطالعه حاضر، ما به این نتیجه رسیدیم که مدارس مربوط به کودکان کار اثرات تعیین‌کننده‌ای در همه حوزه‌ها از جمله زندگی روزمره، شغل و روابط بین فردی کودکان کار دارد. ضمن آنکه اقدامات درون سازمانی مدارس کودکان کار تأثیر قابل توجهی در اصلاح و آموزش رفتارهای بهنجار اجتماعی، آگاهی از حقوق فردی و شهروندی شان دارد؛ بر این اساس، شکل دادن مداخلات آموزش محور به کودکان کار می‌تواند در جامعه‌پذیری آنها مفید واقع شود.

کلیدواژگان: مدارس کودکان کار، جامعه‌پذیری، اثربخشی، عوامل بازدارنده.

۱. دانشجوی دکترای جامعه‌شناسی گروه‌های اجتماعی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز.

نقش کلینیک‌ها در آموزش دوره‌های حقوق کودک به والدین و سرپرستان قانونی با نگاهی به ماده ۴۳ قانون حمایت از اطفال و نوجوانان

سهیل خوشنودی^۱

چکیده: حقوق کودک به رشته‌ای تخصصی و نیازمند توجه مضاعف در عصر حاضر مبدل شده است. کودکان آتیه جوامع انسانی هستند و برنامه‌ها و سیاست‌ها در سطوح خرد و کلان باید پاسداری از منافع و رشد همه‌جانبه آنان را مورد لحاظ قرار دهند. در این راستا، کلینیک‌های حقوق کودک نهادهایی نوپا، دانش‌محور و کارکردی محسوب می‌شوند که از جهات مختلف و ضمن تعامل با کودکان، والدین و نهادهای گوناگون رسمی و غیررسمی در جامعه تأمین حقوق کودکان را با ابزارهای مختلف در دستور کار خود دارند. از مهمترین جهات فلسفه وجودی کلینیک‌های حقوق کودک آموزش و فرهنگ‌سازی در رابطه با حقوق کودکان و انتقال مؤثر مفاهیم مندرج در اسناد بین‌المللی و قوانین و رویه‌های حقوقی داخلی پیرامون کودکان است. برای تثبیت و توسعه جایگاه کلینیک‌های کارشناسی ارشد حقوق اقتصادی دانشگاه شهید بهشتی.

حقوق کودک، اختیارات و بسترهای قانونی در کنار تخصیص امکانات و بودجه مناسب نیاز است. یکی از بسترهای مهمی که در قوانین فعلی برای پیوند و هم‌افزایی میان کلینیک‌ها و نظام قضایی و والدین و به‌ویژه سرپرستان قانونی

۱. کارشناسی ارشد حقوق اقتصادی دانشگاه شهید بهشتی.

فرزندخواندگان تمهید گردیده و می‌بایستی مورد توجه قرار گیرد ماده ۴۳ قانون حمایت از اطفال و نوجوانان است. بر این اساس قاضی رسیدگی‌کننده می‌تواند در موضوعات مشمول قانون در کلیه مراحل رسیدگی، والدین، اولیاء یا سرپرست قانونی اطفال و نوجوان یا سایر اشخاص مرتبط با پرونده را ملزم به شرکت و اخذ گواهی دوره‌های آموزشی اطفال و نوجوانان کند. کلینیک‌های حقوق کودک می‌توانند در این زمینه نقش مهمی ایفا نموده و طرف خدمات و مشاوره حقوقی باشند. توسعه ماده مزبور و استفاده از آن برای آموزش حقوق کودک به والدین در تمامی فرایندهای دادرسی مرتبط با کودکان و حتی خارج از چارچوب قضایی، امری مهم و ضروری به نظر می‌رسد.

واژگان کلیدی: حقوق کودک، آموزش، کلینیک حقوق کودک، رسیدگی قضایی.

ضرورت ایجاد کلینیک معاضدت حقوقی برای فرزندان پرسنل نیروهای مسلح

دکتر فرزاد آزادی

چکیده: فرزندان نیروهای مسلح در میان فرزندان شاغلان حَرَف وابسته به حکومت در زمره آسیب پذیرترین اقشارند. چرایی این امر دلایل گوناگونی دارد لیکن یکی از عمده ترین دلایل این امر به فرصت محدود شاغلان نیرو های مسلح به واسطه دشواری حرفه و حجم مسئولیت ها و همچنین مشکلات معیشتی باز می گردد. به همین دلیل فرزندان شاغلین در نیروهای مسلح در صورت بروز مسایل حقوقی با چالش های قضایی با مصائب گوناگونی مواجه خواهند شد. ایجاد کلینیک معاضدت قضایی برای فرزندان این نیروها در مجاورت اماکن مسکونی سازمانی یا ساختارهای نظامی مانند پادگان ها می تواند به حل مسائل حقوقی قضایی آنان کمک کند تا با صرف فرصت محدود و بدون هزینه از خدمات معاضدت حقوقی و قضایی برخوردار شوند. تجربه زیسته در مواجهه با این پرسنل نشان از ضرورت این مهم دارد. نتیجه پژوهش ضرورت این موضوع را ایجاب می نماید.

کلید واژگان: معاضدت قضایی، فرزندان، پرسنل نیروهای مسلح

ضرورت ایجاد کلینیک اختصاصی حقوق کودک در حوزه آسیب رسانه‌ها

رضا نجفی^۱

چکیده: رسانه‌ها در دنیای امروزی در عین اینکه فرصت و شرایط اطلاع‌رسانی را فراهم نموده‌اند، ممکن است در محتوای خود یک تهدید بالقوه باشند. با توجه به سن افرادی که در جامعه اصطلاحاً به آنها کودک اطلاق می‌شود، رسانه غالب مورد استفاده ایشان رسانه‌های دیداری و بعضاً شنیداری هستند. کودکان در این فضای جذاب و دیدنی ممکن است که ناخواسته شاهد انواع تهدیدات و آسیب‌ها از جمله تصاویر و فیلم‌های نامرتب با سن و سال خود و یا محتوای خارج از عرف خانواده و جامعه مواجه گردند. بنا بر همین علت با توجه به تخصصی بودن حوزه رسانه‌ها و تاثیر غیر قابل کتمان آنها بر رفتار و کردار کودکان و خصوصاً حقوق ایشان در مقابل اینگونه تهدیدات، ضروری است تا کلینیک تخصصی حقوق کودک در برابر رسانه‌ها تاسیس گردد تا بتواند در مواقع لزوم خدمات تخصصی حقوقی در این حوزه را به ایشان ارائه دهد.

کلیدواژگان: کلینیک حقوق کودک، رسانه، معاضدت حقوقی

۱. کارشناس ارشد حقوق و کارشناس ارشد مدیریت رسانه.

ارزیابی عملکرد موسسه مهان (موسسه هدایت استعداد های نهان) در آموزش و درمان کودکان

زهرا خسروی^۱

چکیده: مهمترین بخش شکل گیری هویت و شخصیت کودکان در چارچوب نهاد خانواده و تحت تربیت والدین آنها است. اگر خانواده نتواند آرامش روانی و جسمی مساعدی را برای فرزند خود فراهم کند، خود منبع اصلی تهدید و آسیب در بزرگسالی کودک می‌شود. گرچه در جامعه‌ی ما سازمان‌های مختلفی همچون بهزیستی اورژانس اجتماعی، نیروی انتظامی و .. سعی در کاهش آسیب‌های روحی و جسمی کودکان دارند لیکن آمارها نشان می‌دهند که این اقدامات مکفی نبوده و همه روزه خیل عظیمی از کودکان بی سرپرست و بد سرپرست به این آمارها افزوده می‌شود. خوشبختانه در این میان نهادهای مدنی نیز به یاری دولت آمده‌اند تا بخشی از گران باری نهادهای دولتی را کاهش دهند.

خیریه منتظران مهدی (عج) در سال ۱۳۷۷ در ابتدا تحت عنوان «خیریه‌ی منتظران المهدی (عج)» به منظور کمک مادی و معنوی طبقه‌ی محروم جامعه تاسیس گردید. پس از گذر سالیان و مطالعه‌ی هدفمند پرونده‌های موکلین خود پیرامون علل فقر و محرومیت و رفتارهای پرخطر و مجرمانه، بر آن شد تا رویکردش را نسبت به حمایت و مسئولیت اجتماعی خود نسبت به اهداف خیریه تغییر دهد. به همین جهت، این موسسه‌ی مردم نهاد، از سال ۱۳۹۴ کانون عمل خود را با مدیریت و پشتیبانی فارغ‌التحصیلان دانشگاه بر پایه‌ی

۱. مدیرعامل موسسه خیریه منتظران مهدی (عج).

علمی همچون روانشناسی و جامعه‌شناسی قرار داده است. بنابراین تصمیم بر آن شد تا توجه خود را ابتدا بر روی تربیت کودکان آسیب‌دیده اعم از بدسرپرست و بی‌سرپرست معطوف کرده و به تشخیص، ریشه‌یابی و درمان این کودکان بپردازد.

حداقل استانداردهای حفاظت از کودک (CPMS)

اکرم کلبادی نژاد^۱

چکیده: کنوانسیون بین‌المللی حقوق کودک (UN CRC) که از کودکان در زمینه حقوق بشر دفاع میکند چهار اصل کلی دارد برای کمک به فعالان حقوق بشر برای هدایت اقدامات به جهت فهم و درک حقوق تک تک کودکان بدون توجه به چالشهای موجود در محیط یا در زمینه های فرهنگی که شامل بقا و توسعه، مشارکت کودک، بدون تبعیض و محرومیت و بهترین منافع کودک میباشد. این اصول برای تمام کسانی که چه بصورت انفرادی و چه به صورت دولتی و در سطح منطقه‌ای یا ملی فعالیت می‌کنند کاربرد دارد. حداقل استانداردها برای حفاظت از کودک در زمینه اقدامات بشر دوستانه، CPMS نامیده میشود که بر اساس کنوانسیون حقوق کودک (UN CRC) است. وقتی این اصول در اقدامات بشر دوستانه بکار میروند کارها و فعالیتهای بشر دوستانه را موثرتر، شفافتر و پاسخگوتر می‌کند. در رابطه با اصول حفاظت از کودک اصول دیگری هم وجود دارد که بطور موثری اقدامات بشر دوستانه را حمایت و هدایت می‌کنند. CPMS اصول مهم را در حوزه دستورالعملها برجسته میکند، که شامل افزایش ایمنی، کرامت و حقوق، دسترسی به کمک های بی طرفانه و کمک به افراد برای بهبود اثرات روحی و جسمی مواردی مثل خشونت و محرومیت و کمک به مطالبه ی حقوقشان است.

کلید واژه‌ها: حقوق کودک، کنوانسیون، استاندارد، حفاظت از کودک، پاسخگویی، اقدامات بشر دوستانه، اصول

کلینیک‌های حقوقی در راستای توسعه همکاری‌های بین‌المللی، حمایت و تحقق حقوق کودک

دکتر محمد پارسا ملک احمدی^۱

چکیده: حقوق کودکان همواره در معرض نقض جدی می‌باشد و ارائه راهکارهای تحقق حقوق کودکان باید با رعایت مصالح عالیه آنان صورت گیرد. گذشته از سازوکارهای اسناد بین‌المللی و قوانین داخلی، جوامع مردم نهاد با توجه به نقش سازنده خود می‌توانند به تحقق همه جانبه این حقوق یاری رسانند. کلینیک‌های حقوق کودک نیز در همین راستا ایجاد شده است تا بتواند به عنوان مرکزی برای آموزش و هماهنگی اقدامات و نیز مشاوره‌های تخصصی گام جدی بردارد. تحلیل ساختار، اهداف و عملکرد چنین مراکزی می‌تواند نقش هماهنگ کننده و روشنگرانه آنان را به عنوان یک ضرورت غیر قابل انکار، متجلی نماید. بررسی اهداف کلینیک‌ها نشان می‌دهد، آموزش، پژوهش، خدمات مشاوره‌ای و اقدامات اجرایی از اصلی‌ترین کارکردهای آنان است.

البته این اقدامات با چالش‌های جدی نیز مواجه می‌باشد که مسائلی چون عدم تخصیص بودجه، رایگان بودن خدمات، عدم مشارکت کودکان در تصمیم‌گیری‌های مربوط به خود و... از آن جمله‌اند. با این حال، کلینیک‌های حقوق کودک می‌توانند از این موانع، فرصت‌هایی را جهت ارائه راهکارهای علمی و عملی، ایجاد نمایند. در راستای مسئله اصلی این پژوهش، یافته‌ها حاکی از آن است که آنچه می‌تواند ضامن اجرای موثر حقوق کودک باشد، همکاری واقعی نهادهای متولی با نهادهای مدنی است. مقاله حاضر به روش

۱. فوق دکتری استراتژی دیپلماسی نو.

توصیفی - تحلیلی و با مطالعه موارد داخلی و بین‌المللی نگارش یافته است. نگاه چند بعدی به آسیب‌های حوزه کودک، ایجاد نگرش جدید وکلا و قضات به مسئله بزه دیدگی و بزهکاری کودکان و اعمال عدالت ترمیمی، آموزش و ترویج حقوق کودک به کودکان، والدین و مربیان، فرهنگ‌سازی ورود قوانین به بستر اجتماع و ایجاد نگرش اجتماعی نسبت به حقوق کودکان، باید در افق اقدامات کلینیک‌های حقوق کودک قرار گیرد. مربیان، فرهنگ‌سازی ورود قوانین به بستر اجتماع و ایجاد نگرش اجتماعی نسبت به حقوق کودکان، باید در افق اقدامات کلینیک‌های حقوق کودک قرار گیرد.

کودک و حق بر آموزش در اسناد بین‌المللی: با تأکید بر دستور کار ۲۰۳۰

سید امیر محمد ابوترابی^۱

چکیده: حق بر کودکان، همزمان با تصویب اعلامیه جهانی حقوق بشر در سال ۱۹۴۸، مورد توجه جامعه‌ی بین‌المللی قرار گرفت. اسناد بین‌المللی متعددی حق بر آموزش را مورد توجه خود قرار داده‌اند. با اینحال تا کنون میلیون‌ها کودک در سراسر دنیا، از این حق مسلم بشری محروم گشته‌اند.

یکی از اسناد بین‌المللی در خصوص حقوق کودکان، دستور کار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار است که ترسیم‌کننده آرمانی برای آینده‌ای روشن برای کودکان جهان و فرصتی حیاتی برای تحقق حقوق کودکان در سراسر جهان است. این دستورکار، چارچوب روشنی برای بهبود زندگی کودکان از طریق یک دستور کار جهانی فراهم می‌آورد. پیش‌نیاز تحقق حقوق کودکان، تحقق دستور کار ۲۰۳۰ است.

پیشرفت قابل توجهی در راستای اهداف توسعه پایدار (SDGs) از سال ۲۰۱۵ حاصل شده است. کودکان از سلامت بهتری برخوردار هستند و مدت طولانی‌تری در آموزش می‌مانند و نرخ مرگ و میر زیر ۵ سال به ۳۹ مرگ در هر ۱۰۰۰ تولد زنده در سال ۲۰۱۷ کاهش یافته است. متأسفانه درگیری‌ها، بحران‌های زیست‌محیطی، مالی، بهداشتی و بشردوستانه، کودکان را در معرض خطر نقض حقوق متعدد، خشونت، حاشیه‌نشینی و تبعیض قرار می‌دهد. بیش از نیمی از کودکان و نوجوانان حداقل استانداردهای سواد و دانش را دارا نمی‌باشند. همچنین بر اساس پژوهش‌های صورت گرفته، تخمین زده می‌شود که بیش از ۲۵۰ میلیون کودک زیر ۵ سال، در کشورهای با درآمد کم و متوسط، ممکن است به بلوغ نرسند.

۱. پژوهشگر مقطع دکتری حقوق بین‌الملل دانشگاه شهید بهشتی.

اقدامات حقوقی حمایت محور سازمان بهزیستی نسبت به کودکان و نوجوانان

تهمینه اسفندیاری^۱

چکیده: وجود کودکان و نوجوانان در معرض خطر و آسیب در هر جامعه‌ای امری غیرقابل اجتناب است و یکی از چالش‌های عمده در نظام‌های حقوقی کشورها است، زیرا عدم حمایت و رهاسازی آنان می‌تواند صدمات جبران‌ناپذیری را در بستر جامعه ایجاد نماید. کشورهای مختلف برای حمایت از حقوق کودکان و نوجوانان در معرض آسیب، تدابیر و اقدامات حمایتی دارند که از جمله این اقدامات در کشور ایران، فعالیت‌های سازمان بهزیستی در راستای توانمندسازی این دسته از کودکان می‌باشد که نیازمند اتخاذ راهبردهایی منسجم و مستمر است. در این پژوهش سعی بر آن شده است که رویکرد سازمان بهزیستی در خصوص حمایت از کودکان و نوجوانان بی‌سرپرست و بدسرپرست و کودکان خیابانی در پرتو قوانین و مقررات مورد تبیین قرار گیرد.

کلید واژگان: آسیب؛ اطفال و نوجوانان؛ بدسرپرست؛ بی‌سرپرست؛ حمایت؛ سازمان بهزیستی

بررسی تاثیر مداخله ناظران بر انواع زورگویی (بررسی موردی پایه هفتم مدارس پسرانه ناحیه ۷ مشهد)

الناز دانائی راد^۱، علی ادبی^۲

چکیده:

زمینه و هدف: مداخله ناظران به معنی مداخله مستقیم یا غیرمستقیم شخصی است که در صحنه جرم حضور دارد اما در آن دخیل نیست. یکی از مشکلات موجود در مدارس زورگویی یا قلدری است. مهم‌ترین سوال این پژوهش آن است که چند درصد از افرادی که زورگویی‌ها را مشاهده کردند، در آن مداخله‌ای نداشتند و چه عواملی بر میزان مداخله یا عدم مداخله آن‌ها تاثیرگذار خواهد بود.

روش کار: تعداد ۲۵۶ نفر از دانش‌آموزان ناحیه ۷ مشهد به روش تصادفی انتخاب و برای سنجش تاثیر مداخله ناظران بر زورگویی از پرسشنامه ۳۵ گویه‌ای محقق ساخته استفاده شد.

نتایج: یافته‌های پژوهش نشان داد که تنها ۱۸.۶ درصد دانش‌آموزان مشاهده‌کننده زورگویی جسمانی مداخله متوسط یا زیاد داشته‌اند و اکثریت ۸۱.۴ یا مداخله نکردند یا کم مداخله کرده‌اند. در زورگیری اجتماعی نیز بیش از ۸۴ درصد افراد مداخله نکرده یا مداخله کم داشته‌اند و تنها حدود ۱۶ درصد دانش‌آموزان مداخله زیاد یا متوسط داشته‌اند. اوضاع در زورگویی کلامی اندکی بهتر است، ولی در اینجا هم بیش از ۶۶ درصد جامعه آماری را افرادی که مداخله نکردند یا کم مداخله کردند، تشکیل می‌دهند و تنها یک سوم از جامعه

۱. کارشناس ارشد کیفری و جرم‌شناسی (نویسنده مسئول) elnazdanayirad@gmail.com

۲. پژوهشگر مقطع دکتری حقوق کیفری و جرم‌شناسی Adabi.law@gmail.com

آمارى مداخله زياد يا متوسط داشته‌اند. همچنين، عوامل روانى مشوق مداخله اصول اخلاقى (۸۰.۱)، احساس رضائيت از خود (۸۰.۱)، تحريك عواطف ناظر (۷۹.۷)، وظيفه مدنى (۷۸.۱) و رابطه با فرد (۷۵.۴) بود و در بين عوامل مانع، ابهام موقعيت (۹۶.۵)، بى‌تفاوتى اجتماع (۹۵.۷)، انتشارمسئوليت (۹۴.۹) و ارزشيابى اجتماع (۹۳.۸) نقش داشته‌اند.

نتيجه‌گيرى: نتايج پژوهش بيانگر اين بود كه اكثر دانش‌آموزان ترجيح مى‌دهند در زورگويى‌ها مداخله كمترى داشته باشند كه اين مورد را مى‌توان در عوامل مانع‌شونده مداخله جستجو كرد.

واژگان كليدى: زورگويى اجتماعى، زورگويى كلامى، زورگويى جسمى، مداخله ناظران، عوامل روانى ترغيب مداخله، عوامل مانع مداخله

معنوی کردن حقوق کودکان؛ گذری بر یک رأی و جبران خسارت معنوی

نیره عابدین زاده شهری^۱، دکتر عبدالله خدابخشی^۲

چکیده:

زمینه و هدف:

به نظر می‌رسد، رویه قضایی ایران در شرف یک تحول عمیق از حیث کارکردهای مسئولیت مدنی است. وقتی سخن از معنوی کردن حقوق کودکان می‌شود، باید به نقطه مقابل آن توجه داشت. یعنی راهکارهایی که حقوق کودک را همانند دیگر اشخاص از منظر مادی صرف و برحسب روش‌های تکراری و شایع، حمایت می‌کرد و البته در همین مسیر نیز ناتوان بود، ولی «معنوی کردن حقوق کودک» به راهکارهایی اشاره دارد که در عین توجه به روش‌های تازه، حمایت از کودک را به جای اینکه در یک رابطه خاص زبان دیده و زبان زننده محدود کند، به عنوان یک «ابژه» کلی در نظام حقوق و یک واقعه اجتماعی می‌نگرد و تلاش دارد که آن رابطه خاص را به عنوان یک زبان اجتماعی ببیند. از این رو، با کمک ابزارها و پشتیبان‌های مختلف از جمله حقوق و فلسفه، سطح حمایت‌ها، استانداردها و ادبیات آن را توسعه دهد. جبران خسارت معنوی یکی از این ابزارهاست که باید در کنار نگرش‌های فلسفی، مورد توجه رویه قضایی قرار گیرد.

۱. معاون دادستان عمومی و انقلاب مرکز استان خراسان رضوی و سرپرست دادسرای ناحیه ۵ مشهد (مجمع شوق زندگی).

۲. عضو هیأت علمی دانشگاه فردوسی مشهد.

روش تحقیق:

پژوهش حاضر به روش توصیفی - تحلیلی و با استفاده از آرای قضایی و تحقیقات کتابخانه‌ای صورت می‌پذیرد.

یافته‌ها:

رویه قضایی ایران، به دلایلی از جمله تحولات اجتماعی، در شرف تحولات عمیقی است که می‌توان به تغییر در فنون و روش‌های قضایی، انسانی کردن روش‌ها، سطح حمایت بیشتر از مردم، اعتمادسازی، بازخواست از نهادهای عمومی و حمایت اجتماعی اشاره داشت. پژوهش حاضر با برشمردن این موارد، تحلیل‌های فلسفی و تکنیک‌های حقوقی تازه را با تأکید بر حقوق کودکان، مدلل می‌کند.

نتیجه‌گیری

به نظر می‌رسد رویه قضایی ایران بطور کلی در حوزه مسئولیت مدنی و خسارت معنوی و بطور خاص، در حوزه کودکان، از ادبیات حمایتی، روش‌های تطبیقی و ادبیات تازه‌ای به ویژه فلسفی استفاده می‌کند و این تغییر، نویدبخش تحولات بهتر و همسو با حمایت‌های بیشتر از روح و روان اشخاص و برنامه‌های پیشگیرانه، به ویژه راجع به کودکان است.

واژگان کلیدی: کودک، مسئولیت مدنی، خسارت معنوی، رویه قضایی، رأی دادگاه

درآمدی بر حقوق کودکان با نیازهای ویژه با نگاهی بر حقوق بین‌المللی معلولین

مژگان رجبی، فریده رست^۱

چکیده: تحقیقات نشان می‌دهد حدود ۱۰ درصد از جمعیت جهان، دچار نوعی از معلولیت^۲ و ناتوانی است که در میان آنان ۱۵۰ میلیون کودک زیر ۱۵ سال وجود دارند. این افراد و خانواده‌های آنان با مشکلات اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و... دست به گریبان هستند. علاوه بر این، آنها مشمول پرداخت هزینه‌های سنگین برای اموری از جمله بهداشت، درمان و توانبخشی^۳، آموزش و اشتغال، مسکن و سایر نیازها می‌شوند.

تمامی کودکان، از جمله کودکان معلول و استثنایی حق بهره‌مندی از نیازهای اساسی که برای بقا، امنیت و آسایش آنها لازم است را دارند. دو حق مهم آنها از جمله حق حیات و حق آموزش در این مقاله مورد بررسی قرار گرفته است تا با بهره‌گیری از امکانات جامعه در حد توانایی خود به رشد ذهنی و جسمی رسیده و بتوانند به عنوان عضوی از جامعه، قبول مسئولیت شهروندی داشته باشند. با وجود این که کودکان معلول به علت نداشتن رشد کامل فیزیکی و یاذهنی محتاج مراقبت‌ها و حمایت‌های قانونی هستند، در سال‌های

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی دانشگاه خیام مشهد
rajabimozghan095@gmail.com

۲. معلولیت به انگلیسی (Handicap): به آسیب‌های ناشی از احتلال و ناتوانی گفته می‌شود که منجر به ایجاد محدودیت و جلوگیری از ایفای نقش طبیعی فرد در زندگی می‌گردد.

۳. توانبخشی با تمرکز به بازتوانی فرد به افزایش کیفیت زندگی فرد می‌پردازد. در واقع توانبخشی از علوم پزشکی، علوم اعصاب، روانشناسی و علوم اجتماعی و... کمک می‌گیرد.

اخیر موضوع حقوق کودکان دارای ناتوانی و معلولیت، مورد توجه بوده. تحقیقات نشان داده‌اند، تنها یک ماده از «پیمان نامه جهانی حقوق کودک» به این موضوع اختصاص یافته است. از سال ۱۹۲۴، تلاش‌هایی برای تدوین موادی برای تأمین حقوق کودکان صورت گرفته است. تصویب اعلامیه‌ی حقوق کودک در سال ۱۹۲۴ و تصویب «پیمان‌نامه‌ی جهانی حقوق کودک» در سال ۱۹۸۹، مهمترین اقدامات انجام شده برای کلیه‌ی کودکان جهان بوده است. همچنان تمامی جوامع تلاش دارند تا با تدبیر و با وضع قوانین کارآمد در ضروریات حقوق انسانی، بر آن جامه‌ی عمل پوشانده و در اختیار افراد کلیه جوامع قرار دهند و موارد مهمی همچون اعلامیه‌ی «حقوق عقب‌ماندگان ذهنی» در سال ۱۹۷۱ و اعلامیه‌ی «حقوق معلولین» در سال ۱۹۷۵ و نیز ماده ۲۳ «پیمان‌نامه‌ی حقوق کودک»، به این موضوع پرداخته است. علاوه بر این موارد، برای پرداختن به موضوع حقوق کودکان معلول، راهکار مناسبی توسط مصوبه‌ی «قوانین استاندارد برای معلولان» در سال ۱۹۹۳ ارائه شده است و همچنان در سالهای اخیر برای تصویب «پیمان‌نامه جهانی حقوق معلولان»، تلاش‌ها ادامه دارد تا ضمانت اجرایی مناسبی از سوی دولت‌ها وضع گردد.

واژگان کلیدی: حقوق کودکان، کودک با نیازهای ویژه، معلولیت، قوانین

کارایی کلینیک‌های حقوق کودک در پرتو کودک همسری

مروى صباغ، محمدرضا^۱

چکیده: کودک همسری مقوله‌ای است که مباحث پیرامون آن در جامعه کنونی نمود بسیاری پیدا کرده است. در این نوشته از منظر آیات قرآن کریم و روایات وارده در این زمینه و قوانین کنونی جمهوری اسلامی ایران مطلب به میان آمده و اثبات خواهیم کرد که این مقوله از منظر و مأوی این سه منبع مورد پذیرش نبوده است. اما از آن جایی که در وهله عمل این مبحث در بین بعضی از افراد جامعه رواج دارد، از این رو کلینیک‌های حقوق کودک موظف هستند در این زمینه ورود کرده و مسائل را قبل از آسیب، حین آسیب و بعد از آسیب هر کدام را به طریقی برطرف نموده و با آموزش‌های صحیح و پژوهش‌های دقیق و خدمات مشاوره‌ای جامعه را به سمت اصلاح این هنجار غلط سوق داده و آسیب‌های پیش آمده را حل و فصل نمایند.

واژگان کلیدی: کودک همسری، کلینیک‌های حقوق کودک، کنوانسیون حقوق کودک، ماده ۱۰۴۱ قانون مدنی

۱. کارشناسی ارشد حقوق جزا و جرم‌شناسی mohammadrezamarvisabbagh@gmail.com

مروری بر جایگاه حقوقی کودکان در ایران

دکتر مهناز دیهیم^۱ و فرشته سلجوقی^۲

چکیده:

زمینه: بسترهای فرهنگی، ماهیتی تاریخی دارند. حافظه تاریخی هر جامعه ای مولد ساختارها در هر دوران است. حقوق از جمله همین ساختارهاست. حقوق کودک اگر فردیت کودک به شکل کنشگری مستقل دیده شود، معنا پیدا می کند. کودکان آسیب‌پذیرترین قشر جامعه هستند پس لازم است به همین نسبت توجه دقیق‌تر و آگاهانه‌تری در روند روبه رشد جسمانی، روانی، اجتماعی و معنوی آنها انجام شود. آنها به لحاظ شرایط خاص این دوران از آسیب‌پذیری بیشتری درمقایسه با سایرین قرار دارند و به دلیل نداشتن توان جسمی و فکری لزوم قدرت دفاع از خود و مقابله با ناملازمات محیط را ندارند و بیشتر در معرض آسیب‌های ناشی از آن قرار دارند.

هدف و روش: شناسایی نقاط قوت، ضعف علمی و اجرایی حقوق کودک در ایران در این پژوهش بوده است. سطح تحلیل پژوهش در سطح کلان و ساختاری است؛ به این شکل که همه برنامه‌ها، اقدامات و ساختارها در رابطه با حقوق کودک در ایران شناسایی و سپس با استفاده از روش مونوگرافی و

۱. دکتری حقوق بشر، عضو کلینیک حقوق کودک مشهد قائم مقام و مدیر کارگروه پژوهشی شبکه هماهنگی مراکز غیر انتفاعی شبه خانواده خراسان رضوی، مسئول حقوق کودک گلستان

علی (ع)، Deihim_mahnaz@yahoo.com،

۲. کارشناس ارشد مدیریت، عضو انجمن علمی استان و دبیر کلینیک حقوق کودک مشهد،

مدیرعامل شبکه هماهنگی مراکز غیر انتفاعی شبه خانواده خراسان رضوی،

Saba12451@yahoo.com

تکنیک های تحلیل تطبیقی، ساختاری، تحلیل اسنادی، بیان مشاهدات و تجربیات مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته اند.

نتایج: کودکان به دلیل موقعیت تابع و تحت سلطه بودنشان همواره مورد غفلت قرار گرفته اند، و در نهایت بطور تدریجی به حاشیه رانده شدند؛ در واقع نیازها و علایق کودکان کمتر مورد توجه قرار گرفته است. در بررسی تاریخ ایران به این نتیجه می رسیم که جامعه ایران جامعه جمعگراست، فرد جدای از جمع، هیچ معنا و هویتی ندارد. فرد در گروه و جمع معنا و هویت می یابد. خانواده اصلی ترین جمع هویت بخش است که مالکیت همه افراد عضو را در اختیار دارد. لذا حقوق کودک، مستقل از حقوق خانواده نیست. بنابراین تاکنون در جامعه ایران تعریف و چهارچوب مشخصی برای کودک و حقوقش در دستور کار نبوده است. حتی شکاف در بین تعاریف نهادهای مختلف از جمله نهاد دین، قانون و حقوق در مورد واژه کودک و کودکی در ایران مشهود است. اگر هم قوانین و حقوق مربوط به کودکان روی کاغذ بود در عمل اجرا نمی شد و مباحثی که مربوط به کودکان بود معمولاً یا با اغماض مواجه می شد یا با نگاه رخدانگر. این باعث شد تا برخی افراد بخواهند به جهت هیجان های لحظه ای، در مقطعی نگرش درونی خود و دغدغه شخصی شان را از طریق دفاع از حقوق کودکان پیاده کنند؛ نتیجه این شده است که کودکان ما از نطفه تا پایان دوران کودکی در معرض آسیب قرار گیرند. قانون حمایت از اطفال و نوجوانان که در ۱۳۹۹ تصویب و اجرایی شد باتمام نواقصش روزنه امیدی است که بتوان این آسیب ها را کاهش داد. در نهایت باید گفت کنشگران حوزه حقوق کودک امیدوارند که قانون حمایت از اطفال و نوجوانان ۱۳۹۹، مصداق فرجام قوانین مصوب در حمایت از کودکان در قرن ۱۹ اروپا نشود؛ قوانین بدون ضمانت های اجرایی.

واژگان کلیدی: اسناد بین‌المللی، حقوق بشر، قوانین ایران، حقوق کودک ایرانی

کودکان و آسیب‌های اجتماعی، و نقش مراکز شبه‌خانواده در کنترل و پیشگیری آسیب‌ها

سید حمید رضا زاده^۱

چکیده:

زمینه: حقوق کودک از موارد مهم در سیستم رفاهی کشورها به شمار می‌آید. کودکان به لحاظ شرایط خاص جسمانی و روانی و عاطفی، بی دفاع و در گرفتن و شناسایی حقوق خود ناتوان هستند. برخی از کودکان و نوجوانان صرف‌نظر از شرایط سنی، به‌خاطر قرار گرفتن در موقعیت‌ها و اوضاع و احوال مخاطره‌آمیز بیش از پیش در معرض انواع سوء استفاده‌ها و بزه دیدگی‌ها قرار دارند؛ که تحت عنوان «کودکان و نوجوانان در معرض خطر» یا «کودکان آسیب‌پذیر» در قوانین و عرف یاد می‌شوند. یکی از مهمترین موضوعات حقوق کودک که مورد تاکید پیمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای و قوانین داخلی کشورها می‌باشد، حمایت از همین کودکان در معرض آسیب است. این کودکان به دلایل مختلف سیاسی، اجتماعی و اقتصادی نیازمند حمایت ویژه اجتماعی - حقوقی و مداخله نهادهای اداری و قضایی هستند. هرچند مسولیت نگهداری از کودک در تمام اسناد حقوقی بین‌المللی بر عهده والدین ذکر شده است، اما در صورت اقتضای مصلحت طفل، نگهداری آنان در فضای امن خارج از خانواده توسط اشخاص، نهادها و موسسات دولتی یا خصوصی صلاحیتدار در نظر گرفته شده است.

۱. مدیرعامل موسسه گلستان علی (ع) و رییس هیات مدیره شبکه هماهنگی مراکز غیر انتفاعی شبه خانواده استان خراسان رضوی .

هدف و روش: این پژوهش سعی در شناخت و معرفی راه های گوناگون حمایت اداری و حقوقی از کودکان بی سرپرست و بد سرپرست به منظور تامین سرپرستی و مراقبت موثر از ایشان دارد. لذا با استفاده از همه برنامه ها، اقدامات و ساختارها در ارتباط با حقوق کودکان بی سرپرست و بد سرپرست در سطح قوانین بین الملل و ایران، شناسائی و سپس با استفاده از تکنیک های تحلیل تطبیقی، ساختاری، تحلیل اسنادی، بیان مشاهدات و تجربیات مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته اند.

نتیجه گیری: کودکان بی سرپرست و بد سرپرست به عنوان یک معضل اجتماعی براساس عوامل و شرایط سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی از مزایای زندگی در خانواده محروم هستند مثل کودکان کار، کودکان در معرض خرید و فروش، کودکان دارای والدین یا والد زندانی، کودکان دارای والد یا والدین معتاد، کودکان رها شده، کودکان خیابانی و کودکان مجهول الهویه و این کودکان بدون سرپرست موثر، دچار مشکلات و آسیب های فیزیکی، روانی، عاطفی و اجتماعی هستند که تبعات این آسیب‌پذیری در آینده همه اجزای جامعه را دچار بحران خواهد کرد.

براساس ماده ۸ قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی سرپرست و بد سرپرست و بند ۱ ماده ۱ آیین نامه اجرایی این قانون، کودک یا نوجوانی را فاقد سرپرست موثر می نامیم که اولاً امکان شناخت هیچ یک از پدر، مادر و جد پدری وی وجود نداشته باشد، دوماً هیچ یک از پدر، مادر، جد پدری و وصی منصوب از سوی ولی قهری او در قید حیات نباشند. در صورت لزوم خروج کودک بدسرپرست از خانواده اصلی و یا بی سرپرست شدن کودک، براساس قوانین و مقررات، سرپرستی و نگهداری از وی توسط مراکز شبه خانواده (خانه های شبانه روزی) و یا خانواده جایگزین؛ تا بازیابی صلاحیت خانواده یا استقلال یافتن فرزند انجام می گیرد.

مراکز شبه خانواده (Home for Children) نهادی اقامتی، زیستی و اجتماعی است که تحت سرپرستی و مراقبت اشخاصی مانند یک زن و شوهر یا مربیان

زن و مرد آموزش دیده که به صورت یک خانواده زندگی می‌کنند، امکان زندگی و پرورش و آموزش تعدادی کودک و نوجوان بی‌سرپرست را فراهم می‌کنند. در مراکز شبه خانواده تلاش بر این است تا محیطی طبیعی از یک خانواده ایجاد و پیوندهای صمیمانه و عاطفی بین کودکان و سرپرستان حاصل شود. در این تشکیلات، با شبیه‌سازی موقعیت و ماهیت خانواده برای کودکان بی سرپرست یا بدسرپرست، کارکردهای اصلی خانواده که پاسخ به نیازهای فردی و از همه مهمتر جامعه‌پذیری است، احیا می‌شود. اما همه چیز در شبیه سازی به خانواده، خلاصه نمی‌شود و آموزش های مختلف و جلسات متعدد روان درمانی و مشاوره را می‌توان نقطه قوت تربیت فرزندان در مراکز شبه خانواده دانست، شبه خانواده همانند یک خانواده دلسوز نسبت به رشد و نمو فرزندان خود نگران هستند و برای رشد خلاقیت های فردی و سلامت اجتماعی (شکوفایی اجتماعی ، انسجام اجتماعی، همبستگی اجتماعی، پذیرش اجتماعی و در نهایت مشارکت اجتماعی) آن ها برنامه های مستمر دارند.

و درانتها شعار ما در مراکز شبه خانواده این است که اگر در جامعه ایران خودمان نتوانیم معضلات اجتماعی را درمان کنیم معضلات اجتماعی، شبکه وار امنیت اجتماع و همه هنجارهای اجتماع را دچار عدم توازن خواهد نمود.

واژگان کلیدی: اسناد بین المللی، حقوق بشر، حقوق کودک، قوانین ایران، کودک بد و بی سرپرست، بهزیستی، مراکز شبه خانواده

شیوه های مطلوب آموزش آموزه های دینی به کودکان

محمد مهدی مقدادی، حجت حکمت^۱

چکیده: هنگامی که اهمیت آموزش معارف دینی در سنین کودکی برای اشخاص خصوصاً پدر و مادرها روشن و واضح گردد ولی اطلاع از شیوه‌های پسندیده و نوین آموزش در اختیار ایشان نباشد، فهم ارزش اصل آموزش در عمل صفر و ناکارآمد خواهد بود. از طرفی هم در جوامع کنونی اسلامی به طور معمول، شیوه‌های غربی مورد مطالعه و بررسی قرار گرفته است و با رویکرد و نگاه دینی همراه نبوده است. از این رو وجود راهکارهای مؤثر دینی که بتواند ماندگاری احکام و معارف دینی را در ذهن کودکان، نوجوانان و حتی جوانان را ضمانت کند ضروری است. بی‌گمان این راهکارها در میان نوشتارهای دینی وجود دارد ولی نیاز به رصد، تحقیق و بررسی دارد. بدین سان در این مقاله سعی شده است با مطالعه متون و تراث دینی، شیوه‌هایی که به تایید شرع رسیده است مطرح گردد.

واژگان کلیدی: آموزش احکام، شیوه های مطلوب آموزش، تربیت کودکان

1. Email: mmeghdadim@gmail.com
hj.hekmat@outlook.com

ضرورت بازنگری معاضدت حقوقی با تاکید بر حقوق کودک در نظام حقوقی ایران

سیده آویدجهاد

چکیده: معاضدت قضایی اقدامی است در جهت امداد حقوقی به افراد بی بضاعت که به دلایل مختلف از جمله عدم تمکن مالی و یا آگاهی کافی، امکان دسترسی به وکیل یا استفاده از مشاوره و دیگر تسهیلات حقوقی نداشته و بدین صورت از احقاق حق خود باز میمانند. مع الاسف در نظام حقوقی ایران علیرغم درجه اهمیت و قدمت طرح بحث، این موضوع نسبتاً مغفول مانده است. در پژوهش حاضر سعی بر این است به این سوال پاسخ داده شود که: "ساز و کارهای مناسب و قانونی برای ارایه خدمات حقوقی به اقشار آسیب پذیر جامعه به ویژه کودکان چه میتواند باشد؟" ضمن بررسی قوانین کنونی و مطالعه پژوهش های صورت گرفته در مقایسه با نظام حقوقی کشورهای دیگر، در این مقاله تنقیح مقررات موجود، وضع قوانین جدید و ایجاد نهادهایی به منظور ارایه خدمات مذکور پیشنهاد میگردد.

کلید واژگان: کلینیک های حقوقی، وکیل معاضدتی، مشاوره حقوقی، معاضدت قضایی

مسئولیت اجتماعی شرکت‌های پتروشیمیایی عسلویه در برابر کودکان بی‌سرپرست شهرستان‌های جم و عسلویه

احمد حیدری^۱

چکیده: مسئولیت‌های اجتماعی شرکت‌های تولیدی نظیر شرکت‌های صنایع پتروشیمیایی در برابر محیط و مردمان پیرامون حوزه فعالیت خود به دلیل آثار ناشی از فعالیت‌های آنها یکی از چالشی‌ترین مسایل می‌باشد. شرکت‌های پتروشیمیایی فعال در شهرستان عسلویه و فعالیت شهرک‌های مسکونی آنان در شهرستان جم بدلیل فعالیت‌های گسترده، و در برخی موارد خارج از ضوابط خود، مسئولیت‌های متعددی در برابر آسیب‌های موجود در آن مناطق برعهده دارند. امروزه یکی از آسیب‌های دردناک و در عین حال بسیار مهمی که شهرستان‌های عسلویه و جم با آن درگیر هستند، موضوع کودکان کار و کودکان بی‌سرپرست می‌باشد. هدف از بحث آنست که مشخص شود که شرکت‌های پتروشیمیایی فعال در شهرستان‌های عسلویه و جم به چه میزانی در برابر این بحران دردناک اجتماعی مسئولیت دارند. در این نوشته نخست سعی شده است که ابعاد مسئولیت‌های اجتماعی شرکت‌های پتروشیمیایی بیان، و در ادامه، نیازمندی‌های کودکان کار و کودکان بی‌سرپرست شناسایی شود تا بر این پایه نوع و میزان مسئولیت‌های آن شرکت روشن و مشخص گردد. یافته‌های این تحقیق نشان می‌دهد که مسئولیت شرکت‌های پتروشیمیایی مستقر در آن شهرستان‌ها فراتر از مسئولیت اجتماعی بوده و در قالب مسئولیت مدنی نیز قابلیت طرح دارند. نتایج این تحقیق می‌تواند برای

۱. احمد حیدری؛ دکترای حقوق تجارت و سرمایه‌گذاری بین‌المللی (دانشکده حقوق دانشگاه

قانونگذار ایرانی جهت قانونی کردن مسئولیت‌های اجتماعی، پژوهشگران برای انجام تحقیقات بیشتر، و شرکت‌های تولیدی جهت آگاهی و اطلاع از وضعیت حقوقی خود مفید باشد.

واژگان کلیدی: مسئولیت اجتماعی، مسئولیت مدنی، شرکت‌های پتروشیمیایی، کودکان کار، کودکان بی‌سرپرست،

ضرورت اختصاص درصدی از مالیات دریافتی به حوزه حقوق کودک

دکتر آرین قاسمی^۱، سمیه بانوئی^۲

چکیده: کودکان مهم‌ترین بخش از سرمایه‌های انسانی هر جامعه را تشکیل می‌دهند که حمایت از این سرمایه‌ها نیازمند طرح و برنامه‌های متفاوت و کارآمد جهت تضمین بیش‌ترین و بهترین منافع و مصالح برای کودکان می‌باشد. ارتقای کیفی و کمی حقوق کودکان بدون همراهی و مشارکت تمامی ساختارهای اجتماعی و اقتصادی جامعه محقق نخواهد شد و بدیهی است یک قانون حمایتی روشمند علاوه بر بیان حقوق کودکان باید به گونه‌ای کاربردی به اختصاص منابع مالی لازم جهت تضمین اجرای فعالیت‌های مصوب بپردازد. از آنجا که نخستین و اصلی‌ترین اهداف مالیاتی افزایش درآمد برای پرداخت هزینه‌های عمومی است و غالب هزینه‌های اجتماعی دولت نیز از محل اختصاص مالیات تامین می‌شود، لذا حمایت مستمر از حقوق کودکان نیز نیازمند اختصاص درصدی از مالیات وصولی به این امر می‌باشد. براین اساس به نظر می‌رسد دعوت از نهادهای تصمیم‌ساز در جامعه جهت تئوری‌پردازی و عمل‌گرایی در راستای اختصاص درصدی از مالیات وصولی جهت بهبود اصل تضمین حقوق کودک از نیازهای جوامع امروزی است. مقاله حاضر با روش توصیفی - تحلیلی سعی در شناسایی و تبیین اهداف توسعه حقوق کودک داشته و در این مسیر بر ضرورت اختصاص درصدی از مالیات جهت صیانت از

۱. پژوهشگر پسادکتری حقوق کودک

۲. دانشجوی دکتری حقوق عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد دامغان، سمنان، ایران
sbanoei@yahoo.com

منافع عالیه کودکان و توانمند سازی نهادهای خدمات رسان و زمینه سازی برای رشد مادی و معنوی کودکان تاکید می‌گردد.

واژگان کلیدی حقوق کودک، وصول مالیات، اصول و اهداف

بررسی رسالت‌های مطلوب کلینیک‌های حقوق کودک

رشید تقوایی ابریشمی^۱

چکیده: کودکان در وانفسای مرافعات حقوقی که براساس آمارها رشد روزافزونی را تجربه می‌کند یکی از بی‌دفاع‌ترین و مظلوم‌ترین عناصر بوده و هستند، چرا که توان درک مسائل حقوقی را نداشته و یارای حمایت حقوقی و کیفری از آنان نیز آنگونه که شایسته است وجود ندارد. این در حالی است که آسیب‌های وارده از هر حیث به کودکان با توجه به موقعیت و حساسیت دوره رشد و تکامل شخصیتی آنان آثار به نسبت شدید، گسترده و پایداری را به دنبال دارد که طبعاً جامعه نیز از آن متأثر می‌گردد. در این پژوهش که به روش مطالعات اسنادی و همچنین از طریق بررسی عملکرد کلینیک‌های حقوق کودک صورت گرفته است، به تحلیل عملکرد کلینیک‌های حقوق کودک پرداخته و ظرفیت‌های مغفول مانده این تاسیس کاربردی اجتماعی را مورد توجه قرار داده‌ایم، به عبارت دیگر محقق در تلاش است با تبیین مصادیق و استناد به مواد معتبر قانونی و مفاد معاهدات بین‌المللی بخشی از مصادیق مغفول مانده حقوق کودک که ظرفیت حمایت از آن در کلینیک‌های اختصاصی حقوق کودک به چشم می‌خورد احصاء و اجمالاً مورد تحلیل قرار دهد. یافته‌های پژوهش مبین این نکته است که توجه به حقوق کودک در حوزه‌های مختلف با استعانت از تجارب سایر ملل موفق و وفق مفاد کنوانسیون‌های حقوقی از جمله کنوانسیون حقوق کودک می‌تواند تا حد قابل توجهی معضلات عدیده موجود در حوزه زیست اجتماعی کودک نوجوان را مرتفع سازد. طبعاً پردازش به حقوق بنیادین کودک همچون حق تغذیه مناسب، حق زیست و

۱. دانشجوی دوره دکتری تخصصی حقوق جزا و جرم‌شناسی

برخورداری از محیط زیست مناسب، حق بهداشت و سلامت کودک، حق آموزش و پرورش کودک، حقوق اقتصادی و مادی متصوره کودک، حق آزادی بیان و اندیشه کودک، حق سرنوشت و آینده کودک، حقوق فرهنگی و اجتماعی کودک، حق بهره‌مندی کودک از سرپرستی مناسب و حقوق دیگری که طبیعتاً گستره قابل توجهی را شامل می‌شود و متعاقباً مکلفین متعدد به حفظ و رعایت حقوق کودک را تعریف می‌نماید، می‌تواند آینده بهتری را برای هر جامعه به ارمغان آورد. با این شرط که موثرین و اجزاء مرتبط به حقوق کودک توانمندی خود را به کار گرفته و کودکان را از این حیث حمایت نمایند.

واژگان کلیدی حقوق کودک، کنوانسیون حقوق کودک، آسیب‌ها، تکالیف، کلینیک حقوق کودک

تعهد به نفع مسوولیت اجتماعی در قراردادهای نفتی، مطالعه موردی حقوق کودکان مناطق نفت خیز

محسن ربیعی^۱

چکیده: قراردادهای بین‌المللی در بخش بالادستی صنعت نفت و گاز به دلیل ماهیت موضوع قرارداد پیوسته از لحاظ اقتصادی، حقوقی، زیست محیطی دانش فنی و تکنولوژی، دارای اهمیت دو چندان است. شرکت‌های سرمایه‌گذار بین‌المللی دائماً در اندیشه بدست آوردن سود بیشتر و دولت‌های میزبان نفتی به دنبال اکتشاف، توسعه میادین نفتی و تولید هستند. طرفین قراردادی به موضوعاتی که به آن در قرارداد کمتر توجه دارند یا به عبارتی در مرحله عملیات و حین اجرای کار به نحوی از انحا توجه نمی‌کنند به محیط زیست محل اجرای پروژه و مهمتر از آن به حقوق و منافع کودکانی است که در منطقه جغرافیایی فعالیت شرکت‌های سرمایه‌گذار زندگی می‌کنند.

مسئولیت اجتماعی این شرکت‌های بزرگ و سرمایه‌گذار بین‌المللی در صنعت نفت و گاز نسبت به حقوق کودکان منطقه نفت خیز در واقع نتیجه تعهدی می‌باشد که این شرکت‌ها به ارزش نهادن به جنبه‌های اجتماعی، فرهنگی و محیطی در منطقه عملیات پروژه که مختص این کودکان است، می‌بایست طرفین قراردادی ملتزم به رعایت این اصول باشند. صنایع نفت و گاز در مرحله عملیات باعث آلودگی آب، خاک و هوا می‌شود و کودکانی که در این مناطق زندگی می‌کنند از وجود این صنعت دچار آسیب‌ها و خسارتهای مادی و معنوی فراوانی می‌شوند. مهم قراردادن این موضوع در قراردادهای نفتی به عنوان یک الزام و شروط قراردادی می‌تواند ضرورتی برای حفظ و جلوگیری از این آسیب‌ها و آلودگی و تخریب محیط زیست گردد.

۱. دانشجوی دوره دکتری حقوق خصوصی.

لذا به نظر نگارنده فضای قانونگذاری ایران بدوا وابسته به ایجاد بسترهایی مناسب قانونی در حقوق نفت و گاز در جهت این نوع از مسئولیت اجتماعی در مقابل حقوق کودکان مناطق نفت خیز است. در قراردادهای نفت و گاز مبحث شرایط زیست محیطی در قالب شروط یا ضمیمه های پیوست شده می باشد که گاهی به دلیل کلی بودن و فقدان ضمانت اجرای موثر با توجه به وجود و حضور کودکان در مناطق نفت خیز نقش ناچیزی ایفا کرده اند. ثانیاً؛ در قراردادهای نفت و گاز در صورتی که مولفه های چرخه سیاست گذاری بویژه قالب بندی و اجرای سیاست ها به شکل دقیق رعایت شود این مسئولیت ها و حقوق کودکان قطعاً دیده خواهد شد. لذا می توان نتیجه گرفت با توجه به شرایط، باید نسبت به برقراری مکانیسم روشن و ساختاری نظام مند، در راستای انعقاد قراردادهای نفت و گاز و اعتبار و ارزش نهادن به مسئولیت اجتماعی در مقابل حقوق کودکان مناطق نفت خیز از جمله تهیه و تدوین ضمیمه جامع این اصول که شامل بر تنظیم دقیق تعهدات و تکالیف طرفین قراردادی و ضمانت اجرای کارآمد باشد، صورت گیرد. تحقیق حاضر روش تحلیلی - توصیفی است و شیوه گردآوری داده ها از روش کتابخانه ای - اینترنتی استفاده شده است.

کلید واژه‌ها: قراردادهای نفت و گاز، کودکان، حقوق، تعهدات، مسئولیت اجتماعی

معاضدت حقوقی برای کودکان؛ ضرورت، اصول و ساز و کارها

محمد مهدی مقدادی^۱

چکیده: کودکان به سبب ناتوانی فکری و جسمی، آسیب پذیرترین قشر جامعه انسانی به شمار می روند. به همین جهت است که در لزوم حمایت از کودکان، به ویژه در شرایط خاص و مخاطره آمیز مانند درگیری ها و جنگ، فقر اقتصادی، نبود خانواده و سوءاستفاده از اطفال و نوجوانان، تردیدی نیست. از جمله این حمایت ها، پشتیبانی و خدمات حقوقی برای آنان است که در قالب معاضدت حقوقی صورت می گیرد. لیکن متأسفانه تاکنون این مساله مهم مورد تحقیق و بررسی لازم قرار نگرفته و از همین رو معاضدت حقوقی کودکان با همان وضعیت و کیفیت شهروندان عادی و هم ردیف آنان تبیین و اجرا می شود و حتی به لحاظ ضعف آنان و نیز عدم مطالبه گری در این باره، حق عادی آنان نیز مورد غفلت و سهل انگاری قرار می گیرد. مداخله افراد غیر متخصص و بی توجهی به اصول و قواعد و روش ها در این زمینه، کاستی مهم دیگری است که باید به دقت ملاحظه و رفع نقص گردد. در این مقاله با نگاهی به اقتضائات کودکان، استانداردهای دادرسی و الزامات حقوق کودک و نیز حقوق داخلی برخی از کشورهای پیشرو، مفهوم و جایگاه معاضدت حقوقی، اهمیت و ضرورت، اصول محوری و ساز و کار مناسب معاضدت حقوقی کودکان را بررسی و ارائه شده است.

واژگان کلیدی: معاضدت حقوقی، کودکان، وکالت برای کودکان، اصول معاضدت حقوقی، ساز و کار معاضدت حقوقی

۱. دانشیار دپارتمان حقوق دانشگاه مفید، قم، ایران. Email: meghdadi@mofidu.ac.ir

بررسی نقاط قوت و نقاط ضعف قانون حمایت از اطفال و نوجوانان مصوب

۱۳۹۹

رشید تقوایی ابریشمی^۱

چکیده: مهمترین و کاربردی‌ترین ابزار حمایت قانونی و قضایی از کودک و نوجوان قوانین مدون حمایتی مرتبط است. قوانین حمایتی چنانچه صحیح و متناسب با شرایط وضع و اجرایی گردد بسیاری از معضلات حوزه حقوق کودکان و نوجوانان مرتفع خواهد شد. تناسب واکنش نظامات قانونی و حاکمیتی با رفتار کودک و نوجوان اهمیت ویژه‌ای در اصلاح و ارشاد کودک داشته و طبعاً در صورت اعمال اصولی قوانین مزبور تعالی کودک و نوجوان را در پی خواهد داشت. در این پژوهش که به روش مطالعات اسنادی و از طریق مطالعه قوانین موضوعه و منابع علمی و تخصصی داخلی و بین‌المللی صورت گرفته است، به تحلیل کیفی قانون حمایت از اطفال و نوجوانان مصوب ۱۳۹۹ به انضمام تبیین و بررسی اجمالی وجوه اشتراک و افتراق قانون مزبور با کنوانسیون حقوق کودک در قالب پژوهشی توصیفی- تحلیلی پرداخته‌ایم. یافته‌های این پژوهش بیانگر فزونی نسبی تطبیق مفاد قانون حمایت از اطفال و نوجوانان با مفاد مندرج در کنوانسیون بین‌المللی حقوق کودک است. مضاف بر اینکه در قانون حمایت از اطفال و نوجوانان مصوب ۱۳۹۹ نسبت به قوانین سابق، شاهد نوآوری‌هایی در حوزه پیشگیری از وقوع جرائم علیه کودکان، نوآوری‌هایی در فرایند کیفری رسیدگی قضایی به موارد جرائم علیه کودکان هستیم. با این حال به نظر ایراداتی نیز بر قانون حمایت از اطفال و

۱. دانشجوی دوره دکتری حقوق جزا و جرم‌شناسی Rashid.taghvaei@gmail.com

نوجوانان متصور است، فی المثل در قانون مزبور آنگونه که باید به ظرفیت سازمان‌های غیر دولتی و مردم‌نهاد حمایتی توجه نشده‌است، همچنین از فحوای قانون حمایت از اطفال و نوجوانان چنین مستفاد می‌گردد که بیش از آنکه حمایتی باشد، یک قانون قضایی است. در نهایت آنچه از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است ضرورت تفسیر و اعمال صحیح قوانین موصوف است، چرا که عمر زیادی از تصویب قانون مزبور نمی‌گذرد و طبعاً کاربرد صحیح قانون حمایت از اطفال و نوجوانان می‌تواند ضمن تضمین حقوق و صلاح کودک و نوجوان در ارزیابی و رفع نواقص احتمالی قوانین مورد اشاره موثر واقع شود

واژگان کلیدی حقوق کودک، کنوانسیون حقوق کودک، قانون حمایت از اطفال و نوجوانان، جرائم علیه کودکان.

الحمايات القضائية للأطفال في العراق

حسين علي عيدان الخزعلي^١

الملخص: تعد مرحلة الطفولة من اخطر مراحل العمر وأعظمها شأنًا في تكوين شخصية الفرد، فالطفل ضعيف لا يستطيع أن يلبي حاجته التي تضمن له استمرار الحياة معتمدا على ذاته، وإن الطفل يعد الأساس في بناء المجتمع ولضمان حقوق الطفل فقد حرصت التشريعات على حماية حقوق الطفل ووفقا للدستور العراقي لعام ٢٠٠٥ تكفل الدولة حماية الأمومة والطفولة وللأولاد حق على والديهم في التربية والرعاية والتعليم ويحظر الاستغلال الاقتصادي للأطفال كافة وتتخذ الدولة الاجراءات الكفيلة بحمايته وتمنع كل اشكال العنف والتعسف في الاسرة والمدرسة والمجتمع وتكفل الدولة للفرد والاسرة وبخاصة الطفل حياة كريمة.

ولاشك ان للطفل حقوقا كثيرة في القوانين العراقية منها ما يتعلق بحقوقه الشخصية في قانون الاحوال الشخصية رقم ١٨٨ لسنة ١٩٥٩ في أن يكون له اسم وجنسية وحق بالنسب وحق النفقة والحضانة والرعاية ذلك ان الطفل يجب ان يعيش في بيئة سليمة وظروف مناسبة للعيش.

كما ضمن المشرع العراقي حقوق الطفل في قانون رعاية القاصرين رقم ٧٨ لسنة ١٩٨٠ وتتولى مديرية رعاية القاصرين حماية اموال الطفل بموجب المادة ١٠١ من قانون رعاية القاصرين والرقابة والاشراف على من يتولى رعاية شؤون القاصر وهم الولي والوصي والقيم وحفظ اموال القاصر وتنميتها على شكل ودائع في المصارف وادارة العقارات العائدة للقاصر او الاشراف والرقابة على من يديرها والعناية بشخص القاصر ورعايته في جوانب حياته الاجتماعية والدراسية

١. طالب دكتوراه قانون خاص في كلية الحقوق جامعة قم الحكومية: Hussianali011@gmail.

والجوانب القانونية لمصالح القاصرين.

كما ضمن المشرع العراقي حقوق الطفل في قانون رعاية الاحداث رقم ٧٦ لسنة ١٩٨٣ وان التحقيق مع الحدث يتم من قبل محكمة الاحداث ولا يجوز توقيف الطفل في المخالفات وان محاكمة الحدث تجري في جلسة سرية بحضور وليه وان الاجراء المتخذ بحق الحدث يسمى تدبير ولا يسمى عقوبة كما نظمت احكام الضم للطفل اليتيم او مجهول النسب وفقا لاحكام الضم في قانون رعاية الاحداث، ومن حقوق الطفل حق الطفل في الميراث وحتى الجنين في بطن امه يتم تحديد حصة الجنين في التركة في القسام الشرعي على اساس حصة الذكر وحدد المشرع العراقي سنا محددا للمسؤولية الجزائية حيث تنعدم المسؤولية الجنائية للطفل الذي لم يتم التاسعة من عمره واعتبار جرائم الاتجار بالأطفال داخله ضمن الاختصاص القضائي العراقي واعتبار ارتكاب الجريمة بحق الطفل ظرفا مشددا وتكفل الدولة اتخاذ التدابير التشريعية اللازمة لحماية حقوق الطفل ومنها حق الطفل في الرعاية الاجتماعية وكفالة اليتيم وحق الطفل في الاسم والجنسية واللقب في قانون الجنسية وحق الطفل في قانون العمل العراقي وحق الطفل في التعليم في قانون التعليم الالزامي وتوفير الضمان الاجتماعي للطفل لكي يبتعد عن التشرد والجنوح وانشاء دور الدولة والتي تهدف الى رعاية الأطفال.

كما ان المشرع العراقي وفر ضمانات للطفل في قانون العقوبات العراقي حيث نص القانون على الجرائم المتعلقة بالبنوة ورعاية القاصر وتعريض الصغار للخطر وهجر العائلة ومنها ابعاد المحضون عن حاضنته.

ومن كل ما تقدم يجب مشاركة الشعب النظارة على حقوق الاطفال و والمخاطرة التي تحصل و مساعده الدولة من اجل حمايات و رفع المخاطر و جبران الخسارة التي تحدث.

الكلمات المفتاحية : الحماية , القضائية , الاطفال , العراق , الضمانات , الرعاية , المسؤولية.

حق آموزش فراگیر کودکان دارای معلولیت

محمد حبیبی مجنده^۱

چکیده: حق آموزش از حق‌های بنیادی هر انسان است. آموزش علاوه بر ارزش ذاتی، ابزار دستیابی به بسیاری از حق‌های دیگر و وسیله رشد و شکوفایی فردی و توسعه اجتماعی و اقتصادی است. اما این حق در مورد کودکان و افراد دارای معلولیت اهمیتی دوچندان دارد چرا که یک حق توانمندساز است و می‌تواند زمینه ورود این افراد به جامعه و رهاشدن آنها از انزوا، رانده‌شدگی و نیازمندی را فراهم سازد. بیش از یک میلیارد نفر از جمعیت جهان با شکلی از معلولیت زندگی می‌کنند و تعداد افراد دارای معلولیت به شدت در حال افزایش است. همچنین حدود ۱۰ درصد کودکان و جوانان دنیا یعنی حدود ۲۰۰ میلیون نفر، دارای آسیب حسی، ذهنی یا روانی هستند. حدود ۸۰ درصد این تعداد در کشورهای در حال توسعه زندگی می‌کنند. از همین رو، جمعیت معلولان، بزرگترین اقلیت جامعه محسوب می‌شوند. افراد معلول به ویژه کودکان، بطور تاریخی گرفتار نادیده شدن، تبعیض و تفکیک و در معرض انواع محرومیت‌ها و آزارها بوده‌اند. از طرف دیگر، جامعه و ساختارهای آن به گونه‌ای طراحی و سامان یافته است که نیازهای این افراد را نادیده گرفته و در پیوند با آسیب جسمی یا ذهنی، آنها را وادار به انزوا کرده است. افزون بر این، ذهنیت و فرهنگ غالب در جامعه و خانواده‌ها، این افراد را نه به مثابه شخص انسانی دارای شخصیت و کرامت انسانی و دارنده حق بلکه اشخاص نیازمند ترحم و صدقه دیده و والدین به داشتن آنها مفتخر نبوده‌اند. اما، جای خوشبختی است

۱. دانشیار دپارتمان حقوق دانشگاه مفید، ایمیل: mhabibim@mofidu.ac.ir

mhabibiim@gmail.com

که این نگرش‌ها در چند دهه اخیر در حال تغییر است. اوج این تحول، بی‌گمان تصویب کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت در سال ۲۰۰۶ میلادی است. یکی از حق‌های بنیادی شناخته شده در این کنوانسیون حق آموزش است. این حق هر چند در اسناد پیش از کنوانسیون، به ویژه در کنوانسیون ۱۹۸۹ حقوق کودک برای اشخاص دارای معلولیت هم به رسمیت شناخته شده بود، اما نوآوری کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت در این است که بطور اختصاصی و با تفصیل در ماده ۲۴ به حق آموزش پرداخته و برای اولین بار در یک سند حقوقی بین‌المللی از آموزش «فراگیر» سخن گفته است. ماده ۲۴ بی‌آن که این مفهوم را تعریف کند آن را مولفه اصلی حق آموزش اشخاص دارای معلولیت ذکر کرده است. نگارش و عبارت‌پردازی این ماده که تلاش کرده است میان دیدگاه‌ها و رویه‌های متفاوت کشورها جمع و آشتی برقرار کند آکنده از ابهام است. در این مقاله تلاش نگارنده پرداختن به برخی از این ابهام‌ها در خصوص مفهوم آموزش فراگیر و تعهدات دولت‌ها در تحقق آن است. به این منظور، نخست پیشینه‌ای از شناسایی حق آموزش کودکان دارای معلولیت در اسناد حقوقی پیش از کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت ارائه می‌شود و سپس مفهوم آموزش فراگیر، محتوای ماده ۲۴ و دامنه تعهدات دولت‌ها مطابق کنوانسیون مورد بررسی قرار می‌گیرد.

واژگان کلیدی: حق آموزش، معلولان، کنوانسیون حقوق معلولان، آموزش فراگیر

تاثیر اخلاق حرفه‌ای، مسئولیت‌پذیری اجتماعی و رفتار شهروندی سازمانی معلمان بر سلامت روانی حقوق کودک، مطالعه موردی: دانش آموزان دوره ابتدایی ناحیه یک شهر تبریز

حیدر فتح زاده قریبه^۱، جهانبخش سلمانیان^۲

چکیده: مقاله حاضر با بهره‌گیری از مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای، مسئولیت‌پذیری اجتماعی و رفتار شهروندی سازمانی معلمان دوره ابتدایی ناحیه شهر تبریز، به دنبال ارائه پاسخ به این سؤال که آشنایی معلمان با سنجه‌های فوق تا چه حد در یادگیری و آشنایی دانش آموزان دوره ابتدایی با ابعاد سلامت روانی که بخش مهمی از حقوق کودک هست می‌تواند مؤثر باشد. پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی و از لحاظ روش‌شناسی توصیفی - همبستگی می‌باشد. جامعه آماری این تحقیق شامل ۳۴۱ نفر از معلمان ابتدایی ناحیه یک تبریز بوده که ۱۷۷ نفر به صورت نمونه‌گیری تصادفی انتخاب گردید. اطلاعات موردنیاز تحقیق از طریق پرسشنامه‌های استاندارد اخلاق حرفه‌ای، مسئولیت‌پذیری و رفتار شهروندی سازمانی جمع‌آوری و از طریق نرم‌افزارهایی Spss و SmartPls در سطوح توصیفی و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج تحقیق در سطح توصیفی نشان داد که معلمان با سنجه‌های اخلاق حرفه‌ای ۶۷/۳ درصد، مسئولیت‌پذیری اجتماعی ۷۷/۶ درصد و رفتار شهروندی سازمانی ۵۴/۲ درصد آشنایی داشته‌اند. همچنین بین اخلاق حرفه‌ای و مسئولیت‌پذیری اجتماعی با سلامت روانی (۱۱/۰۰۳۶۷۵)، مسئولیت‌پذیری اجتماعی و رفتار شهروندی با سلامت روانی (۲۰/۹۸۶۵۳۰) و

۱. حیدر فتح زاده دکتری جامعه‌شناسی بررسی مسائل اجتماعی ایران ۹۱۴۱۰۴۱۴۲۸

۲. جهانبخش سلمانیان، دانشجوی دوره دکتری، ۹۱۴۴۱۳۶۰۳۸

اخلاق حرفه‌ای و رفتار شهروندی سازمانی با سلامت روانی دانش آموزان (۱۰/۹۹۱۴۹۴)، در سطح ۰/۰۵ رابطه معنی‌داری دارند. بر مبنای این پژوهش می‌توان با ارتقای دانش، آگاهی و عملکرد معلمان در ارتباط با سنجه‌های موردبررسی، سلامت روانی دانش آموزان در ابعاد دوست داشتن، توان پذیرفتن تغییرات زندگی، ابراز احساسات نسب هم‌نوع، احترام به خود و دیگران، امنیت و توان همکاری با دیگران، رشد و شکوفایی و خود مدیریت کودکان را در ابعاد حقوقی کودکی را در جامعه بهبود بخشید.

کلمات کلیدی: اخلاق حرفه‌ای، مسئولیت‌پذیری اجتماعی، رفتار شهروندی سازمانی، سلامت روانی

الحماية المدنية للطفل في التشريع العراقي

الدكتور علي مهدي علي الياسري^١

تعد الطفولة نبت الحياة، وقد غدا حق الطفل في هذه الحياة حقاً أساسياً تتفرع عنه حقوق عنه تحمي الطفل وتحيطه بالأمان حتى يبلغ السن الذي يجعله مؤهلاً جسدياً وعقلياً ونفسياً وإجتماعياً لتولي زمام أموره والتعرف على واجباته تجاه مجتمعه ومحيطه، ولم تكن هذه الحقوق شيئاً يذكر أو يشكل أهمية في العصور القديمة منذ نشأة الإنسان، إلا ان الحاجة إلى التطور وحماية الجنس البشري التي استشعرها الإنسان بدأت تُنشئ حقوقاً متفاوتة للطفل لا تشكل بحد ذاتها حماية حقيقية له، واستمرت هذه الحقوق بالتطور والتنامي كلما تقدمت الحضارة وتقدم الفكر الانساني حتى بلغت ذروتها في عصر الاسلام الذي جسد أسمى صور الحماية لهذه الفئة الضعيفة الحساسة من المجتمع والذي استمدت أو حاولت أن تستمد منه العصور الحديثة تشريعاتها التي تعمل على تعزيز حقوق الطفل وديمومة المجتمع الانساني وتطوره حتى شكل عنصراً رئيسياً في التشريعات المعاصرة ، فقد شكلت تلك الحماية على الصعيدين الدولي والداخلي، فعلى الصعيد الدولي ظهرت عدة اتفاقيات لحماية الطفل منها اتفاقية حقوق الطفل، سنة ١٩٨٩م، والبروتوكولين الإضافيين الملحقان بها، سنة ٢٠٠٠م، واما على صعيد الداخلي فتوجد عدة صور للحماية منها جنائية كالحماية من القتل والخطف والاعتصاب وقد شدد المشرع الجنائي عليها لتصل العقوبة فيها للإعدام ، ومنها حماية مدنية وهو موضوع دراستنا، فنجد مثلاً في

١ دكتوراه قانون خاص كلية العلوم والمعارف جامعة المصطفى العالمية

Email :Alialyasari2019@gmail.com

Phone:009647802000044

Phone:00989120546246

القانون المدنی العراقی رقم ۴۰ لسنة ۱۹۵۱ فقد نص فی المادة ۹۴ منه علی ان الصغیر والمجنون والمعتوه محجورون لذاتهم، وجعل سن التمییز سبع سنوات كاملة ، وبالتالي فإن كان الطفل اقل من هذا السن فیکون عدیماً التمییز ولا یستطیع ابرام أى عقد حتی وان كان هذا العقد نافعاً نفعاً محضاً، وإلا یکون تصرفه باطلاً حتی ولو اذن له ولیه.

كما ضمن المشرع العراقی حقوق الطفل الاجتماعیة والمالیة والثقافیة فی قانون رعایة القاصرین رقم ۷۸ لسنة ۱۹۸۰ ومن اجل تحقیق اهداف هذا القانون انشأ دائرة رعایة القاصرین فمن مهامها لحمایة حقوق الطفل منها تثبیت ما لكل قاصر من عقارات ومنقولات خلال مدة القصر سواء عند قیامها بالإدارة او لغرض اشرافها علی من یقوم بذلك ، وكذلك الاشراف علی الاولیاء والاولیاء ومحاسبتهم وفق التعلیمات التی یصدرها مجلس رعایة القاصرین فی حالة قیام المذكورین بأعمال الإدارة، وكذلك عدم مبالرة الولی او الوصى او القیم ببعض التصرفات الا بموافقة مدیریة رعایة القاصرین المختصة بعد التحقق من مصلحة القاصر فی ذلك، ومنها التصرف فی المنقول او الحقوق الشخصیة او الاوراق المالیة أو ایجار العقارات لأكثر من سنة واحدة، و غیرها من المهام الموكولة إليها لحمایة حقوق الطفل.

كما أن أحكام قانون الأحوال الشخصیة رقم ۱۸۸ لسنة ۱۹۵۹ المعدل المستمدة من قواعد الشریعة الإسلامیة ، تضمنت حمایة كاملة للطفل، منها نسب الطفل الذی یعد حقاً اصلياً وتأتى بعده سائر الحقوق، وهذا ما عالجه المواد من ۵۱ - ۵۴ من قانون الأحوال الشخصیة، فنجد انه حدد الحالات التی یثبت فیها نسبة كل زوجه إلى زوجها، وفی کیفیة الاقرار بالنسب للطفل مجهول النسب، كما انه رتب الاثار علی النسب كحقه فی الإرث او الزام الام بارضاعه الا فی الحالات المرضیة التی تمنعها من ذلك والنفقة وحل اسم أبیه ، وعلی الأب واجب نفقته وحضانته ورعايته، كما وسع القانون هذه الحمایة لیصل الأمر الی تمديد الحضانة للطفل الی سن الخامسة عشر أى الی ما بعد تجاوزه مرحلة الطفولة بل ذهب القانون الی ابعاد من ذلك فی الحمایة وهو ان یکون للمحضون

الذى أتم الخامسة عشر من العمر حق الاختيار فى الإقامة مع من يشاء من أبويه او احد اقاربه لحين إكماله الثامنة عشر.

كما أن احكام قانون الرعاية الاجتماعية رقم ١٢٦ لسنة ١٩٨٠ تضمن صوراً واضحة لحماية الطفل , فقد منح القانون راتب رعاية الأسرة بموجب نص المادة ١٣ منه والتي حددت الأشخاص الذين يستحقونه كالأرمل أو المطلقة والتي لها ولد قاصر يعيش معها فإذا تزوجت استحق ولدها راتب الرعاية الا اذا انتقل ولد المطلقة الى حضانه أبيه, كما يستحق الراتب أيضا اليتيم القاصر, ومن النصوص الأخرى فى هذا القانون التى تحمى الطفل منها ما نصت عليها المادة ٢٨ من خلال قيام قسم رعاية الاسرة الإهتمام برعاية الأسر تربوياً واجتماعياً وثقافياً وتبصيرها بمخاطر السلوك السلبى للعلاقات الإجتماعية, وكذلك رعاية أولاد الأسرة بالسعى لتدريبهم وتأهيلهم وتوفير فرص منوعة للعمل, ولو لبعض الوقت, تتفق مع ظروفهم (العمل بالقطعة, العمل فى المنزل, العمل فى التعاونيات, العمل فى الدوائر والمؤسسات والمنظمات القريبة من سكنها ... الخ).

وفى الأخير نرى ان التشريعات الداخلية التى وضعت لحماية الطفل لا تزال فى طور النمو لتعزيز حقوق الطفل بما يواكب المجتمعات النامية , وبالتالى ستكون مهمته هذه الدراسة الوقوف على أهم الايجابيات والسلبيات فى تلك التشريعات الداخلية ووضع الحلول المناسبة لها تمهيداً لجعلها موضع التطبيق من قبل السلطة التشريعية

الكلمات المفتاحية: الحماية المدنية , الطفل , التشريع , العراقى

چالش‌های حقوقی سازمان‌های مردم‌نهاد در حمایت از کودکان بزه‌دیده

علیرضا میرکمالی^۱

چکیده: کودکان در جامعه قشری هستند که به علت ضعف زیستی، روانی و اجتماعی حتی قادر به بیان نیازهای اولیه خود نبوده و نیازمند حمایت بیشتری از سوی نهادهای رسمی و غیررسمی هستند. سازمان‌های مردم‌نهاد که با توجه به آموزه‌های سیاست جنایی مشارکتی حمایتی گسترش یافته‌اند؛ سعی بر آن دارند تا با توسل به روح جمعی مردم و بسیج نیروهای مردمی کمک‌های مختلفی اعم از مادی و معنوی و یا به عبارتی حمایت‌های حقوقی و حمایت‌های غیر حقوقی، به کودکان بزه‌دیده ارایه دهند و در اقامه دعوا علیه مرتکبان و همچنین ایجاد منابع مالی مستقل از طریق جلب مشارکت عمومی در جبران خسارت بزه‌دیدگان نقش مؤثری ایفا نمایند و با بهره‌گیری از متخصصین در حوزه‌های گوناگون کمک‌های حقوقی و حمایت‌های پزشکی، اجتماعی، خدمات مشاوره‌ای، روانی و حتی عاطفی در اختیار بزه‌دیدگان قرار دهند و با اقداماتی از این‌دست از بزه‌دیدگی ثانویه قربانی جرم پیشگیری نمایند. تجربه فعالیت‌های این سازمان‌ها نشان داده است که آنها در حمایت از کودکان بزه‌دیده نقش بسزایی داشته‌اند اما همواره در این مسیر با مشکلات و چالش‌هایی مواجه بوده‌اند.

در این پژوهش به حمایت‌های حقوقی سازمان‌های مردم‌نهاد از کودکان بزه‌دیده پرداخته می‌شود و چالش‌های موجود در نظام حقوقی ایران بررسی می‌گردد.

۱. عضو هیأت علمی دانشکده حقوق دانشگاه شهید بهشتی

پرسش اصلی این است که حمایت‌های مذکور کدامند و چگونه یک کودک بزه‌دیده می‌تواند از آن استفاده کند، سپس اینکه چه دسته از کودکان می‌توانند از این خدمات بهره‌مند شوند و در آخر چالش موجود حمایت از کودکان بزه‌دیده چیست.

منظور از حمایت‌های حقوقی آن دسته از خدماتی هستند که سازمانهای مردم‌نهاد می‌توانند در فرایند کیفری در راستای ماده ۶۶ قانون آئین دادرسی کیفری^۱ مصوب ۱۳۹۲، به کودکان بزه‌دیده ارایه دهند و کودک بزه‌دیده، ولی، سرپرست قانونی و یا قیم وی می‌توانند با مراجعه به این سازمان‌ها بطور رایگان از خدمات آنها استفاده کنند. به نظر می‌رسد منظور از کودک صرفاً طفلی نیست که قانون مجازات اسلامی در ماده‌ی ۱۴۶ و ۱۴۷ از آن تعریف

سازمان‌های مردم‌نهادی که اساسنامه آنها در زمینه حمایت از اطفال و نوجوانان، زنان، ۱ اشخاص بیمار و دارای ناتوانی جسمی یا ذهنی، محیط زیست، منابع طبیعی، میراث فرهنگی، بهداشت عمومی و حمایت از حقوق شهروندی است، می‌توانند نسبت به جرائم ارتكابی در زمینه‌های فوق اعلام جرم کنند و در تمام مراحل دادرسی شرکت کنند.

تبصره ۱- در صورتی که جرم واقع‌شده دارای بزه‌دیده خاص باشد، کسب رضایت وی جهت اقدام مطابق این ماده ضروری است. چنانچه بزه‌دیده طفل، مجنون و یا در جرائم مالی سفیه باشد، رضایت ولی، قیم یا سرپرست قانونی او اخذ می‌شود. اگر ولی، قیم یا سرپرست قانونی، خود مرتکب جرم شده باشد، سازمان‌های مذکور با اخذ رضایت قیم اتفاقی یا تایید دادستان، اقدامات لازم را انجام می‌دهند.

تبصره ۲- ضابطان دادگستری و مقامات قضائی مکلفند بزه دیدگان جرائم موضوع این ماده را از کمک سازمان‌های مردم‌نهاد مربوطه، آگاه کنند.

تبصره ۳- اسامی سازمان‌های مردم‌نهاد که می‌توانند در اجرای این ماده اقدام کنند، در سه ماهه ابتدای هر سال توسط وزیر دادگستری با همکاری وزیر کشور تهیه می‌شود و به تصویب رییس قوه قضائیه می‌رسد.

تبصره ۴- اجرای این ماده با رعایت اصل یکصد و شصت و پنجم (۱۶۵) قانون اساسی است و در جرائم منافی عفت سازمان‌های مردم‌نهاد موضوع این ماده می‌توانند با رعایت ماده (۱۰۲) این قانون و تبصره‌های آن تنها اعلام جرم نموده و دلایل خود را به مراجع قضائی ارائه دهند و حق شرکت در جلسات را ندارند.

کرده است^۱ بلکه مراد اطفال و نوجوانان هستند که بر اساس قانون حمایت از اطفال و نوجوانان مصوب ۱۳۹۹ مورد حمایت واقع شده اند زیرا ماده‌ی ۱۴۶ و ۱۴۷ قانون مجازات اسلامی طفل را از منظر مسئولیت کیفری شناسانده است؛ در واقع، قانونگذار به کودکان بزه‌کار توجه داشته است در حالیکه از یک سو ماده ۶۶ قانون آئین دادرسی کیفری اشاره به کودکان بزه‌دیده جرایم مالی که سفیه هستند دارد در نتیجه ممکن است طفلی باشد که سن بلوغ شرعی را سپری کرده است از سوی دیگر، مطابق ماده ی ۲ قانون حمایت از اطفال و نوجوانان تمام افرادی که به سن هجده سال تمام شمسی نرسیده‌اند، مشمول این قانون و مورد حمایت می‌باشند. بنابراین نوجوانان زیر ۱۸ سال نیز می‌توانند از حمایت این سازمان‌ها بهره‌مند شوند.

حمایت قانونی از اطفال بزه‌دیده کار شایسته‌ای است که قانونگذار به آن توجه کرده است اما در این میان نقدها و چالش‌های جدی وجود دارد؛ از جمله این‌که آیا مطابق این ماده سازمانهای مزبور فقط اعلام‌کننده جرم هستند یا میتوانند شاکی هم باشند؟ زیرا اگر فقط اعلام‌کننده باشند که عملاً این خدمت با ارزشی نیست چراکه اولاً حق اعلام‌جرم نیازی به تصریح در ماده‌ای جداگانه نداشت و اصولاً هر شخص حقیقی یا حقوقی از حق اعلام‌جرم برخوردار است دوماً مطابق ماده‌ی ۱۷ قانون حمایت از اطفال و نوجوانان همه افراد ملزم به اعلام جرمی که علیه کودک رخ داده هستند^۲. بنا بر این سازمان‌های

۱. ماده ۱۴۶- افراد نابالغ مسئولیت کیفری ندارند. ماده ۱۴۷- سن بلوغ، در دختران و پسران، به ترتیب نه و پانزده سال تمام قمری است.

۲. ماده‌ی ۱۷ قانون حمایت از اطفال و نوجوانان: هر کس از وقوع جرم یا شروع به آن یا خطر شدید و قریب الوقوع علیه طفل یا نوجوانی مطلع بوده یا شاهد وقوع آن باشد و با وجود توانایی اعلام و گزارش به مقامات یا مراجع صلاحیتدار و کمک طلبیدن از آنها از این امر خودداری کند یا در صورت عدم دسترسی به این مقامات و مراجع و یا عدم تأثیر دخالت آنها در رفع تجاوز و خطر، از اقدامات فوری و متناسب برای جلوگیری از وقوع خطر و یا تشدید نتیجه آن امتناع کند، مشروط بر اینکه با این اقدام، خطری مشابه یا شدیدتر و یا خطر کمتر قابل توجهی

مذکور امکان طرح شکایت و پیگیری پرونده کیفری در همه مراحل را دارند لکن در مطلق جرایم نیست که خود از چالش‌های جدی برای حمایت است زیرا مطابق تبصره ۴ ماده ی مذکور درباره‌ی جرائم منافی عفت احکام متفاوتی پیش‌بینی شده است.

ایراد دیگری که به نظر می‌رسد منوط کردن وظیفه‌ی سازمان‌های مردم‌نهاد به رضایت ولی یا قیم کودک بزه‌دیده است؛ حال آنکه اگر هدف حمایت از کودکان بزه‌دیده است نباید این اختیار سازمان‌های مردم‌نهاد مشروط به رضایت ولی یا قیم بزه‌دیده به‌صورت مطلق باشد؛ زیرا از یک طرف غالب جرایم دارای جنبه‌ی عمومی هستند و از طرف دیگر ممکن است جرمی ارتكابی علیه کودک به لحاظ جنبه عمومی جرم از اهمیت بیشتری برخوردار باشد و بعبارتی جرم غیرقابل‌گذشت باشد که در این صورت به نظر می‌رسد در راستای حمایت از حقوق جامعه که پوشش‌دهنده حقوق بزه‌دیده نیز خواهد بود، سازمان‌های مردم‌نهاد در این نوع جرائم منتظر رضایت از جانب بزه‌دیده نباشند و این اختیار را داشته باشند که بدون رضایت ولی یا قیم نه تنها اعلام وقوع جرم کنند بلکه بتوانند در فرایند دادرسی نقش در کنار دادستان نقش فعالی را ایفا کنند.

واژگان کلیدی: سازمان‌های مردم‌نهاد، کودکان بزه‌دیده، ماده ۶۶ قانون آئین دادرسی کیفری

وضعیت حقوق اجتماعی اطفال نامشروع در ایران

غزل قاسمی^۱

چکیده: حقوق اجتماعی اطفال نامشروع، از آن جهت که فرد با دیگران زندگی می‌کند و با آنان در ارتباط و تعامل است، دارای تکالیف و وظایفی است و به تبع آن حقوقی اجتماعی نیز دارد.

اسلام در حقوق اولیه هیچ گونه تفاوتی میان اطفال مشروع و نامشروع قرار نداده است؛ در نتیجه کودکان نامشروع از حقوق اولیه نیز برخوردار هستند قانون مدنی هم به پیروی از فقه امامیه و در راه حمایت از خانواده مشروع و به منظور جلوگیری از گسترش روابط جنسی آزاد و افزایش اطفال نامشروع طفل متولد از زنا را ملحق به زانی نمی‌داند. اما مطابق کنوانسیون حقوق کودک حق مسلم تمام کودکان جهان، داشتن حقوقی برابر و بدون تبعیض و داشتن هویت است. قبل از تصویب رای وحدت رویه سال ۱۳۷۶ وضعیت چنین اطفالی، بسیار اسف بار بود. و این اطفال از تمام حقوق مسلم و طبیعی خود محروم بودند بنا بر این تفسیر حقوق و تکالیفی که در قانون برای اولاد نسبت به ابویان و سایر اقربای، به صورت خط صعودی شناخته شده بود و مخصوص اطفال مشروع بود و اطفال طبیعی که نسب آنان به رسمیت شناخته نشده بود فاقد این حقوق و تکالیف بودند. خوشبختانه با الحاق به کنوانسیون و اقدام قانونگذار، گام موثری در راستای حمایت از این کودکان برداشته شد. و در رای وحدت رویه سال ۱۳۷۶ به تبعیت از نظر برخی از فقهای معاصر عدم الحاق، منحصر به ارث

۱. پژوهشگر دکتری حقوق عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، دامغان، ایران

دانسته شد و از جهات دیگر اطفال مشروع و اطفال نامشروع را در یک ردیف قرارداده شدند که البته نیازمند به تغییر و اصلاح جدی قوانین کنونی در خصوص حقوق کودک در ایران، برای مطابقت با معیارهای بین‌المللی حقوق بشر در زمینه‌ی حقوق کودک می‌باشد، و با بهره‌مندی از برخی حمایت‌های بین‌المللی سعی شود تا قدم‌هایی هرچند آهسته و کوچک در جهت اصلاح قوانین برای حفظ حقوق کودکان در ایران برداشته شود.

در نتیجه اقتضای حمایت از چنین اطفالی که قربانی گناه والدین خود شده‌اند، نیازمند تدابیر لازم برای حفظ حقوق آنهاست و بهتر است قانونگذار با دید حمایتی، نسبت به این کودکان ضمانت اجرای موثری در این خصوص وضع نماید تا کودکان ناشی از روابط نامشروع در عمل، دارای حقوقی برابر با کودکان مشروع قرارگیرند

کلیدواژگان: حقوق اجتماعی، اطفال نامشروع، کنوانسیون حقوق کودک، قانون مدنی، ایران

بررسی جایگاه حقوق کودک در اسلام

فاطمه رفیعی^۱

در دین مبین اسلام برای هر چیزی که بشر با آن مانوس است حقوق و احکامی قرار داده شده است. از جمله آن حقوق، حقوق مربوط به کودکان است. اسلام از جهات گوناگونی به حقوق کودکان نظر داشته است. حقوق پیش از تولد، هنگام تولد و نیز پس از ولادت.

خداوند در قرآن کریم، حقوقی برای عهده‌ی پدر و مادر نهاده است. حق حیات، حق نفقه، حق تربیت، حق دفاع، حق کودک یتیم، حق مشورت، حضانت و حق ارث. همچنین در سیره پیامبر اسلام(ص) نمونه‌هایی از حقوق کودکان تصریح شده است. انتخاب نام نیک برای کودکان، بازی کودکان، رعایت تساوی بین کودکان، مهرورزی و تکریم کودکان، تأدیب و تربیت کودکان، تعلیم و آموزش کودکان، وفای به عهد، ازدواج فرزندان و احترام و توجه خاص به دختران، از جمله سنت و احادیث پیامبر اکرم است که در آثار علما، محدثان و مورخان ثبت شده است.

دین مبین اسلام علاوه بر نیازهای مادی توجه به نیازهای معنوی کودک از قبیل عاطفی، تربیتی، اخلاقی و اجتماعی را از اصول حقوق کودک به حساب می‌آورد و عدم تأمین آن از طرف خانواده و اجتماع را سبب عدم رشد روانی کودک و بالا بردن ضریب آسیب‌رسانی او می‌داند. اسلام با در نظر گرفتن همه‌ی نیازهای اولیه جسمی، روحی و روانی کودکان و دفاع از آنان، زمینه را برای رشد و پیشرفت کودکان در همه جوانب فراهم آورده است.

۱. دانش‌آموخته ارشد الهیات دانشگاه شهید بهشتی.

از آنجایی که در آموزه‌های اسلامی همه کودکان، دختر و پسر، حقوق و مزایایی معینی دارند و اعمال هر گونه خشونت و ظلمی در حق آنان نهی شده است؛ و اهمیت و جایگاه‌شان در حدی است که کودکان نه فقط پس از تولد بلکه پیش از تولد نیز دارای حقوقی هستند. شاید بتوان گفت اسلام اساس حقوق بشر را با حقوق که برای کودکان در نظر گرفته، پایه‌گذاری کرده است.

کلید واژگان: حقوق کودک، اسلام، آیات قرآن، سیره پیامبر، خانواده، تعلیم و

تربیت

خشونت علیه کودکان در مدارس: آسیب‌شناسی جامعه‌شناختی حقوقی

آرین پتفت^۱، حامد کاویانی^۲

چکیده یکی از مهم‌ترین مکان‌هایی که بخش عظیمی از معیشت کودکان را به خود اختصاص می‌دهد، مدرسه است. امروزه اکثر کودکان و نوجوانان بخش اعظمی از زمان حیات اجتماعی خود را به منظور تحصیل در مدارس می‌گذرانند و از این رو ارتباط آن‌ها با مربیان و معلمان بسیار گسترده است. فارغ از فواید و ضرورت‌هایی که تحصیل در مدارس برای کودکان دارد، این مکان عمومی در صورت عدم نظارت و کنترل کیفی رفتاری و عدم توجه به رسالت اصلی آن در باب آموزش و پرورش دانش‌آموزان، می‌تواند به بستر خطرناکی برای انواع خشونت فیزیکی و روانی علیه کودک مبدل شود. عدم توجه به حقوق دانش‌آموزان در مدرسه از یک‌سو و غفلت و عدم آگاهی اولیاء از وضعیت جسمی و روحی فرزندشان از سوی دیگر، موجب بروز مشکلات متعدد در نظام آموزش و پرورش و مدارس شده و موجب افزایش موارد خشونت علیه کودکان می‌شود که موضوع بحث پژوهش حاضر است.

واژگان کلیدی: حقوق کودک، خشونت علیه کودکان، آسیب‌شناسی، جامعه‌شناسی حقوقی

۱. (نویسنده مسئول) استادیار حقوق و فناوری‌های نوین پزشکی، دپارتمان حقوق عصب‌شناختی، مرکز تحقیقات اخلاق و حقوق پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران. Arian_petoft@ut.ac.ir. ۹۱۲۸۴۴۶۳۳۰

۲. دانش‌آموخته حقوق عمومی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران.

حماية الأطفال في النزاعات المسلحة في ضوء القانون الدولي الإنساني

م. د. فلاح عبد الحسن عبد أيوب الفتلاوى^١

إن النزاعات المسلحة التي تستعمل الأسلحة المتطورة في القتال من دون الاهتمام بالمبادئ الإنسانية تؤدي إلى تفاقم المشكلات الاجتماعية، لا سيما المشاكل المتعلقة بحماية الأطفال أثناء النزاعات المسلحة، فقد أثبتت أحداث القرن العشرين والحادي والعشرين استهداف المدنيين بصورة متعمدة، وأصبح الاعتداء عليهم في كثير من الأحيان يشكل عنصراً من عناصر الحروب واستراتيجياتها.

لذلك أخذ القانون الدولي الإنساني على عاتقه الاهتمام بحماية الأطفال، والإشارة إلى ضرورة التزام الأطراف السامية في الاتفاقيات الدولية ذات الشأن بالبنود المتعلقة بالالتزامات الواردة فيها، واتخاذ التدابير المناسبة التي تجعل المدنيين بمعزل عن التأثير بالعمليات الحربية، خاصة اتفاقية جنيف الرابعة بشأن حماية الأشخاص المدنيين في وقت الحرب عام ١٩٤٩، والتي تعترف بحماية عامة للأطفال على اعتبارهم مدنيين لا يشاركون في الأعمال العدائية، والتأكيد على أهمية توفير بحماية خاصة وردت في سبع عشرة مادة على الأقل.

ويستفيد الأطفال في الحرب من الحماية العامة المنصوص عليها في القانون الدولي الإنساني على غرار المدنيين أو المقاتلين، وينص هذا القانون أيضاً على أحكام خاصة تقر بحالة الاستضعاف والاحتياجات الخاصة للأطفال في النزاعات المسلحة، فقد تضمن البروتوكولان الإضافيان المؤرخان عام ١٩٧٧، المتعلقان

^١. جامعة الكوفة – كلية الآداب: falaha.alfatlawy@uokufa.edu.iq

باتفاقيات جنيف لعام ١٩٤٩، يمثلان تعبيراً عن التقدم الهام الحاصل للقانون الدولى الإنسانى، إذ إنهما يمنحان الأطفال حماية خاصة ومتزايدة ضد آثار الأعمال العدائية، فقد نص البروتوكولان على حظر تجنيد الأطفال دون سن الخامسة عشرة، وإشراكهم فى الأعمال العدائية، واشترط البروتوكول الأول فى حالة التجنيد العسكرى للأطفال الذين بلغوا سن الخامسة عشرة ولم يبلغوا بعد الثامنة عشرة فى النزاعات الدولية المسلحة، إعطاء الأولوية لمن هم أكبر سناً.

وعلى الرغم من الحماية التى يمنحها القانون الدولى الإنسانى للأطفال، لكن لا يزال تجنيدهم على يد القوات المسلحة والجماعات المسلحة مستمراً، لا سيما فى دول الجنوب، وهى مشكلة إنسانية خطيرة خلال العقود القليلة الماضية، حيث ينتهى الأطفال فى الكثير من الحالات إلى حمل السلاح والمشاركة مشاركة فعلية فى القتال، أو استخدامهم لأداء أدوار داعمة، مثل: حمل الإمدادات، أو جمع المعلومات الاستخباريئة العسكرية، بما يعرضهم لمخاطر جمة. وغالباً ما يفصلون عن عائلاتهم أو ينتزعون من بيوتهم، أو يتعرضون للقتل، أو التشويه، أو الاعتداء الجنسى، أو أى شكل آخر من أشكال الاستغلال. كون تأثير الحروب على الأطفال قد يكون مباشراً عند اندلاع القتال حيث تشير الإحصاءات أنه فى العقد الأخير من القرن العشرين قتل حوالى (٢) مليون طفل، وأصيب (٦) ملايين آخرين، بينما شرد (١٢) مليون طفل، بسبب النزاعات المسلحة.

وأمام هذه الأوضاع ولمواجهة هذه الأخطار فإن الحماية للطفل تكمن فى الالتزام بتطبيق المادة الثالثة المشتركة من اتفاقيات جنيف الأربع . وكذلك أعمال البروتوكول الثانى لعام ١٩٧٧ والخاص بالنزاعات المسلحة غير الدولية.

وفىما يتعلق بالعراق فقد صادق على اتفاقية حقوق الطفل عام ١٩٩٤، والتى تضمنت عدم استغلال الأطفال فى أى وجه من وجوه الاستغلال، كما تضمن قانون العقوبات العراقى المرقم ١١١ لسنة ١٩٦٩، خاصة المواد ١٢٩ - ١٣١، لا يسأل جزائياً من كان وقت ارتكاب الجريمة طفلاً لم يتم التاسعة من عمره، ولا تقام الدعوى ضده، ولا يعرض أمام أية جهة قضائية أو تنفيذية، ولا يحرم أى طفل لم يتم التاسعة من عمره من حريته، ولا يلجأ إلى اعتقاله أو احتجازه أو سجنه، وإذا ما حصل ذلك خطأ يطلق سراحه فوراً، وتتخذ الإجراءات المناسبة

الذين يتهمون بمخالفة القانون، وتسعى الحكومة العراقية إلى سن قانون ضمان تمتع الطفل العراقي بجميع الحقوق المنصوص عليها في الاتفاقيات الدولية في النزاعات المسلحة.

ويهدف القانون الدولي الإنساني إلى الحد من أثر الحرب على الأطفال، لكن من المؤسف أن تكون طبيعة نزاعات اليوم نفسها تعنى ضرورة إقدام اللجنة الدولية وغيرها على بذل المزيد من الجهود الحثيثة في الميدان من أجل إنقاذ الأطفال من براثن الحرب ومساعدتهم على بدء حياة جديدة بعد انتهاء النزاع.

حقوق الطفل فى العراق بين مخاطر التشريع ودعوات الإنفتاح والحرية

الدكتور على عبدالعزيز الجبورى^١

تأتى هذه الدراسة لتسلط الضوء على حقيقة المخاطر التى يعيشها الطفل العراقى فى ظل الظروف التى يعيشها العراق بعد احتلاله من قبل الولايات المتحدة الأمريكية والتأثيرات والضغوط التى تعيشها الحكومات المتعاقبة فى هذا البلد المحتل بدعوى الديمقراطية وحقوق الإنسان ومنها حقوق الطفل والمرأة وفى يتعلق بموضوع المؤتمر الذى يتناول حقوق الطفل نضع بين أيديكم رؤية قانونية شرعية تتعامل مع الواقع المعاش فى العراق بصورة حقيقية بعيداً عن تلك الضغوط التى يتعرض لها ساسة اليوم، ولكى نصل الى الهدف المنشود من هذه الدراسة سنعالج الموضوع من خلال اتجاهين أساسيين:

الإتجاه الأول: وهو الإتجاه القانونى الذى يكمن فى ثلاث تحديات، أطر لها قانوناً من خلال تشريعات حديثة تتوافق مع التوجهات الغربية ودعوات الإنفتاح والإنفلات الأخلاقى وتدمير الأسرة الملتزمة دينياً وجميعها تضيّع الطفل بصورة مباشرة أو غير مباشرة وهى؛ قانون العنف ضد المرأة وقانون حماية الطفل وقانون تمكين المرأة، وكل هذه القوانين تدعونا الى التوقف عندها واحدة بعد الأخرى ضمن هذه الدراسة ، لننظر أين مصلحة الطفل فيها.

أما الاتجاه الثانى؛ فهو تحدٍ من نوع آخر يرتبط بوسائل التواصل الإجتماعى والتطور التكنولوجى، وما يُبثّ من برامج وألعاب ومقاطع فيديو تمثيلية تؤثر فى شخصية الطفل وتصرفه عن الفطرة التى فطره الله عليها، وأمام هذين التحديين سننظر كيف نظرت الشريعة الإسلامية الى حقوق الطفل منذ حمله

^١. دكتوراه فى القانون المدنى، تدريسى وأمين مجلس كلية مدينة العلم :

فی بطن أمه وحتى ولادته وما بعد الولادة وكيف نظّمت التشريعات الإسلامية حقوقه لكي يصل بها الى برّ الأمان.

الكلمات المفتاحية: حقوق الطفل، قانون تمكين المرأة، قانون حماية الطفل، العنف الأسري

The right to educate children, emphasizing the principles and principles of the constitution

Ghiaddin Qiasi Serraki¹

Abstract: Education, in particular, is the guiding science and the beneficiary of basic human rights and values accepted by the wise and emphasized by religious sources. Governments have, therefore, made compulsory education and continuity that has led to community growth and development. The Constitution of the Islamic Republic of Iran stipulates the duty of the government to provide an adequate framework for the free education of all the nation until the end of secondary education. As stated in Article III: "The Government of the Islamic Republic of Iran is obliged to use all its facilities for the following purposes: 3. Free education and training for all, at all levels, facilitating and extending higher education. Article 30 The government must provide all citizen with free education up to secondary school/ and must expand free higher education to the extent required by the country for attaining self-sufficiency. Despite these requirements and obligations, it seems that this issue is not guaranteed sufficiently and must be compelled by everyone. Accordingly, this article is a descriptive-analytical research that examines the right to education of children with emphasis on the principles and principles of the Constitution.

Keywords: Right, Education, Right to education, The right to educate children, Constitution

1. Al-mustafa international university Assistant Professor.
Email: sqiasi52@gmail.com.

Global environmental justice as a framework to implement children's right to health

Fatemeh Iran Nezhad Parizi^{*1}, Janet Blake²

Abstract: In recent decades, degradation of natural resources and changes of non-boundary natural components, such as air, water, climate, energy, etc. have faced the international community with cross-border challenges which not only can lead to violation of human rights through impacts on an individual's or a community's ability to enjoy or exercise their fundamental human rights, but they impact different persons in different ways, as it varies according to age, gender, lifestyle, socioeconomic status etc. Meanwhile, the paradigm of global environmental justice argues that some persons or communities may be more vulnerable, so they need additional forms of protection. As a result, it affirms that environmental health implications on children, as the greatest vulnerable group, merit considerable attention. Accordingly, however, the link between environmental quality and a child's right to health is explicitly articulated under Article 24 of the Convention on the Rights of the Child (CRC), children's right to health require different form of interpretation due to the children's social vulnerability and immaturity. In this perspective, based on a global and inter-generational approach, children's right to health could result in different obligations for international community.

Keywords: Environmental justice, Children's right to health, Equity, Convention on the Rights of the Child

1. PHD Student in Public International Law, Faculty of Law and Political Sciences, Allameh Tabataba'i University, Tehran. (Corresponding author)
Email: fatemeh_iran@atu.ac.ir.

2. Associate Professor, Faculty of Law, Shahid Beheshti University, Tehran.

Children's Right on Education in Iran's Law

Hossein Ghezelbash^{*1}, Maede Taravat²

Abstract: Education is one of the most fundamental ways for development of human society. From the very first days that the child is in family, we have to place teachings on how to live and how to enjoy the rights on their essence so that education can be shaped along with their physical and mental development.

The child has a very poor status in Iran as he/she is not recognized as a complete person. Therefore, his/her most basic rights are being ignored.

Children's rights have always been one of the most important issues internationally and there is a need for serious support from national and transnational communities through education. Therefore, in this article, we analyze children's rights and necessary education on these rights and duties.

Keywords: Education, Rights, Parents, Child, Duties, Government

1. Attorney at law , Master of criminal law. Email: ghezelbash.ah@gmail.com

2. Law student.

Children's criminal law in the light of international documents

Rostam Ali Akbar¹,
Behrooz Hosseini Nejad², Mansoor Biglari³, Nader Chamani⁴

Abstract: The issue of paying attention to child rights is one of the most important issues in international level two decades ago, in parallel to the human rights, criminal law has also been considered by international authorities, especially the United Nations. In this framework, binding and ershadi documents have been adopted in the form of resolution, convention, declaration and so on, including them can be pointed to the convention on the rights of the child, the Beijing Guoan rules, the principles of Riyadh and the rules of the United Nations in order to support the denial of freedom. The purpose of all these documents is to influence the criminal justice of the children's rights of misdemeanor and offenders are considered to be better in all stages of the procedure, and the reaction to the character of the caveat are current research methods are descriptive-documents.

Keywords: criminal law of children, The convention on rights of the child, Rules of Beijing Guoan, Principles of Riyadh

1. Phd student in criminal law and criminology, Islamic Azad University, Kermanshah Branch and lecturer. Email: rostamaliakbari.phd@gmail.com

2. Master of Public Law, Islamic Azad University, Tehran Branch.

3. Master of Criminal Law and Criminology, Islamic Azad University, Kangavar Branch.

4. Master of Law, Islamic Azad University, Kermanshah Branch.

Methods of Protecting Children with Unqualified Parents in Iranian and French Law

Elaheh Mohseni¹

Abstract: Protecting children at risk is one of the most important issues of child rights under international and regional conventions and domestic laws. The principle accepted in family law is the parent's priority for child custody. However, if the child's welfare requires, one way of protecting children with unqualified parent(s) is to keep them in a safe environment outside the family by qualified persons or public or private entities and institutions. In this way, the ultimate goal is to restore parental ability, rebuild family relationships and provide the opportunity for the child to return to the family. Undoubtedly, the return of the child to the family, in addition to removing the existing family barriers, requires a rational and deliberate process in order to be as successful as possible. While briefly introducing Iranian law in the field of children with unqualified parents and ways to support them, this paper focuses on the study of French law on the topic. In this regard, following a brief overview of administrative and judicial protection of these children in French law, the quality and conditions of child's return to the family are examined.

Keywords: French law, Child protection, Family, Social assistance service for children, Child with unqualified parents, Parental authority

1. Ph.D. in Private law, Jean Moulin Lyon III University.
Email: mohseni.e85@gmail.com.

The Pathology of Calendar Births, a Challenge for Immunity of Fetus Life

Sara Saki¹

Abstract: The relation between medical issues and rights is a factor for development of issues in the field of health and vital human rights. Life is a divine blessing and its protection is a right guaranteed to each human being before birth. No one could be arbitrarily deprived of his life. People's life is protected against any harassment in Principle 22 the Islamic Republic of Iran Constitutional Law and as per Principle 21, the government is obligated to provide special protections for mothers especially during pregnancy. Therefore, the right to life is among inherent rights of human beings that should be protected under the law. In recent years, cesarean section is carried out in special days of the year with round or special dates without considering the completion of pregnancy term and the suitable date prescribed by the physician. Parents just choose a special date for the birth of their infants. In case of complications of preterm delivery and newborn malformation, the parents commit child abuse with respect to their baby who is the most beloved one in their life.

The purpose of this research is mainly to analyze and study the fetus right of life and to change the policy in his health development with calendar births and preterm deliveries. The researcher intends to first identify and define the concepts and criteria of the right of life in Iranian Law through an analytic- descriptive method and then, to provide a suitable sanction and life immunity for fetus in facing with calendar births. In preservation of life and health of fetus before and after birth, the fact that how much the type of education, educational system and extent of responsibility of parents could be effective on the birth process of infant is an issue, which is pending on the interaction between culture and rights and actions of governments.

Keywords: Fetus Right of Life, Calendar Birth, Preterm Cesarean Section, Child Abuse, Medical Rights

1. M.A in Criminal Law, Islamic Azad University, Central Tehran Branch, Tehran, Iran. Email: sakisara71@gmail.com.

Legal mechanisms in children's Hearing with emphasis on their right to life

Atefeh Abbasi¹, Roksana Boazar^{*2}

Abstract: Legal aid in its widespread meaning includes those measures and Prolegomena, which are intended for the realization of fair trial and protection of vulnerable groups in terms of the type of or personality that are children. Therefore, investigating the crime right of legal aid to protect the child's life following the criminal procedure of children is the main objective of this study. In this research, using descriptive-analytic method and library resources of mechanisms in children's hearing, juridical and legal foundations and it is possible to have such cases as immaculate (as), the importance of education, necessity of teaching and foolish guidance, necessity of justice and preventing the judge's error The marking of legal aid is mentioned. In addition to these mechanisms such as criminal mediation, social work, the necessity of presence of the Guardian, legal guardian or lawyer during the hearing and the formation of a child police in support of the child's life in line with the realization of legal assistance and undeniable important role.

Key words: Legal aid, children's offences, right to lawyer, right to life, Diversion, criminal mediation

1. Assistant professor , imam sedge university, Tehran, Iran.

2. MSc.student, imam sedge university, Tehran, Iran. (corresponding author)

Email: r.boazar@isuw.ac.ir

Instagram Child Labor Concept: A Study on Iranian Children on Cyber Space

Atefeh Aghaei^{*1}, Zahra Rezanian²

Abstract: Instagram is considered a new medium context where users involving parents and children are able to actively act. Instagram Child Labor is a new phenomenon on cyberspace where children are exploited by their parents to be of use by expressing various aspects of their biological life. With this in mind, media power is capable of creating a concept of child as well as behaving to the detriment of children in favor of businesses and family wealth. This study aims at identifying the meaning of "Instagram Child Labor" and what it collocates with. To this purpose, eight influencer pages working on children scope were picked out to be analyzed qualitatively utilizing MAX QDA. The results indicate that children's body and communications equal to "display means", "mothers' identity and brand maker", "a means to advertise" and moreover, children's personal information is akin to "a way to satisfy children's curiosity" that with the prior one create the concept of Instagram Child Labor so that families become more lucrative by helping advertising firms make more followers.

Keywords: Childhood, Cyber Space, Child Influencer, Meaning Collocation, Child Labor

1. Faculty of Social Sciences, University of Tehran, Tehran, Iran. (Corresponding author) Email: at.aghaei@ut.ac.ir

2. Student of Master of Communication, University of Tehran, Tehran, Iran.

**The Right to Educate Children with
Disabilities in the International Human Rights System
(Taking into account the UN flagship report on
disability and sustainable development (2019))**

Habibeh Farjzadeh¹

Abstract: The scope of human rights and child rights issues is constantly expanding and is reaching out to groups of people in need of more protection and care. Since education plays a very important role in empowering, employing and discovering the talents and abilities of people with disabilities, the right to educate these people, especially at an early age, is very crucial. A number of international human rights instruments, including the Universal Declaration of Education for all, the standard principles of equality of opportunity for persons with disabilities, the Convention on the Rights of Persons with Disabilities, the Convention on the Rights of the Child, etc, have emphasized the importance of equality and equal access to basic education for all with Special attention to the person with disability. However, UNICEF statistics and the UN Flagship Report on Disability and Sustainable Development (2019) show that, despite measures taken in some countries, most children with disability in developing countries still do not attend or enter school. These children drop out of school because of the incompatibility of the educational setting and curriculum with their needs and the inability of teachers or the lack of time to provide personal support and to help them learn. Therefore, there is no doubt about the need to strive for inclusive education, improve access for children with disability to education and access to school and educational environment, as deprivation of education results in social deprivation, greater poverty and lack of participation in the labor market. And this makes it difficult to achieve sustainable development goals. Therefore, more efforts and action by governments are needed to achieve these goals and in line with the Convention on the Rights of Persons with Disabilities.

Keywords: Children with disabilities, the right to education, sustainable development, inclusive education, empowerment

1. MS in Human Rights, Mofid University, Qom, Iran.
Email: hfarajzade87@gmail.com.

Observing child rights in accord with international treaties and the reasons of child laborer reproduction and presenting practical approaches

Yasamin Fouzi Zargi¹

Abstract: Children as the vulnerable and in many cases the hurt members of society, have constantly been monitored and known as an important subject to surveys. In the meantime, child laborers are a group of the mentioned disprivileged children who need more than just international treaties in order to have a better life. Most fundamental needs of these children have been overshadowed by the heavy weight of labor. Rights such as , the right to get adequate advantage of health related services , right to social welfare , right to happiness , right educate and etc. Thus, practical measures need to be taken in order to solve the existing problems and removing the obstacles in the life of these children and to be able to imagine a brighter future for them. Child labor or employment of children in general has been banned in labor laws, whereas no optional solutions have been presented. Each year millions of child laborer is produced and reproduced, but their conditions have not changed and social approach towards them has remained humiliating and suppressing. Poverty, drug addiction and obligatory emigration, obliges parents to make their underage children work. Staying away form education, emotional repression, the needs of a specific age not coming true, forgetting about childhood, and early puberty are a number of irreparable consequences of child labor. The purpose of writing this article is reminding the existence and presence of child labor in societies who despite of remarkable achievements have been unable to solve this problem for these children's own good. It seems that what is the most important is to review the existing national and international laws and to approximated its rules to the reality of these children's life, so that by presenting correct solutions, abolition of child labor in long terms becomes possible.

Key words: child laborer, child rights, right to educate

1. B.A. law student– faculty of law– Shahid Beheshti university–Tehran – Iran.
Email: yasifouzi@gmail.com

The Right to Child's Health in Iran

Majid Doroudian^{*1}, Hanieh Fekrizadeh²

Abstract: Right to Health is well-known as a fundamental and indispensable human right in legal systems and due to high-risk vulnerabilities in child, it demands more care and attention. Islamic Republic of Iran recognises right to child by legislating various rules and joining different international Conventions including Convention on the Rights of the Child. To look at the right to child's health in Iran more thoughtfully, investigation in Iran's rules and laws is required. Herein we attempt to investigate the Iran's legislations, rules and laws in mental and physical health for children and answer the question; what the position of child's health in Iran's legislations is? In this descriptive – analytical study, we will also investigate the concept of the rights of children in Islam, International legislations, laws and documents.

Key words: Right to Health, Mental Health, Child's Health, Child's right

1. Assistant Professor of Law Dept, Theran,Iran. (Corresponding Author)

Email: majid_doroudian@yahoo.com

2. BA in Law, Payam Nour University of Tehran Province, Iran.

The right to public health for children with AIDS

Sharmin Cream Worm¹, Seyed Pedram Khandani²

Abstract: Health is recognized as a right in various legal documents. For the first time in Article 55 of the United Nations Charter, governments have committed themselves to providing and promoting solutions to the problems of this right. It is further reflected in the WHO Statute, which considers health not only as a means of disease and disability, but in the full sense of physical, mental, social and spiritual health, and aims to promote the highest possible level of health for all human beings. has done

AIDS and its virus have emerged as the biggest obstacle to children's growth and development. The AIDS crisis exacerbates and deepens many related issues including poverty, discrimination, malnutrition, poor access to social services, armed conflict, and the sexual exploitation of girls and women. This epidemic has diminished capacity at all levels and has caused the loss of parents and trained staff. Children face a variety of AIDS threats: they become infected or infected, suffer from the consequences of AIDS, or are orphaned by family and community members, and because health is an inalienable right of children, they can be protected against the disease. Keep safe. In this article, it is time to examine some of the legal aspects and reasons for protecting children's human rights against AIDS and its impact on the health of children against this epidemic. In the area of AIDS, child protection is not only necessary but also essential to public health, which is the greatest right for children

Keywords: AIDS, Health, Children, Right

1. PhD student in Law, Islamic Azad University, Karaj Branch.
Email: sharminhgoolkaram@gmail.com

2. Assistant Professor of Private Law, Islamic Azad University, Karaj Branch.

Child and Transvestism Phenomenon

Mohammad Reza Azazi¹, Maryam Mehrvar²

Abstract: Gender identity disorder is a contradiction between one's personality and one's gender. The paradox that is clearer and easily recognizable in one group of people with both diagnostic (biological and psychosocial) factors, but the other group with only psychosocial factors. Difficulty associated or often overlooked.

The first category, which has no problem with identifying and treating them, is trans sexual. The second category, which unfortunately has both diagnostic and therapeutic problems, is transvestism.

Transvetism, a branch of sexual disorder is easily mistakenly understood with perversion due to absence of information diagnosing the behavioral- therapeutic dimensions of patients.

Although it is more likely that this group are more capable of conducting to sexual offences in comparison with the people of other groups of the disorder. But with a causal glance we will realize that at the first phase^c, absence of any comprehensive and formal information about trans people, and at the second phase the lack of supportive treatment programs for these people will be the basis for such social bitter events. In this research we are trying to find out the concept for Transvetism during discussions on sexual identity disorder by using documentary methods and considering the low points of views. disregarding of their rights and individual freedoms (such as marriage and inheritance) in Iran legislation system are issues which will be mentioned.

Keywords: Child, Gender identity disorder, Transvestism, Trans Sexualism, Law

1. Law student of judicial sciences and administrative services university, Tehran.
Email: mohammadrezaezazi1379@gmail.com

2. Law student of Ferdowsi university, Mashhad.

Ability of the Judicial Bill "Securing Women against Violence" In Consolidate Children's Health Rights

Mehdi Khaghani Esfahani^{*1} Ghassem Mohammadi²

Abstract: The right to health is the subject of many international treaties and domestic laws and regulations. The protection of this right and the provision of legal necessities for the purpose of providing it to children are important and subject to the attention of legal systems. In addition to direct legislative policy-making, sub-legislative strategies through the enactment of laws and regulations affecting the aspects of the crystallization of children's right to health are important areas of study. Governments are the most committed to the right to health and the Iran has many ups and downs in protecting this right. Given the overwhelming dependence of child health on maternal health and safety, the "Protection, Dignity, and Security of Women Against Violence" bill - passed by the judiciary in September 1998 - appears to have strengths and weaknesses, analysis of this bill is the subject of this article from the perspective of the effectiveness of the adoption of the law on the reduction of the victimization of children by their mothers. Therefore, the present study, after recognizing the role of promoting children's health in reducing their victimization rates, how to improve the criminal justice system and preventive measures in protecting women - the subject of the bill - on reducing the subsidiary vulnerability of children it investigates the victimization of mothers and, of course, makes suggestions to amend the bill. The bill's ideological discourse, and the bill's failure to provide a new order incorporating the three aspects of human rights norms, Islamic teachings and Iranian family considerations, have a successful perspective on strengthening women's protection against violence - and, of course, affected children does not give their mothers the victim of violence - here are some ways to reduce bill failures

Keywords: right to health, violence against mothers, child victimization, critical criminology, judicial criminal policy

1. Assistant Professor of Criminal Law and Criminology, the Organization for Researching and Composing University Textbooks in Humanities (SAMT), Tehran, Iran. (Corresponding Author) Email: khaghani@sam.ac.ir

2. Member of Faculty of Law, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran

Migrant Afghan Children in Tehran and Urban Management Policies

Pooya Alaedini¹, Ameneh Mirzaei²

Abstract: Notwithstanding the substantial historical precedence, the onset of largescale migration from Afghanistan to Iran in the modern era is traceable to four decades ago. Specifically, the population of Afghanistan was subjected to devastating political and military circumstances in the 1980s, resulting in significant internal displacements and exodus to neighboring countries—particularly Iran and Pakistan. Against the background of linguistic and cultural affinities between Iranian and Afghan populations, a large number of Afghan citizens have continued to migrate to and reside in Iran—both as a result of the ongoing political instability in Afghanistan and for economic/employment reasons. Many Afghans have lived in Iran for decades or have been born in the country. The policy of Iran’s government vis-à-vis Afghan migrants has changed over time—from an “open-door” policy to that of restriction. This means that a large number of Afghans have entered and continue to enter Iran illegally. Included are Afghan children, whose numbers appear to be on the rise due to a set of push and pull factors. The push factor has mostly to do with widespread poverty especially experienced by children in Afghanistan. Yet, a major pull factor is the particular employment niches created for Afghan children in Iran. Accompanying their parents and attempting to transit to Europe are other reasons for the presence of large number of Afghan children in Iran. Many street children and those working in garbage recycling in Iran’s largest cities are Afghan. In many cases they have come to Iran unaccompanied and quite recently. This study focuses on such Afghan children in Tehran. It investigates various aspects of their circumstances in the city. The necessary information for the study has been collected through a review of the available documents and reports as well as communication with the authorities and non-

1. Associate Professor, Faculty of Social Sciences, University of Tehran.
Email: palaedini@ut.ac.ir

2. Social Researcher, Tehran.

governmental organizations, field observation, and interviews with migrants—both adult and children.

Key words: Afghan children, migration, Tehran, municipal policy

Iranian Criminal Law Policy with the Approach to Securing Child-Friendly Cyberspac

Seyyed Abbas Khalilpour Chalkiassari¹

Abstract: The breathtaking advancement of information technology in the early years of the 21st century has brought about numerous transformations in the fields of information technology and has opened another door to the modern world by radically altering all socio-economic, political, scientific and economic activities of mankind. As a branch of the humanities that regulate human relations in the context of public life, the science of law has also begun to ask questions about the easy and easy access of children to the Internet and the inevitable dangers in this vast area. Legal action has been taken to prevent it The introduction of children into the virtual world has created the necessary legal measures to protect them. A distinctive criminal approach to the substantive criminal law of cybercrime can minimize harm by preventing harm to children and adolescents, including questions and doubts. In the area of freedom of use of the Internet for children, freedom of information circulation against child users Protecting the privacy of children in cyberspace and ultimately the role of legal regulations for the protection and protection of this vulnerable group that can easily be accessed in this limitless world. The border is subject to abuse.

Keywords: cyberspace "children's" criminal law "legislative policy

1. MSc in Penal Law and Criminology, Faculty of Humanities, Faculty of Humanities, Islamic Azad University, Lahijan Branch, Lahijan, Iran.
Email: syedabbaskhalilpour@gmail.com

The Right to Child Health in Iran

Ali Akbar Jafari Nadoushan¹, Azadh Taghipour Javi²

Abstract: A human rights group for children is called children's rights, which focuses on supporting and maintaining young people. The right to health as an inherent right means that everyone has the right to the highest standard of physical and mental health and the right to all medical services, public health, adequate food, adequate housing, a healthy work environment and environment. Includes bio-clean. The lives of children in contemporary cities have provided a sophisticated and new field of research for politicians, lawyers, sociologists, architects and urban planners. Extensive changes in the mid-twentieth century, the movement of modernism and the conversion of many traditional and rural settlements into cities, and the expansion of urbanization and metropolitan life, have made today's children born in the human environment and born out of the natural environment. . Every person's growth is subject to hereditary factors and environmental conditions. Hereditary factors may underlie the basic plan and growth plan, but the environment changes its design and context. When the environment is not suitable for the basic needs of the child, hereditary facilities do not have the opportunity to grow. The right to health is a second-generation human rights issue. Until now, various government and non-governmental organizations have been working to promote and promote this right, but there are still unknown issues and areas of concern for the right to health of children. When it comes to child health, the area of health rights is limited to a specific group. Because of the vulnerability and need for protection, we are a group of sensitive human rights groups. Attention to the right to health and health of children is as important as other children's rights, but of particular importance is that children are the next generation of the global community and that their physical and mental illness is a threat to the future of the international community, especially in the financial, will be. In this article, while reviewing the laws and regulations that have recognized this right, we have addressed the concept and position of the right to health in the Iranian

1. Assistant Professor, Department of Law and Political Science, Yazd University, yazd, Iran. Email: jafarinadoushan@yazd.ac.ir

2. Master of Criminal Law, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran.

legal system; our findings suggest that the existence of some laws and regulations in this area increases. People have this right, but their criminal support has been neglected.

Keywords: Rights, Children's Rights, Health Rights, Iran Law

Evaluation of the Right to Oral Health of a Child and its Realization On the International Stage

Aghil Mohammadi^{*1}, Mahnaz Niknam², Abdosaheb Niknam³

Abstract: Health is one of the most important human rights. The right to oral health is one aspect of this right and an integral part of public health, pertains to the disease-free status and chronic pain in the mouth, face and throat. Among the human groups, children are the most vulnerable to various health threats, and therefore international instruments, in particular the Convention on the Rights of the Child (1989), emphasize the right to children's health. Oral diseases are among the factors that seriously affect this right. These diseases not only cause pain, but also affect the eating, speaking, quality of life, inner and social self-esteem of the child. Based on a descriptive-analytical approach and in the light of an overview of the international law approach to the right to health and the right to oral health and the explanation of children's rights in this field, the present paper addresses the question of the right to oral health and what is the position of child in oral health? This paper concludes that, despite the particular importance of children's oral health and the achievement of important results in this area, Oral diseases continue to be widespread among children and the right to do so is faced with many obstacles and limitations. In addition to international institutions, it is essential that states, along with global health programs for all, are targeted and organized, in particular to prevent these diseases and improve access to primary health care. Access to health information around the world, the use of new technologies, regular and annual reports by states on children's oral health can help promote the right to children's oral health.

Keywords: Health, Right to Health, Right to Oral Health, Child, World Health Organization

1. Assistant Professor of International Law, Department of Public and International Law, Faculty of Law and Political Science, Shiraz University, Shiraz, Iran.
(Corresponding Author) Email: mohammadiaghil10@yahoo.com.

2. M.A in International Law, Faculty of Law and Political Science, Shiraz University, Shiraz, Iran.

3. General Practitioner, Medical School, Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, Iran.

An Analytical Study of Important Cultural Factors Deterring Child Sexual Abuse Disclosure

Arian Petoft¹

Abstract: Nowadays, one of the most known type of violence against children around the world is child sexual abuse, which is typically a reflection of the causes of social problem. The customs and traditions of society sometimes makes the people to conceal sexual violence against children. Many cases of sexual abuse have not been reported due to concealment and fear of being exposed, and its deleterious effects on children remain concealed. As one of the most dangerous forms of violence against children is their sexual abuse, it is important to examine cultural normative factors and can help us in pathology and in providing appropriate solutions. Therefore, the present article seeks to answer the key question of what cultural norms can make us to conceal child sexual abuse cases and consequently facilitate and increase sexual violence against children and adolescents. Understanding the values generally held by people of a particular culture allows us to eliminate the social barriers to disclosing child sexual abuse. Overall, this article found that the important cultural factors are: family honor and dignity, chastity, gender discrimination, high costs of disclosure, traditional and racial difference, deviant religious beliefs and non-effective adherence to reasonable cultural norms.

Keywords: Children rights, child abuse, sexual violence, cultural norms, disclosure

1. Assistant Professor of Public Law, University of Maragheh.
Email: arian_petoft@ut.ac.ir

Study of Social Rights and Rehabilitation of Children with Disabilities in International instruments and Iranian Laws

Manuchehr Tavassoli Naini¹, Minou Tabatabaie², Raheleh Jagiri³

Abstract: Attention to the problem of disabled persons and the necessity of rehabilitation for their return to society was initiated by the international community in the middle of the 19th century; this trend continued with ups and downs until attention to the rights of disabled persons reached its pinnacle at the beginning of the new millennium through the enactment of the Convention on the Rights of Disabled Persons in 2006. Meanwhile, the issue of social and rehabilitation rights of the disabled is also of utmost importance. One of the important issues that make social rights and rehabilitation of persons with disabilities more particularly relevant is the different situation in which the disabled are differently placed that has brought about the deprivation of their rights over time. In the recent century, organizations in many countries and many international bodies have taken effective steps through Legislation with respect to disability rights; the countries adopting these laws, of which the Convention on the Rights of Persons with Disabilities is the most important, have accepted the rights of the disabled. However, note that the basis of this legislation and how to implement it is of utmost importance; whether the laws are implemented thoroughly or just being written on the paper. Unfortunately, the interval between codification of the law and its administration in developing countries such as Iran has been too extended and there is a long way to go to meet the international standards.

Keywords: Persons with disability, social rights, Equal opportunity, Convention on the Rights of Persons with Disabilities, standards rules

1. Associate professor, Department of law, University of Isfahan.

Email: tavassoli@ase.ui.ac.ir

2. Assistant professor, Department of educational sciences, Uiniversity of Payame Noor, Fooladshahr branch.

3. M.A of Private law, Department of law, University of Isfahan.

A Survey of child marriage in the Country with Emphasis on East Azarbaijan Province

Kamal Koohi¹

Abstract: Child marriage is one of the major challenges in the family institution and in society. Child marriage has been widespread throughout the history of societies depend on time and place. But its increase in society, especially for reasons such as poverty and the widespread age difference is considered a threat to the institution of the family and society. In this article, child marriages across the country are reviewed based on valid statistical yearbooks. The results of statistical analysis show that the trend of child marriage has been increasing since 2011 until 2019 and Khorasan-e-Razavi, East Azarbaijan, Sistan and Baluchestan and Khuzestan provinces are among the provinces with the highest rates of child marriage. Yazd and Semnan provinces have the least statistics.

East Azarbaijan province ranks second in early marriage and child marriage as well as in divorce in the age group of 10 to 14 years. Within the provinces, child marriage is more common in the cities of Malekan, Bostanabad, Sarab and Charoimagh and the highest divorce rate was observed in early marriages in Varzaghan, Malekan, Sarab, Khodafarin, Kaleibar and Hashtroud. Therefore, for preventing, adjustment and controlling of unintended and unwanted child marriage in the community and proper management of families with child marriage, it seems that education and promotion of life skills and communication of child marriage families, education and awareness of different groups of people about child marriage outcomes, Social, Legal and Economic Prevention of child marriage based on economic poverty, creation of a database and observation of issues and problems of child marriage, employing religious leaders and community Imams in changing the stereotypes , Creating a legal obligation to deliver courses Life and marital harassment, banning abnormal age at marriage and marrying under 14, and forming medical, psychological, social, and cultural committees to guide

1. Faculty of Law and Social Sciences, Institute of Social Research, University of Tabriz, Member of the Scientific Center for Health Sociology.
Email: k.koohi@tabrizu.ac.ir.

families on the path to successful marriage are the ways in which the abnormal child-marriage rate can be decreased, Controlled and modified.

Keyword: Child Marriage, Early Marriage, Divorce, Family, Age Difference

Judicial Prevention of Domestic Violence against Children by means of Educational System

**Hannah Haghighat Fard¹,
BehnazNasiri^{*2}, Seyedeh Narges Mirabbasi³**

Abstract: Evolution of the approach to childhood in societies has increased the sensitivity of public opinion and governments to child abuse. The concept of child abuse is defined as any behavior that results in physical or psychological damage on a child or disrupts his or her growing up process. Children are more vulnerable due to their ignorance of their rights, inability to inform the authorities and lack of relevant education. In order to adopt effective criminal policy, we need to know the environments in which the child grows up.

Children spend their most sensitive ages in family and school settings. The authors claim that if the child experiences violence at home, the school can be used as a supportive remedy. Since the school and teacher concepts are more familiar than court and prosecutor for a child, it can be more effective. To achieve this, structure of the school must be reconstructed to be authorized to effectively intervention, including informing the judicial authorities and asking parents to explain.

Key words: child abuse, domestic violence, educational system, criminal policy, prevention of crime

1. University of Tehran, faculty of law and political science, department of public and international law.

2. Islamic Azad University of Qazvin, faculty of management and accounting ,law department. (corresponding author) Email: nbehnaz76@gmail.com

3. Islamic Azad University of Qazvin , faculty of management and accounting, law department.

Reflection on the right to education of children with emphasis on International Human Rights Instruments

Manuchehr Tavassoli Naini¹, Motahareh Rafiei²

Abstract: Right to Education is a fundamental human right and an essential tool for the realization of other human rights. The main beneficiaries are the children. Children's right to education for vulnerable and special needs children must be under the special protection. Universal Declaration of Human Rights, the Declaration on the Rights of the Child and the Convention on the Rights of the Child and other international instruments have provided the special protection of this right. Recent research, based on international instruments, examines international law protections for the right to education, children's rights to receive education and governments' obligations and challenges of this right. According to these instruments the primary education should be free and compulsory for all children. Objectives and content of education for children must promote human rights and fundamental freedoms, peace and understanding and without any source of discrimination. Children in difficult circumstances should not be deprived of this right. Governments in accordance with the documents committed to respect, protect and fulfill the right to education for children.

Key words: right to education, international instruments, Convention Rights of the Child, Committee on the right of the child

1. Associate professor, Department of law, University of Isfahan.

2. M.A of International law, Department of law, Shahid Ashrafi Esfahani University.

Reflection on the Relationship between Education and Child Rights

Amene Aali¹

Abstract: The wide range of legal implications of the International Convention on the Rights of the Child (CRC) have made it closely linked to various child-related social institutions and activities. One of the most important institutions or social activities that most children are exposed to on a daily basis is education, which is important in examining its relationship to children's rights. Accordingly, this paper presents an interpretative model of the multiple relationship between the education system and CRC with an overview of theoretical texts and research reports in the literature on child rights and implications for evaluating school performance from the child rights perspective. According to the results of this study, there is a three-way relationship between education and children's rights: education is a child's right; school is a tool for observing children's rights; and education is a subject of children's rights monitoring. The third aspect of this relationship emphasizes the need to evaluate school performance from a child rights perspective. Among the 41 articles on CRC, the right to participate, non-discrimination, defense and litigation, protection of violence, the best interests, privacy, freedom of expression, and security are fundamental rights that can be used as criteria for assessing The school's performance is in observance of children's rights and in compliance with CRC.

Keywords: Child rights, Education, School performance

1. Assistant Professor of Educational Psychology, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran.
Email: amene.aali@gmail.com

Conflict of execution of ‘hodoud’ and retribution against children and adolescents with the right to life

Atefeh Abbasi^{*1}, Fatemeh Salehi Nejad²

Abstract: Despite widespread legal reforms in the Islamic Penal Code and the code of penal procedure approved in 1392, in the scope of children and adolescents, there are still gaps and bugs in the Criminal liability of the child, the kind of executable punishment against them and procedure of crimes of children.

This article, in a library method and after accurate study of existing jurisprudence and legal sources, concluded that, although existing laws regulate the relative acceptance of the age of criminal liability of children and adolescents in the field of crimes of inferiority and the minimum use of punishment and increase in legislating educative acts ,but the age of criminal liability Especially regarding the execution of hodoud and retribution is considered to face the challenge of aberration with social requirements and can be increased by appropriate separation between age of religious responsibility and criminal liability, based on available jurisprudential and scientific sources, which is a problem related to the execution of retributive punishments And it will raise the limit for children too.

Keywords: child, adolescent, retribution, hodoud

1. Assistant Professor, Faculty of Law, Sisters Campus/ Imam Sadegh University, Tehran, Iran. Email:atefehabbasi@isu.ac.ir

2. Master of Science in Islamic studies and Family Law, Sisters Campus/ Imam Sadegh University, Tehran, Iran. Original Article.

The position of children's right to health in the international human rights system

Rashid Taghvaei Abrishami¹

Abstract: The right to health is one of the fundamental rights of all human life spans, although it belongs to the second generation of human rights in content, but the necessity and sensitivity of it have warranted special attention in other human rights generations. Health has a wide scope in the biological aspects of human societies, so the right to a clean and healthy environment, healthy air, safe drinking water, healthy food and even occupational health and so on are all considered. Along with mental health, it makes sense, and that is why mental health matters. Children as the most important age group in their capacity and delicacies are the most vulnerable people in the human society and need support because of this vulnerability. Determine the health of the community and determine the future development path of the communities. In this comparative descriptive-analytic study, we examine the foundations of the right to child health and the mechanisms for securing this right, with due regard to the Islamic legal system and international humanitarian law rules and regulations. And the international community and governments need to ensure that they are as safe as possible. Therefore, children are protected by law in most aspects of law, and in civil, criminal, procedural, statutory, and ... laws, the effects of legislators' protection are evident, because the social role of children is very effective, Therefore, the right to a child's health, which is the fundamental need of every human being, must be fully realized.

Keyword: Health Rights, Human Rights, Children, International, Convention on the Rights of the Child

1. Master of Laws (LL.M) Criminal Law and Criminology - Justice of Khorasan Razavi Province. Email: Rashid.taghvaei@gmail.com

The right to health of children; Concepts, principles and components

Atefeh AminiNia¹

Abstract: The right to health is one of the most important human rights cases referred to in the Universal Declaration of Human Rights as the foundation of other rights. Public health is not merely the absence of illness and disability, but a state of well-being that enables one to cope with the stresses of life left out of work and education and to engage with others as part of society. Childhood and adolescence have been one of the most critical times in any person's life, with widespread cognitive and behavioral changes and attention to the mental health of these people is of particular importance. Investing in adolescent health and well-being is a total benefit to us, for Future adults, for the next generation of children, and for the future global community, a healthy and vibrant society This article aims to explore the importance of promoting the right to health of children and adolescents and its importance in the future security and health of human society.

Key words: Child, Teenager, Health, World health organization, Welfare, Society, Human rights

1. Faculty Member of Islamic Azad University, Varamin Branch.

The family-role and respect for children's rights in preventing children and young people crimes

Fahimeh Malekzadeh¹, Fahimeh Ebrahimi^{*2}

ABSTRACT: The "family", before to be a kinship group, it is one of the first public & universal institutional systems that is effective in meeting vital emotional needs of human beings and is essential for the survival of society. In this regard, the family is very important in socializing children & meeting some basic needs. Currently, with expansion of mass media & decline of traditional culture, different nations have become somewhat familiar with different cultures. As well, the frustration & conflict caused by this cultural mix first affects the family (the smallest entity in a community) & then affects whole community. Mental disorders created during life (especially childhood), sexual-physical problems during adolescence, disregard for material-spiritual issues of children, violence, parental neglect, parental disregard for their behavior and speech. Relationship with others (due to their role modeling of children) leads children and young people to become involved in crimes variety. These behaviors will result in destruction of themselves, their families, and the material and moral damage to society. Factors such as importance of family-role, Parents prevention by providing psychological security, monitoring their behavior and their friends, affection and compassion for child, examining their children's educational status, proper education, religious instruction, updating their knowledge and awareness, being free from prejudices, extremes, respect for rights of children, adolescents & other family members in all matters is crucial to building a purposeful family.

Key Words: Family, Prevention, Mental Security, Child, Crime

1. Advisor, Faculty Member, Islamic Azad University, North Tehran Branch, Tehran, Iran.

2. Ph.D. Student of Islamic Jurisprudence & Principles of Islamic Law, Islamic Azad University, North Tehran Branch, Tehran, Iran. (Corresponding Author)

Email: Febrahimi2015@yahoo.com

The Pathology of Visual Media in Deviation in Children and Teenagers

Fatemeh Afshari¹, Hamid Asadi², Javad Afshari³

Abstract: One of the most important factors affecting the lives of today's societies is the visual media, which, in addition to its positive effects on reducing social harm, has a negative role in causing deviations and crimes, and is one of the most vulnerable groups in the field of children and teenagers. Visual media provides the context for learning about violence from the media by accustoming the audience to events, desensitization, insecurity, and so on. Younger people are far more influenced by the media because of their realism, incomplete cognitive ability, and inability to relate the scenes to the end result. By expanding global media out of the control of governments such as satellites and the Internet and providing inappropriate models of negative education to broadcast programs aimed at disregarding the age of the audience and not showing the consequences of the media's role in spreading crimes and deviations such as girls' escape and Free sex and sexual addiction are undeniable, especially in young people. For this reason, the government, the family, and the media need to make a concerted effort to counteract these corruptions and replace them with healthy programs and recreation, using culture and education.

Keywords: Visual media, Children and adolescents, Violence, Escape from home, Illegal sex, Addiction

1. Faculty member of Judicial Research Institute. Email: mehr.solh399@yahoo.com

2. PhD candidate in Criminal Law and Criminology at Kharazmi University and lecturer at university.

3. M.Sc. Student of Crime Prevention at Amin Police Science University.

The Children's Right of Art and Identity from the Perspective of Persian Literature Texts

Shahriyar Shadigou^{*1}, Fariba Parvaneh², Mehri Toutounchian³

Abstract: In today's society, the issue of identity in childhood is a fundamental one because if it is ignored, The current and future generations will be in imbalance and confusion. The purpose of this study was to investigate the right of art to literature and identity by focusing on children's rights. The research method is library-based analytical using library technique and using theoretical and theoretical resources on children's identity. Based on the results, it can be said that the identification of children in contexts such as family, community and education system is in place, so its development depends on the development of these contexts. Therefore, when researchers address the issue of child identification, they provide the means for the development of individuals first and then for the development of society. Attention to children's rights is also at the heart of different societies and religions around the world, with numerous laws and regulations adopted by various organizations and institutions. Recognizing a child's art, literature, and identity as fundamental rights has an important role in the process of forming his or her identity. Parents are the first and closest reference to the rights of children in all aspects of education and identification, and certainly an informed parent can provide the most and most useful help to his or her child. The study of art in Persian poetry also reveals the influence of art on human mental development, moral development and attention to physical dimension.

Keywords: art, law, child, literature, identity

1. assistant professor, Persian language and literature department, Farhangian University, Tehran, Iran. Email: kamyar137884@gmail.com

2. Instructor, social sciences department, Farhangian University, Tehran, Iran.

3. Jurisprudence and basics of Islamic law, Islamic Azad University, Tehran-e-Markazi Branch, Tehran, Iran.

Protecting the rights of refugee children in international documents

Bahram Taghipour^{*1}, Morteza Azizi²

Abstract: With the end of World War II, the issue of asylum as an international issue of concern to the international community, and in particular to governments, international organizations have sought to help protect their rights and rights by adopting international regulations. Children who are part of the asylum seekers category are more vulnerable and will require special measures for this category. The establishment of the United Nations High Commissioner for Refugees, the only international specialized refugee organization, as well as the ratification of the 1951 Geneva Convention on the Status of Refugees and its 1967 Additional Protocol (the only specialized international refugee documents) were part of these overall measures for refugees. Unfortunately in refugee protection laws, despite the increasing prevalence of children and their vulnerability, due to the lack of age and gender identification, there is insufficient support for the UN Commission to take specific measures to protect children's rights in accordance with the human rights instruments of the child age (Convention on the Rights of the Child). Child), but these cross-cutting measures and support, while useful, are insufficient due to the lack of co-operation of the receiving governments with the UNHCR and, consequently, the worsening situation of refugee children in the receiving communities. Therefore, UNHCR has chosen one of the sustainable solutions (local resettlement, resettlement and voluntary return) to help this group of people.

Keywords: child, refugee, laws, child rights

1. Faculty Member of Kharazmi University Law Department. (Corresponding Author)
E-mail: taghipour.bahram@yahoo.fr.

2. Islamic Jurisprudence and Researcher.

The Social Consequences of Media Advertising in Children's Education

Bahram Taghipour^{*1}, Morteza Azizi²

Abstract: Advertising in the community plays a major role in shaping the behavior and personality of children and as an educational foundation can emerge in education, culture and economics. Children, who are the future of a nation in their well-educated group, receive the most influence from the advertising system in the education system, commercial, media, environmental, bio-cultural, and prominent forms of propaganda in society that children They are exposed to its pros and cons. There is no independent clause in Iranian domestic law on how to regulate advertising in children's age groups as well as texts that can educate and educate children on the rights of advertising. Commercial ad regulations in the media target audiences of ads are generally viewed and there is no distinction between adult and child audiences. Although there is sufficient sensitivity and precision in the European countries, especially the United Kingdom, on how to shape the content of an advertising ad, there are coherent and restrictive regulations and regulatory attachments, but in Iran so far this has been neglected. The future has exposed children to social harm. The social implications of media advertising and its relevance to children's rights education are discussed in this article, and in line with the constitution and other important legislative sources, the emphasis is placed on protecting the generation of children in education on advertising rights, especially in the media, in a variety of respects. Be protected.

Keywords: Rights, Advertising, Education, Advertising, Children

1. Faculty Member of Kharazmi University Law Department. (Corresponding Author)
Email: taghipour.bahram@yahoo.fr

2. Islamic Jurisprudence and Researcher.

The Right to Life and the Death Penalty of Children

Nasim Khodakhah¹

Abstract: The right to life is the first and most fundamental right of any human being to have the title of "superior right".

Since children are the most vulnerable in society, The protection of their rights and, above all, the right to life are of paramount importance and efforts must be made to uphold them. This burdens governments with a dual obligation. Its negative side involves refusing to arbitrarily deprive the child of its life, and its positive aspect involves taking positive steps to protect and safeguard the child's life.

In addition, by extending the scope of childbearing to birth, the right to life requires abortion and the prohibition of the execution of a child during childhood. However, there sometimes appear to be differences or misunderstandings between the Islamic legal system and the international human rights system in relation to the execution of a child, which must be supported by reviewing and examining the rules and regulations contained therein. It took a step further than the right to life. So in this article we will explore this further.

Keywords: Child, Right to Life, Execution, Human Rights

1. Doctor of Criminal Law and Criminology, Basic Lawyer of Justice.
Email: N_khodakhah@yahoo.com

Children's rights in cyberspace

Bahram Taghipour^{*1}, Morteza Azizi²

Abstract: Children, like other people in society, enjoy social rights to access cyberspace, which has become an undeniable competition in today's world and has provided many opportunities for human societies, along with the development of electronic technologies, facilities and services. It has created the necessary tools for free access to communications and information. Proper and beneficial use of cyberspace requires the development of cultural discourse and the creation of practical training in this area. The need to consider children as a vulnerable group in the use of cyberspace as well as new rules for regulating this area are among the tasks of protecting the rights of children in cyberspace. This article seeks to answer the question of what laws in cyberspace are included in the legislative system and whether or not these laws address the role of children and their rights in cyberspace and to what extent. Will it detoxify children from social harm in cyberspace? Despite the fledgling cyberspace in the country, there is still some abuse against children that threatens the physical and mental health of this group. The pathology of cyberspace in children and the greater attention of families to better understand cyberspace and its functions in the child's educational system can repair the existing gaps and shortcomings.

Keyword: cyberspace, child, cybercrime, cybercrime

1. Faculty Member of Kharazmi University Law Department. (Corresponding Author)

Email: taghipour.bahram@yahoo.fr

2. Islamic Jurisprudence and Researcher.

Title: the scope of government supervision over the parent's duty of the child on the right to education and training

Mohamad Bahrami Khoshkar¹, Boshra Karimi², Ghazale Refae^{*3}

Abstract: The family as the most important social institution is the first school and Main cradle for the education of the child, which as Human-made environment, has its own rules and regulations and standards, and plays an extraordinary role in providing the child's social Happiness. Actually parents will be responsible for their children, they are responsible for supplying and maintaining mental and psychological health and proper training their children and they should provide them cause growth and education. So the main duty for the planning regarding to supplying Children's rights is by the parents but this issue doesn't reduce the responsibility of the government. It has to be said observe the rights of children by their parents in the rules and internal bills and international conventions has attracted the attention of legislators and government support. In this research we intend to explain the limits and roles supervision, legislation, executive and government support on the right to education and child training and what the extent that About punishing a child by parents and is parents in the field of child education has the Full and complete right. Including solutions and strategies government supervision in this regard Can be to point the role of popular and welfare Institutions and other organs in the prevention and education of parents. also, it has to be said in all parental responsibilities and the actions of governments the principle of respecting the interests of children is one of the most important that should be taken into consideration this is also emphasized in the Convention on the Rights of the Child.

Keywords: parent's duty, child right, Government supervision, education and training

1. associate professor, Department of Jurisprudence and Islamic Law, university of shahid motahari, Tehran, Iran.

2. Assistant Professor, Department of law, Refah university, Tehran, Iran.

3. Master of family law from Refah university, Tehran, Iran. (Corresponding author)

Email: refae303@yahoo.com

The right to child hygiene and health in the Iran's legal system

Ali Akbar Jafari Nadoushan¹,
Azadeh Taghipour Javi^{*2}, Banafsheh Taghipour Javi³

Abstract: A human rights group for children is called children's rights, which focuses on supporting and maintaining young people. The right to health as an inherent right means that everyone has the right to the highest standard of physical and mental health and the right to all medical services, public health, adequate food, adequate housing, a healthy work environment and environment. Includes bio-clean. The lives of children in contemporary cities have provided a sophisticated and new field of research for politicians, lawyers, sociologists, architects and urban planners. Extensive changes in the mid-twentieth century, the movement of modernism and the conversion of many traditional and rural settlements into cities, and the expansion of urbanization and metropolitan life, have made today's children born in the human environment and born out of the natural environment. . Every person's growth is subject to hereditary factors and environmental conditions. Hereditary factors may underlie the basic plan and growth plan, but the environment changes its design and context. When the environment is not suitable for the basic needs of the child, hereditary facilities do not have the opportunity to grow. The right to health is a second-generation human rights issue. Until now, various government and non-governmental organizations have been working to promote and promote this right, but there are still unknown issues and areas of concern for the right to health of children. When it comes to child health, the area of health rights is limited to a specific group. Because of the vulnerability and need for protection, we are a group of sensitive human rights groups. Attention to the right to health and health of children is as important as other children's rights, but of particular importance is that children are the next generation of the global community and that their physical and mental illness is a threat to the future of the international community, especially in the financial, will be. In this article, while reviewing the

1. Assistant Professor Department of Law and Political Science. Yazd University.

2. Master of Criminal Law and Criminology. (Author)

Email: azadeh.taghipurjavi@mail.um.ac.ir

3. Master of private law.

laws and regulations that have recognized this right, we have addressed the concept and position of the right to health in the Iranian legal system; our findings suggest that the existence of some laws and regulations in this area increases People have this right, but their criminal support has been neglected.

Keywords: Rights, Children's Rights, Health Rights, Iran Law

Rights of Child Victims of Landmines Compensation and Restoration

Jabar Tahmasebi¹

Abstract: According to Iranian officials, having sixteen million unexploded ordnance in four million and two hundred thousand hectares of contaminated land (in five provinces of West Azerbaijan, Kurdistan, Kermanshah, Ilam and Khuzestan), Iran has been the world's second-largest landmine-contaminated country in the period since the end of Iran-Iraq War. Children who are victims of landmines and unexploded ordnance are a large part of the death toll. The importance and necessity of discriminatory support based on the principle of positive discrimination against children on the basis of individual age variables should not be overlooked, for example, the consequences, outcomes, and impacts of post-traumatic stress disorder in children are far greater than in adults.

Today, the concept of injury and harm has been developed to include financial, psychological, physical and mental suffering, loss of life opportunity and life expectancy, all of which can explain the widespread effects of the blast on the victim and his/her family. Therefore, comprehensive support needs to be in place to remedy all needs and sufferings, in accordance with the principles of human rights and humanitarian law and the views and needs of the victim. These supports may include medical care, rehabilitation and psychological support, and ultimately social and economic empowerment.

What should be done: Immediate compensation, final compensation and discriminatory compensation for victims, in addition to Iran's accession to the 1997 Ottawa Convention (the Convention on the Prohibition of the Use, Stockpiling, Production and Transfer of Anti-Personnel Mines and on their Destruction), the modification of the country's protection laws, clearing mine-contaminated lands and training children and the overall population of contaminated areas on the dangers of mines are among the ways of fighting mines and other unexploded ammunition.

1. MA of Criminal Law and Criminology. Email: jabar.tahmasebi@gmail.com

In this paper, we will first examine the mine issue in Iran (Part I) and the related national and international protection laws and regulations (Part II) and finally will discuss how to achieve victim-centered compensation and restoration.

Keywords: children's rights, land mine, compensation, restoration

Children and the right to environmental education emphasizing on animals rights

Raheleh Maskani¹

Abstract: Awareness needs education. With responsibility in the environment, individuals should be more educated in the environmental crises nowadays. There are ungrounded rumors and fears about animals due to the lack of information on the animals' values and characteristics. False beliefs circulated through generations are the other reason for it. Unawareness and also ungrounded fear have caused most people to do not spend their time in nature so much; on the other hand, they are not interested in supporting and preserving animals. Children shall be made aware of the importance and values of preserving environmental and animals rights. Therefore, scientific and applicable information should be learned to children about animals- the information such as behavior, habitat, lifestyle, nutrition, and reproduction of animals as well as their role in the ecosystem and food chain. Since children are the future maker of the community, the aware generation should learn them to preserve the common human heritage to achieve sustainable development. According to principle 19 of the Stockholm Declaration, all humans, institutions, and human groups are responsible to preserve the environment in all respects. So, with the aim of the development of the principles that need to clarify public opinion, the declaration suggests that it is necessary to educate the young and adult generation. The mentioned concern was a motivation for the researcher to study the way of environmental education and animal rights to children. This analytical descriptive research was done in library resources and documentary methods to study the right to environmental education for children. While the main question is whether the education and reforming of human behavior with the environment can solve environmental crises.

Keywords: children education, environmental education, animals rights, sustainable development

1. Master of international law, Payam Noor university, Pakdasht unit, Tehran, Iran.
Email: Maskani.raheleh@yahoo.com

The protection of children against inappropriate and harmful computer games

Mohammad Javad Arabian¹, Sayedeh Parisa Mirabi², Ali Zand³

Abstract: The increasing amount of time children are spending on computer games and it has become an integral part of children's daily lives. These games, with their innovative potential, can provide motivation for therapy, enhance practical skills, and facilitate teaching and learning concepts. In addition to the positive aspects, playing these games have negative effects, and on the other hand, kids drowning in computer games will lead to earn profits and benefits by the companies that make these games.

This study was carried out to examine the protection of the children's rights from harmful computer games by applying sociological theories; domestic law and international documents and has used descriptive, analytical method aimed to ensure the right to play, enjoy and entertain. The present study was conducted aimed to examine the benefits and disadvantages of computer games to express legal requirements and protections and protect users from harmful effects of these games.

Keywords: computer games, rights, the protection of children, right to happiness

1. Doctor of International Law and Researcher International Cyber Law.
Email: javad. arabian@yahoo.com

2. PhD student in International Law, Islamic Azad University, Najafabad Branch, Iran.

3. Undergraduate Student, Islamic Azad University, Pardis Branch, Iran.

Conflict of childrens right to life whit their work according to the laws of Iran and international documents

Atyeh Rangchi Tehrani¹

Abstract:The growth of the child labor population in the community and the issues and problems associated with them in recent years are so significant that the effective supportive and legal actions are needful .The children that economic, family, social, educational conditions and legal barriers constrained them to work and deprived of the most basic human rights And are getting to all kinds of physical, sexual and psychological abuse by exposure to inappropriate environments .Therefore, one of the types of child abuse is economic abuse and child labor that economic exploitation of children, which impedes their growth and development and has various consequences such as sexual exploitation and addiction. Despite the codified of labor laws and other specific provisions on child protection, because of imperfection in existing laws, including non- enforcement for parents and legal guardians who force children to work and non- legal governess for correction and sustained issues about child labor, unfortunately, there is still the child abuse. In this paper, using a descriptive-analytic library method, the conflict between the right to life of a child and their economic exploitation and labor is investigated. and in addition to the pathology of the Iranian legal system and the overview of international documents in this regard, the codified of laws with the proper implementation of various instances of child exploitation, the enforcement of laws through inspection and monitoring of child labor, the codified and implementation of poverty programs by Government agencies, social support and public awareness, especially parents, introduce effective strategies for combating child labor

Keywords: child, economic child abuse, child labor, exploitation, right to life

1. Master of Family law.Sisters Campus of Imam Sadegh University.
Email: a.r.tehrani94@gmail.com

Educational inequality of children in the Iranian education system

Sajjad Yahak¹

Problem statement: The United Nations, in its 15-year education policy document for the period 2015 to 2030, has outlined five key subjects, all focusing on "Concurrent development of equity and quality of education for children and adolescents". The first focus of this document, "Educational Justice", means reducing people below the educational poverty line. Here, the concept of educational poverty alleviates both the "hardware" aspect, such as the improvement of physical, educational, sports and recreational facilities for children of vulnerable groups in society, and the "software" aspect, such as the quality of teachers' abilities, The quality of the curriculum, the degree of suitability of the curriculum to the economic and social needs of each region. The second focus of the international document is the "inalienable right of education". UNESCO has called on the 195 countries participating in the Summit to recognize the quality of education as one of the fundamental human rights of all, regardless of gender or ethnicity. The third focus is "inclusive education", which means ensuring that everyone, especially people from different cultures and ethnicities as well as people with different levels of physical disability, enjoys a quality education tailored to their individual needs.

Equality of education and educational opportunities and the quality and quantity of equal education for all members of society irrespective of race, ethnicity, socioeconomic status, disability and gender are characteristics and goals of an advanced education system. Proper interaction between the family institution and education will help to achieve this, and the creation of an incompatible and distrustful relationship between the two institutions and its subordinates will ultimately weaken society in various aspects. Failure to properly interact with these institutions will undermine important institutional functions such as education and may lead to malfunctions and incorrect practices in the way of education of a society. Wiseman (2008) argues that current education has become more of a marginalizing people globally than an opportunity. The origins and institutionalization of mass education in Iran, Jordan, Morocco and

1. PhD candidate of Sociology, University of Tehran. Email: Syyahaks@gmail.com

Tunisia follow a similar trajectory. Many education systems in Muslim countries have been formed outside of colonial heritage, but in some they are traces of colonialism.

Inequality in education is one of the most important areas that scholars have addressed in the field of education. But the interaction between different dimensions of social division and its impact on educational outcomes has become less conceptualized. In 1982, Connell and colleagues in "Social Dissemination" they paid social division as a Tool to Understand the Interaction between Class Communication and Gender Relations in the Formation of Educational Courses and Student Success in Ruling and Working Class Families. They believed that social division plays an important role in guiding students and their experiences in schools (Angus, 2005: 5). In spite of many investments and policies, patterns of inequality persist. Most programs in the field of educational inequality have focused on material possibilities and their distribution, while cultural contradictions and differences remain neglected.

One of the most important indicators of human development is education and literacy, which affects the ranking of countries in this index. In the table published by UNDP in 2014 on educational inequality, Iran is ranked 12th in the countries of the region (report of the Parliamentary Research Center).

Educational Inequality Index in countries of the region (Ranked Compared in 2014)

	countries of the region	Education Inequality Index (in Human Development)	Rank of Education Inequality Index in Region
1	Azerbaijan
2	United Arab Emirates
3	Jordan	0.586	9
4	Armenia	0.679	5
5	Uzbekistan	0.672	6
6	Afghanistan	0.202	17
7	Iran	0.433	12
8	Bahrain
9	Pakistan	0.208	16
10	Tajikistan	0.615	8
11	Turkey	0.563	10
12	Israel	0.776	1
13	Syria	0.376	13
14	Iraq	0.342	15
15	Kyrgyzstan	0.665	7
16	Kazakhstan	0.751	3
17	Georgia	0.761	2
18	Lebanon	0.688	4
19	Egypt	0.351	14
20	Yemen	0.177	18

Source: cited in report of the Parliamentary Research Center on Educational Inequality (June 2016)

In this study, we investigate the factors that create and deepen educational inequality for children in Iran.

Findings

Findings of the National Survey on Education in Iran in 2017 showed that 81.3 percent of respondents said "educational facilities and equipment and educational facilities and sports facilities in some schools are better than others", 75 percent believe that "There is a lot of injustice between schools in different areas of the city," 68.9 percent said, "cultural differences (ethnic, linguistic, etc.) are respected in schools." Various economic studies, comparing the efficiency and effectiveness of different poverty alleviation programs, have concluded that child and adolescent educational Reduction of deprivation programs are the "the least corrupt" and "most productive" programs that Reduce the likelihood of "inheriting poverty" among deprived households. The Constitution of 1910 states that "all children, regardless of their family and social status, are entitled to equal education and to be given equal opportunity as far as their personality and talents are concerned and nothing but their talent

and ability should block the way for the children of this land to grow and prosper. "The World Bank (2019) says that education is a human right is a powerful driver of development and one of the most powerful tools to reduce poverty and improve health, gender equality, peace and sustainability. Education for People Creates Jobs, Income, Health Poverty reduction.

Out of school and illiteracy are two social issues that have detrimental consequences for the individual and society. Because of different definitions of the phenomenon of out of school and illiteracy, it is not easy to describe these two situations. The population of out of school of education has been reported to range from one hundred thousand to more than three million. However, information on the number of children with disabilities who are out of school and children with no identity (anonymity) is not separate and is not available. Education statistics for the educational year 2016-2017 show that there are 747,911 out of schools in all educational levels. Provincial data also show that Sistan and Baluchestan province has the highest out of school rate.

The number of out of school of education has been announced by the education authorities for the age group of 6-11 years (elementary school) in October 2018 to around 130,000 to 140,000. We have to distinguish between the two situations of "out of school" and "Children of out of school". So far, policymakers have focused primarily on "Children of out of school" and on controlling and reducing their numbers. While a fundamental shift in policy must take place; policymakers and lawmakers need to shift their focus to designing policies that will fundamentally prevent f out of school and that no child will be out of class and Make school and classroom accessible to all children (Parliamentary Research Center, 2016).

Out of school statistics for the educational year 2015-2016

Grade	boy	girl	total grade
Elementary (6 to 11 years old)	75397	76846	152225
First High School (12 to 14 years old)	80215	135639	215854
Secondary High school (16 and 15 years old)	184232	225551	409783

Discussion and conclusion

Bourdieu and Passeron (1990) point out that current education is symbolic of violence and that independence and self-efficacy are not formed in this kind of education. For Bourdieu, not all students with the same abilities enter the school system. Some of them already have

a well-educated family, and it is clear that if students are taught such things at school, their abilities will be supplemented simply because they have the backgrounds. But there are also some students in the family who have never learned such things and have been referred as poor families. The task of the education system is to work more on these students. Teach those more to become first grade students. Some consider that as positive discrimination. The education system must make the situation fair so that students with similar abilities will eventually complete the course.

The education system in Iran has serious problems in the field of educational justice, with a significant percentage of this (according to the findings of studies) being directed to the policy and education system, and in the meantime, the family and other institutions are somehow involved.

Keywords: Child, Right to Education, Inequality, Iranian Education System

The Right of education of Children Deprived of Liberty and Related Challenges in Iran

Jamal Beigi^{*1}, Mehrdad Teymoori²

Abstract: Every children are equally deserved the enjoyment of their child rights as their inalienable rights regardless of religious, gender, nationality, in any places and in time etc. Human rights devotes these rights to human beings because of their humanities, whether they are guilty or not. nowadays. Nowadays, The right of education of children deprived of liberty, education plays crucial role in advancing of human societies, so the right of education of delinquent children are also considered one of the main elements of human rights and citizenship. Children deprived of liberty are among the most vulnerable group at the international community that their right can be ignored. The facts point to the needs of communities to keep criminals in a places in order to reform them and return to the society. for so doing these communities need some places to keep those persons away from the societies. the right of educating the children deprived of their liberty is their principal rights. this is the main duties of the governments. some actions are taken in some correctional centers and prisons of Iran. The present study surveys the challenges of the right of education of the children deprived of liberty analytically and descriptively. findings and the results of the study revealed that implementing the right to train and educate children deprived of liberty in Iran are faced with numerous cultural, financial, judicial, legal, operational and security challenges. So by using the solution provided for enforcement of this right, we should resolve them.

Key words: Child, Right, Education, Iran's rules, Correctional center

1. Associate Professor of Criminal Law and Criminology, Maragheh Branch, Islamic Azad University, Maragheh, Iran. Email: Jamalbeigi@iau-maragheh.ac.ir

2. PhD student in Criminal Law and Criminology, Islamic Azad University, Maragheh Branch.

Necessary Enactment of the Rules Against of the Children's Infringement Private Life by Their Parents in the Cyberspace and the Prevailing Principles on their enforceability

Fatemeh PorMasjedian¹, Seyed Nasrollah Ebrahimi^{*2}

Abstract: Nowadays children are subject to cyberspace invasions even sometime from their own parents as they may disclose their own children's data, information, photos, video clips in the cyberspaces. Such disclosure, without children having capacity to grant their consents, may inflict sever physical or spiritual losses and damages to the children. Thus, it is necessary to regulate rules and regulations to combat with any sort of abuse of children's rights by their parents in the cyberspace

The writers of the Article endeavour to study and investigate the concurrent rules and regulations that protect the children's rights in the internet and cyberspaces including those international conventions and their protocols in this respect.

This Article also urges the Iranian lawmakers and regulators to enact and codify precise and clear rules and regulation to protect children's rights in the cyberspace activities and to establish civil and criminal liabilities and sanctions against those parents who would inferring their children's rights and violate their private lives in the cyberspace. Such liabilities and legal sanction should be greatly applied to their own parents who recklessly, negligently or purposely disclose their children's data, information, photos, video clips in the cyberspaces.

Keywords: Children's rights, Children's Protection, International Conference on Children Rights, Infringement of Private Life of Children in Cyberspace, Cyberspace Regulation for Children

1. Member of the Faculty of Social and Economic Sciences, Alzahra University.

2. Assistant Professor of Law, Faculty of Law and Politics, The University of Tehran.

Email: snebrahimi@ut.ac.ir.

Child Friendly City; Precondition for the realization of child's rights in city

Zahra Shirzad Nazarloo^{*1}, Ali Akbar Gorji², Hossein Mazloomi³

Abstract:Children and young people have the same general human rights as adults and also specific rights that recognize their special needs. Today, Children are a universal indicator of the status of human development and the level of well-being in a society. Considering the participation of children in urban design and town planning processes, can help the city designed by the physical and psychological needs of children to assume. In the meantime, children are a considerable part of the society that their presence in city is often disregarded and are not seriously considered as citizens. Hence, one can raise this question: Do the urban spaces meet children's needs? Child Friendly City projects commonly aimed to make opportunities for children to form their environment or change it. So, these projects are trying to give citizen rights to children, improve their knowledge, help their participation abilities, decrease violence against children, pay attention to environmental subjects and etc.

The present article specifically tries to study the chances of children to have a share in making their own environment and highlights their ideas on that front.

Key Words: Child Friendly City, participation, happiness, legibility, security

1. Ph.D Candidate in public law, Shahid Beheshti university, attorney at law.
Email: z.shirzad.n@gmail.com

2. The professor assistant of Law, Shahid Beheshti University, attorney at law.

3. M.A in Human Rights Law at Shahid Beheshti University, attorney at law.

Right to health in the light of child protection against harmful video games with emphasis on precautionary principle

Sadegh Sayyadi¹

Abstract: Child rights as a branch of human rights focus on special protection and support for children, depending on their particular situation. The right to play and to have a child's health, as well as other rights such as the right to life, identity, parenthood, education and Other issues arise as the child grows and develops. Video games are the third largest money-making industry in the world as one of the most popular entertainment and even business with over 2.5 billion users. This style of games has become one of the most challenging media outlets as a social phenomenon due to advances in technology. This has drawn the attention of parents, users, policymakers and researchers to the potential negative impacts of this media that can lead to risk and harm. Among the potential negative effects of video games, violence and addiction are many scientific studies that have been confirmed or rejected. Caution is a comprehensive and pervasive principle of international law and is not merely an environmental principle, but equally applied and used to protect human health. In most cases technological development has surpassed scientific knowledge related to health determinants. The concepts of precaution and prevention are always at the heart of public health measures. In the past, health interventions were focused on identifying and defining risks, but as risk factors are more complex and widespread today, the precautionary principle examines uncertain risks and seeks to change the ways in which In that, change the policy from a "response" strategy to a "cautionary" strategy.

Keywords: right to health, right to play, child rights, video games, precautionary principle

1. M.Sc. student of Private law, Faculty of Law, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran. Email: Sadegh.Sayyadi@gmail.com

Right to happiness and pursuing happiness as a fundamental right of child

Mohammad Sharif-Shahi¹

Abstract: Right to happiness and pursuing happiness is a natural right in the same line with right to dignity. The normative structure of human rights, its asserted rights, and all norms are coming from and based on this right. According to the Kant “liberty is every individuals’ ability to seek or pursue their vision of happiness.” In addition to philosophical bases, normative and foundational instruments of modern legal systems also recognized the right to pursuing happiness as a non-deniable right, which emerges responsibilities for state, instrument such as independent declaration of America, is among them.

Under international document, universal declaration of human rights in general and international convention of right of the child in particular, all members of human family including children have rights. This paper would try to analyses different instance of right of the child to pursue happiness. It will be conducted through a systemic interpretational method.

Keywords: Human rights, Right to happiness, Fundamental rights, Children's rights

1. Assistant professor, Public Law, Islamic Azad University, Isfahan Branch (Khorasgan), Isfahan, Iran. (Corresponding Author) Email: rasashahi@gmail.com

Children's Right of Happiness, a Manifestation of Human Right in the Modern Era

Mehri Toutounchian ^{*1}, Afshin Jafari²

Abstract: As a global approach, human rights feature various aspects with children's rights, specifically, and right of a happy life, in general, being one of them. This approach became more prevalent especially with the presenting the various global declarations and conventions regarding the defense of the children's rights. The primary goal of the present study is the children's happiness right as one of the important manifestations of human rights in the contemporary era. Based thereon, the main question of the present research paper is posited in the following words: what are the most important solutions for actualizing the children's right of happiness? In line with this, it seems that paying attention to the children's naturalistic behaviors, providing of conditions for the children's more social participation and creation of conditions for the formation of children-friendly cities are amongst the solutions that can pave the way for the children's achievement of their right of happiness. In the meanwhile, reduction of the men's role in the construction of urban space and paying of attention to the affective and emotional characteristics of children when designing social, instructional and urban environments can be considered as a sort of supporting the children's right of happiness based on the global human rights' approaches in this regard. Considering the present study's goal, the descriptive-analytical approach has been chosen as the study method herein. The relevant information has been collected through documentary and library research.

Keywords: happiness right, children's rights, children-friendly, human rights

1. Ph.D. graduate, jurisprudence and basics of Islamic laws, Islamic Azad University, Tehran-e-Markazi Branch, Tehran, Iran. Email: mehri.toutounchian@gmail.com

2. Ph.D. graduate, international law; assistant professor, Payam-e-Noor University, Tehran, Iran.

**Right of nutrition from perspective of instruments
of international law with emphasis to nutrition right of children**

Manuchehr Tavassoli Naini^{*1}, Ghazaleh Behzadfar²

Abstract: Nutrition right is one of the fundamental rights of every person. To be able to benefit from other rights, people at first must be fulfilled from nutrition right. Without secure and attendance to this right and innate need, human will not be able to live, which can to enjoy the rest of his human rights. Nutrition right does not have a separate and distinct topic, it's one of the subset rights of economic and social rights that recognize under the title of right to adequate standards of living including right to food. The result of this research shows that in addition to the public importance of nutrition right, children nutrition is more important because of their age and health status. Child nutrition and other his rights are very close with each other, particularly with right to education. These are the things that convert feed into one of the most important human rights that should be consider and the infringement should be follow-up and investigate.

Key words: Nutrition right – Child – Economic law – Social law – Hunger – An adequate standard of living

1. Associate professor, Department of law, University of Isfahan.
Email: tavassoli@ase.ui.ac.ir

2. M.A of International law, Department of law, Shahid Ashrafi Esfahani University.

Protection of Children and Juvenile delinquent in Islamic Penal Code 2013 in accordance with international documents

Manuchehr Tavassoli Naini¹, Elham Tavakoli²

Abstract: Because children and juveniles are physically and spiritually sensitive they need criminal protection to amend them and restrain them from recommit offences. Hence, Islamic punishment code 2013 are appropriated a chapter to guilty children and juveniles. In this code, criminal liability of children and juveniles are considered in two different ways. The basis of children liability in prescribed crimes(Hodud) is to be a mature man (in puberty age) but in discretionary crimes, children and juveniles have gradual criminal liability and unlike the above code does not include total criminal liability, just after passing three phases, it will include total liability. According to this code, they will be punished with new method, that has a tenable view and considers children as people who need to be amended and protected and don't have to be repressed. This new method is more compatible with international outcome, specially content of imperative Convention on the Right of the Child.

Key words: Children and juveniles, criminal liability, international instruments, discretionary crimes

1. Associate professor, Department of law, University of Isfahan.
Email: tavassoli@ase.ui.ac.ir

2. M.A of Criminal law, Department of law, University of Isfahan.

Protection of Right to Life of the Child in Viewpoint of Islam and International Instruments with a Look at the Children of Yemen

Mahdi Rahmani¹, Fatemeh Piri Amirhajiloo²

Abstract: The right to life is the most important right of any human being, especially the child. This right is the cornerstone of all human rights and any violation of it is a gross and grave violation of fundamental human rights. According to the teachings of Islam and many International Instruments, the child, as a human being, has the right to a decent living and life under any circumstances. Today, with armed clashes waged by global arrogance to achieve their economic and political interests in some countries, including Yemen, the inherent rights of children, including the right to life, the right to health, the right to education, have been clearly threatened and violated and every year thousands of Yemeni children die as a result of these clashes. This study is a descriptive-analytical and comparative study that examines the fundamentals of the right to life of child in Islam and international Instruments and the effects of armed conflict on child rights. In addition, the right to life of children in Yemen has been discussed and stated that it is essential for all people, national and international institutions and governments to provide mechanisms to secure this right and prevent violence against children in armed conflict. In addition, it is imperative that those who endanger the life of children in armed conflict be charged with war crimes, prosecution, trial and punishment.

1. Assistant professor, Department of Private Law, Faculty of Law and Political Science, Kharazmi university, Tehran, Iran. Email: Mahdirahmani56@gmail.com

2. Ph.D Student of Jurisprudence and Criminal Law, Department of Criminal Law, Faculty of Law and Political Science, Kharazmi university, Tehran, Iran.

Protecting the child's right to life in state of emergency

Elham Lamei Ramandi¹

Abstract: Right to life constitutes one of the fundamental rights which has been recognized as a fundamental value both in domestic legal systems as well as international human rights law. As an absolute and non-derogable right, the right to life cannot tolerate any limitations even in states of emergency where unextend events might arise. The non-derogability of the right to life even in states of emergency has been recognized in several legal systems, among which one can refer to the Covenant on Civil and Political Rights which recognizes the right to life as a fundamental and non-derogable right. Within such protections, the right to life of children finds more significance in states of emergency. The present study aims to review the importance of right to life as a non-derogable right in states of emergency as well as the legal requirements for protection of this right in such situations.

Keywords: right to life, child life, state of emergency, non-derogability of rights

1. Researcher of Public Law.

Sexual child abuse from socio criminological view point

Hannah Haghighat Fard¹, Seyedeh Narges Mirabbasi^{*2}, Behnaz Nasiri³

Abstract: Sexual Child abuse is any kind of sexual behavior that causes physical and psychological damages for a child. According to The United Nations **Convention on the Rights of the Child**, a child is anyone under the age of eighteen. Criminal sociology theorists study criminal phenomena in the context of sociological concepts. In this view, crimes such as child sexual abuse are not only the will of the individual but also the components of the environment, the offender and victim play a role in committing this crime.

Lack of proper education for children and shame on children about sexual issues, Lack of legal protection for children, victim targeting and misconception of society are factors that play a role in committing this crime. These factors emerge differently among classes of society that leads to differences in crime rate and consequences of sexual child abuse. This article, examines factors affecting sexual child abuse from the perspective of social class and economic analysis, and makes efforts to find social solutions to face this phenomenon.

Key words: sexual child abuse, social criminology, child, social class based analysis

1. University of Tehran, faculty of law and political science, department of public and international law.

2. Islamic azad university of Qazvin, faculty of management and accounting, law department. (corresponding author) Email: narges.mirabbasi76@gmail.com

3. Islamic azad university of Qazvin, faculty of management and accounting, law department.

Learning about online sexual harm

Reihaneh Abpeikar¹

Abstract: By the advancement of technology and ease of access for a large part of society, the type of crime committed has also expanded widely.

One example of progress in this area is cyberspace and accessibility tools such as smartphones and computers.

Sex crimes are also lagging behind in technology and harm.

Injuries from cyber-related sex crimes affect most children and adolescents, as studies show that this group is more vulnerable to abuse. The following article attempts to find out the reasons for this impact and the role of education in reducing this type of crime by using field method and interviewing people.

By completing the education process and the variety of its methods, especially at school, children can be abused to some extent.

Key words: Sexual offenses, online sex offenses, child sexual abuse

1. Msc of Criminal Law Shahid Bahonar university of Kerman.
Email: reihaneh.abpeikar@yahoo.com.

The Religious Principles of Children's Right to Education

Mohammad Hadi Sharifi¹

Abstract: With proper education, the child comes into the community and promotes community excellence. Therefore the child's right to education is not only a parent's responsibility, but also society's (public power) should development support and surveillance systems to the realization of this type of child rights. On the other hand, Islam as the most complete divine religion and the Qur'an as the most comprehensive source of humanity's guidance, has considered the proper education of the children as the most important duty of parents and educators and introduced the legal system with unique foundations. In this regard, in addition to the inspiration of the Holy Qur'an, which are inspired through revelation to the beloved Prophet of Islam (peace be upon him), the speeches of the Ahlul-Bayt shows the clear path of education for educators. Respect for the child and the effort into his education are so important in the Islamic that advises teachers to lower yourselves to the point of children when dealing with them. The method of Islam in the education of children is love, advice with tolerance means attraction, which must be at the same time pleasing and effective. Punishment is not the first educational factor in Islam but a tool that, if love is not useful in building habits, works. Islam emphasizes that educational content must be relevant to the day-to-day needs of children, as well as their social and environmental conditions. The Shari'a principles on the rights of children provide evidence that the religious leaders have paid attention to the child and his educational rights with a delicate, precise and profound look before many other thinkers.

Keywords: Child, Right to Education, Islam, Verses, Narrations

1. Ph.D. Degree in Private Law, Islamic Azad University, Basic Lawyer of a Justice, Inspector of the Iranian Association for Civil Procedure.

The Necessity of Recognition and Support of Children Right to Happiness in Domestic and International Legal System

Reza Fanazad¹, Ramin Poursaeid^{*2}

Abstract: The increased human beings experiences and improvements have direct effect on social and legal developments. As a sample, the classic rights such as the right to life and the right to body immunity are counted as obvious and normal rights. The less-known rights have been appeared in both internal and international law. The right to happiness with emphasis on child happiness is one of these new phenomenon. This right obtains its situation as a new generation of developing factors by some countries. The authors search and explain by library-based studying method on the concept of happiness in philosophy, theosophy, morality, literature and religious jurisprudence. Then, (facts) and (norms) about joining of children happiness and legal system are discovered. The results show us non-governmental organizations and governmental ones such as teaching and cultivation ministry or Institute for the intellectual development of children and young adults in spite of their advantageous services are far from their real missions. It may because of no priority of happiness for politicians, absence of consistency between policy and relative administrators, some cultural and economic challenges, etc. This article has submitted some suggestion to solve the obstacles in accordance with available circumstances.

Key words:The Right to Happiness, Child, Youth, Development, Non-Governmental Organization

1. Reza Fanazad , Assistant Professor in Public Law , Payam –e-Nour University , Shahriar , IRAN.

2. Ramin poursaeid , Assistant Professor in Public Law , Payam –e-Nour University, Karaj , IRAN. Email: r.poursaeid@yahoo.com.

Strategies to reduce violence against children rely on Law on the Prevention of Child Abuse in Afghanistan

Murtaza Mohiqi^{*1}, Naginah Aslami²

Abstract: Today, attention to the situation of children in various dimensions is the focus of international community and the UN human rights bodies, to the extent that various international laws on child protection have always been adopted by relevant organizations. But in spite of these support, children in many parts of the world, including Afghanistan, are at serious disadvantage, such as the impact of civil wars on children's livelihoods and rights. Afghanistan is at a disadvantage in terms of children's rights. According to statistics from the Ministry of Labor and Social Affairs, about six and a half million children are at risk, lack access to education and need protection, education and support. The main dangers that threaten children are insecurity and casualties during the war, deprivation of education, forced labor, recruitment, kidnapping, trafficking, drug addiction, rape and dozens here is another. Strategies to reduce violence against children include the implementation of the Convention on the Rights of the Child and other international commitments on the rights of the child by the Afghan government, the development and development of educational facilities for children without access to education and the fight against abuse. And sexual harassment should be a part of the overall strategy of the government as a whole and educational institutions in particular. It can be said that despite significant advances in the adoption of new laws and the establishment of support institutions, including the enactment of the Law on the Elimination of Violence against Women and Children in Afghanistan and the establishment of referral centers for victims of violence, chronic inadequacy at all levels to promote the protection of children's rights in Afghanistan.

Keywords: Children, Violence, Child Abuse Law, Afghanistan

1. Scientific Board Member of Gharjistan University. Ph. D candidate of Private Law, Law Faculty, Ferdowsi University of Mashhad, Iran. (Corresponding Author)
Email: murtaza.mohiqi@gmail.com.

2. Human Rights Activist, prosecuting attorney of Violence against Women of Farah Province, Afghanistan.

Necessity of Philosophical Approach of Children Rights and its Policies

Rohoolah Modamai¹

Abstract: Children's character and development of their talents are important principles for progression their posterity and society. So, without having a philosophical approach of children rights, one can understand that legal rules alone cannot protect their rights. Although, by laying down different rules, the science of law attempts to prevent any aggression and violation against children rights, the philosophy of law is related to the following questions: why are these legal rules and principles true? Why must they be obeyed? On the other hand, the respond to some kind of the questions such as whether execution of the legal rules result in promotion of intellectual character, personal and social happiness of children or not reveal the importance and necessity of philosophical approach of children rights.

The purposes of philosophical approach towards children include availability to intellectual, emotional, social and cultural changes, right of life, right of perfection, and right of eternity. Philosophical approach towards children tries to develop their understanding power, ability of their reasoning and judgment, their creativity and critical thinking, and their boldness of asking question in order to encourage them to be deliberation-centered rather than memorization-centered. In other words, children are changed to be thoughtful, logical, and creative humans. This is because children's posterity and society are related to their intellectual and spiritual developments and availability to this level is considered to be the right of children.

The present paper aims to answer the following questions: which damages will children be faced without philosophical approach of children rights? With philosophical approach, which policies will be introduced and enforced desirably for children rights?

Key Terms: philosophy, law, philosophy for children, children rights

1. Assistant Professor, Medical School of Islamic Azad University, Tehran Branch.
Email: r.modami@yahoo.com

Responsibility of governments and mechanisms for protecting children's rights in cyberspace

Mohammad Reza Hosseini¹

Abstract: The increasing development of cyberspace and the use of ICTs have had an effective role in the production, dissemination and transmission of information and have provided the community with access to online content. As such, cyberspace is an enabling tool to promote fundamental freedoms such as freedom of expression, freedom of access to information, and an effective means of promoting human rights, however, at the same time it can provide the conditions for breach, Violate or restrict individual's rights. Children's rights, as the most vulnerable part of society, are often abused and invasion. In the contemporary world, children spend a great deal of time on educational, leisure and entertainment activities in cyberspace and online. In this context, cyberspace' characteristics such as boundlessness of its scope, the concealment of users' identities, the high speed, the trans-boundary, the lack of mechanisms of government competence would have a intensive impact on the domain of users' cognition and perception, and pose special risks to individuals, especially children and teenagers. Therefore, the rights of the child must be protected and protected by governments, non-governmental organizations, civil institutions and other child affairs authorities. The main question of this paper is, under international customary law and internationally accredited documents, what are the positive and negative obligations of governments to protect children in cyberspace? What technical, legal and structural mechanisms are available to protect children against online' damages? What has been the practice of governments and international institutions and civil society in protecting children's rights on the one hand and maintaining a free flow of information and freedom of expression? For answer these questions, the researcher uses a descriptive method to provide a coherent legal framework for protecting children in cyberspace.

Keywords: Children's right, cyberspace, online's threats, violation,

1. Associate Professor and Faculty Member of supreme National Defense University, Tehran, Iran. Email: rezahsn88@gmail.com

international documents

The right of the child to name

Fatemeh Norouzi¹

Abstract: The name is the first gift parents give their children. This gift is often with the person for the rest of their lives, every where it is called by this name. so, both legally and socially, it is important to have a proper name. as if not having a proper name mentally hurts the person and it diminishes one's position in society. Therefore, it is necessary for the child to choose the appropriate name. correct choice it can, have a lot of educational and psychological impact on him and every time by calling her this name, make it more consistent with its meaning and truth, and call itself the true example of that name. parent, children and the government can be considered as three main legal elements elements involved in the formation of the legal system of naming. In other words; pay attention to each of these three elements, on the legality of the naming process, it has different legal consequences. However, parental involvement in the process of name determination and the interests of the community, as reflected in the laws of the state, largely prevent the right of the child to be recognized independently in the name of the child. Therefore, it is important for parents to be careful in choosing a name and to take care of the child's interests. However, we can identify parents as the main holders of the right to name a child. The government, on the other hand, has imposed restrictions on the registration of persons in the registration system, for this reason, the rol of government in the naming process cannot be ignored. Prescribed, that the birth of any Iranian person should be registered with the competent authorities and that parents choose the appropriate name for their children.

Keywords: children, the right name, choose a name, identity, law, parent

1. student private law faculty of law Islamic Azad University Science and Research
Branch trhran iran. Email: maniya.norouzi@gmail.com

Strong right of children and adolescents with disabilities in the field of tourism

Rahele Vaferi^{1 2}

Abstract: On one hand, the severe psychological needs of children with disabilities to reduce their problems and leisure time optimally, and on the other hand, an overview of the current status of tourism spaces in Iranian cities in general and Tehran in particular reflects the fact that these spaces are responsive. The needs and limitations of these children have not been addressed, and deliberate elimination of these bottlenecks should be considered.

The purpose of this study can be summarized as follows:

- Identifying and analyzing the problems of disabled children, adapting urban environments such as parks, amusement parks, etc...
- Efforts to institutionalize the tourism industry for people with disabilities, especially children in the community, with the aim of empowering and promoting a positive spirit for people with disabilities, and cultural change and changing public attitudes towards tourism.
- Creating joy and confidence in people with disabilities and encouraging them to have an active and continuous presence in different social areas and avoiding isolation.
- Helping them with identifying and strengthening their individual and social abilities.
- Expanding friendship network and use each other's knowledge and experiences to improve individual and social living conditions.

This research is a library and field study (observation).

The results show that the spaces adapted for children and adolescents with disabilities cause cultural and social empowerment of them in the field of tourism.

Keywords: Disabled, handicap, Disabled children and adolescents, Tourism for children with disabilities, Adaptation of working spaces recreation

1. Department of Archaeology, Faculty of Humanities, Tarbiat Modarres University, Tehran, Iran. Email: rahelevaferi@gmail.com,

2. Department of Family Social Work University of Applied Science and Technology, Tehran, Iran

Investigating the children right on sexual training and its challenges in Iran

Mahdi Firouzabadian¹, Melika Khosravani²

Abstract: The fundamental right of each child for education has been emphasized in the first part of 8th clause of child right convention. The parts A to D of this clause consists of countries' commitments to reach this right. This clause emphasizes that the members of this convention should provide gradual and equal chances to acquire education right. In primary educational levels, the members are obligated to provide not only free education, but also obligatory education. In our country, based on fundamental factors of teaching and training, free education is accessible. Based on this rule, governments' constitutions and universal testaments are undertook to bring free training for all citizens with high quality. In this research, we are going to study the children right for sexual training and its challenges in Iran.

Key Words: Training right, Child, Challenges, Iran

1. PhD in International Law Assistant Professor Department of Law, Torbat-e Heydarieh Branch, Islamic Azad University, Torbat-e Heydarieh, Iran.

2. MA Student of Private Law Department of Law, Torbat-e Heydarieh Branch, Islamic Azad University, Torbat-e Heydarieh, Iran.

**The necessary condition
and sufficient condition: The necessity of
combining compulsory education with educational freedom**

Ariyan Ghassemi¹

Abstract: The right to education is one of the fundamental human rights of mankind which has been recognized in almost all international and regional general human rights documents as well as in certain special international documents. This right has also been recognized and guaranteed by the constitutions of almost all legal systems. Fulfillment of the right to education requires the necessity of compulsory education until the end of secondary school, to avoid absolute illiteracy. Such necessity can be considered as a simultaneously positive and negative obligation for all states. However, the positive obligation of states to establish compulsory education, regardless of its instrumentality or consequentialism, is only the necessary condition to observe and respect the right to education. The reason is that in the comprehensive educational systems, the authority defining the educational contents pursues the consistency of this content for all the recipients irrespective of the differences in learners' interests, tastes, beliefs, creativities, talents, individual morals, and family and social origins and backgrounds. However, the Human rights approach to the right to education demands that, in addition to the above aspect, another important aspect of the right to education, namely its freedom, is to be taken into consideration. Within this approach, states are required to provide a complex educational system to enable children to choose freely from the available education systems.

Keywords: Right to education, Compulsory education, Educational freedom

1. Phd if public law.

The missing link of Providing Right to Health for Sick Children in Deprived Areas of Iran

Mahsa Khoshantash¹, Mahmoud Abbasi²

Abstract: The issue of children's health and ensuring access to medical and health care is one of the most important principles in children's health, which is one of the important provisions of the Convention on the Rights of the Child and this issue is dealt with in detail in Article 24 of this Convention. In this regard, the Committee on the Rights of the Child has also issued General Comment No. 15 which is adopted on April 17, 2013 and in which the right to child health in general has been considered. This General comment emphasizes the right of the child to the enjoyment of the highest attainable standard of health and to necessary facilities for the treatment of illness and rehabilitation.

It should be noted that the possibility of children reaching a place where they can receive proper treatment is also a part of this process of accessibility and in many cases it has not been taken into consideration. This is especially important for sick children in deprived areas because in case their travel expenses are not disbursed, parents will generally abandon the treatment process or delay it because of the financial need, which could pose irreparable harms to the child. In this paper, existing legal capacities were identified by using the library method, and the potentials in this area were explored, with the help of implicit and explicit knowledge of active NGOs in the field of child health. The investigation of documents and laws showed that despite the availability of capacity, there is no coordination between the agencies in this area and appropriate administrative infrastructure needs to be built, but relying on the successful experiences of some active NGOs in this field, new horizons for the development of the right to child health, especially in deprived areas, can be imagined in the near future.

Keywords: Right to Health, children's health, Sick Children, Deprived children, Convention on the Rights of the Child(CRC)

1. Master of Criminology and Criminology, University of Science and Culture.

2. Associate Professor of Shahid Beheshti University.

Children's rights to education in international human rights documents

Marzieh Hojaji Nagaf Abadi^{*1}, Massimo Papa²

Abstract: Children's rights, as part of the human rights debate, focus on protecting and supporting children and achieving their basic rights. Human rights are the inherent rights of all human beings. Children also have the same rights without discrimination. The main purpose of this research is to investigate the right to education of children and to study it in international documents. An analytical approach has been used to achieve this goal. The main focus of this analysis is the Convention on the Rights of the Child as the most important document in the field of child rights, related articles on the Child's education right, other international human rights instruments, the position of education in the international human rights system, the Declaration of Human Rights and Islamic Declaration of Human Rights. Therefore, recognizing the right to education for children in the human rights system will require the support and commitment of governments to provide children with access to appropriate educational facilities. The Declaration of the Rights of the Child incorporates the broad concept of the child as the right holder. The four basic principles of the Convention on the Rights of the Child can be 1- The principle of non-discrimination and the guarantee of the rights of the Convention for all children without any discrimination 2- The priority of the interests of the child in any law and regulations affecting the child 3 - The right to life, survival and development of children and adolescents 4 - The right to have children's views and opinions at all stages of their decision-making. In this international instrument, Articles 28 and 29 recognize the right to education in children and this right has been enshrined in equal opportunities. Another international human rights instrument, especially in the field of children and the right to education of children, is the Human Rights Declaration of 1948. Article 26 recognizes the right to education of children and everyone has the right to equal access to education and

1. Phd student in "Right and protection: contemporary experience, comparison Roman law system", TorVergata University Rome. Email: mhojaji2000@gmail.com

2. Massimo Papa, Professor of Islamic Law and Islamic Countries, TorVergata, University, Rome.

access. It also sees education as guiding the human personality with good understanding, forgiveness and respect for different beliefs. This analysis, on the one hand, represents the belief in the inherent dignity of children and the "human personality" without any discrimination on the basis of issues of gender, color, opinion, ethnicity and religion, and on the other hand, emphasizes the principle is to protect children and to recognize their fundamental rights. The right to education as a human rights principle in the field of children, including the right to access to education, the right to quality and standard education, respect for the human dignity and dignity of the child, non-discrimination education at all stages of childhood, access to educational opportunities and equality of opportunity in education.

Keywords: human rights, Children's rights, the Convention on the Rights of the Child, the right to education

Assessment of the legal environment and development of a legal framework for adolescents' health clubs

Forouzan Akrami¹, Mahmoud Abbasi²,
Mostafa Mohaghegh Damad³, Alireza Zali^{*4}

Background and Aim: Paying attention to adolescents' health in order to prevention of the morbidities and mortalities of injuries and communicable and non-communicable diseases that are linked to the behavioral and sexual habits such as HIV, and healthy adulthood to being able to protect and care for themselves and their children is a moral obligation. This study aimed to assess the legal environment and develop a policy and legal framework for better action of the adolescents' health clubs (AHCs).

Methods: In this qualitative study, purposeful search of national policies, laws and administrative regulations in the area of the child and adolescents was done. Then, the related documents were reviewed and analyzed. Focus group discussion was used to explore the viewpoints and experiences of the experts including 3 specialists of the law and ethics, 2 expert staff of the program and also 3 managers of the girls and boys AHCs. Then, based on results of the legal environment analysis and FGD, the policy and legal framework was drafted and developed under supervision of the experts.

Results: Policies, laws and regulations were categorized into three groups: criminal, civil, and administrative including health guidelines. Those were embraced the age group below 18 years old and included two categories of child who does not reach to puberty and adolescent who passed puberty and aged less than 18 years old. These laws and regulations have had a supportive approach and regulated based on shared responsibility by providing appropriate ground for resolving disputes arising from the crimes of child and adolescent, enjoying from the benefits of reconciliation and mediation based on Islamic

1. Post-Doctoral Researcher, Medical Ethics and Law Research Center, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran.
Email: froozan_akrami@yahoo.com

2. Associate Professor, Medical Ethics and Law Research Center, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

3. Professor, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.

4. Professor, Functional Neurosurgery Research Center, Shohada Tajrish Neurosurgical Center of Excellence, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran.
(Corresponding Author)

compassion and avoiding imprisonment for children and adolescents. From the perspective of health ethics and law, the ethical and legal norms of this framework are promotion adolescents' health and well-being by reducing the risks and harms; violence and discrimination; improving their environmental conditions including family, school and community; respect for individual autonomy and privacy; and their support and empowerment with a gender equality approach. The dominant moral, legal and juridical principle in this study is the principle of no harm. Given the adequacy of criminal and civil laws, and the approach of the AHCs to reduce the risks and harms for the adolescents with high-risk behaviors, incorporating the AHCs within the frame of regulation for establishment and management of harm reduction centers, enable us to adopt necessary strategies to access key health services with respect to Islamic-Iranian context. The proposed legal framework also envisages the utilization of the capacity of child rights clinics and the integration of legal consultation and assistance services into the AHCs, as well as the attendance of a lawyer.

Conclusion: Based on the results, incorporation of the AHCs within the frame of regulation for establishment and management of harm reduction centers in order to adopt necessary ethical and legal strategies to access key health services and achieve health equity is recommended.

The project is funded by the Joint United Nations Program on HIV and AIDS (UNAIDS) in Iran.

Keywords: Health policy, Ethics, Law, Adolescence, Health clubs, No harm

Violation of the constitution regarding the right to free education of children

Mansoor Khakpour¹

Abstract: One of the fundamental rights of children is the right to free education. This right has been enshrined both in Article 28 of the Convention on the Rights of the Child and in Article 2 (3) and 30 of the Iranian Constitution and certain ordinary laws. Elementary education is compulsory, vocational education must be publicized, and higher education must be made available on equal terms. However, the monetary policy of education and the enactment the Law on the establishment and administration of schools, educational centers and non-governmental education centers approved in 1988 (Amendment 2002) violate the rights of citizenship, human dignity and the rights of children to free and discriminatory education. The variety of schools and non-government educational institutions, which are usually leased and lack adequate educational and sporting space, have made children's education to become families' biggest concern. Education authorities have neglected the right to free education for children in the pretext of involving people in education, while education should not go to non-governmental levels at any level due to the nature of the rule. In civilized countries, macro-educational attitudes have shifted from a welfare-based approach to a rights-based approach for children. Violating the right to free education of children will result in many social costs and harm to society. The age of starting education in Iran is a time of reflection and challenge. This study seeks to challenge the constitutional and legislative neglect of the legislature by examining the various laws, and to investigate the consequences of child rights violations with a comparative approach.

Keywords: The right to free education, non-governmental education, child rights, citizenship rights

1. PHD in Private Law, Researcher of Medical Ethics and Law research Center. Tehran, Iran. Email: mansoor_6066kh@yahoo.com

Child Rights and Autism Spectrum

Mahmoud Abbasi^{*1}, Zahra Poursina², Meysam kalhornia Golkar³

Abstract: Autism spectrum disorder or Autism is a prominent contemporary psychological disorder. Patients depending on the severity of disease, suffer from functional impairment, in the areas of communication, social interaction and behavior, And generally behavioral imbalance caused serious problems for them in normal process of family and social life. The rising trend and tangible growth in the number of children affected in recent years, has sounded the need for targeted actions in the area of autism community health management. One of the most important areas that need to be addressed is the special support for children with autism based on the general principles of child rights and in accordance with the special situation of these children. At the moment, due to lack of health insurance coverage, inadequate diagnosis and rehabilitation facilities, ignoring the right to education and enjoy the conditions appropriate to the situation, necessity of establishing parent guidance and counseling system and support the living standards of children affected In their families and community, all Has led Serious challenges for those with autism and their families. Accordingly, the theoretical analysis of the principles of child rights with the importance of children with autism seems to be necessary to provide the infrastructure and requirements for securing the fundamental rights of these children.

Keywords: Autism, Child rights, fundamental rights, the right to health, the right to education.

1. Associate Professor, Medical Ethics and Law Research Center, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

(Corresponding author) Email: shtabatabai@yahoo.com

2. Director of Psychology and Member of the Board of Directors of the Sanjeshgaran Nasle Javan Company, Tehran, Iran. Original Article.

3. Medical Ethics and Law Research Center, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran. Original Article.

Dimensions of legal liability in malapropos Cesarean In the light of the fundamental rights of the fetus

Mahmoud Abbasi^{*1}, Meysam kalhornia Golkar²

Abstract: Background and aim: Malapropos Cesarean is an intervention in the delivery process aimed at giving birth to a favorite date without medical necessities. This behavioral anomaly has challenged society more than ever in recent years and so is increasing in a way that, if left unaddressed, will become a moral norm and difficult to deal with legally.

Method: This study conducted to a descriptive- analytic study that examines the basics and dimensions of legal liability arising from Malapropos Cesarean.

Results: Malapropos Cesarean Because of the disruption to the child's natural birth process and putting him at risk, can be regarded as a violation of the basic and fundamental rights of the child Including the right to life and the right to health, and in particular fetal right to spend a full period in the womb. Accordingly, jurisprudential, ethical and legal considerations of this social phenomenon indicate the possibility of professional, civil and criminal liability for physicians. In addition, parents should be involved in the practice of physicians' violation.

Conclusion: Due to the lack of victim power for the action and the consent of the parents and the physician to intervention in the delivery process, the legal prosecution of Malapropos Cesarean faces obstacles. Accordingly, it is necessary, within the framework of the health law system, emphasizing on the public aspect of Malapropos Cesarean, while applying current laws, as well as regulatory, along with dealing with offenders, would be considered necessary measures to avoid health centers from performing this surgery.

Keywords: Selected birthday, Malapropos Cesarean, fundamental rights, child, fetus

1. Associate Professor, Medical Ethics and Law Research Center, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

(Corresponding author) Email: shtatabai@yahoo.com

2. Medical Ethics and Law Research Center, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

Discipline or punishment in Iran's legal system

Mehrnoosh Abouzari¹, Shahrokh Sahraei²

Abstract: In the past, the parents and legal guardian mentality of punishing a child was manifested in physical abuse and beatings, which of course had legal justification, because the Article 1178 of the Civil Code and Article 158 of the Islamic Penal Code provided for Parents somehow a conscientious persuasion in their imagination by merely presenting the "standard punishment".

Apart from the conflict with these provisions of the Child and Adolescent Protection Act of 2002, the subject that is contemplated is the same "standard" prescribed in the punishment and discipline of children, given the cultural, social, educational and even class diversity. The social strengths and abuses of these abuses in poor and low-income areas, etc., are the boundaries between punishing and abusing children.

New educational practices, on the other hand, use of corporal punishment to discourage and even harm the child and beyond that, even the subject of child custody, deprivation of play or entertainment of the child's interest, neglect and so on, is a risk factor for the child's upbringing.

Given these details, and given the new scientific and cultural approaches to child rearing, many ambiguities arise: Is child punishment a child abuse case today? Impacts on the child's spirit and mind to discipline are examples of child abuse?

Under the exigent circumstances of punishing a child in accordance with Article 158 of the Islamic Penal Code, what is its conflict with the child protection law and other domestic and international child protection laws? Is it subject to Articles 2 and 4 of the Child and Youth Protection Act?

In this research, we have attempted to address the gaps in the legal and administrative system by examining existing laws and cases to provide recommendations for remedies in child abuse.

Keywords: Child Abuse, Punishment, Discipline, standard.

1. Professor assistant/ criminal law and criminology/ university of Tehran.Email: mhrnshabouzari@ut.ac.ir

2. Phd student in public law/university of Tehran.

The Prohibition of corporal punishment of children

Mohammad Mahdi Meghdadi¹

Abstract: Despite of efforts and measures to protect children, violence against them, especially in the form of corporal punishment, increasingly continues.

Many believe that, corporal punishment of children is legal and effective, because of parental guidance or the responsibility of educators to educate children and prevent them from deflection. Some researchers believe that according to religious teachings, teachers like parents, have the right to punish children.

Unfortunately, this belief has caused misconception leading to the violation of the innocent children rights while on the basis of religious teachings and international documents, any abuse or violence against children is prohibited. So the corporal punishment of children is illegal unless in the very exceptional cases, i.e. in limited conditions provided in Islamic sharia regarding special children and just for parents.

Studying the views and the consequences of corporal punishment based on religious and jurisprudential teachings, this article has dealt with this important issue and has proven that corporal punishment of a child is not a corrective and nurturance approach and teachers have no right to use corporal punishment at all.

1. Associate professor mofid university. Email: meghdadi@mofidu.ac.ir

Legal assistance for children

Hossain ghahari¹

Abstract: Children are considered as the most vulnerable stratum (group) of society due to their daintiness and low physical and mental abilities. Therefore, Every body is certain about the necessity of children protection, either in normal or articular conditions, from potential dangers such as war, poverty, lack of supportive family, children or teenagers' abuse involvement in illegal activities. of the most important types of protection is comradeship of children that can be done not only in judgement process(for supplying costs, experienced lawyers and, consultants), but also for parents' legal empowerment . This article investigated the appropriate guiding principles of comradeship regarding the children legal standards, some internal rights of developed countries, and the importance of comradeship.

1. Phd student of law.

A Comparative Study of Juvenile Criminal Responsibility in Iranian and Iraqi Law

Mehdi Khaghani Esfahani^{*1}, Abazar Saleh Amyal²

Abstract: The issue of the criminal responsibility of children and adolescents has long been important in the context of criminal justice system issues and is one of the indicators of assessing the progress or retardation of criminal justice in each country. Iran's legislative criminal policy has changed dramatically since the passing of the recent Islamic Penal Code in ۱۳۹۳, with the "gradual criminal liability system" explicitly for juvenile offenders and juveniles on the basis of the age-sex composition of the offender and the nature of the offense. The challenges posed by the tension between religious reading and human rights reading for juvenile criminal responsibility were greatly reduced. Criminal law in Iran is an example of a system of written copyright law that does not pay much attention to the actual application (not just slogans and purely legal development) of retributive doctrinal teachings to juvenile delinquents. In contrast, the intelligent system of punishing juvenile offenders and juveniles is observed in the law and reality of the criminal policy of Iraq. Of course, the multinationality and diversity of adolescents held in the correction centers of Iraq provide a good capacity for their rehabilitation and deterrence from crime, and the possibility of alleviating religious and customary standards conflicts, and provides criminal responsibility for Iraq's semi-secular law.

This paper, using a descriptive-analytical comparative study between the two legal systems of Iran and the United Arab Emirates on the criminal responsibility of children and adolescents, describes and then critically analyzes the criminal penalties for children in the criminal policy of Iraq and of course discusses some of the most interesting measures of this legal system to link Iranian law after localization with religious sources of Iranian law and the implications of Iranian criminal policy.

1. Assistant Professor of Criminal Law and Criminology, the Organization for Researching and Composing University Textbooks in Humanities (SAMT), Tehran, Iran. (Corresponding Author) Email: khaghani@samt.ac.ir

2. Scholar at Criminal Law and Criminology Dept., Al-Mustafa University, Qom, Iran; Head of Institute of "Yaqdah" for Respecting Human Rights, Najaf, Iraq.

Keywords: Juvenile delinquency, Reduced Criminal Responsibility, Iranian Criminal Law, Iraqi Criminal Law

The Importance of Preventing Children's Environmental Victimization in Projects of Promoting Child Presence In Urban Public Spaces

Mehdi Khaghani Esfahani¹

Abstract: Increased criticism of criminal rehabilitation programs in criminal justice systems has led criminal policy makers to reduce their focus on reforming criminal offenses, and, in turn, to make crime more difficult. Investigating children's environmental preferences by examining different urban exterior spaces in accordance with the requirements of the child-friendly city convention to formulate conditions and design criteria based on local conditions for vulnerable groups such as children, as well. The situation of children in today's urban environments of Iran is deteriorating. The fear of insecurity and the inadequacy of the open space of cities with the physical and psychological conditions of children have forced them to withdraw from public spaces to private spaces. This, in addition to the pressure of the electronic age - despite its benefits such as promoting social awareness - threatens childhood innocence and threatens the safe and secure presence of physical opportunities for abusing children. Designing and modifying urban furniture and public urban environments in Iran lacks a "legal attachment" to prevent environmental damage.

This article, after explaining the developments in the theory of "designing an environment free of crime" and describing the emerging effects of child abduction, theft, harassment and other environmental-based offenses against children, the role of teachings and prevention programs, as explains children's environmental victimization in due parts of the process and plans for promoting children's visibility in urban public spaces in line with children's right to security.

Keywords: situational crime prevention, child victimization, presence in public area, right to security for children

1. Assistant Professor of Criminal Law and Criminology, the Organization for Researching and Composing University Textbooks in Humanities (SAMT), Tehran, Iran. Email: khaghani@sam.ac.ir

Legal assistance for children

Hossain ghahari¹

Abstract: Children are considered as the most vulnerable stratum(group) of society due to their daintiness and low physical and mental abilities. Therefore, Every body is certain about the necessity of children protection, either in normal or articular conditions, from potential dangers such as war, poverty, lack of supportive family, children or teenagers' abuse involvement in illegal activities. of the most important types of protection is comradeship of children that can be done not only in judgement process(for supplying costs, experienced lawyers and, consultants), but also for parents' legal empowerment . This article investigated the appropriate guiding principles of comradeship regarding the children legal standards, some internal rights of developed countries, and the importance of comradeship.

1. Phd student of law.

A Comparative Study of Juvenile Criminal Responsibility in Iranian and Iraqi Law

Mehdi Khaghani Esfahani^{*1}, Abazar Saleh Amyal²

Abstract: The issue of the criminal responsibility of children and adolescents has long been important in the context of criminal justice system issues and is one of the indicators of assessing the progress or retardation of criminal justice in each country. Iran's legislative criminal policy has changed dramatically since the passing of the recent Islamic Penal Code in ۱۳۸۳, with the "gradual criminal liability system" explicitly for juvenile offenders and juveniles on the basis of the age-sex composition of the offender and the nature of the offense. The challenges posed by the tension between religious reading and human rights reading for juvenile criminal responsibility were greatly reduced. Criminal law in Iran is an example of a system of written copyright law that does not pay much attention to the actual application (not just slogans and purely legal development) of retributive doctrinal teachings to juvenile delinquents. In contrast, the intelligent system of punishing juvenile offenders and juveniles is observed in the law and reality of the criminal policy of Iraq. Of course, the multinationality and diversity of adolescents held in the correction centers of Iraq provide a good capacity for their rehabilitation and deterrence from crime, and the possibility of alleviating religious and customary standards conflicts, and provides criminal responsibility for Iraq's semi-secular law.

This paper, using a descriptive-analytical comparative study between the two legal systems of Iran and the United Arab Emirates on the criminal responsibility of children and adolescents, describes and then critically analyzes the criminal penalties for children in the criminal policy of Iraq and of course discusses some of the most interesting measures of this legal system to link Iranian law after localization with religious sources of Iranian law and the implications of Iranian criminal policy.

1. Assistant Professor of Criminal Law and Criminology, the Organization for Researching and Composing University Textbooks in Humanities (SAMT), Tehran, Iran. (Corresponding Author) Email: khaghani@samt.ac.ir

2. Scholar at Criminal Law and Criminology Dept., Al-Mustafa University, Qom, Iran; Head of Institute of "Yaqdah" for Respecting Human Rights, Najaf, Iraq.

Keywords: Juvenile delinquency, Reduced Criminal Responsibility, Iranian Criminal Law, Iraqi Criminal Law

Representation and Construction of Children's Rights in Iranian Fiction 1320-1285

Background and purpose: familiarization of Iranians with the political and social structures of the West laid the foundation for the formation of modern ideas in Iran; the first clear example of it can be seen in the Iranian constitution. The formation of the constitutional system caused changes in the social-cultural fields as well as in the political field; Attention to issues such as citizenship rights, women's rights and children's rights are among them.

Method: The present research was collected using a qualitative method using the content analysis technique.

Findings: The investigation of fictional sources in the dual representation and creation of children's rights in fiction literature from the constitutional period (1285) to the end of the first Pahlavi period (1320) shows that after the constitution and at the same time as the modern state was formed in Iran, some limited social policies It has also been done in relation to children's rights. In the fiction literature of this period in relation to children's rights, three issues of dropping out of education, child marriage and children of divorce have received the most attention; Also, in the construction of childhood, a child with social rights has been introduced who, while enjoying modern education, experiences childhood during his childhood.

Conclusion: The representation of discriminations regarding children's rights in these fictional texts and the discussion of children's rights after that has created social understanding regarding children's rights in Iranian society. The expansion of this social understanding has played an important role in social policies regarding children's rights in Iran from 1285 to 1320.

Key words: children's rights, child marriage, children of divorce, social structure, modern Iran

Examining children's rights in international documents and subject rights with an emphasis on the functioning of child rights clinics (case study of citizens of Tehran)

Abstract

Due to their natural and social limitations, children always need the support of the legislator, parents and society, from this point of view it is obvious to try to fulfill their rights. In the International Convention on the Rights of the Child approved in 1989 in the international arena,

which Iran has also acknowledged, we have also witnessed changes in criminal views and important achievements in the field of juvenile proceedings in recent years in Iran's legal laws, as well. Among other achievements in the direction of protecting children's rights is the establishment of child rights clinics as a center for training and specialized counseling measures for children, which is an important step towards the realization of children's rights, so the present study tries to use a mixed method (quantitative and Qualitative) with the help of library tools and questionnaire as well as SPSS software, which was done with a sample size of 384 people among married citizens of Tehran in 1401, to seek an answer to the main question, what is the effect of establishing a child rights clinic. on the awareness of children's rights? The most important results of the hypothesis test in this research show that the child rights clinic has a significant impact on the awareness of children's rights. Therefore, it should be stated that children's rights are not values that are separate or independent from their background and context; The training of awareness skills is necessary for the child to take care of himself against any kind of abuse, and the fact that the audience of children's rights knowledge and education is not only themselves, and this is an issue that emphasizes the necessity of familiarizing adults with this category.

Keywords: child rights, child rights convention, specialized child clinics

Children's Rights Instances against Violence

Arian Petoft¹

Abstract

The cornerstone of the future growth and development of the society is the upbringing and protection of the rights of today's children. The harmful effects that various examples of violence leave on a child's personality and mental-psychological condition and expose his future and society to serious harm are not hidden from anyone. Due to the physical weakness and vulnerability of a child much more than an adult, the society should support and give special attention to them. The most important step in this direction is the correct recognition of the rights that protect the child from experiencing violent behavior and place them under the significant support of society. Thus, the mission of this article is to explain the most important rights of children against any violence and child abuse.

Keywords: Children Rights, Violence, Constitution, Social support, Citizen's rights.

1. Post-Ph.D. of Neurolaw, Medical Ethics and Law Research Center, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran.
<https://orcid.org/0000-0001-7491-9632>
Email: arian_petoft@ut.ac.ir

The role of the child rights clinic in preventing delinquency of children and teenagers in cyberspace

Jamal Beigi¹; Saman Esmailzadeh²

ABSTRACT

Background and Aim:

cyberspace due to its special conditions, features and capacities such as cross-border, attractiveness, great variety, anonymity of users and also the ease of committing crimes; People easily commit crimes. And therefore, considering these characteristics, we see a significant increase in the number of crimes committed by children and teenagers in this area. Considering the poor culture and education of the correct use of new technology opportunities, in less developed countries, this has become a serious threat in the process of children's socialization. In this regard, by developing child rights clinics as much as possible, their capacity to enter into various issues related to children's rights; including education and promotion of children's rights in the field of cyber, counseling, legal assistance, psychological counseling, social work and the management of children's threatening injuries in cyber space, which are actually the philosophy of establishing child rights clinics.

Method: The present research was written with descriptive analytical method and using library sources.

Results: The findings indicate that, while Iran's legislative system has many gaps in criminal and legal protection of children and adolescents in cyberspace, besides children, in many cases, adults also do not have much media literacy. In order to solve these problems, child rights clinics and affiliated and responsible organizations should take effective measures to educate them.

Conclusion: Increasing the deprivation of children from civil and social rights has a direct relationship with the reduction of social norms and the rate of all-round growth and development of the society and the country. Children's rights clinics can protect the rights of children and adolescents by raising awareness about cybercrimes and

1. Associate Professor, Department of Criminal Law & Criminology, Maragheh Branch, Islamic Azad University, Maragheh, Iran. (Corresponding Author). Email: Jamalbeigi@iau-maragheh.ac.ir

2. Master Student of Criminal law & criminology, Maragheh Branch, Islamic Azad University, Iran. Email: samanesmailzadeh9@gmail.com

explaining the criminal nature of these behaviors to children, and teaching them the correct use of cyberspace, and managing this space according to the model of leading countries in this field. defend this area and reduce the crime rate in cyber space by these people.

Keywords: Children's rights clinic, virtual space, children and teenagers, education.

Abstract

The United Nations Convention on the Right of the Child (UN CRC) defends the human rights of all children. It also sets out four general principles to help us guide actions to realize the rights of each child, no matter the challenges in the setting or cultural context. They include Survival and Development, Non _discrimination and Inclusion, Children's participation, and The best interests of the child. The principles apply to everyone from local and national actors, to organizations to individuals. When applied in humanitarian action, they make our work more holistic effective, transparent, and accountable. There are other principles, too, that support and guide effective humanitarian action. The minimum standards for child protection humanitarian action, known as the CPMS, build up on the Convention on the Rights of the Child principles to include additional principles for the protection of children in humanitarian action. The CPMS also highlights important principles from the Sphere Handbook including enhancing safety, dignity and rights, ensuring access to impartial assistance, assisting people recover from the physical and psychological effects of, for example violence and deprivation, and helping people claim their rights.

Keywords: Child rights, Convention, Standard, Protection of the Child, Response, Humanitarian Actions, Principles.

The right of visiting and custodianship in the National Child and Adolescent Rights Document

Emotional dependence between family members gives them the right to live together and enjoy being together. When the parents separate from each other for any reason, the child loses the possibility of living with both of them at the same time, and in this case, through the right of custody and visitation; he still maintains the possibility of benefiting from the existence of his parents. The present fundamental article has been done in the documentary-library method in the descriptive-analytical type and by studying the internal laws and regulations. The main challenge of this article is that the word "child" or "infant" does not have a precise definition in the various laws and regulations in the country, and some judges have considered girls after the age of nine to be outside the title of children and they do not enter into custody or visitation disputes.

According to the spirit of the laws, it does not seem logical to deprive a nine-year-old child of the right to custody. For this reason, after

examining this issue in the existing laws and regulations, it seems that, as dictated by custom and equity, and also based on the articles mentioned in the National Document on the Rights of Child and Adolescent, children and adolescents need custody and guardianship, and the competent court has the ability to investigate and determine duties in relation to them.

Keywords: The right of visiting; The right of custodianship; The right of upbringing; The legal concept of the child; National child document.

Protective approach of Iranian law to the victimization of children and teenagers in cyberspace (with emphasis on the Law on the Protection of Children and teenagers approved on 1399/3/22)

Abstract

The increasing growth and transformation of cybercrime and the extent of its negative and harmful consequences cause physical, psychological, social, moral, scientific and economic harms to children and teenagers. Therefore, in addition to the formal and substantive laws and regulations that are generally enacted to protect all victims, it is necessary to place special laws and regulations to support the victims who are children and teenagers according to their specific circumstances. Although the Iranian legislature has benefited from a social welfare worker under the influence of the teachings of child and teenagers victimology and awareness of their special circumstances with the "Child and teenagers Protection Law", to support things such as explaining the dangerous situation of children or teenagers, establishing an office supporting children and teenagers, imposing duties on institutions and agencies such as the Welfare Organization, law enforcement, prisons and security and educational measures, the Ministry of Interior, Ministry of Health, Treatment and Education in order to support children and teenagers, it has neglected their special support in cyberspace. This article discusses an innovative way that explains the new law and regulations in support of children and teenagers who have been the victim of cyberspace, its main purpose is to analyze the legal material innovations and the possibility of extending them to child and teenager victims. teenagers in cyberspace, extracting shortcomings in order to protect them from physical, psychological, moral, social and security harms in cyberspace and finally provide suggestions to eliminate the shortcomings.

Keywords: cyberspace, children and teenagers, victimization.

Prevention of violence against children in schools through child rights clinics

Ghazal Ghasemi¹ Fateame Rafiei²

Protection and prevention of violence in schools is related to children's health and if neglected, it endangers children's mental health. The front of the anti-violence front lies in the family institution and in the next step due to long attendance in schools. Therefore, it is necessary to use anti-violence mechanisms against children, from making policies to deal with violence against children to teaching anti-violence in schools. The present research is of applied type and its method is descriptive-analytical, it is the method of collecting library information. The overall goal of this research is to restore the principles of preventing school-based violence against children, by providing appropriate solutions to eliminate factors that threaten children's health, and to determine the role of the Children's Rights Clinic in monitoring compliance with existing regulations in the field of preventing violence against children. Establishing a children's rights clinic to prevent violence against children in schools can play an important role, as well as preventive factors of violence on the one hand and careful monitoring of compliance with these standards is very important. This capacity can be used to enter into various issues related to children's rights, which so far seems to have been used less. Children's rights clinics can also carry out effective study and research measures on the children's rights agreement with the help of academics and children's rights activists. Of course, it seems that the functions of the clinics should be clarified.

Keywo: LEGAL CLINICS AND DEVELOPMENT OF INTERNATIONAL COOPERATION

Dr.mohammad parsa malk ahmadi

Children's rights are always subject to serious violations, so providing solutions for the substantiation of children's rights must be done in accordance with their highest interests. In addition to the mechanisms of international instruments and domestic law, non-governmental organizations can also contribute to the full substantiation of these rights due to their constructive role.

1. Doctoral student of public law, Islamic Azad University, Semnan, Damghan, Iran

2. Master of Theology researcher Shahid Beheshti

in this regard child rights clinics have also been established so that they can take a serious step as a center for training and coordination of measures as well as specialized counseling. Analysis of the structure, objectives and performance of such centers can manifest their coordinating and enlightening role as an undeniable necessity.

Examination of the objectives of these clinics shows that education, research, consulting services and executive measures are among their main functions. Of course, these measures also face serious challenges, such as non-allocation of funds, free services, non-participation of children in decisions related to themselves, and so on. However, children's rights clinics can create opportunities to provide scientific and practical solutions through these barriers.

In line with the main issue of this study, the findings indicate that what can ensure the effective implementation of children's rights is the real cooperation of the responsible institutions with civil institutions. The present article has been written in a descriptive-analytical method with the study of domestic and international cases.

A multidimensional view of the problems in the field of children, creating a new attitude of lawyers and judges to the issue of child victimization and delinquency and applying restorative justice, educating and promoting children's rights to children, parents and educators, creating a culture of entering rules to the community and creating a social attitude to Children's rights, should be at the forefront of child rights clinics.

The Importance of Preventing Children's Environmental Victimization in Projects of Promoting Child Presence In Urban Public Spaces

Mehdi Khaghani Esfahani¹

Abstract: Increased criticism of criminal rehabilitation programs in criminal justice systems has led criminal policy makers to reduce their focus on reforming criminal offenses, and, in turn, to make crime more difficult. Investigating children's environmental preferences by examining different urban exterior spaces in accordance with the requirements of the child-friendly city convention to formulate conditions and design criteria based on local conditions for vulnerable groups such as children, as well. The situation of children in today's urban environments of Iran is deteriorating. The fear of insecurity and the inadequacy of the open space of cities with the physical and psychological conditions of children have forced them to withdraw from public spaces to private spaces. This, in addition to the pressure of the electronic age - despite its benefits such as promoting social awareness - threatens childhood innocence and threatens the safe and secure presence of physical opportunities for abusing children. Designing and modifying urban furniture and public urban environments in Iran lacks a "legal attachment" to prevent environmental damage.

This article, after explaining the developments in the theory of "designing an environment free of crime" and describing the emerging effects of child abduction, theft, harassment and other environmental-based offenses against children, the role of teachings and prevention programs, as explains children's environmental victimization in due parts of the process and plans for promoting children's visibility in urban public spaces in line with children's right to security.

Keywords: situational crime prevention, child victimization, presence in public area, right to security for children

1. Assistant Professor of Criminal Law and Criminology, the Organization for Researching and Composing University Textbooks in Humanities (SAMT), Tehran, Iran. Email: khaghani@sam.ac.ir

The status of social rights of illegitimate children in Iran

Ghazal Ghasemi¹

Abstract: The social rights of illegitimate children, because a person lives with others and interacts with them, he has duties and responsibilities, and accordingly he has social rights.

Islam has not made any difference between legitimate and illegitimate children in basic rights; As a result, illegitimate children are also entitled to basic rights. Civil law, in accordance with Imami jurisprudence and in the way of protecting the legitimate family, and in order to prevent the spread of free sexual relations and the increase of illegitimate children, does not consider a child born of adultery to be part of a woman. But according to the Convention on the Rights of the Child, it is the inalienable right of all children in the world to have equal rights without discrimination and to have an identity. Before the approval of the unification vote of 1376, the situation of such children was very pathetic. And these children were deprived of all their indisputable and natural rights according to this interpretation of the rights and obligations that were recognized in the law for children in relation to their parents and other relatives, in the form of an ascending line, and were for legitimate children and natural children whose lineage was recognized fortunately, with the accession to the convention and the action of the legislator, an effective step was taken in the direction of protecting these children. And for the unification of the procedure in 1376, according to some contemporary jurisprudence, non-accession was considered exclusive to inheritance. And from other aspects, legitimate children and illegitimate children were placed in the same row, which of course requires a serious change and amendment of the current laws regarding children's rights in Iran, to comply with international standards of human rights in the field of children's rights, and with the benefit of Some international support to try to take steps, albeit slow and small, to amend the laws to protect children's rights in Iran.

As a result, the need to protect such children who are victims of their parents' sins requires the necessary measures to protect their rights, and it is better for the legislator with a protective view to establish an

1. Doctoral student of public law, Islamic Azad University, Semnan, Damghan, Iran.

effective guarantee for these children in this regard, so that the children resulting from illicit relationships, in practice, They have the same rights as legitimate children

Keywords: social rights, illegitimate children, child rights convention, civil law, Iran

Parenting Rights from the Perspective of the Prophet (PBUH) and the Infallible Imams (PBUT) IN Iranian Law

AzizAallah Fahimi, Ph.D.¹

Abstract: One of the fundamental differences between Islam and the West is their outlook on children's rights. Although in the West it is believed that the best practices in child rearing are adopted by the emphasis upon profitability, individualism, and extreme freedom, Islam does not approve such practices, asserting that such an approach will only serve children's body not their spirit, considering the Quran and the narrations of the Prophet (PBUH) and the Infallible Imams (PBUT). From Islam's perspective, spiritual education is more important than physical training and limitless freedom for the child. Islam retains some rights for children, which begin before they are born and continues after their birth: saying Adhan and Iqama in their ears, Aqiaqah, feeding sweet, and choosing a nice name. Their spiritual needs are also recommended to be met such as affection, physical and spiritual security, fair treatment, respect i.e. rising when they enter the room, greeting them, playing with them, etc.

Keywords: the Holy Quran, the Prophet (PBUH), Ahlul Bayt, children upbringing, method.

1. The Associate Professor at University of Qom -
IranAZIZ.FP.AHIMI@YAHOO.COM

Abstract Book
The International Conference on
Child Rights

Mashhad, 8 October 2023

By:
The Iranian Association of Child Rights
International ThinkTank of Human Dignity

Conference Chairman: Dr. Mahmoud Abbasi
Conference Scientific Secretary: Dr. Abbas Sheikholeslami
Conference Executive Secretary: Dr. Ali Adabi
Conference International Secretary: Dr. Mohammadmahdi Meqdadi
Conference Coordination Secretary: Dr. Arian Ghasemi

Editor: Meysam Kalhornia Golkar
Designer and Graphist: Mohammad Hassan Erfanmanesh
Vote Page: Zeynab Hajatmand